

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Κλειδί προόδου: Καινοτομία, Εξωστρέφεια και Βιώσιμη Ανάπτυξη στην ΠΚΜ» του Προγράμματος «ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ» 2021 – 2027

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Το Ν. 4914/2022 (Α' 61) για τη «Διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, σύσταση ανώνυμης εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις» όπως ισχύει,
2. Το Ν. 3852/2010 (Β' 87) «Νέα Αρχιτεκτονική της Διοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης -Πρόγραμμα Καλλικράτης»,
3. Το Ν. 4555/2018 (Α' 133) «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής - Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση - Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις»,
4. Το Π.Δ. 133/23.12.2010 αναφορικά με την κατάρτιση του Οργανισμού της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (Α' 226),
5. Την απόφαση 1987/2014 του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών περί τροποποίησης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (Β' 459),
6. Τις αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης 81320/2016 και 77909/2016 περί τροποποίησης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (Β' 4302),
7. Το με αρ. πρωτ. 125098/16-12-2024 (ΑΔΑ: 9ΞΦΡΟΡ1Υ-ΨΨΤ) έγγραφο του Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας Θράκης για την επικύρωση εκλογής της νέας Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας,
8. Την Υ.Α. 68967/7-7-2022 (Β' 3692) με την οποία αναδιαρθρώθηκε η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας», όπως ισχύει,
9. Την C(2021) 5617 final Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής της 29.7.2021 για την έγκριση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης με την Ελληνική Δημοκρατία (CCI2021EL16FFPA001),

10. Την Εκτελεστική Απόφαση C(2022) 6505 final/5.9.2022 της Επιτροπής για την έγκριση του προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία» για στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» για την περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας στην Ελλάδα (CCI 2021EL16FFPR007), όπως ισχύει,
11. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1060/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων,
12. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1058/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής,
13. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1057/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013,
14. Την Ανακοίνωση της Επιτροπής (Notion of Aid) σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01),
15. Την υπ' αριθμ. C (2021) 2594 final/19.4.21 Ανακοίνωση της Ε.Ε. «Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα για την περίοδο 2022-2027»,
16. Την με αρ. 2022/C 414/01 Ανακοίνωση της Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (C(2022) 7388/19.10.2022),
17. Την με αρ. πρωτ. 99801/EΥΚΕ-ΧΕ 1162/27.10.2023 εγκύκλιο της ΕΥΚΕ-ΧΕ σχετικά με «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στην διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων»,
18. Το με Αρ.Πρωτ. 112292/27-11-2023 έγγραφο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: Διευκρινίσεις στις οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων,
19. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ.2831/2023 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 (OJ EE L 15.12.2023) σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De Minimis), όπως ισχύει,
20. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης («Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός») όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/1084 και τον Κανονισμό 2023/1315 της Επιτροπής,
21. Το Ν. 4336/2015 (ΦΕΚ Α' 94/14.08.2015), «Συνταξιοδοτικές διατάξεις – Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης», όπως τροποποιείται και ισχύει,
22. Το Ν. 4488/2017 "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 137Α/13-09-2017) και συγκεκριμένα τα άρθρα 39 & 40,

23. Το άρθρο 71 του ν. 4997/2022 «Εξορθολογισμός ασφαλιστικής και συνταξιοδοτικής νομοθεσίας, ενίσχυση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και άλλες διατάξεις» (Α' 219),
24. Το Ν.4557/2018 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 139/30-07-2018) και συγκεκριμένα το άρθρο 20 «Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων»,
25. Τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [Επίσημη Εφημερίδα L 124 της 20.05.2003],
26. Το 13151/ΕΥΚΕ-ΧΕ 192/10-02-2023 έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα: «Δυνατότητα ενίσχυσης των επιχειρήσεων που λειτουργούν βάσει σύμβασης δικαιόχρησης (Franchise)»,
27. Την Υ.Α. 114947/29-11-2022 (Β' 6132) «Εθνικοί Κανόνες Επιλεξιμότητας των δαπανών των πράξεων των Προγραμμάτων 2021-2027» (Ν. 4914/2022 (Α' 61) άρθρο 63, παρ.20), όπως ισχύει,
28. Την Υ.Α. 110565/17-11-2022 (Β' 5958) «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 (ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του Ν. 4914/2022 (Α' 61))» (άρθρο 63, παρ.16), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει,
29. Τα άρθρα 70, 71 και 85 του ν.4982/2022 «Ίδρυση, ανάπτυξη, διαχείριση και λειτουργία των Επιχειρηματικών Πάρκων -Ενιαίο πλαίσιο ρύθμισης για τους φορείς Οργανωμένων Υποδοχέων Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων και άλλες διατάξεις για την ενίσχυση της ανάπτυξης» (Α' 195),
30. Την Κ.Υ.Α. 5483/20-01-2023 «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» (ΦΕΚ Β' 390), ως ισχύει,
31. Την Υπουργική Απόφαση με αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069 (ΦΕΚ 841/Β/24.02.2022) «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπό στοιχεία ΔΙΠΑ/οικ.37674/27-7-2016 υπουργικής απόφασης «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπουργικής απόφασης 1958/2012 - Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4014/21.9.2011 (Α' 209), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει» (Β' 2471)» (Β' 2471)»,
32. Το Νόμο 4624/2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Καν. (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 και άλλες διατάξεις» (Α' 137),
33. Το με αρ. πρωτ. 92415/ΕΥΚΕ 6282/28-8-2017 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες και Παρότρυνση τήρησης διαδικασιών προς φορείς που εμπλέκονται στην χορήγηση κρατικών Ενισχύσεων»,
34. Το με αρ. πρωτ. 115150/ΕΥΚΕ 4023/2-11-2016 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Οδηγίες αναφορικά με την αξιολόγηση πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας των πράξεων με τους κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων»,
35. Το με αρ. πρωτ. 8093/27-01-2023 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης «Αποστολή 3ης τεχνικής οδηγίας σχετικά με τη συμμόρφωση των δράσεων των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 με την Αρχή «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (Do No Significant Harm-DNSH)»,
36. Τα στοιχεία του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) ΕΣΠΑ 2021-2027, όπως κοινοποιήθηκαν από τη ΓΓΔΕ - ΕΣΠΑ/ ΕΥΘΥΠΣ (29.06.2023 ηλεκτρονικό μήνυμα) (<https://www.espa.gr/el/Pages/SDE.aspx>),

37. Την υπ' αριθμ. 86884/12.09.2022 Εγκύκλιο με τίτλο «Εγκύκλιος για την εξειδίκευση των Προγραμμάτων της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027» που εκδόθηκε από την Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού & Αξιολόγησης της Εθνικής Αρχής Συντονισμού ΕΣΠΑ,
38. Το με αρ. πρ. έγγραφο του ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/33169/2228/28.04.2023 περί των υποχρεώσεων αξιολόγησης κλιματικής ανθεκτικότητας, στο πλαίσιο προβλέψεων άρθρου 73 του Καν. 1060/2021,
39. Την υπ' αριθ. 5910/23-12-2022 απόφαση του Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας με θέμα: «Ορισμός του «ΕΦΕΠΑΕ» ως Ενδιάμεσου Φορέα του Προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία 2021-2027» και ανάθεση καθηκόντων της Διαχειριστικής Αρχής Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας για τη διαχείριση Πράξεων Κρατικών Ενισχύσεων»,
40. Την με α.π. 6/3-1-2025 με ΑΔΑ: 9ΤΤΓ7ΛΛ-Ζ6Δ απόφαση του Περιφερειάρχη με την οποία εγκρίθηκε ο προγραμματισμός α' τετραμήνου 2025 υποβολής προτάσεων του Προγράμματος Κεντρική Μακεδονία 2021-2027, για το πρώτο τετράμηνο του 2025,
41. Την με αρ. πρωτ. 742/17-2-2025 απόφαση έγκρισης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία 2021-2027», με την οποία εγκρίθηκαν η μεθοδολογία αξιολόγησης και τα κριτήρια επιλογής της δράσης,
42. Την υπ' αρ. 418/29-1-2025 απόφαση του Περιφερειάρχη με την οποία εγκρίθηκε η εξειδίκευση της δράσης.,
43. Την με α.π. 56991 ΕΞ 2025/ΕΥΚΕ-ΧΕ 375/02-04-2025 γνώμη της ΕΥΚΕ-ΧΕ για την πρόσκληση «Κλειδί προόδου: Καινοτομία, Εξωστρέφεια και Βιώσιμη Ανάπτυξη στην ΠΚΜ».

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Την προκήρυξη της Δράσης «Κλειδί προόδου: Καινοτομία, Εξωστρέφεια και Βιώσιμη Ανάπτυξη στην ΠΚΜ» και την έγκριση της αναλυτικής πρόσκλησης και των παραρτημάτων αυτής, που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας.

Συνοπτικά:

- Η πρόσκληση απευθύνεται σε υφιστάμενες μεσαίες, μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις που νομίμως λειτουργούν και δραστηριοποιούνται στη χώρα, για την **υποβολή προτάσεων έργων (πράξεων)**, προκειμένου να ενταχθούν και να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του:
 - Προγράμματος: «Κεντρική Μακεδονία» 2021-2027
 - Ταμείου: Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) με χρήση της Κοινής Στήριξης (άρθρο 25 Κ (ΕΕ) 2021/1060 για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο ενισχύσεων του ΕΚΤ+)
 - Στόχου Πολιτικής: 1. «Μια Ευρώπη πιο ανταγωνιστική και πιο έξυπνη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού και της περιφερειακής συνδεσιμότητας ΤΠΕ»
 - Προτεραιότητας: 1. «Παραγωγικός ανταγωνιστικός μετασχηματισμός της Κεντρικής Μακεδονίας»
 - Ειδικού στόχου: 1.3. «Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων»
- Οι προτάσεις που θα υποβληθούν θα πρέπει να εμπίπτουν στο Πεδίο Παρέμβασης:

Α/Α	Κωδικός	Τίτλος
1	021	Επιχειρηματική ανάπτυξη και διεθνοποίηση ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων

να καλύπτουν την παρακάτω γεωγραφική περιοχή:

A/A	Κωδικός	Γεωγραφική Περιοχή
1	NUTS2	EL52: Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

και να συνεισφέρουν στην επίτευξη των παρακάτω δεικτών εκροών και αποτελέσματος

ΚΩΔ.	Ονομασία Δείκτη	Μονάδα Μέτρησης
RCO01	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες)	επιχειρήσεις
RCO02	Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις	επιχειρήσεις
RCR25	MME με υψηλότερη προστιθέμενη αξία ανά εργαζόμενο	επιχειρήσεις

- Η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη που διατίθεται για την ένταξη πράξεων ανέρχεται σε **140.000.000,00€**. Η ΔΑ δύναται να τροποποιήσει το συνολικό ύψος της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης της παρούσας πρόσκλησης ή και να προβεί σε αιτιολογημένη ανάκληση ισχύος της πρόσκλησης, ενημερώνοντας σε κάθε περίπτωση τους δικαιούχους μέσω του οικείου ιστότοπου (<http://www.pepkm.gr/>).
- Σημειώνεται ότι, θα ενταχθούν πράξεις έως το ύψος της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης.
- Στο πλαίσιο της παρούσας ενισχύονται αιτήσεις χρηματοδότησης ύψους (επιχορηγούμενος Π/Υ) από **25.000€ έως 500.000€**. Το ποσοστό Δημόσιας Χρηματοδότησης ανέρχεται έως **50%** του προϋπολογισμού της αίτησης χρηματοδότησης.
- Η καταβολή της επιχορήγησης θα διατεθεί στο πλαίσιο του Κανονισμού ΕΕ 2831/13.12.2023 (ΟJ ΕΕ L 15.12.2023) σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De Minimis), όπως ισχύει.
- Η αξιολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης θα είναι συγκριτική.
- Στην Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης περιγράφονται αναλυτικά, οι προϋποθέσεις συμμετοχής, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, ο τρόπος υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, η διαδικασία εξέτασής και αξιολόγησής τους, η ένταξή τους για χρηματοδότηση, οι επιλέξιμες δαπάνες, ο τρόπος καταβολής των χρηματοδοτήσεων, η διαδικασία ελέγχου και παρακολούθησης της υλοποίησης, οι υποχρεώσεις των Δικαιούχων και οι λοιποί όροι της Δράσης.
- Ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται η ημερομηνία δημοσίευσης της παρούσας. Η μέγιστη διάρκεια ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου δεν μπορεί να υπερβαίνει τους είκοσι τέσσερις (24) μήνες από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης).
- Ως ημερομηνία έναρξης ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) ορίζεται η **20/05/2025 και ώρα 13:00**.
- Ως ημερομηνία λήξης ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) ορίζεται η **11/08/2025 και ώρα 15:00**.
- Αιτήσεις που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά και εμπρόθεσμα δεν δύνανται να λάβουν ενίσχυση.

12. Η πρόσκληση της Δράσης δημοσιεύεται στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ και να αναρτάται στις ιστοσελίδες της ΕΥΔ του προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία» (ΕΥΔ ΠΚΜ) <http://www.pepkm.gr>, του ΕΣΠΑ <https://www.espa.gr/> και του Ενδιάμεσου Φορέα (ΕΦ) <https://www.efepae.gr/>
13. Αναλυτικές πληροφορίες και ενημέρωση παρέχονται από τον εταίρο ΚΕΠΑ ΑΝΕΜ ΑΜΚΕ του ΕΦ στο τηλέφωνο 2310480000, στο e-mail επικοινωνίας: info@e-kepa.gr και από την ΕΥΔ ΠΚΜ στο τηλέφωνο 2313321723, στο e-mail επικοινωνίας: cedippidi@mou.gr

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ ΑΗΔΟΝΑ

Συνημμένα:

- Η Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης με τα Παραρτήματά της

Κοινοποίηση:

- ΕΦΕΠΑΕ
- ΜΟΔ, Τομέας Εφαρμογών Πληροφορικής και Ψηφιακής Τεχνολογίας
- ΕΥΚΕ-ΧΕ

Εσωτερική διανομή:

- Μονάδες Α1 & Β1 ΕΥΔ Π. Κεντρική Μακεδονία

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «Κεντρική Μακεδονία» 2021-2027

ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 1:

«Παραγωγικός ανταγωνιστικός μετασχηματισμός της Κεντρικής Μακεδονίας»

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1.3:

«Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων (ΕΤΠΑ) »

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ

«Κλειδί προόδου: Καινοτομία, Εξωστρέφεια και Βιώσιμη Ανάπτυξη στην ΠΚΜ»

Θεσσαλονίκη, Απρίλιος 2025

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗΣ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	1
ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗΣ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
1. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	10
2. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	13
3. ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	14
4. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	14
5. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	19
6. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ – ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ – ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	20
6.1. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	20
6.2. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	23
6.3. ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ & ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	32
7. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ	33
8. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	34
9. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΝΤΑΞΗΣ/ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ - ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ	38
9.1. ΟΡΓΑΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ - ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	38
9.2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	39
9.3. ΕΓΚΡΙΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ/ ΕΝΤΑΞΗ - ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ...	41
9.4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ	42
10. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	44
10.1. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ – ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ - ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	44
10.2. ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	49
10.3. ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	53
11. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ	54
11.1. ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΜΕ ΔΙΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΠΕΔΙΩΝ ΤΟΥ ΟΠΣΚΕ	55
11.2. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΗΣΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ	55

11.3.	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ.....	56
11.4.	ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ.....	57
12.	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΠΡΑΞΕΩΝ	58
13.	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ.....	60
13.1.	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ	60
13.2.	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ (ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ) ..	62
13.3.	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ.....	63
14.	ΕΙΔΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ 2016/679	65
15.	ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ	66
16.	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ	66
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ.....	67
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ.....	79
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ / ΕΝΤΑΞΗΣ.....	96
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ & ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ	103
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ.....	109
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI: ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΜΕ & ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΜΜΕ	116
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII: ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	128
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII: ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ	140
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙX: ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΒΑΣΕΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΔΙΚΑΙΟΧΡΗΣΗΣ (Franchise)	142
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ X: ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΜΕ ΤΟΝ ΧΑΡΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	148
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XI: ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ	152
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XII: ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	159

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗΣ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ

Για τους σκοπούς της παρούσας πρόσκλησης, οι χρησιμοποιούμενοι όροι και συντμήσεις έχουν την έννοια που τους αποδίδεται κατωτέρω:

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
Αίτημα Επαλήθευσης - Πιστοποίησης Δαπανών	Αίτημα του Δικαιούχου που υποβάλλεται στο ΟΠΣΚΕ και αποστέλλεται στον Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ) για την επαλήθευση και πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου του.
Αίτημα Χρηματοδότησης	Αίτημα του Δικαιούχου που υποβάλλεται στο ΟΠΣΚΕ προς έλεγχο και αξιολόγηση για την ένταξη στη Δράση.
Ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης (ΑΙΕ)	Το ποσό της ενίσχυσης, εάν είχε παρασχεθεί υπό μορφή επιχορήγησης στον δικαιούχο κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης, πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων.
ΑμεΑ	Άτομα με αναπηρία. Ο όρος αναφέρεται σε άτομα με μακροχρόνια κινητική ή/και αισθητηριακή αναπηρία (προβλήματα όρασης και ακοής) ή/και ψυχική/νοητική/γνωστική κλπ. Αναπηρία.
Ανάκτηση	Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία.
Ανεξάρτητη Επιχείρηση	Κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014.
Αρχή Ελέγχου	Εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια αρχή ή οντότητα, λειτουργικά ανεξάρτητη από τη Διαχειριστική Αρχή και την Αρχή Πιστοποίησης, η οποία ορίζεται από το κράτος μέλος για κάθε Πρόγραμμα και είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο της ουσιαστικής λειτουργίας του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου. Στην Ελλάδα είναι η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ).
ΑΦΜ	Αριθμός Φορολογικού Μητρώου.
Αχρεωστήτως Καταβληθέν Ποσό	Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία, σύμφωνα με τους όρους της σχετικής απόφασης ένταξης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου.
ΔΑ	Διαχειριστική Αρχή: Εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια αρχή ή δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, που ορίζεται από το κράτος μέλος για τη διαχείριση του Προγράμματος.
Δημόσια Συνεισφορά	Κάθε συνεισφορά για τη χρηματοδότηση πράξεων η οποία προέρχεται από τον κρατικό προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό περιφερειακών ή τοπικών αρχών ή οποιονδήποτε ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ) που έχει ιδρυθεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τον προϋπολογισμό της Ένωσης που διατίθεται στα Ταμεία,

	τον προϋπολογισμό οργανισμών δημοσίου δικαίου ή τον προϋπολογισμό ενώσεων δημοσίων αρχών ή οργανισμών δημοσίου δικαίου και, προκειμένου να προσδιοριστεί το ποσοστό συγχρηματοδότησης για προγράμματα ή τις προτεραιότητες του ΕΚΤ+, σε αυτήν είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται τυχόν χρηματοδοτικοί πόροι στους οποίους συνεισφέρουν συλλογικά εργοδότες και εργαζόμενοι.
Δημοσιονομική Διόρθωση	Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής ή και εθνικής συμμετοχής σε ένα έργο ή πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής του από τα Προγράμματα της προγραμματικής περιόδου, η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης που διαπιστώνεται.
Δικαιούχος	Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που έχει την ευθύνη για την έναρξη ή για την έναρξη και την υλοποίηση πράξεων. Στο πλαίσιο των καθεστώτων κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του άρθρου 107 της Συνθήκης, η επιχείρηση που εκτελεί μεμονωμένο έργο και λαμβάνει δημόσια ενίσχυση.
Δράση	Το σύνολο των στοιχείων που ορίζονται από τη ΔΑ μέσω της προκήρυξης και της συνοδευτικής αναλυτικής πρόσκλησης, βάσει των οποίων εντάσσονται και υλοποιούνται οι πράξεις.
ΕΔΕΛ	Επιτροπή δημοσιονομικού Ελέγχου
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΚΤ+	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+
ΕΜΕ	Ετήσια Μονάδα Εργασίας: Σύμφωνα με το Παράρτημα Ι (ΟΡΙΣΜΟΣ ΜμΕ) του Καν. (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής ανά Κατηγορία - Γ.Κ.Α.Κ.), ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ Η μία (1) ετήσια μονάδα εργασίας αντιστοιχεί σε ένα άτομο που εργάστηκε στην επιχείρηση με καθεστώς πλήρους απασχόλησης κατά ένα ημερολογιακό έτος (40 ώρες εβδομαδιαίως επί 52 εβδομάδες/12 μήνες). Η εργασία ενός ατόμου που δεν έχει εργαστεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ή που εργάστηκε με καθεστώς μερικής απασχόλησης ή εποχικά, υπολογίζεται ως κλάσμα ΕΜΕ.
Έμμεσες δαπάνες	Δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση της πράξης, αλλά πραγματοποιούνται σε ευθεία συσχέτιση με τις άμεσες δαπάνες οι οποίες αποδίδονται στο έργο

Έναρξη των Εργασιών της επένδυσης	Το πρώτο χρονικά μεταξύ είτε της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών που αφορούν την επένδυση είτε της πρώτης νομικά δεσμευτικής ανάληψης υποχρέωσης για την παραγγελία εξοπλισμού είτε άλλης ανάληψης υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση. Η αγορά γης και οι προπαρασκευαστικές εργασίες, όπως η λήψη αδειών και η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας, δεν θεωρούνται έναρξη των εργασιών. Για τις εξαγορές, ως «έναρξη των εργασιών» νοείται η στιγμή απόκτησης των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται άμεσα με την αποκτηθείσα εγκατάσταση.
Ενιαία επιχείρηση	Στην «ενιαία επιχείρηση» περιλαμβάνονται, για τους σκοπούς του κανονισμού Ε.Ε. 2831/2023, όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους: α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταιρών άλλης επιχείρησης· β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης· γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας· δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταιρών αυτής της επιχείρησης. Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση. Σε περίπτωση συγχωνεύσεων ή εξαγορών, κατά την εξέταση της σώρευσης ενισχύσεων, λαμβάνονται υπόψη όλες οι προηγούμενες ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που έχουν ήδη χορηγηθεί σε οποιαδήποτε από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις, για να προσδιοριστεί κατά πόσο η νέα ενίσχυση ήσσονος σημασίας στη νέα ή στην εξαγοράζουσα επιχείρηση υπερβαίνει το ανώτατο όριο της παρ.2 του άρθρου 3 του Καν.(ΕΕ) 2831/2023, ήτοι το όριο των 300.000€. Οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που είχαν χορηγηθεί νομίμως πριν από τη συγχώνευση ή την εξαγορά παραμένουν νόμιμες. Αν μια επιχείρηση διασπαστεί σε δύο ή περισσότερες χωριστές επιχειρήσεις, η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που χορηγήθηκε πριν από τη διάσπαση καταλογίζεται στην επιχείρηση που έλαβε αυτή την ενίσχυση, η οποία είναι κατά κανόνα η επιχείρηση που ανέλαβε τις δραστηριότητες για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η ενίσχυση ήσσονος σημασίας. Εάν ο εν λόγω καταλογισμός δεν είναι δυνατός, οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας κατανέμονται αναλογικά με βάση τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων των νέων επιχειρήσεων κατά την πραγματική ημερομηνία της διάσπασης.

Επενδυτικό σχέδιο	Το σύνολο των στοιχείων που συμπεριλαμβάνονται στην αίτηση χρηματοδότησης του Δικαιούχου στο πλαίσιο της Πρόσκλησης της Δράσης.
ΕΣΠΑ 2021 - 2027	Η C (2021) 5617 final Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής της 29.07.2021 για την έγκριση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης με την Ελληνική Δημοκρατία (Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης).
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΥΔ ΠΚΜ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία»
ΕΥΚΕ - ΧΕ	Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων
ΕΦ	Ενδιάμεσος Φορέας: Κάθε δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, που ενεργεί υπό την ευθύνη μιας Διαχειριστικής Αρχής ή Αρχής Πιστοποίησης ή εκτελεί καθήκοντα εξ ονόματος μίας τέτοιας αρχής σε σχέση με Δικαιούχους που υλοποιούν πράξεις.
Ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης	Η ημερομηνία απονομής στον δικαιούχο του εννόμου δικαιώματος να λάβει την ενίσχυση σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό καθεστώς.
Ιδιωτική συμμετοχή	Κάθε συμμετοχή από ιδιωτικά κεφάλαια για την υλοποίηση έργου.
ΚΑΔ	Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας
Κρατική ενίσχυση	Ενίσχυση που εμπίπτει στο πεδίο του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).
ΟΠΣΚΕ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων: το πληροφοριακό σύστημα που περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, έλεγχο και υλοποίηση των δράσεων κρατικών ενισχύσεων.
Παρατυπία	Κάθε παράβαση του εφαρμοστέου δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τον προϋπολογισμό της Ένωσης με καταλογισμό αδικαιολόγητων δαπανών στον εν λόγω προϋπολογισμό.
ΠΔΕ	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
Πράξη	Έργο που επιλέγεται από τη διαχειριστική αρχή του οικείου προγράμματος και το οποίο συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων πολιτικής.
Πρόγραμμα	Έγγραφο το οποίο καταρτίζεται από τα αρμόδια Υπουργεία, Περιφέρειες και τους λοιπούς αρμόδιους εταίρους και εγκρίνεται από την Επιτροπή και το οποίο καθορίζει μία αναπτυξιακή στρατηγική που θα επιτευχθεί με τη συνδρομή ενός ή περισσότερων ΕΔΕΤ.
ΣΔΕ	Σύστημα Διαχείρισης Ελέγχου

ΣΠ	Στόχος Πολιτικής: Ένας από τους Στόχους Πολιτικής στο πλαίσιο του Προγράμματος που έχει συγκεκριμένους μετρήσιμους στόχους και περιλαμβάνει ομάδα πράξεων, οι οποίες σχετίζονται μεταξύ ενός.
Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις	Οι επιχειρήσεις που εμπίπτουν στο άρθρο 3 στην παράγραφο 3 του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014.
Συνεργαζόμενες Επιχειρήσεις	Οι επιχειρήσεις που εμπίπτουν στο άρθρο 3 στην παράγραφο 2 του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014.
ΥΑΕΚΕΔ	Η με Α.Π. 114947/01.12.2022 (Β' 6132) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021 – 2027», ως ισχύει.
Υπεύθυνος του Έργου	Φυσικό πρόσωπο το οποίο έχει την ευθύνη για την υλοποίηση της πράξης, τον συντονισμό του έργου σε επίπεδο διοικητικό και σε επίπεδο επικοινωνίας μεταξύ επιχείρησης με την ΕΥΔ και τον ΕΦ.
ΦΟΑ	Φυσικό και Οικονομικό Αντικείμενο.
Φορέας της Επένδυσης/ Φορέας υλοποίησης	Άτυπος, εναλλακτικός τρόπος περιγραφής των Δικαιούχων στο πλαίσιο των καθεστώτων ενίσχυσης δυνάμει του άρθρου 107 της Συνθήκης.
Φορέας χρηματοδότησης	Η Περιφέρεια η οποία έχει την ευθύνη απόδοσης των πιστώσεων στο Δικαιούχο ή στον Ενδιάμεσο Φορέα στην περίπτωση πράξεων κρατικών ενισχύσεων.
€	Ευρώ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Κεντρική Μακεδονία έχει ανάγκη από παραγωγικό, ανταγωνιστικό, αειφορικό επαναμετασχηματισμό για να εξασφαλιστούν η αντιστροφή των συνεπειών της κρίσης, η κοινωνική και χωρική συνοχή και η σημαίνουσα θέση της στον διεθνή χώρο.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία» του ΕΣΠΑ 2021-2027 και της προτεραιότητας 1: «Παραγωγικός ανταγωνιστικός μετασχηματισμός της Κεντρικής Μακεδονίας», επιχειρείται η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων της Κεντρικής Μακεδονίας, με διαρκή προσαρμογή στις νέες διεθνείς συνθήκες παραγωγής και εμπορίας και ο μετασχηματισμός τους με υιοθέτηση περισσότερο βιώσιμων, αποδοτικών και πράσινων επιχειρηματικών μοντέλων.

Η δράση «Κλειδί προόδου: Καινοτομία, Εξωστρέφεια και Βιώσιμη Ανάπτυξη στην ΠΚΜ» χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του παραπάνω προγράμματος, εντάσσεται στον Ειδικό Στόχο 1.3: «Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων (ΕΤΠΑ)» και μέσω αυτής επιδιώκεται η ενίσχυση της εξωστρέφειας και της ανταγωνιστικότητάς υφιστάμενων επιχειρήσεων της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, η μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματός τους και η εισαγωγή τεχνολογικής και οργανωσιακής καινοτομίας, σε επιλεγμένους ΚΑΔ από όλους τους τομείς (Μεταποίηση, Τουρισμός, Εμπόριο, Υπηρεσίες).

Σύνοψη στοιχείων δράσης

Τίτλος Δράσης	Κλειδί προόδου: Καινοτομία, Εξωστρέφεια και Βιώσιμη Ανάπτυξη στην ΠΚΜ
Συνολική διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη	140.000.000€
Ελάχιστος / μέγιστος επιχορηγούμενος προϋπολογισμός	Από 25.000€ έως 500.000€
Βασικές κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών	• Δαπάνες Εξοπλισμού & Μεταφορικών Μέσων • Δαπάνες για Κτίρια & Περιβάλλοντα Χώρο • Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών • Δαπάνες Λογισμικού • Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης • Έμμεσες Δαπάνες
Δείκτες	• RCO01 - Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (εκ των οποίων: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες) • RCO02 - Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις • RCR25 - ΜΜΕ με υψηλότερη προστιθέμενη αξία ανά εργαζόμενο
Καθεστώς ενίσχυσης	Καν. Ε.Ε 2831/2023 (De Minimis), όπως ισχύει

Ταμείο	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) με χρήση της κοινής στήριξης (άρθρο 25 ΚΑΝ ΕΕ 1060/2021) για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο ενισχύσεων του ΕΚΤ ⁺
Είδος παρεχόμενων ενισχύσεων	Μη επιστρεπτέα επιχορήγηση
Διάρκεια υλοποίησης	Είκοσι τέσσερις (24) μήνες
Διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων	Συγκριτική
Δικαιούχοι	Επιχειρήσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις που θέτει το Κεφάλαιο 4 «Δικαιούχοι – Όροι και Προϋποθέσεις Συμμετοχής»
Ενδιάμεσος Φορέας (ΕΦ)	ΕΦΕΠΑΕ

1. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η νομική βάση της δράσης είναι:

1. Ο Ν.4914/2022 (Α' 61) για τη «Διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, σύσταση ανώνυμης εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις» όπως ισχύει.
2. Ο Ν. 3852/2010 (Β' 87) «Νέα Αρχιτεκτονική της Διοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης».
3. Ο Ν. 4555/2018 (Α' 133) «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής - Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση - Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις».
4. Το Π.Δ. 133/23.12.2010 αναφορικά με την κατάρτιση του Οργανισμού της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (Α' 226).
5. Η απόφαση 1987/2014 του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών περί τροποποίησης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (Β' 459).
6. Οι αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης 81320/2016 και 77909/2016 περί τροποποίησης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (Β' 4302).
7. Το με αρ. πρωτ. 125098/16-12-2024 (ΑΔΑ: 9ΞΦΡΟΡ1Υ-ΨΨΤ) έγγραφο του Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας Θράκης για την επικύρωση εκλογής της νέας Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας.
8. Η Υ.Α. 68967/7-7-2022 (Β' 3692) με την οποία αναδιαρθρώθηκε η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας», όπως ισχύει.
9. Η C(2021) 5617 final Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής της 29.7.2021 για την έγκριση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης με την Ελληνική Δημοκρατία (CCI2021EL16FFPA001).
10. Η Εκτελεστική Απόφαση C(2022) 6505 final/5.9.2022 της Επιτροπής για την έγκριση του προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία» για στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας στην Ελλάδα (CCI 2021EL16FFPR007), όπως ισχύει.
11. Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1060/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.
12. Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1058/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Ιουνίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής.

13. Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1057/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013.
14. Η Ανακοίνωση της Επιτροπής (Notion of Aid) σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).
15. Η υπ' αριθμ. C (2021) 2594 final/19.4.21 Ανακοίνωση της Ε.Ε. «Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα για την περίοδο 2022-2027».
16. Η με αρ. 2022/C 414/01 Ανακοίνωση της Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (C(2022) 7388/19.10.2022)
17. Η με αρ. πρωτ. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27.10.2023 εγκύκλιο της ΕΥΚΕ-ΧΕ σχετικά με «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στην διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».
18. Το με Αρ.Πρωτ. 112292/27-11-2023 έγγραφο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: Διευκρινίσεις στις οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων.
19. Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ.2831/2023 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 (ΟJ ΕΕ L 15.12.2023) σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De Minimis), όπως ισχύει.
20. Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης («Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός») όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/1084 και τον Κανονισμό 2023/1315 της Επιτροπής.
21. Ο Ν. 4336/2015 (ΦΕΚ Α' 94/14.08.2015), «Συνταξιοδοτικές διατάξεις – Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης», όπως τροποποιείται και ισχύει.
22. Ο Ν. 4488/2017 "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 137Α/13-09-2017) και συγκεκριμένα τα άρθρα 39 & 40.
23. Το άρθρο 71 του ν. 4997/2022 «Εξορθολογισμός ασφαλιστικής και συνταξιοδοτικής νομοθεσίας, ενίσχυση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και άλλες διατάξεις» (Α' 219).
24. Ο Ν.4557/2018 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 139/30-07-2018) και συγκεκριμένα το άρθρο 20 «Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων».
25. Η Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [Επίσημη Εφημερίδα L 124 της 20.05.2003].
26. Η με Α.Π. 13151/ΕΥΚΕ-ΧΕ 192/10-2-2023 Εγκύκλιος της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ με θέμα: Δυνατότητα ενίσχυσης των επιχειρήσεων που λειτουργούν βάσει σύμβασης δικαιόχρησης (franchise).
27. Η υπ' αριθ. 114947/1-12-2022 (ΦΕΚ 6132/Β/01-12-2022) Υπουργική Απόφαση με θέμα «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027», όπως ισχύει.

28. Η υπ' αριθ. 110565/22-11-22 (ΦΕΚ 5958/Β/22-11-2022) Υπουργική Απόφαση «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 (ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61)», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
29. Τα άρθρα 70, 71 και 85 του ν.4982/2022 «Ίδρυση, ανάπτυξη, διαχείριση και λειτουργία των Επιχειρηματικών Πάρκων -Ενιαίο πλαίσιο ρύθμισης για τους φορείς Οργανωμένων Υποδοχέων Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων και άλλες διατάξεις για την ενίσχυση της ανάπτυξης» (Α' 195).
30. Η με Α.Π. 5483/20.01.2023 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών - Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» (ΦΕΚ 390/Β/30-01-2023), ως ισχύει.
31. Η Υπουργική Απόφαση με αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069 (ΦΕΚ 841/Β/24.02.2022) «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπό στοιχεία ΔΙΠΑ/οικ.37674/27-7-2016 υπουργικής απόφασης «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπουργικής απόφασης 1958/2012 - Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4014/21.9.2011 (Α' 209), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει» (Β' 2471)» (Β' 2471)».
32. Ο Νόμος 4624/2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Καν. (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 και άλλες διατάξεις» (Α' 137).
33. Το με αρ. πρωτ. 92415/ΕΥΚΕ 6282/28-8-2017 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες και Παρότρυνση τήρησης διαδικασιών προς φορείς που εμπλέκονται στην χορήγηση κρατικών Ενισχύσεων».
34. Το με αρ. πρωτ. 115150/ΕΥΚΕ 4023/2-11-2016 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Οδηγίες αναφορικά με την αξιολόγηση πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας των πράξεων με τους κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων».
35. Το με αρ. πρωτ. 8093/27-01-2023 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης «Αποστολή 3ης τεχνικής οδηγίας σχετικά με τη συμμόρφωση των δράσεων των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 με την Αρχή «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (Do No Significant Harm-DNSH)».
36. Τα στοιχεία του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) ΕΣΠΑ 2021-2027, όπως κοινοποιήθηκαν από τη ΓΓΔΕ - ΕΣΠΑ/ ΕΥΘΥΠΣ (29.06.2023 ηλεκτρονικό μήνυμα) (<https://www.espa.gr/el/Pages/SDE.aspx>).
37. Η υπ' αριθμ. 86884/12.09.2022 Εγκύκλιος με τίτλο «Εγκύκλιος για την εξειδίκευση των Προγραμμάτων της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027» που εκδόθηκε από την Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού & Αξιολόγησης της Εθνικής Αρχής Συντονισμού ΕΣΠΑ.
38. Το με αρ. πρ. έγγραφο του ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/33169/2228/28.04.2023 περί των υποχρεώσεων αξιολόγησης κλιματικής ανθεκτικότητας, στο πλαίσιο προβλέψεων άρθρου 73 του Καν. 1060/2021.
39. Η με αρ. πρωτ. 5910/23-12-2022 (ΑΔΑ: Ψ57Ψ7ΛΛ-ΟΓΨ) απόφαση του Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας με θέμα: «Ορισμός του «ΕΦΕΠΑΕ» ως Ενδιάμεσου Φορέα του Προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία 2021-2027» και ανάθεση καθηκόντων της Διαχειριστικής Αρχής Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας για τη διαχείριση Πράξεων Κρατικών Ενισχύσεων».

40. Η με α.π. 6/3-1-2025 με ΑΔΑ: 9ΤΤΓ7ΛΛ-Ζ6Δ απόφαση του Περιφερειάρχη με την οποία εγκρίθηκε ο προγραμματισμός α' τετραμήνου 2025 υποβολής προτάσεων του Προγράμματος Κεντρική Μακεδονία 2021-2027, για το πρώτο τετράμηνο του 2025.
41. Η με αρ. πρωτ. 742/17-2-2025 απόφαση έγκρισης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία 2021-2027», με την οποία εγκρίθηκαν η μεθοδολογία αξιολόγησης και τα κριτήρια επιλογής της δράσης.
42. Η υπ' αρ. 418/29-1-2025 απόφαση του Περιφερειάρχη με την οποία εγκρίθηκε η εξειδίκευση της δράσης.
43. Η με α.π. 56991 ΕΞ 2025/ΕΥΚΕ-ΧΕ 375/02-04-2025 γνώμη της ΕΥΚΕ-ΧΕ για την πρόσκληση «Κλειδί προόδου: Καινοτομία, Εξωστρέφεια και Βιώσιμη Ανάπτυξη στην ΠΚΜ».

2. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η δράση «Κλειδί προόδου: Καινοτομία, Εξωστρέφεια και Βιώσιμη Ανάπτυξη στην ΠΚΜ» χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του Προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία» του ΕΣΠΑ 2021-2027, της προτεραιότητας 1: «Παραγωγικός ανταγωνιστικός μετασχηματισμός της Κεντρικής Μακεδονίας» και του Ειδικού Στόχου 1.3: «Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων».

Αφορά στην ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΚΜ), για την ενίσχυση της εξωστρέφειας και της ανταγωνιστικότητάς τους, τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματός τους και την εισαγωγή τεχνολογικής και οργανωσιακής καινοτομίας, σε επιλεγμένους ΚΑΔ από όλους τους τομείς (Μεταποίηση, Τουρισμός, Εμπόριο, Υπηρεσίες).

Στο πλαίσιο της Δράσης θα στηριχθούν υφιστάμενες, πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, με στόχο την αύξηση των βασικών δεικτών ανταγωνιστικότητας και εξωστρέφειας των επιχειρήσεων και την βελτίωση ικανοτήτων των επιχειρήσεων για ένταξή τους σε διεθνείς αλυσίδες αξίας.

Στα ευρύτερα αποτελέσματα της Δράσης περιλαμβάνεται η ενίσχυση και διαφοροποίηση των εμποδωμένων κλάδων παραγωγής και παροχής υπηρεσιών με στόχο την αναβάθμιση της ικανότητάς τους προς όφελος της περιφερειακής οικονομίας.

Η Δημόσια Δαπάνη της Δράσης ανέρχεται σε **140.000.000€** και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από Εθνική Συμμετοχή. Το ΕΤΠΑ συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών μέσα στην Ένωση και στη μείωση της υστέρησης των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών με τη συμμετοχή στη διαρθρωτική προσαρμογή των περιφερειών των οποίων η ανάπτυξη καθυστερεί και στη μετατροπή βιομηχανικών περιοχών σε παρακμή, συμπεριλαμβανομένης της βιώσιμης ανάπτυξης και της αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών προκλήσεων (Άρθρο 2 Κανονισμού ΕΚ 1058/2021).

Για λόγους μεγαλύτερης συμπληρωματικότητας η χρηματοδότηση γίνεται με χρήση της Κοινής Στήριξης (άρθρο 25 Κ (ΕΕ) 2021/1060) για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο ενισχύσεων του ΕΚΤ+. Το ΕΚΤ+ στοχεύει να βελτιώσει τις ευκαιρίες απασχόλησης, να ενισχύσει την κοινωνική ένταξη, να καταπολεμήσει τη φτώχεια, να προαγάγει την εκπαίδευση, τις δεξιότητες και τη διά βίου μάθηση και να αναπτύξει ενεργές, συνολικές και βιώσιμες πολιτικές ένταξης στο πλαίσιο των καθηκόντων που του ανατίθενται από το άρθρο 162 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΑΕ)

συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή σύμφωνα με το άρθρο 174 ΣΛΕΕ. Σύμφωνα με το άρθρο 9 ΣΛΕΕ, το ΕΚΤ+ συνεκτιμά τις απαιτήσεις που συνδέονται με την προαγωγή υψηλού επιπέδου απασχόλησης, την εγγύηση επαρκούς κοινωνικής προστασίας, την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και το υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, κατάρτισης και προστασίας της ανθρώπινης υγείας.

Η Δράση υλοποιείται σε όλα τα στάδια (υποβολή, αξιολόγηση, ενστάσεις, υπαγωγή, έλεγχος, πιστοποίηση, τροποποίηση, πληρωμή, έλεγχος μακροχρονίων υποχρεώσεων κλπ.) μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ), η πρόσβαση στο οποίο παρέχεται στους δυνητικούς δικαιούχους της Δράσης μέσω της ιστοσελίδας <https://app.opske.gr/> και στο οποίο υποχρεωτικά οι δικαιούχοι των ενισχύσεων υποβάλλουν το σύνολο των αιτημάτων προς την ΕΥΔ/ΕΦ (π.χ. αιτήματα χρηματοδότησης, ενστάσεις, αιτήματα ελέγχου, αιτήματα τροποποίησης κλπ).

3. ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η παρούσα Δράση υλοποιείται από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία» με Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ) τον ΕΦΕΠΑΕ.

Ο ΕΦΕΠΑΕ είναι Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία με αντικείμενο τη Διαχείριση Κρατικών Ενισχύσεων και στόχο την παροχή, προς την εκάστοτε Αναθέτουσα Αρχή, υψηλής ποιότητας υπηρεσιών διαχείρισης Δράσεων Ενισχύσεων του εκάστοτε Προγράμματος.

4. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Ως «Δικαιούχος» χαρακτηρίζεται το νομικό πρόσωπο ή φυσικό πρόσωπο (Επιχείρηση) που υποβάλλει πρόταση και φέρει την ευθύνη για την έναρξη και την υλοποίηση μιας πράξης, έναντι της ΕΥΔ ΠΚΜ, καθώς και για την καλή εκτέλεση του έργου.

Δικαιούχοι, που δύνανται να τύχουν δημόσιας χρηματοδότησης στο πλαίσιο της παρούσας δράσης, είναι υφιστάμενες, πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, όπως αυτές ορίζονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI: «Ορισμός ΜΜΕ & Υπόδειγμα δήλωσης ΜΜΕ» της παρούσας πρόκλησης, που θα υλοποιήσουν επενδυτικό σχέδιο που θα σχετίζεται με ΚΑΔ στον οποίο δραστηριοποιούνταν ουσιαστικά κατά την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση (Κύριος ΚΑΔ ή/και ΚΑΔ που αντιστοιχεί στα μεγαλύτερα ακαθάριστα έσοδα σύμφωνα με το έντυπο Ε3 του 2024), ο οποίος θα πρέπει να περιλαμβάνεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II: «Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ)» της παρούσας πρόσκλησης.

Ως **υφιστάμενες** νοούνται οι επιχειρήσεις που έχουν συσταθεί με **ημερομηνία έναρξης προγενέστερη της 1/1/2023**.

Δεν έχουν δικαίωμα υποβολής αίτησης χρηματοδότησης:

- οι χρηματοπιστωτικοί και ασφαλιστικοί οργανισμοί, οι δημόσιες επιχειρήσεις, οι δημόσιοι φορείς ή δημόσιοι οργανισμοί ή/και οι θυγατρικές τους, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), καθώς και οι εταιρείες στο κεφάλαιο ή τα δικαιώματα ψήφου των οποίων συμμετέχουν, άμεσα ή έμμεσα, με ποσοστό μεγαλύτερο του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) οι ΟΤΑ και όλοι οι παραπάνω δημόσιοι φορείς μεμονωμένα ή από κοινού (καθώς και επιχειρήσεις που εξομοιώνονται με αυτές, ως κύριοι εταίροι). Επιπρόσθετα, δεν έχουν δικαίωμα υποβολής αίτησης χρηματοδότησης οι πάσης φύσεως αθλητικοί σύλλογοι, σωματεία, αθλητικές ανώνυμες εταιρείες.

- Οι εξωχώριες (offshore) επιχειρήσεις.

Όροι και Προϋποθέσεις Συμμετοχής Δικαιούχων

1. Να υποβάλλουν μια και μοναδική αίτηση χρηματοδότησης ανά Α.Φ.Μ.
2. Να δραστηριοποιούνται ή να δραστηριοποιηθούν στην ελληνική επικράτεια και να πραγματοποιήσουν επένδυση αποκλειστικά εντός Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.
3. Να διαθέτουν τουλάχιστον δύο (2) πλήρεις, κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις και κατά την υποβολή της αίτησης να έχουν υποβληθεί και εκκαθαριστεί τα προσήκοντα φορολογικά έντυπα (έντυπα Ε3 & Ν ή Ε1) για τα έτη 2023 & 2024 στην ΑΑΔΕ.
4. Να λειτουργούν αποκλειστικά με μία από τις ακόλουθες μορφές επιχειρήσεων: Ατομική Επιχείρηση, Ομόρρυθμη Εταιρεία (Ο.Ε.), Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Ε.Ε.), Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Ε.Ε.) κατά μετοχές, Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.), Μονοπρόσωπη Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Μ.Ε.Π.Ε.), Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.), Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία (Μ.Α.Ε), Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Ι.Κ.Ε.) Μονοπρόσωπη Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Μ.Ι.Κ.Ε.), Αστικός Συνεταιρισμός, Ναυτική εταιρία Ν.959/79, Ειδική Ναυτική Εταιρία, Ναυτιλιακή Εταιρία Πλοίων Αναψυχής (ΝΕΠΑ), Αστική Επαγγελματική Εταιρία Δικηγόρων, Αστική Επαγγελματική Εταιρία Συμβολαιογράφων, Αστική Επαγγελματική Εταιρία Δικαστικών Επιμελητών, Αστική Κερδοσκοπική Εταιρεία, Ευρωπαϊκή Εταιρία, Ευρωπαϊκή Συνεταιριστική Εταιρία, Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση του Ν. 4430/2016 ως ισχύει (ΚΟΙΝ.ΣΕΠ), Κοινωνικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης (ΚΟΙ.Σ.Π.Ε.), Αγροτικός Συνεταιρισμός, Άλλο Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου Κερδοσκοπικό (Ν.Π.Ι.Δ.), Υποκατάστημα Αλλοδαπής Εταιρίας.
5. Να τηρούν Απλογραφικά ή Διπλογραφικά βιβλία του Ν.4308/2014, όπως ισχύει.
6. Να λειτουργούν νόμιμα διαθέτοντας το κατάλληλο έγγραφο αδειοδότησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (π.χ. άδεια λειτουργίας, υπεύθυνη δήλωση έναρξης λειτουργίας, απαλλακτικό άδειας λειτουργίας, γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας κλπ.). Στην περίπτωση που η άδεια έχει λήξει χρονικά, απαιτείται η υποβολή με την αίτηση χρηματοδότησης της σχετικής αίτησης έκδοσης/ανανέωσης αυτής. Οι επιχειρήσεις με δραστηριότητες για την άσκηση των οποίων δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας, θα πρέπει να υποβάλουν Υπεύθυνη Δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου, όπου θα βεβαιώνεται ότι δεν απαιτείται η έκδοση άδειας λειτουργίας ή έγγραφο απαλλαγής από την σχετική υποχρέωση, με σχετική τεκμηρίωση.
7. Να έχουν εγγραφεί στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων του άρθρου 20 του ν.4557/2018 (Α' 139), ως ισχύει, εφόσον υφίσταται σχετική υποχρέωση.
8. Να έχουν την ιδιότητα της Πολύ Μικρής ή Μικρής ή Μεσαίας Επιχείρησης όπως ορίζεται στη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003 και σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του Καν. Ε.Ε. 651/2014 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI «Ορισμός ΜΜΕ & Υπόδειγμα δήλωσης ΜΜΕ» της παρούσης).
9. Το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο να αφορά σε ενεργό στη ΔΟΥ και επιλέξιμο, σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙ «Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ)» της παρούσης, κωδικό αριθμό δραστηριότητας, στον οποίο οι δικαιούχοι να δραστηριοποιούνταν ουσιαδώς κατά την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση (Κύριος ΚΑΔ ή/και ΚΑΔ που αντιστοιχεί στα μεγαλύτερα ακαθάριστα έσοδα σύμφωνα με το έντυπο Ε3 του 2024).
10. Το ύψος του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου να είναι μεγαλύτερο από το κατώτατο όριο που ορίζεται στην ενότητα 6.3. «Προϋπολογισμός & Διάρκεια υλοποίησης» της παρούσας

και να μην υπερβαίνει το άθροισμα του κύκλου εργασιών της επιχείρησης κατά την τελευταία διετία (2023 & 2024).

11. **Για τις ατομικές επιχειρήσεις:** Ο τόπος υλοποίησης της επένδυσης να μην είναι η κατοικία του δικαιούχου (κύρια ή δευτερεύουσα).
12. Να μην βρίσκονται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση ή να μην έχουν καταθέσει αίτηση εξυγίανσης οι πιστωτές της επιχείρησης.
13. Να μην εκκρεμεί σε βάρος τους εντολή ανάκτησης ενίσχυσης, κατόπιν προηγούμενης αποφάσεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής ένωσης, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.
14. Να μην έχουν ολοκληρώσει το φυσικό αντικείμενο της επένδυσης ή να μην το έχουν υλοποιήσει πλήρως, πριν από την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης.
15. Να τηρούν τη νομοθεσία περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου.
16. Να δεσμευτούν ότι δεν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού του άρθρου 39, παρ. 1-4 και του άρθρου 40, παρ. 1, του Ν. 4488/2017 (Α137/13.09.2017).
17. Σε περίπτωση που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, να μην έχουν διαπράξει μία ή περισσότερες από τις παραβάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως δ) και στο άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 508/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
18. Να πληρούν όλες τις προϋποθέσεις εφαρμογής του Καν. (ΕΕ) 2831/2023 (ΟJ L 15.12.2023) (De Minimis) στον οποίο στηρίζεται η Δράση. Το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που έχει λάβει κατά την τελευταία τριετία η ενιαία επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης από αυτή τη Δράση, να μην υπερβαίνει το ποσό των 300.000€ (για κάθε νέα χορήγηση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγήθηκαν κατά τα προηγούμενα 3 έτη σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση). Σε περίπτωση υπέρβασης του ανώτατου ορίου με τη χορήγηση της νέας ενίσχυσης ήσσονος σημασίας, η εν λόγω νέα ενίσχυση δεν υπάγεται στο ευεργέτημα του κανονισμού και δε δύναται να χορηγηθεί. Η ενίσχυση ήσσονος σημασίας θεωρείται ότι χορηγείται κατά τον χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του εννόμου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης, σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό νομικό καθεστώς, ανεξαρτήτως της ημερομηνίας καταβολής της ενίσχυσης ήσσονος σημασίας στην επιχείρηση.
19. Να υποβάλλουν αποδεικτικά διαθεσιμότητας κεφαλαίων, από τα οποία θα τεκμηριώνεται ότι είναι δυνατή η κάλυψη **τουλάχιστον του 25% του συνόλου των δαπανών** του επενδυτικού σχεδίου.
20. Σε περίπτωση που στο επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνονται δαπάνες ανέγερσης/επέκτασης κτιρίου, να υποβάλλουν αποδεικτικά διαθεσιμότητας του χώρου εγκατάστασης της επένδυσης (βλ. Παράρτημα ΙΙΙ).
21. Να τεκμηριώνουν ότι είναι φερέγγυοι υποβάλλοντας τα σχετικά δικαιολογητικά φερεγγυότητας που προβλέπονται στο παράρτημα ΙΙΙ «Δικαιολογητικά υποβολής-ένταξης».
22. Οι επιχειρήσεις που θα επενδύσουν στον Τομέα του Τουρισμού με δραστηριότητα «Καταλύματα» (ΚΑΔ επένδυσης 55) θα πρέπει να δεσμευτούν ότι το κατάλυμα στο οποίο θα υλοποιηθεί η επένδυση, κατά το στάδιο της παραλαβής του έργου, θα κατατάσσεται σε υψηλότερη κατηγορία αστέρων ή κλειδιών, από αυτή που είχε κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης (όπου προβλέπεται σχετική κατάταξη) και θα τηρεί κατ' ελάχιστον τις προδιαγραφές ανά κατηγορία που αναλύονται στην ενότητα 5 «Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας» της πρόσκλησης.

Εξαιρέση αποτελούν τα καταλύματα που εντάσσονται ήδη στην υψηλότερη κατηγορία 5 αστέρων/κλειδιών.

23. Να δεσμευτούν ότι το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου και οι επιμέρους δαπάνες που περιλαμβάνονται στη συγκεκριμένη αίτηση χρηματοδότησης:

- Δεν έχουν χρηματοδοτηθεί στα πλαίσια άλλης δράσης που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους.
- Δεν αποτελούν εγκεκριμένες δαπάνες επενδυτικού σχεδίου σε άλλη δράση που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους.
- Εφόσον λάβει χώρα έγκριση και για το διάστημα εκείνο που αποτελούν εγκεκριμένες δαπάνες του προς υλοποίηση επενδυτικού σχεδίου, δεν θα υποβληθούν προς ένταξη ή πιστοποίηση σε επενδυτικό σχέδιο άλλης δράσης που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους.

Εξαιρούνται οι αιτήσεις / εγκρίσεις χρηματοδότησης που αφορούν χρηματοδοτικά προϊόντα (δάνεια ή εγγυήσεις) που υλοποιούνται με εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους, τα οποία δύνανται συμπληρωματικά να χρηματοδοτούν το ίδιο επενδυτικό σχέδιο, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι κανόνες σώρευσης κρατικών ενισχύσεων.

24. Να τηρούν τα προβλεπόμενα στην Ανακοίνωση της επιτροπής (2021/C 373/01): Τεχνικές κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών στην κλιματική αλλαγή κατά την περίοδο 2021-2027.

25. Να δεσμευτούν ότι κατά την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου θα διασφαλίζουν:

- τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και τη συμμόρφωση με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ. Παράρτημα Χ),
- την ισότητα των φύλων και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου,
- την αποτροπή κάθε διάκρισης λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού,
- τη διαφάνεια,
- την προσβασιμότητα για τα άτομα με αναπηρία,
- την τήρηση της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης, της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης και της ενωσιακής πολιτικής στον τομέα του περιβάλλοντος.

26. Να δεσμευτούν ότι μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης και ανάλογα με το είδος και τη φύση της προτεινόμενης Πράξης, θα μεριμνήσουν για τις κατάλληλες παρεμβάσεις έτσι ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία (ΑμΕΑ) στις κτιριακές υποδομές, στις υπηρεσίες και στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (βλ. Παράρτημα ΧΙ: «Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία»).

27. Να υποβάλλουν ηλεκτρονικά και εμπρόθεσμα αίτηση χρηματοδότησης, η οποία να συνοδεύεται από το σύνολο των αναγκαίων στοιχείων, δικαιολογητικών και εντύπων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ενότητα 8 «Διαδικασία υποβολής αίτησης χρηματοδότησής» της παρούσας.

28. Η αίτηση χρηματοδότησης να συγκεντρώνει κατ' ελάχιστο συνολική βαθμολογία 40 στα βαθμολογούμενα κριτήρια αξιολόγησης που αναφέρονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV «Κριτήρια αξιολόγησης πράξεων & Έλεγχος επιλεξιμότητας».

Οι ανωτέρω προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται στο σύνολό τους. Η μη ικανοποίηση μίας ή περισσότερων εξ' αυτών ή η ελλιπής ή ανύπαρκτη τεκμηρίωση για την ικανοποίησή τους, αποτελούν συνθήκες

αποκλεισμού του επενδυτικού σχεδίου και συνεπώς λόγο που συνιστά αδυναμία υποβολής της αίτησης ή/και απόρριψης αυτής.

Επισημαίνεται ότι:

- Δεν επιτρέπεται η συστέγαση επιχειρήσεων σε ίδιο, μη διακριτό χώρο και κατά τρόπο τέτοιο που να επιτρέπει τη χρήση των παγίων στοιχείων της ενισχυόμενης επένδυσης από άλλη επιχείρηση. Στην περίπτωση που διαπιστωθεί τέτοιου είδους συστέγαση, θα ανακαλείται η απόφαση ένταξης.
- Απαγορεύεται η σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται σύμφωνα με τον κανονισμό 2831/2023 με άλλες κρατικές ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή με κρατικές ενισχύσεις για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, αν η σώρευση αυτή οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή. Οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες δεν χορηγούνται για συγκεκριμένες επιλέξιμες δαπάνες ή δεν μπορούν να αποδοθούν σε συγκεκριμένες επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να σωρεύονται με άλλες κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφασης που έχει εκδώσει η Επιτροπή.
- Για την εξέταση της δυνατότητας ενίσχυσης επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε ήδη οργανωμένο ομοιόμορφο δίκτυο διανομής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών και λειτουργούν βάσει σύμβασης δικαιόχρησης, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η Εγκύκλιος της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ με θέμα: Δυνατότητα ενίσχυσης των επιχειρήσεων που λειτουργούν βάσει σύμβασης δικαιόχρησης (Franchise) (Α.Π. 13151/ΕΥΚΕ-ΧΕ 192/10.02.2023) – ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ.
- Στις περιπτώσεις επενδυτικών σχεδίων που περιλαμβάνουν υποδομές κατηγορίας Α (σύμφωνα με την ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069 (Β' 841/2022) «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπό στοιχεία ΔΙΠΑ/οικ.37674/27-7-2016 υπουργικής απόφασης «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπουργικής απόφασης 1958/2012 - Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4014/21.9.2011 (Α' 209), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει» (Β' 2471)» (Β' 2471)», και επειδή αυτά αποτελούν έργα με σημαντικές ή πολύ σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, απαιτείται ειδική κατά περίπτωση αντιμετώπιση των ζητημάτων κλιματικής ανθεκτικότητας, ώστε να ενσωματωθούν στο εκάστοτε έργο τα κατάλληλα, ειδικά για κάθε περίπτωση μέτρα.

Η ενσωμάτωση των εν λόγω κατάλληλων μέτρων, ελέγχεται με βάση την «Έκθεση τεκμηρίωσης κλιματικής ανθεκτικότητας του επενδυτικού σχεδίου» η οποία συντάσσεται σύμφωνα με το πρότυπο και τις παρεχόμενες οδηγίες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΧΙΙ «Τεκμηρίωση Κλιματικής Ανθεκτικότητας» της παρούσας.

- Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους (ΕΜΕ) και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ.

Ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους (ΕΜΕ) και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ευρώ.

Ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους 10 εργαζομένους (ΕΜΕ) και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια ευρώ.

5. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Οι επιλέξιμοι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας (ΚΑΔ) περιλαμβάνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: «Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ)» της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης.

Ειδικότερα για τα επενδυτικά σχέδια με **ΚΑΔ επένδυσης «Καταλύματα» (ΚΑΔ 55)** του Τομέα του Τουρισμού, θα πρέπει, κατά το στάδιο ολοκλήρωσης και παραλαβής των έργων, να ακολουθούνται οι κάτωθι προϋποθέσεις:

ΚΥΡΙΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ

- Ξενοδοχεία
 - Κατάταξη σε κατηγορία τριών αστέρων (3***) και άνω
 - Δυναμικότητα οχτώ (8) κλίνες και άνω
- Ξενοδοχειακά τουριστικά καταλύματα εντός παραδοσιακών κτισμάτων που προβλέπονται στο π.δ. 33/1979
- Οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις (camping)
 - Κατάταξη σε κατηγορία τριών αστέρων (3***) και άνω
- Ξενώνες φιλοξενίας νέων

ΜΗ ΚΥΡΙΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ

- Αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα – τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες
 - Ελάχιστος Αριθμός κατοικιών: Τρεις (3)

Σημειώνεται: Το σύνολο των αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων – τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών υποχρεωτικώς θα πρέπει να ενσωματώνονται στο ίδιο Σήμα ΜΗΤΕ.
- Ενοικιαζόμενα επιπλωμένα δωμάτια – διαμερίσματα
 - Κατάταξη σε κατηγορία τριών (3) κλειδιών και άνω
 - Ελάχιστη δυναμικότητα δέκα (10) κλίνες

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τον καν. Ε.Ε. 2831/2023 και κατά συνέπεια στην παρούσα πρόσκληση, **δεν είναι επιλέξιμες δραστηριότητες των τομέων:**

- α) πρωτογενούς παραγωγής προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας·
- β) μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, εφόσον το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που αγοράζονται ή διατίθενται στην αγορά·
- γ) πρωτογενούς παραγωγής γεωργικών προϊόντων·
- δ) μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- i όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις·
- ii όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς·

Στην περίπτωση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε επιλέξιμη για τη Δράση δραστηριότητα και παράλληλα δραστηριοποιούνται στους τομείς που αναφέρονται στα παραπάνω στοιχεία α), β), γ) ή δ) ο κανονισμός ΕΕ 2831/2023 εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στις επιλέξιμες δραστηριότητες, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή διαχωρισμός των λογαριασμών και διασφαλίζεται ότι οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού ΕΕ 2831/2023 δεν τυγχάνουν ενίσχυσης ή σσονος σημασίας που χορηγείται δυνάμει του κανονισμού ΕΕ 2831/2023.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι, ο κανονισμός Ε.Ε. 2831/2023 δεν εφαρμόζεται σε:

- Ενισχύσεις που χορηγούνται για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, ιδίως δε ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα.
- Ενισχύσεις για τις οποίες τίθεται ως όρος η χρήση εγχώριων αγαθών και υπηρεσιών αντί εισαγόμενων.

6. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ – ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ – ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

6.1.ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται **η ημερομηνία δημοσίευσης της πρόσκλησης της Δράσης**. Δαπάνες που πραγματοποιούνται (ή συμβασιοποιούνται) πριν από την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών (ακόμα και αν δεν έχει τιμολογηθεί η σύμβαση) δεν είναι επιλέξιμες.

Ως τυπική ημερομηνία λήξης της προθεσμίας επιλεξιμότητας των δαπανών ορίζεται η καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης της πράξης, ήτοι **είκοσι τέσσερις (24) μήνες** από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησής (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης).

Το επενδυτικό σχέδιο και κάθε επί μέρους δαπάνη του, για να είναι επιλέξιμο, θα πρέπει τεκμηριωμένα να συνδέεται με τον επιλέξιμο ΚΑΔ της πρόσκλησης που θα οριστεί ως ΚΑΔ επένδυσης.

Για τη διαμόρφωση του προϋπολογισμού των προς χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων στη Δράση, επιλέξιμες βασικές κατηγορίες δαπανών είναι οι ακόλουθες:

- I. Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος.
- II. Προμήθεια και εγκατάσταση νέων σύγχρονων μηχανημάτων και εν γένει εξοπλισμού/λογισμικού, απαραίτητου για τη λειτουργία της επιχείρησης και την άσκηση της δραστηριότητάς της επένδυσης.

III. Πιστοποίηση προϊόντων, υπηρεσιών και διαδικασιών σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα, καθώς και προαιρετικά πρότυπα ευρωπαϊκών χωρών ή /και χωρών εκτός Ε.Ε (πρότυπα χωρών προορισμού).

IV. Απόκτηση ή παραχώρηση αποκλειστικής άδειας εκμετάλλευσης κατοχυρωμένης ευρεσιτεχνίας/πατέντας από την Ελλάδα ή το εξωτερικό / Κατοχύρωση ευρεσιτεχνίας.

Συμπληρωματικά, ενισχύονται δαπάνες για: α) μελέτες, β) προβολή, γ) μεταφορικά μέσα, δ) υπηρεσίες συμβούλων, ε) συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις, στ) έμμεσες δαπάνες.

Κατά τη συμπλήρωση της αίτησης χρηματοδότησης στο ΟΠΣΚΕ θα πρέπει να πραγματοποιείται η καταχώρηση των δαπανών, βάσει της κατηγοριοποίησης και των ορίων του παρακάτω πίνακα:

Κωδικός Δαπάνης ΟΠΣΚΕ		ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ/ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ / ΟΡΙΑ
02.		Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων	τουλάχιστον 15% του επιχορηγούμενου Π/Υ
	02.05.	Εξοπλισμός για την προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμηση Ενέργειας	
	02.06.	Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης	έως 5% του επιχορηγούμενου Π/Υ
	02.19.	Ψηφιακός εξοπλισμός γραφείου	
	02.20.	Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός	
	02.24.	Ηλεκτρικά Μεταφορικά Μέσα	έως 50% του επιχορηγούμενου Π/Υ & έως 70.000€/μεταφορικό
03.		Δαπάνες για Κτήρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο	
	03.13.	Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος	έως 70% του επιχορηγούμενου Π/Υ
04.		Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών	
	04.09.	Κόστος συμβουλευτικών υπηρεσιών που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους	έως 10% του επιχορηγούμενου Π/Υ και έως 7.000€
	04.18.	Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης Λογισμικού υπό καθεστώς «Software as a Service»,	έως 30% του επιχορηγούμενου Π/Υ

		«cloud computing» ή άλλο παρεμφερές αυτού	
	04.20.	Δαπάνες παροχής υπηρεσιών μελετών ανάπτυξης προϊόντων ή και διεργασιών	έως 10% του επιχορηγούμενου Π/Υ
	04.25.	Πιστοποίηση υπηρεσιών & διαδικασιών σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και λοιπά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα	έως 3 πιστοποιητικά & έως 3.000 / Πιστοποιητικό
	04.26.	Υπηρεσίες Σχεδιασμού Συσκευασίας – Ετικέτας – Branding	έως 10% του επιχορηγούμενου Π/Υ & έως 10.000€
	04.30.	Πνευματική ιδιοκτησία – Ευρεσιτεχνίες – Μεταφορά τεχνογνωσίας	έως 15% του επιχορηγούμενου Π/Υ
06.		Δαπάνες Λογισμικού	
	06.07.	Λογισμικό και δικαιώματα χρήσης (licenses) προγραμμάτων λογισμικού	έως 40% του επιχορηγούμενου Π/Υ
07.		Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης	έως 20% του επιχορηγούμενου Π/Υ
	07.04.	Δαπάνες συμμετοχής ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις	έως 3.000 / έκθεση
	07.10.	Λοιπά έξοδα προβολής - προώθησης και δικτύωσης	έως 10% του επιχορηγούμενου Π/Υ
09.		Έμμεσες Δαπάνες	Με χρήση της κοινής στήριξης άρθρο 25 ΚΑΝ ΕΕ 1060/2021
	09.01	Έμμεσες Δαπάνες (7% επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου)	Υποχρεωτική κατηγορία

Διευκρινίζεται ότι, για τη διαμόρφωση του προϋπολογισμού, τα ανωτέρω ποσά/ποσοστά είναι τα μέγιστα επιλέξιμα για κάθε κατηγορία δαπάνης.

Σε περίπτωση που, κατά την αξιολόγηση της αίτησης χρηματοδότησης, διαπιστωθεί ότι έχουν περιληφθεί σε αυτή δαπάνες που δεν εντάσσονται στις παραπάνω κατηγορίες ή δεν συνδέονται με τη δραστηριότητα της επένδυσης, αυτές κρίνονται ως μη επιχορηγούμενες, με ότι αυτό συνεπάγεται για τον συνολικό επιχορηγούμενο προϋπολογισμό, την τήρηση των ορίων, την δημόσια δαπάνη και την κάλυψη του κατώτατου ορίου που ορίζεται στην ενότητα 6.3. «Προϋπολογισμός & Διάρκεια υλοποίησης».

Οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων προσδιορίζονται στην Υπουργική Απόφαση «Εθνικοί Κανόνες Επιλεξιμότητας των δαπανών των πράξεων των Προγραμμάτων 2021-2027» (ν. 4914/2022 (Α' 61) άρθρο 63, παρ.20).

Σε περίπτωση έγκρισης του σχεδίου, είναι αποκλειστική ευθύνη του δικαιούχου και ελεγκτικό πεδίο του οργάνου ελέγχου, οι δαπάνες που θα υλοποιηθούν και πιστοποιηθούν να:

- ✓ είναι επιλέξιμες,
- ✓ έχουν πραγματοποιηθεί και εξοφληθεί κατά τη διάρκεια του χρονικού πλαισίου που προσδιορίζεται στην παρούσα πρόσκληση,
- ✓ είναι εύλογες ως προς το κόστος,
- ✓ συνάδουν με την/ις δραστηριότητα/ες επένδυσης,
- ✓ τεκμηριώνονται με τα κατάλληλα παραδοτέα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII «Παραδοτέα πιστοποίησης Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου».

6.2. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

02. Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων

Στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, μεταφορά και εγκατάσταση νέων σύγχρονων μηχανημάτων και εξοπλισμού, εξοπλισμού για την προστασία του περιβάλλοντος και την εξοικονόμηση ενέργειας, εξοπλισμού κυκλικής οικονομίας, καθώς και προμήθεια ηλεκτρικών μεταφορικών μέσων. Αναλυτικότερα ανά υποκατηγορία:

02.05. Εξοπλισμός για την προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμηση Ενέργειας

Μπορεί ενδεικτικά να περιλαμβάνονται δαπάνες που αφορούν σε:

- Προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων θέρμανσης ή και ψύξης (πχ αντλίες θερμότητας, κλιματιστικά inverter τουλάχιστον ενεργειακής σήμανσης Α), καθώς και παροχής ζεστού νερού χρήσης.
- Προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων ανάκτησης ενέργειας από την λειτουργία παραγωγικού και μη παραγωγικού μηχανολογικού εξοπλισμού.
- Προμήθεια και εγκατάσταση συμπιεστών, ψυκτικών συγκροτημάτων, φούρνων, κλιβάνων υψηλής ενεργειακής απόδοσης.
- Προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος διαχείρισης ενέργεια (EMS) για τους χώρους παραγωγής / αποθήκευσης.
- Προμήθεια ηλεκτρικών / ηλεκτρονικών συσκευών ενεργειακής σήμανσης Α.
- Προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων για τη διαχείριση των υγρών & στερεών αποβλήτων, για τον περιορισμό της ρύπανσης του εδάφους, υπεδάφους, των υδάτων και της ατμόσφαιρας.
- Προμήθεια εξοπλισμού και εργασίες για τη μείωση αέριων ρύπων και όχλησης και τη μείωση κατανάλωσης και απώλειας νερού.
- Προμήθεια εξοπλισμού για Ανακύκλωση.
- Προμήθεια και εγκατάσταση φωτοβολταϊκού σταθμού εγκατεστημένης ισχύος έως 10kW, για την κάλυψη των ιδίων αναγκών (αυτοπαραγωγή), το οποίο δύναται να συνοδεύεται από σύστημα αποθήκευσης ενέργειας, με κατ' ελάχιστο ωφέλιμη χωρητικότητα ίση με την ισχύ του σταθμού για μία ώρα.

- Εγκατάσταση μονάδων φόρτισης ηλεκτροκίνητων μηχανημάτων.
- Έξυπνους μετρητές ενέργειας και τηλεμετρία (smart metering).

02.06. Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης

Μπορεί ενδεικτικά να περιλαμβάνονται δαπάνες που αφορούν σε προμήθεια επίπλων γραφείου και λοιπού υποστηρικτικού εξοπλισμού.

02.19. Ψηφιακός εξοπλισμός γραφείου

Μπορεί ενδεικτικά να περιλαμβάνονται δαπάνες που αφορούν σε:

- Εξοπλισμό για τη φιλοξενία εφαρμογών-λογισμικού εντός της επιχείρησης (Servers).
- Εξοπλισμό τήρησης αντιγράφων ασφαλείας.
- Εξοπλισμό Ενσύρματου ή/ και Ασύρματου Δικτύου & καλωδίωση.
- Συστήματα διαχείρισης ήχου, βίντεο και εικόνες.
- Συστήματα και εργαλεία ηλεκτρονικής ασφάλειας.
- Ψηφιακό εξοπλισμός γραφείου (Η/Υ και περιφερειακά, σαρωτής, εκτυπωτής, ψηφιακό τηλεφωνικό κέντρο κλπ).
- Μικρο-οπτικο-ηλεκτρο-μηχανικά συστήματα και ολοκληρωμένα οπτικά (πηγές laser, οπτικά στοιχεία ανιχνευτές).
- Εξοπλισμό ασφαλείας και συστημάτων παρακολούθησης.

02.20. Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός

Μπορεί ενδεικτικά να περιλαμβάνονται δαπάνες που αφορούν σε:

- Προμήθεια μηχανημάτων και εξοπλισμού για τους χώρους παραγωγής, αποθήκευσης, διάθεσης προϊόντων.
- Προμήθεια εξοπλισμού που είναι απαραίτητος για την άσκηση της δραστηριότητας της επένδυσης.
- Προμήθεια συστημάτων αυτόματης σήμανσης, ιχνηλασιμότητας, κοστολόγησης και τιμολόγησης προϊόντων – εκσυγχρονισμού της εφοδιαστικής αλυσίδας.
- Προμήθεια ηλεκτροκίνητων μηχανημάτων έργου, ανυψωτικών και περονοφόρων, όπως τύπου ΚΛΑΡΚ.
- Προμήθεια εξοπλισμού που προορίζεται για εργαστηριακές μετρήσεις, δοκιμές και αναλύσεις, με την προϋπόθεση ότι ο εξοπλισμός αυτός δεν χρησιμοποιείται για ερευνητικούς σκοπούς.

02.24. Ηλεκτρικά Μεταφορικά Μέσα

Στην υποκατηγορία περιλαμβάνεται η προμήθεια ηλεκτρικών οχημάτων για την κάλυψη αποκλειστικά των αναγκών της επιχείρησης.

Το μεταφορικό μέσο θα πρέπει:

- ο να είναι καινούργιο, αμεταχειρίστο και στην κυριότητα της επιχείρησης (δε θα πρέπει να υπάρχει παρακράτηση στην άδεια κυκλοφορίας)

- ο να είναι επαγγελματικής χρήσης και έως εννέα (9) θέσεων (να χρησιμοποιείται για τη μεταφορά εξοπλισμού/υλικών ή μεταφορά πελατών χωρίς κόμιστρο)

Η προμήθεια του μεταφορικού μέσου θα πρέπει να δικαιολογείται από την δραστηριότητα της επένδυσης και να μην προορίζεται για μίσθωση.

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που περιλαμβάνονται συνολικά στην κατηγορία 02 θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός να εξυπηρετεί άμεσα τη λειτουργία της επιχείρησης, να είναι σύγχρονης τεχνολογίας, καινούργιος, αμεταχείριστος και στην κυριότητα της επιχείρησης.
- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός θα πρέπει να αποτελεί πάγιο στοιχείο για την επιχείρηση. Πάγιο στοιχείο θεωρείται κάθε στοιχείο το οποίο με κατάλληλη χρήση και συντήρηση έχει ωφέλιμη διάρκεια χρήσης μεγαλύτερη του ενός έτους, διατηρεί το αρχικό του σχήμα και εμφάνιση κατά τη χρήση, δεν χάνει την ταυτότητά του με ενσωμάτωση σε άλλο ή πιο σύνθετο στοιχείο και καταχωρίζεται στο μητρώο παγίων και δέχεται αποσβέσεις.
- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός να περιγράφεται αναλυτικά, με τεχνικές προδιαγραφές, να τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα της χρήσης του και το εύλογο του κόστους απόκτησής του.
- Τα ηλεκτρομηχανολογικά συστήματα, για τα οποία υφίσταται σχετική υποχρέωση από την κείμενη νομοθεσία, θα πρέπει να φέρουν σήμανση CE (Ευρωπαϊκής Ένωσης).
- Οι δαπάνες προμήθειας πρόσθετων εξαρτημάτων είναι επιλέξιμες, εφόσον αυτά συντελούν σε παραγωγική διαφοροποίηση και δεν αποτελούν απλή αντικατάσταση υφιστάμενου εξαρτήματος (ανταλλακτικά).
- Οι δαπάνες προμήθειας ανταλλακτικών (ως πάγιο εξοπλισμό) είναι επιλέξιμες εφόσον αυτά είναι παρελκόμενα των κύριων εξαρτημάτων του εξοπλισμού που προμηθεύεται, αποτελούν δηλαδή αναπόσπαστο τμήμα τους για την ομαλή λειτουργία τους σύμφωνα με τους όρους προμήθειας του εξοπλισμού που προσφέρει ο προμηθευτής και δεν υπερβαίνουν το 10% της δαπάνης απόκτησης του υπό προμήθεια εξοπλισμού.
- Η δαπάνη χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού θεωρείται επιλέξιμη μόνο όταν ο εκμισθωτής μπορεί να συνάπτει συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1665/1986 (ΦΕΚ 194 Α'), όπως ισχύει, με υποχρέωση αγοράς του εξοπλισμού μετά τη λήξη της μίσθωσης και σε κάθε περίπτωση σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 27 της Απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων 114947/1.12.2022 «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027», όπως ισχύει.
- Για δαπάνες οι οποίες εντάσσονται στην παρούσα κατηγορία αλλά δεν δύναται η απόσπασή τους από τον τόπο υλοποίησης της επένδυσης, χωρίς αυτές να χάσουν μέρος ή το σύνολο της αξίας τους (π.χ. δαπάνες προμήθειας και εγκατάστασης εξοπλισμού γεωθερμίας, συστήματος θέρμανσης κεντρικού κλιματισμού, ασφαλείας, παραγωγής ενέργειας κλπ), θα πρέπει να υπάρχει ιδιοκτησία ή παραχώρηση χρήσης ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) ετών. Η περίοδος της εξαετίας υπολογίζεται από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης. Η ιδιοκτησία, η μίσθωση, η σύσταση επικαρπίας ή η παραχώρηση χρήσης θα πρέπει να καταδεικνύεται πριν την καταβολή της δημόσιας επιχορήγησης.
- Για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από εγκατάσταση φωτοβολταϊκού σταθμού με ή χωρίς σύστημα αποθήκευσης απαιτείται:

- να εξασφαλιστούν, εφόσον απαιτούνται, οι κατάλληλες αδειοδοτήσεις τόσο για την υλοποίηση όσο και για τη λειτουργία του φωτοβολταϊκού σταθμού και του συστήματος αποθήκευσης,
- η εγκατεστημένη ισχύς παραγωγής του φωτοβολταϊκού σταθμού δεν μπορεί να υπερβαίνει το άθροισμα των ηλεκτρικών καταναλώσεων της επιχείρησης, όπως αυτό προκύπτει από την ηλεκτρομηχανολογική μελέτη της εγκατάστασης στην οποία εγκαθίσταται ο υπό ένταξη σταθμός, από την άδεια λειτουργίας της επιχείρησης, ή/και από βεβαίωση και λοιπά κατάλληλα στοιχεία τεκμηρίωσης από αρμόδιο προς τούτο πρόσωπο/φορέα και σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 10kw.

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες:

- Τα λειτουργικά έξοδα της επένδυσης.
- Δαπάνες συντήρησης, επισκευής και αντικατάστασης εξοπλισμού που χρησιμοποιείται ήδη από την επιχείρηση.
- Δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη, έξοδα αμοιβών εκτελωνιστή και εκτελωνισμού.
- Οι δαπάνες που αφορούν σε προμήθεια tablet και κινητών τηλεφώνων.
- Οι δαπάνες που αφορούν σε προμήθεια τηλεοράσεων για όλες τις δραστηριότητες, πλην τουριστικών καταλυμάτων.
- Δαπάνες προμήθειας αναλώσιμων υλικών.
- Δαπάνη για απόκτηση ΙΧ επιβατικών οχημάτων.
- Προμήθεια οχήματος που έχει επιδοτηθεί από οποιοδήποτε άλλο πρόγραμμα (π.χ. Κινούμαι ηλεκτρικά).
- Προμήθεια πάσης φύσεως μηχανημάτων/εξοπλισμού/οχημάτων/πλοίων που για τη λειτουργία τους απαιτείται η καύση ορυκτών καυσίμων (πετρέλαιο, βενζίνη, φυσικό αέριο κλπ).

03. Δαπάνες για Κτήρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο

03.13 Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος

Στην κατηγορία αυτή επιλέξιμες είναι κάθε μορφής εργασίες για ανέγερση, κατασκευή, επέκταση, αναβάθμιση και διαμόρφωση κτιριακών υποδομών και λοιπών εγκαταστάσεων, εγκαταστάσεις για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία και στα εμποδιζόμενα άτομα, καθώς και κάθε μορφής εργασίες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου. Στις επιλέξιμες δαπάνες περιλαμβάνεται το κόστος υλικών και εργασιών.

Μπορεί ενδεικτικά να περιλαμβάνονται δαπάνες που αφορούν σε:

- κτιριακές εργασίες, ηλεκτρομηχανολογικές εργασίες, εγκατάσταση δικτύων και ειδικές εγκαταστάσεις, στους χώρους παραγωγής, αποθήκευσης και διάθεσης προϊόντων, εργαστηριακούς χώρους, χώρους παροχής υπηρεσιών και χώρους διοίκησης της επιχείρησης.
- κτιριακές παρεμβάσεις για την προστασία του Περιβάλλοντος και την Εξοικονόμηση Ενέργειας, Ύδατος καθώς και Επεξεργασίας Αποβλήτων.
- κατασκευές, διαμορφώσεις, επεκτάσεις, διαρρυθμίσεις των κτιριακών εγκαταστάσεων που αποβλέπουν στη διευκόλυνση πρόσβασης των ΑμΕΑ, σύμφωνα με τις Οδηγίες Σχεδιασμού για ΑμΕΑ «Σχεδιάζοντας για όλους» του ΥΠΕΚΑ.
- εργασίες βελτίωσης, αναβάθμισης και διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου.

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας 03 θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Θα πρέπει να βεβαιωθεί ότι έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις και αδειοδοτήσεις για τις εργασίες ή σε περίπτωση που δεν απαιτούνται θα πρέπει να υποβάλλεται η ηλεκτρονική βεβαίωση αρμόδιου μηχανικού ότι δεν απαιτείται κάποιου είδους έγκριση, όπως ορίζει η κείμενη νομοθεσία (άρθρο 52 Ν.4759/9-12-2020/ ΦΕΚ Α245).
- Να υπάρχει ιδιοκτησία ή παραχώρηση χρήσης ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) ετών. Η περίοδος της εξαετίας υπολογίζεται από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης. Η ιδιοκτησία, η μίσθωση, η σύσταση επικαρπίας ή η παραχώρηση χρήσης θα πρέπει να καταδεικνύεται πριν την καταβολή της δημόσιας επιχορήγησης. Ειδικά για ανέγερση/επέκταση κτιρίου σε μισθωμένο ακίνητο, το συμφωνητικό μίσθωσης πρέπει να αφορά χρονικό διάστημα τουλάχιστον δώδεκα (12) ετών από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης.
- Να αποτελούν πάγια στοιχεία και να είναι καταχωρημένες στο μητρώο παγίων της επιχείρησης.

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες:

- Η αγορά οικοπέδων, γηπέδων και αγροτεμαχίων.
- Οι εργοδοτικές εισφορές για κατασκευαστικές εργασίες και οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη, κλπ.
- Δαπάνες, για τις οποίες προσκομίζονται προς πιστοποίηση πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης (αποδείξεις δαπανών, τιμολόγια αυτοπαράδοσης κ.α), καθώς και τίτλοι κτήσης.
- Δαπάνες για την έκδοση αδειών.

04. Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών

Στην κατηγορία αυτή επιλέξιμες είναι δαπάνες για παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, δαπάνες υπηρεσιών προμήθειας/χρήσης Λογισμικού-Εξοπλισμού, δαπάνες υπηρεσιών, πιστοποίησης, σχεδιασμού, κατοχύρωσης ή μεταφοράς τεχνογνωσίας κλπ. Αναλυτικότερα ανά υποκατηγορία:

04.09. Κόστος συμβουλευτικών υπηρεσιών που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους

Στην υποκατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες αποκλειστικά δαπάνες που αφορούν συμβουλευτικές υπηρεσίες για την σύνταξη και υποβολή της αίτησης χρηματοδότησής, καθώς και την παρακολούθηση και διαχείριση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, έως την αποπληρωμή του, υπό τους ακόλουθους όρους:

- Το χρονικό διάστημα παροχής της υπηρεσίας υπολογίζεται από την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης και μέχρι την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της επένδυσης. Δεν είναι δυνατή η πιστοποίησή τους εξ' ολοκλήρου σε αίτημα ενδιάμεσης επαλήθευσης.
- Δεν πρέπει να αποτελούν συνεχή ή περιοδική δραστηριότητα ούτε να συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης, όπως τακτικές υπηρεσίες παροχής φορολογικών και νομικών συμβουλών.

04.18. Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης Λογισμικού υπό καθεστώς «Software as a Service», «cloud computing» ή άλλο παρεμφερές αυτού

Στην υποκατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν:

- Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης λογισμικού υπό καθεστώς υπηρεσίας (π.χ. Software as a service (SaaS), Cloud as a Service (CaaS)).
- Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης εξοπλισμού υπό καθεστώς υπηρεσίας (π.χ. Hardware as a service (HaaS), Equipment as a Service (EaaS)).

Υπό τους ακόλουθους όρους:

- Επιλέξιμο είναι μόνο το κόστος της υπηρεσίας που παρέχεται κατά το διάστημα επιλεξιμότητας δαπανών.
- Δεν είναι επιλέξιμη η ανανέωση συνδρομής σε υπηρεσία που ήδη χρησιμοποιείται.

04.20. Δαπάνες παροχής υπηρεσιών μελετών ανάπτυξης προϊόντων ή και διεργασιών

Στην υποκατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν έρευνα, μελέτες και δοκιμές για την ανάπτυξη νέου ή διαφοροποιημένου προϊόντος/υπηρεσίας/διεργασίας, με βελτιωμένα χαρακτηριστικά, υπό τους ακόλουθους όρους:

- σχετίζονται άμεσα με το στόχο του επενδυτικού σχεδίου,
- καταλήγουν σε ανάπτυξη πρωτότυπου προϊόντος/ τυποποίηση νέας υπηρεσίας/διεργασίας.

04.25. Πιστοποίηση υπηρεσιών & διαδικασιών σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και λοιπά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα

Στην υποκατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν:

- επιθεώρηση και πιστοποίηση συστημάτων διαχείρισης σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και λοιπά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα από διαπιστευμένους φορείς εσωτερικού ή εξωτερικού,
- πιστοποίηση και συμμόρφωση προϊόντων/υπηρεσιών σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και προαιρετικά πρότυπα ευρωπαϊκών χωρών ή /και χωρών εκτός Ε.Ε. από διαπιστευμένους φορείς εσωτερικού ή εξωτερικού,
- κατοχύρωση σήματος CE, εξειδικευμένα ευρωπαϊκά ή / και διεθνή σήματα (π.χ ecolabel).
- συμβουλευτικές υπηρεσίες μελετών για την προετοιμασία της επιχείρησης,
- δοκιμές και έλεγχοι ποιότητας προϊόντων.

Οι συμβουλευτικές υπηρεσίες μελετών, καθώς και οι προπαρασκευαστικές ενέργειες (δοκιμές, επιθεωρήσεις, αιτήσεις κλπ), είναι επιλέξιμες αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση που καταλήγουν σε λήψη της ζητούμενης πιστοποίησης/σήματος/διαπίστευσης. Το σχετικό πιστοποιητικό θα πρέπει να έχει εκδοθεί έως την ημερομηνία της ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου ή να τεκμηριώνεται αποδεδειγμένα ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την έκδοσή του, ήτοι να έχει ολοκληρωθεί θετικά η επιθεώρηση πιστοποίησης.

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες που πραγματοποιούνται για ανανέωση υπάρχουσας πιστοποίησης.

04.26. Υπηρεσίες Σχεδιασμού Συσκευασίας – Ετικέτας – Branding

Στην υποκατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν συμβουλευτικές υπηρεσίες/μελέτη για το σχεδιασμό συσκευασίας, ετικέτας, brand της επιχείρησης - εταιρικής ταυτότητας.

Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση που καταλήγουν σε νέα συσκευασία / ετικέτα / εταιρική ταυτότητα.

04.30. Πνευματική ιδιοκτησία – Ευρεσιτεχνίες – Μεταφορά τεχνονγνωσίας

Στην υποκατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες για απόκτηση ή για παραχώρηση αποκλειστικής άδειας εκμετάλλευσης κατοχυρωμένης ευρεσιτεχνίας/πατέντας από την Ελλάδα ή το εξωτερικό, καθώς και δαπάνες κατοχύρωσης ευρεσιτεχνίας.

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που περιλαμβάνονται συνολικά στην κατηγορία 04 θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Να αφορούν την δραστηριότητα της επένδυσης και να υλοποιούνται στο χρονικό διάστημα επιλεξιμότητας δαπανών.
- Να είναι καταχωρημένες στο μητρώο παγίων, στο μέτρο που χαρακτηρίζονται ως άυλα πάγια και προβλέπεται η εγγραφή τους.
- Οι πιθανές δαπάνες διαμονής, μετακίνησης και λοιπές δαπάνες ταξιδιών των μελετητών/ερευνητών/συμβούλων περιλαμβάνονται στη συνολική αμοιβή τους και δεν είναι επιλέξιμες ως διακριτές δαπάνες.

06. Δαπάνες Λογισμικού

06.07. Λογισμικό και δικαιώματα χρήσης (licenses) προγραμμάτων λογισμικού

Στην υποκατηγορία αυτή επιλέξιμες είναι δαπάνες που αφορούν προμήθεια, εγκατάσταση και παραμετροποίηση λογισμικού, που συνδέεται με την δραστηριότητα της επένδυσης και είναι απαραίτητο για την άσκηση αυτής. Μπορεί ενδεικτικά να περιλαμβάνονται δαπάνες που αφορούν σε:

- Εξειδικευμένο λογισμικό για την βελτιστοποίηση της παραγωγής και των επιχειρηματικών διεργασιών.
- Λογισμικά προσομοίωσης και τρισδιάστασης μοντελοποίησης.
- Λογισμικά διαχείρισης και ανάλυσης δεδομένων.
- Εφαρμογές γραφείου και διαχείρισης εγγράφων.
- Ανάπτυξη ηλεκτρονικού καταστήματος (e-shop), το οποίο θα πρέπει να είναι διαθέσιμο σε τουλάχιστον ακόμη μια γλώσσα, πέραν της ελληνικής, και να προσφέρει ευκολία χρήσης και πρόσβασης μέσω έξυπνων συσκευών (κινητά – tablets κτλ).
- Αρχική παραμετροποίηση του λογισμικού, παροχή υπηρεσιών υποστήριξης για μέχρι ένα (1) έτος από το χρόνο προμήθειας και παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης στη χρήση του, υπό την προϋπόθεση ότι παρέχονται από τον ίδιο προμηθευτή και δεν υπερβαίνουν το 40% του κόστους προμήθειας του λογισμικού.

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας 06 θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Το προμηθευόμενο λογισμικό να εξυπηρετεί άμεσα τη λειτουργία της επιχείρησης, να είναι σύγχρονης τεχνολογίας, καινούριο και η επιχείρηση να είναι νόμιμος κάτοχος της άδειας χρήσης αυτού.
- Το προμηθευόμενο λογισμικό να περιγράφεται αναλυτικά, με τεχνικές προδιαγραφές, να τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα της χρήσης του και το κόστος απόκτησής του.

- Το προμηθευόμενο λογισμικό, συμπεριλαμβανομένης και της αντίστοιχης αρχικής παραμετροποίησης του, να μπορεί να χαρακτηριστεί ως άυλο στοιχείο ενεργητικού – σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα- να επιδέχεται αποσβέσεων και να είναι καταχωρημένο στο μητρώο παγίων.
- Το προμηθευόμενο λογισμικό πρέπει να αγοράζεται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή.
- Σε περίπτωση αγοράς ή και ανάπτυξης λογισμικού/εφαρμογών που απευθύνεται σε πελατειακό κοινό, θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα να εξυπηρετεί τις ανάγκες ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), έκδοση 2.1 σε επίπεδο AA (οι δαπάνες μετατροπής είναι επιλέξιμες).

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες:

- Το κόστος αναβάθμισης υφιστάμενου λογισμικού.
- Οι υπηρεσίες ανάπτυξης λογισμικού που γίνεται με ίδια μέσα του δικαιούχου (ιδιοπαραγωγή λογισμικού).
- Η ανάπτυξη/αναβάθμιση ιστοσελίδας.

07. Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης

07.04. Δαπάνες συμμετοχής ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις

Στην υποκατηγορία αυτή επιλέξιμες δαπάνες είναι:

- Κόστος συμμετοχής (μόνον με την ιδιότητα του εκθέτη).
- Κόστος εγγραφής στον κατάλογο εκθετών.
- Ενοίκιαση/διαμόρφωση/κατασκευή περιπτέρου.
- Μεταφορά εκθεμάτων.

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες μετακίνησης και διαμονής προσώπων.

07.10. Λοιπά έξοδα προβολής - προώθησης και δικτύωσης

Στην υποκατηγορία αυτή επιλέξιμες δαπάνες είναι:

- Δημιουργικό διαφημίσεων σε τουλάχιστον δύο (2) γλώσσες: σύνταξη κειμένων, σχεδιασμός εντύπων, σχεδιασμός ψηφιακού περιεχομένου διαφημίσεων, βίντεο, φωτογραφίες.
- Κόστος προβολής διαφημιστικού μηνύματος.

Οι επί μέρους δαπάνες δημιουργικού σχεδιασμού είναι επιλέξιμες μόνο εφόσον καταλήγουν σε **ολοκληρωμένο διαφημιστικό μήνυμα**.

Τα ΜΜΕ στα οποία θα προβάλλονται οι διαφημιστικές ενέργειες, όπως π.χ. τηλεοπτικά/ραδιοφωνικά μηνύματα, video, banners, ηλεκτρονικές και έντυπες καταχωρήσεις, θα πρέπει, στο πλαίσιο της εφαρμογής των διατάξεων του ν. 5005/2022 (Α' 236) όπως ισχύει, να είναι εγγεγραμμένα στα αντίστοιχα μητρώα ηλεκτρονικού/έντυπου τύπου που τηρεί η ΓΓ Επικοινωνίας και Ενημέρωσης (<https://media.gov.gr/mitroo-entypou-kai-ilektronikou-tyπου/>).

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν φόρους/τέλη διαφημίσεων, μελέτες ψηφιακής προβολής, e-mail marketing, αποστολή newsletter, εκτυπώσεις/παραγωγή εντύπων/καταλόγων και κόστος για προβολή διαφημιστικού μηνύματος σε blog/προσωπικές ιστοσελίδες.

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που περιλαμβάνονται συνολικά στην κατηγορία 07 θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Να αφορούν τη δραστηριότητα της επένδυσης (ΚΑΔ επένδυσης).
- Να αφορούν στο χρονικό διάστημα επιλεξιμότητας δαπανών.
- Σε κάθε ενέργεια προβολής θα πρέπει **να επισημαίνεται η συνεισφορά του ταμείου** και η χρηματοδοτική συνδρομή από την ευρωπαϊκή ένωση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 50 του κανονισμού 1060/2021.
- Σε κάθε ενέργεια προβολής **θα πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη προσβάσιμων μορφών διάδοσης πληροφορίας – πληροφόρησης** σύμφωνα με τα οριζόμενα στον οδηγό επικοινωνίας ΕΣΠΑ 2021-2027 (π.χ. διάθεση του μηνύματος σε προσβάσιμες ιστοσελίδες, έντυπα σε γραφή Braille, έντυπα με μεγάλους χαρακτήρες, βίντεο με πρόβλεψη υπότιτλων, πρόβλεψη διερμηνείας στη νοηματική, πρόβλεψη απλοποιημένων κειμένων, συμπλήρωση κάθε περιεχομένου που δεν είναι κείμενο με εναλλακτική παρουσίαση του συγκεκριμένου περιεχομένου, διάθεση πληροφοριών με περισσότερα από ένα αισθητηριακά κανάλια κ.λπ. (βλ. ν.4779/2021)).

09. Έμμεσες Δαπάνες

09.01. Έμμεσες Δαπάνες (7% επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου)

Κατά το χρονικό διάστημα υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου είναι επιλέξιμες έμμεσες δαπάνες, οι οποίες περιλαμβάνονται στο συνολικό επιχορηγούμενο Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου και υπολογίζονται με βάση σταθερό συντελεστή 7% επί των άμεσων επιλέξιμων δαπανών της πράξης, σύμφωνα με το Άρθρο 54 του Καν. 1060/2021 και με τη χρήση κοινής στήριξης (άρθρο 25 ΚΑΝ ΕΕ 1060/2021).

Η εν λόγω κατηγορία δαπάνης δεν απαιτεί την προσκόμιση παραστατικών, καταβάλλεται αναλογικά με κάθε πληρωμή και το αναλογούν ύψος αυτής οριστικοποιείται κατά το στάδιο της τελικής πιστοποίησης του επενδυτικού σχεδίου.

Τονίζεται η κατηγορία δαπάνης **θα πρέπει να περιλαμβάνεται υποχρεωτικά στο επενδυτικό σχέδιο** και θα ελέγχεται από το ΟΠΣΚΕ αν τηρείται το ποσοστό 7% επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου.

Γενικές επισημάνσεις για όλες τις κατηγορίες δαπανών:

- 1 Οι επιλέξιμες δαπάνες λαμβάνουν ενίσχυση με τη μορφή της επιχορήγησης και στη βάση του πραγματικού κόστους (πλην των έμμεσων). Ως πραγματικές νοούνται οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί για την υλοποίηση πράξης, προβλέπονται στην απόφαση χρηματοδότησης, έχουν εξοφληθεί από τον δικαιούχο και τεκμηριώνονται από τιμολόγια και αποδεικτικά της καταβολής των σχετικών ποσών από τον δικαιούχο, καθώς και από τα λογιστικά αρχεία του.
- 2 Όλες οι δαπάνες εξετάζονται κατά την πιστοποίησή τους για την επιλεξιμότητά τους, το εύλογο του κόστους καθώς και για τη σκοπιμότητά τους σε σχέση με το επενδυτικό σχέδιο της επιχείρησης. Σε περίπτωση που οι δαπάνες που πιστοποιούνται δεν κριθούν επιλέξιμες, εύλογες ή σχετικές με την

επιλέξιμη δραστηριότητα της επιχείρησης, γίνεται δεκτό μόνο το ποσό που χαρακτηρίζεται ως επιλέξιμο, εύλογο και σχετικό.

- 3 Για τον έλεγχο των τιμών, οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορούν να ελέγχουν τα στοιχεία αξίας του εξοπλισμού. Οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορεί να ζητούν από το ωφελούμενο, τον προμηθευτικό οίκο ή και τρίτους πρόσθετα κατά την κρίση τους στοιχεία και πληροφορίες, για εξακρίβωση της αξίας και τον έλεγχο των τιμών αυτών.
- 4 Για τον έλεγχο του κόστους των δαπανών της επένδυσης μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες και Επιτροπές κάθε είδους αποδεικτικά στοιχεία.
- 5 Συμβάσεις ή Ιδιωτικά Συμφωνητικά που συντάσσονται για την υλοποίηση των δαπανών, θα πρέπει να έχουν υποβληθεί σε κατάσταση συμφωνητικών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 16 του άρθρου 8 του Ν.1882/1990.
- 6 Δαπάνες που πραγματοποιούνται πριν από την έναρξη της επιλεξιμότητας των δαπανών (ακόμα και αν δεν έχει τιμολογηθεί η σύμβαση) δεν είναι επιλέξιμες.
- 7 Δεν γίνονται αποδεκτές ως επιλέξιμες δαπάνες που έχουν τιμολογηθεί με πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης.
- 8 Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφόσον ο ωφελούμενος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ΦΠΑ, όπως εκάστοτε ισχύει. Ειδικότερα, είναι επιλέξιμη δαπάνη εφόσον βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση εξαιρούμενων ή απαλλασσόμενων του ΦΠΑ δραστηριοτήτων του ωφελούμενου.
Στις περιπτώσεις που ο ΦΠΑ βαρύνει δαπάνες οι οποίες χρησιμοποιούνται τόσο για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης όσο και για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες παρέχεται το σχετικό δικαίωμα (μικτή δραστηριότητα), ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη κατά το ποσοστό που δεν μπορεί να ανακτηθεί (pro-rata). Σημειώνεται ότι, όταν ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη, συμπεριλαμβάνεται στον επιχορηγούμενο π/υ και σε καμία περίπτωση δεν τον προσαυξάνει.
- 9 Δαπάνες που πραγματοποιούνται μετά την τυπική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου δεν γίνονται αποδεκτές.
- 10 Οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου δεν είναι επιλέξιμα.
- 11 Οι δαπάνες για πρόστιμα, προσαυξήσεις, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.

6.3.ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ & ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε επενδυτικού σχεδίου μπορεί να κυμαίνεται από **25.000€ έως 500.000€**.

Επενδυτικά σχέδια με προϋπολογισμό μικρότερο των 25.000€ κρίνονται μη επιλέξιμα εξ' αρχής και δεν δύνανται να υποβληθούν.

Εφόσον το επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει δαπάνες που αθροιστικά υπερβαίνουν τις 500.000€ το υπερβάλλον ποσό λογίζεται στο σύνολο του ως ιδιωτική συμμετοχή. Επισημαίνεται πως, το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου, συμπεριλαμβανομένου και του υπερβάλλοντος κόστους, αποτελεί αντικείμενο αξιολόγησης, παρακολούθησης και ελέγχου.

Σε κάθε περίπτωση ο τελικός επιχορηγούμενος προϋπολογισμός του έργου δεν μπορεί να είναι μικρότερος από το ελάχιστο όριο των 25.000€.

Διάρκεια Υλοποίησης Επενδυτικού Σχεδίου

Η διάρκεια υλοποίησης μιας πράξης αφορά στην απαραίτητη χρονική περίοδο για την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης, μέχρι τη στιγμή που θα έχουν εκπληρωθεί οι ειδικότεροι στόχοι, όροι και υποχρεώσεις που τίθενται στην απόφαση ένταξής της.

Η προθεσμία ολοκλήρωσης των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων (τυπική ημερομηνία λήξης υλοποίησης) στο πλαίσιο της παρούσας, δεν μπορεί να υπερβαίνει τους **είκοσι τέσσερις (24) μήνες από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης).**

Αιτήματα παράτασης υλοποίησης δε δύναται να υποβληθούν, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας όπως ορίζει ο Ν. 3885/2010 άρθρο 23.

7. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

Η υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου καλύπτεται από τη δημόσια δαπάνη (επιχορήγηση) και την ιδιωτική συμμετοχή.

Η δημόσια δαπάνη για όλα τα επενδυτικά σχέδια ανέρχεται στο **50%** του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού, ενώ το υπόλοιπο ποσό καλύπτεται από ιδιωτική συμμετοχή.

Για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής ο δυνητικός δικαιούχος μπορεί να χρησιμοποιήσει ίδιους πόρους ή και δάνειο.

Ο τραπεζικός δανεισμός, εάν χρησιμοποιηθεί, θα πρέπει να έχει τη μορφή τραπεζικού δανείου ή ομολογιακού δανείου εκδιδομένου σε δημόσια ή μη εγγραφή, ή δανείου από άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, αποκλεισμένης της μορφής αλληλόχρεου λογαριασμού. Επιτρέπεται η κίνηση του ανωτέρου δανείου να γίνεται και μέσω αλληλόχρεου λογαριασμού, εφόσον υπάρχει ξεχωριστή πράξη στον εν λόγω λογαριασμό, από την οποία να προκύπτει ότι το δάνειο προορίζεται για την υλοποίηση της επένδυσης, με σαφή αναφορά των όρων σύναψης του δανείου. Σε κάθε περίπτωση, εφόσον η επιχείρηση προσφύγει σε δανεισμό για την κάλυψη μέρους ή του συνόλου της ιδιωτικής συμμετοχής της επένδυσης, είναι υποχρεωμένη να προσκομίσει, κατά την υλοποίηση της πράξης, αντίγραφο της σχετικής σύμβασης με τις απαραίτητες πρόσθετες πράξεις, εφόσον η κίνηση του δανείου λάβει χώρα μέσω ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού.

Σε περίπτωση δανείου, ο δυνητικός δικαιούχος οφείλει να υποβάλει με το πρώτο αίτημα επαλήθευσης – πιστοποίησης δαπανών τη Σύμβαση δανείου, από το περιεχόμενο της οποίας να προκύπτει ότι το δάνειο αφορά στην χρηματοδότηση της συγκεκριμένης επένδυσης, άλλως απαιτείται η υποβολή αιτήματος τροποποίησης Χρηματοδοτικού Σχήματος.

Το δάνειο είναι δυνατόν να υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ, όπως ενδεικτικά α) παροχή εγγύησης από το Ελληνικό δημόσιο μέσω π.χ. της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας για λήψη επενδυτικού δανείου ή λήψη εγγυητικής επιστολής, β) την παροχή επιχειρηματικών δανείων με χαμηλό επιτόκιο και ευνοϊκούς όρους.

Σε περίπτωση συνδυασμού χρηματοδοτικών εργαλείων τότε:

- Οι διατάξεις που ισχύουν για τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ εφαρμόζονται σε όλες τις μορφές στήριξης για τις εν λόγω πράξεις.
- Πρέπει να τηρούνται οι ισχύοντες κανόνες της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων και συνδυασμού επιχορηγήσεων με χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ.
- Μπορεί ο συνδυασμός τους να καλύπτει την ίδια δαπάνη υπό τον όρο ότι το άθροισμα όλων των συνδυασμένων μορφών στήριξης δεν υπερβαίνει το συνολικό ποσό της συγκεκριμένης δαπάνης (το τμήμα χρηματοδοτικού εργαλείου υποστηριζόμενο από το ΕΣΠΑ μαζί με την Επιχορήγηση να είναι μικρότερο ή ίσο του επιχορηγούμενου π/υ του επενδυτικού σχεδίου).
- Οι επιχορηγήσεις δεν χρησιμοποιούνται για την αποπληρωμή στήριξης που ελήφθη από χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ.
- Αν το τραπεζικό δάνειο υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ και χορηγείται με Κανονισμούς Ήσσονος Σημασίας ΕΕ, εμπεριέχει ενίσχυση, και το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) αυτού σωρεύεται με την επιχορήγηση του επενδυτικού σχεδίου κατά τον υπολογισμό του ανώτατου ορίου των 300.000€ (σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης) που θέτει ο Κανονισμός ΕΕ 2831/2023, καθώς και οι λοιποί Κανονισμοί ενισχύσεων ήσσονος σημασίας, και δεν δύναται να ξεπεραστεί.
- Τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ δεν χρησιμοποιούνται για τη προχρηματοδότηση επιχειρήσεων.

Το επενδυτικό δάνειο μπορεί να λαμβάνεται και σε ξένο νόμισμα.

Κατά την υποβολή της αίτησης θα πρέπει να υποβληθούν αποδεικτικά διαθεσιμότητας κεφαλαίων, από τα οποία θα τεκμηριώνεται ότι είναι δυνατή η κάλυψη τουλάχιστον του 25% του συνόλου των δαπανών του επενδυτικού σχεδίου.

Κατά την πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου, η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου (επιχείρηση) αποδεικνύεται με την εξόφληση των παραστατικών.

8. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η αίτηση χρηματοδότησης υποβάλλεται **υποχρεωτικά ηλεκτρονικά** μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) (<https://app.opske.gr/>) κάνοντας χρήση του τυποποιημένου Εντύπου Υποβολής Αίτησης Χρηματοδότησης (Ενδεικτικό έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής στο Παράρτημα Ι) και συνοδεύεται από όλα τα αναγκαία κατά περίπτωση δικαιολογητικά που προβλέπονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ «Δικαιολογητικά υποβολής/ένταξης». Αιτήσεις χρηματοδότησης στις οποίες δεν έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά προς συμπλήρωση πεδία του ΟΠΣΚΕ ή η συνολική βαθμολογία που συγκεντρώνουν υπολείπεται αυτής που ορίζεται στο κεφάλαιο 4 της παρούσας και συγκεκριμένα στην ενότητα «Όροι και Προϋποθέσεις Συμμετοχής Δικαιούχων», δεν θα είναι δυνατό να υποβληθούν και να προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο.

Την πρόσκληση και όλα τα συνοδευτικά έντυπα, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να τα βρουν στους παρακάτω δικτυακούς τόπους:

- της ΕΥΔ ΠΚΜ (www.pepkm.gr)
- του ΕΦΕΠΑΕ (www.efepae.gr)
- του ΕΣΠΑ (www.espa.gr)

Αιτήσεις που δεν έχουν υποβληθεί ηλεκτρονικά δεν αξιολογούνται.

Οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Έναρξη υποβολής αιτήσεων	Λήξη υποβολής αιτήσεων
20/05/2025 και ώρα 13:00	11/08/2025 και ώρα 15:00

Η ΕΥΔ διατηρεί το δικαίωμα τροποποίησης των ανωτέρω ημερομηνιών με βάση την πορεία υποβολής των έργων. Κάθε τροποποίηση των ανωτέρω στοιχείων θα δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία» 2021-2027 (<https://www.pepkm.gr/>).

Για να θεωρηθεί ότι η διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής ολοκληρώθηκε εμπρόθεσμα, θα πρέπει η υποβολή της αίτησης να ολοκληρωθεί μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα. Σε περίπτωση υποβολής και στη συνέχεια επανεπεξεργασίας της αίτησης, ως ημερομηνία υποβολής για την τεκμηρίωση του εμπρόθεσμου λαμβάνεται υπόψη η τελική-οριστική υποβολή (μετά την ολοκλήρωση της επανεπεξεργασίας πρέπει να γίνει εκ νέου υποβολή/οριστικοποίηση της πρότασης από το χρήστη). Αιτήσεις, οι οποίες κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής, βρίσκονται σε κατάσταση επανεπεξεργασίας, λογίζονται ως μη υποβληθείσες και δεν προχωρούν σε αξιολόγηση.

Μετά τη λήξη της προθεσμίας ηλεκτρονικής υποβολής δεν γίνεται αποδεκτή καμία υποβολή/οριστικοποίηση αίτησης χρηματοδότησης. Οι αιτήσεις χρηματοδότησης που θα υποβληθούν εκπρόθεσμα δεν θα αξιολογούνται.

Είναι επιτρεπτή αποκλειστικά μια και μοναδική αίτηση χρηματοδότησης ανά Α.Φ.Μ.

Ο Δικαιούχος πραγματοποιεί είσοδο στο ΟΠΣΚΕ με τους κωδικούς TaxisNet της επιχείρησης και ορίζει Συντονιστή ΟΠΣΚΕ πράξης για τη συγκεκριμένη δράση στο Προφίλ του (Καρτέλα Σχέση ΟΠΣΚΕ). Ο Συντονιστής πρέπει να είναι φυσικό πρόσωπο που διαθέτει επίσης προφίλ στο ΟΠΣΚΕ.

Ο **Συντονιστής ΟΠΣΚΕ**, σε συνεργασία με τον υπεύθυνο του έργου και τον οικονομικό υπεύθυνο της επιχείρησης, διαχειρίζεται το σύνολο των αιτημάτων για την πράξη στο ΟΠΣΚΕ, από την έναρξη μέχρι και την ολοκλήρωση της, για λογαριασμό του Δικαιούχου της ενίσχυσης. Ως Συντονιστής ΟΠΣΚΕ μπορεί να οριστεί εξουσιοδοτημένο πρόσωπο του Δικαιούχου (π.χ. Νόμιμος Εκπρόσωπος, Λογιστής) και είναι δυνατή η αλλαγή του οποιαδήποτε στιγμή μέσω του ΟΠΣΚΕ.

Σε σχετικό πεδίο στο έντυπο αίτησης χρηματοδότησης, δηλώνεται ο **Υπεύθυνος Έργου** (δύνатаι να είναι ο νόμιμος εκπρόσωπος, ο συντονιστής, ο οικονομικός υπεύθυνος ή τρίτο πρόσωπο), ο οποίος έχει την γενική εποπτεία του έργου. Στις αρμοδιότητές του περιλαμβάνονται η ευθύνη του συνολικού προγραμματισμού, συντονισμού, παρακολούθησης και ελέγχου της πορείας υλοποίησης του Φυσικού και

Οικονομικού Αντικειμένου της επένδυσης, ώστε να εξασφαλίζεται η διαρκής εναρμόνιση του Έργου με τις υποχρεώσεις, τις κατευθύνσεις, τις οδηγίες και τους στόχους της Δράσης. Επιπλέον, έχει την ευθύνη της επικοινωνίας με το ΕΦ για θέματα σχετικά με την πορεία υλοποίησης της επένδυσης και, σε περίπτωση που δεν είναι ο ίδιος ο Συντονιστής ΟΠΣΚΕ ή ο οικονομικός υπεύθυνος του έργου, θα πρέπει να συνεργάζεται άμεσα μαζί τους για όλες τις απαιτούμενες ενέργειες που πραγματοποιούνται στο ΟΠΣΚΕ, σύμφωνα με την παρούσα πρόσκληση.

Οι Δικαιούχοι φέρουν την αποκλειστική και αθέρα ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής τους αίτησης χρηματοδότησης (καταχωρήσεις στο ΟΠΣΚΕ, & καταχωρήσεις στις Εθνικές Βάσεις Δεδομένων που αντλούνται διαλειτουργικά), καθώς και την ευθύνη εμπρόθεσμης υποβολής.

Κάθε αίτηση χρηματοδότησης, λαμβάνει ενάρθμο κωδικό κατά την αρχικοποίηση της υποβολής στο ΟΠΣΚΕ. Ο δυνητικός δικαιούχος της Δράσης, μέσω του συντονιστή του, υποχρεούται σωρευτικά:

- Να συμπληρώσει στο ΟΠΣΚΕ όλα τα σχετικά πεδία της αίτησης (Η βαθμολογία της αίτησης υπολογίζεται αυτόματα από το σύστημα, βάσει κριτηρίων, όπως αυτά αναλυτικά περιγράφονται στο Παράρτημα IV «Κριτήρια αξιολόγησης πράξεων & Έλεγχος επιλεξιμότητας» της παρούσας, και για τον υπολογισμό της λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία που συμπληρώθηκαν στο έντυπο υποβολής της αίτησης ή ελήφθησαν διαλειτουργικά, ως εκ τούτου απαιτείται πολύ προσεκτική συμπλήρωση).
- Να επισυνάψει στο ΟΠΣΚΕ όλα τα αναγκαία κατά περίπτωση δικαιολογητικά που προβλέπονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ «Δικαιολογητικά υποβολής / ένταξης».
- Να οριστικοποιήσει την αίτηση ώστε αυτή να καταστεί διαθέσιμη προς επεξεργασία σε επόμενο στάδιο.

Διευκρινίζεται ότι, πεδία της ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης που αντλούνται και συμπληρώνονται αυτόματα, υποχρεωτικά μέσω της διαλειτουργικότητας του ΟΠΣΚΕ από εθνικές βάσεις δεδομένων (π.χ. στοιχεία που αντλούνται/καταχωρούνται στην αίτηση μέσω ΑΑΔΕ όπως ΚΑΔ, Κύκλος εργασιών, κ.α.) δεν δύναται να επεξεργαστούν σε κανένα στάδιο της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένου και αυτού της υποβολής της αίτησης. Αποκλειστική και αθέρα την ευθύνη των καταχωρήσεων στο ΟΠΣΚΕ, όσο και των καταχωρημένων στις Εθνικές Βάσεις Δεδομένων φέρει η αιτούσα επιχείρηση.

Σε περίπτωση τροποποίησης των στοιχείων των σχετικών βάσεων δεδομένων κατά την περίοδο επεξεργασίας -υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης, χωρίς οι τροποποιήσεις αυτές να έχουν αποτυπωθεί στην ηλεκτρονική αίτηση μέσω της διαλειτουργικότητας, ή σε περίπτωση τροποποίησής τους μετά την τελική οριστικοποίηση της αίτησης, τα νέα στοιχεία δε θα λαμβάνονται υπόψη σε κανένα από τα στάδια της διαδικασίας αξιολόγησης (επιλεξιμότητα - ενστάσεις). Τουτέστιν, υιοθετούνται τα στοιχεία που αντλήθηκαν διαλειτουργικά και δεν δύναται να γίνουν από οποιονδήποτε χρήστη και σε οποιοδήποτε στάδιο, αλλαγές/τροποποιήσεις/καταχωρήσεις στα προαναφερθέντα πεδία, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, έστω και αν αφορούν στοιχεία τα οποία:

- υπαγορεύουν υποχρεώσεις υλοποίησης,
- διαμορφώνουν βαθμολογία κριτηρίων,
- οδηγούν σε μη ικανοποίηση μιας τουλάχιστον εκ των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η ολοκλήρωση της υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης στο ΟΠΣΚΕ.

Ο Συντονιστής, αφού υποβάλλει την αίτησή χρηματοδότησης για το δικαιούχο και έως την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής, έχει τη δυνατότητα να την διορθώσει με την επιλογή «Επανεπεξεργασία» που δίνει το σύστημα. Η επανεπεξεργασία πραγματοποιείται από τους δυνητικούς δικαιούχους και συγκεκριμένα από τον δηλωθέντα εκπρόσωπο ΟΠΣΚΕ (δηλωθείσες σχέσεις ΟΠΣΚΕ). Με την επιλογή αυτή τα δεδομένα που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣΚΕ για τη συγκεκριμένη αίτησης χρηματοδότησης είναι διαθέσιμα για διόρθωση/τροποποίηση.

Προσοχή! Σε αυτή την περίπτωση επιτρέπεται εκ νέου υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης μόνο εντός της ταχθείσας προθεσμίας, ενώ πρέπει να σημειωθεί ότι λαμβάνεται υπόψη η τελευταία ημερομηνία υποβολής (επανυποβολής) για να θεωρηθεί η αίτηση εμπρόθεσμη. Αιτήσεις, οι οποίες κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής βρίσκονται σε κατάσταση επανεπεξεργασίας, λογίζονται ως μη υποβληθείσες και δεν αξιολογούνται.

Η αίτηση χρηματοδότησης επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν.1599/1986 (ΦΕΚ Α' 75) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν. Συνεπώς, θα πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου και συνέπεια με τα συνημμένα δικαιολογητικά. Διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση των αιτήσεων, συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, έστω και συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών, δεν επιτρέπεται μετά την καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις.

Η υποβολή αίτησης συμμετοχής στη δράση συνιστά εξουσιοδότηση προς την ΕΥΔ ΠΚΜ και τον ΕΦΕΠΑΕ, για συλλογή στοιχείων που βρίσκονται καταχωρισμένα σε βάσεις δεδομένων (π.χ. ΑΑΔΕ, ΕΡΓΑΝΗ, Γ.Ε.ΜΗ, ΕΦΚΑ-NAT, κ.α.), καθώς και για την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες, των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων, τα οποία και τηρούνται:

- για τις ανάγκες υλοποίησης της δράσης (ενδεικτικά: αυτόματη προσυμπλήρωση πεδίων ΟΠΣΚΕ μέσω διασύνδεσης με ΑΑΔΕ, έλεγχοι και διασταυρώσεις κατά την υποβολή, αξιολόγηση, παρακολούθηση τήρησης των υποχρεώσεων των Δικαιούχων),
- για το σκοπό εξαγωγής στατιστικών δεδομένων (δείκτων) και
- για το σκοπό της διενέργειας ερευνών και της εκπόνησης μελετών για την αξιολόγηση της Δράσης.

Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων βάσει του ν. 4624/2019, όπως ισχύει.

Ο δικαιούχος αποδέχεται ότι, τα μηνύματα που θα αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα:

1. στην ηλεκτρονική διεύθυνση e-mail που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας (όπου εμφανίζεται) και
2. στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που ο ίδιος έχει ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει,

επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των εννόμων συνεπειών και προθεσμιών, καθώς και ότι αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της επιχείρησης/δικαιούχου η παρακολούθηση της ηλεκτρονικής του δ/νσης και η ενημέρωση του ΕΦ για τυχόν αλλαγές των στοιχείων επικοινωνίας του.

Δικαιολογητικά συμμετοχής/ένταξης

Οι δυνητικοί δικαιούχοι οφείλουν με την υποβολή της ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης να επισυνάψουν στο ΟΠΣΚΕ και όλα τα απαραίτητα κατά περίπτωση δικαιολογητικά που προβλέπονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ «Δικαιολογητικά υποβολής / ένταξης» σε μη επεξεργάσιμη ηλεκτρονική μορφή αρχείου (πχ αρχείο τύπου pdf).

Το σύνολο των δικαιολογητικών που θα επισυναφθούν θα πρέπει να είναι της μορφής αρχείων: .pdf, .jpg, .png και μεγέθους έως 10 MB. Παρέχεται η δυνατότητα επισύναψης μέχρι πέντε (5) διαφορετικών ηλεκτρονικών αρχείων για κάθε διακριτό δικαιολογητικό. Οι ανωτέρω περιορισμοί είναι υποχρεωτικοί και αποτρεπτικοί για την υποβολή της αίτησης. Συμπιεσμένα αρχεία δεν είναι αποδεκτά για λόγους ασφαλείας. Για τη διευκόλυνση των ενδιαφερομένων προτείνεται, τα αρχεία να είναι αυτά ακριβώς που εξάγονται από τα πληροφοριακά συστήματα (ΑΑΔΕ, κ.ο.κ.), χωρίς επεξεργασία.

Δεν προβλέπεται η αναζήτηση τυχόν ελλειπόντων δικαιολογητικών. Ως εκ τούτου οποιαδήποτε έλλειψη δικαιολογητικού που δεν επιτρέπει την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος για την τήρηση των ειδικών προϋποθέσεων συμμετοχής στη δράση, χαρακτηρίζεται ως ουσιώδης και δύναται να καταστήσει την αίτηση απορριπτέα.

9. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΝΤΑΞΗΣ/ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ - ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ

9.1. ΟΡΓΑΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ - ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Στην διαδικασία αξιολόγησης των υποβληθέντων αιτήσεων χρηματοδότησης εμπλέκονται τα ακόλουθα όργανα:

Αξιολογητές

Ο αξιολογητής είναι στέλεχος του ΕΦΕΠΑΕ που υποστηρίζει την επιτροπή αξιολόγησης στα παρακάτω:

1. στην επιβεβαίωση της πληρότητας υποβολής των αναγκαίων δικαιολογητικών συμμετοχής, που περιέχονται στον συνημμένο στην αίτηση χρηματοδότησης – ηλεκτρονικό φάκελο υποψηφιότητας,
2. στην επιβεβαίωση της ορθότητας των δηλούμενων στην αίτηση χρηματοδότησης στοιχείων, που δεν έχουν αντληθεί από βάσεις δεδομένων, και στη διόρθωση αυτών όπου απαιτείται,

εισηγείται σε αυτήν αναφορικά με την τήρηση των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής, το εύλογο του προϋπολογισμού, την επιλεξιμότητα των δαπανών και επισημαίνει τυχόν διαφοροποίηση της βαθμολογίας που προέκυψε από την παραπάνω διαδικασία.

Οι αξιολογητές δεν έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν στην παρακολούθηση και την παραλαβή των αποτελεσμάτων των έργων που αξιολόγησαν (Όργανο Ελέγχου, Επιτροπή Παραλαβής κλπ).

Επιτροπή Αξιολόγησης

Για τις ανάγκες της αξιολόγησης των αιτήσεων χρηματοδότησης που υποβάλλονται στο πλαίσιο της Δράσης, συστήνεται Επιτροπή Αξιολόγησης με ευθύνη της ΕΥΔ ΠΚΜ και απόφαση του Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας, στην οποία περιγράφονται οι αρμοδιότητες, ορίζονται τα μέλη της, τα αντίστοιχα αναπληρωματικά μέλη, και ό,τι άλλο απαιτείται σχετικά με τη διαδικασία αξιολόγησης. Σε περίπτωση που

καταστεί αναγκαίο, είναι δυνατός ο ορισμός επιπρόσθετων Επιτροπών Αξιολόγησης για την εξέταση των αιτήσεων.

Η επιτροπή αξιολόγησης, λαμβάνοντας υπόψη το πόρισμα του αξιολογητή, ελέγχει στο σύνολό της την κάθε αίτηση χρηματοδότησης και γνωμοδοτεί για τα κάτωθι:

1. την επιλεξιμότητα της αίτησης (τήρηση όρων και τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής),
2. τη βαθμολογία της αίτησης,
3. την κατηγοριοποίηση και το χαρακτηρισμό των δαπανών,
4. το ύψος του επιλέξιμου/επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και κατ' επέκταση της αναλογούσας δημόσιας χρηματοδότησης,

και εισηγείται στην ΕΥΔ ΠΚΜ την έγκριση ή απόρριψη των αιτήσεων.

Τα μέλη της Επιτροπής Αξιολόγησης δεν έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν στην παρακολούθηση και την παραλαβή των αποτελεσμάτων των έργων που αξιολόγησαν (Όργανο Ελέγχου, Επιτροπή Παραλαβής κλπ).

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

Η ΕΥΔ ΠΚΜ είναι υπεύθυνη για τον γενικό συντονισμό της διαδικασίας αξιολόγησης. Μεταξύ άλλων μεριμνά για:

- την έκδοση οριζοντίων οδηγιών, διευκρινίσεων και κατευθυντήριων γραμμών,
- την παρακολούθηση και τον έλεγχο του χρονοδιαγράμματος αξιολόγησης,
- την αναζήτηση στοιχείων εθνικών βάσεων δεδομένων, όπου είναι απαραίτητο,
- τις σχετικές εισηγήσεις προς τον Περιφερειάρχη για την έκδοση αποφάσεων.

9.2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Μετά το πέρας της καταληκτικής ημερομηνίας της ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, ακολουθεί η διαδικασία αξιολόγησης, με την ευθύνη της ΕΥΔ ΠΚΜ και την υποστήριξη του ΕΦ.

Η αξιολόγηση είναι συγκριτική και πραγματοποιείται για το σύνολο των αιτήσεων που υποβλήθηκαν εμπρόθεσμα, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των όρων της πρόκλησης και τα κριτήρια αξιολόγησης που αναλύονται στο Παράρτημα IV «Κριτήρια Αξιολόγησης Πράξεων & Έλεγχος Επιλεξιμότητας».

Βασικές αρχές που διέπουν τη διαδικασία αξιολόγησης είναι οι εξής:

- Ο αξιολογητής/τα μέλη της επιτροπής αξιολόγησης δεν ταυτίζονται με το συντάκτη του επενδυτικού σχεδίου και δεν συνδέονται με κανένα τρόπο με το επενδυτικό σχέδιο.
- Ο αξιολογητής/ επιτροπή αξιολόγησης προβαίνει στην αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων.

Η αξιολόγηση διενεργείται σε δύο (2) στάδια:

1ο στάδιο αξιολόγησης

Κάθε συστηματικά διαθέσιμη πρόταση ανατίθεται από τον ΕΦΕΠΑΕ σε ένα (1) αξιολογητή, στέλεχος του, ο οποίος προβαίνει στη διεκπεραίωση των καθηκόντων του, όπως αυτά αποτυπώθηκαν παραπάνω στην ενότητα 9.1.

2ο στάδιο αξιολόγησης

Κάθε συστημικά διαθέσιμη πρόταση, για την οποία έχει ολοκληρωθεί το πρώτο στάδιο αξιολόγησης, διαβιβάζεται στην επιτροπή αξιολόγησης, η οποία προβαίνει στη διεκπεραίωση των καθηκόντων της, όπως αυτά αποτυπώνονται παραπάνω στην ενότητα 9.1, καθώς και στη σχετική απόφαση σύστασής της. Η διαβίβαση των αιτήσεων στην επιτροπή μπορεί να πραγματοποιείται τμηματικά ή και μια φορά για το σύνολο των αιτήσεων.

Με βάση τα αποτελέσματα και του 2^{ου} σταδίου αξιολόγησης, παράγεται από το ΟΠΣΚΕ πίνακας κατάταξης αποτελεσμάτων αξιολόγησης με φθίνουσα σειρά βαθμολόγησης, καθώς και πίνακες με όλες τις μη παραδεκτές αιτήσεις χρηματοδότησης, είτε λόγω αρνητικής αξιολόγησης, είτε μη ενισχυόμενες λόγω εξάντλησης προϋπολογισμού. Οι αιτήσεις που τελικά χρηματοδοτούνται προκύπτουν με βάση τη σειρά κατάταξης στην κατάσταση αποτελεσμάτων αξιολόγησης των παραδεκτών αιτήσεων χρηματοδότησης, και μέχρι την εξάντληση του αντίστοιχου προϋπολογισμού της Πρόσκλησης. Σε περίπτωση ισοβαθμίας εντάσσονται όλα τα επενδυτικά σχέδια που ισοβαθμούν.

Το κάθε αρμόδιο όργανο αξιολόγησης διενεργεί πλήρως την αξιολόγηση ανεξάρτητα αν σε κάποιο στάδιο η πρόταση κρίνεται μη πλήρης ή/και μη παραδεκτή.

Με βάση τα παραπάνω, τα αποτελέσματα της διαδικασίας αξιολόγησης περιλαμβάνουν:

- Πίνακα εγκεκριμένων αιτήσεων για χρηματοδότηση, με περιεχόμενα κατ' ελάχιστον τον μοναδικό ενάρθμο κωδικό της αίτησης στο ΟΠΣΚΕ, τον προϋπολογισμό (επιχορηγούμενο και συνολικό), την αναλογούσα δημόσια δαπάνη και τη βαθμολογία.
- Πίνακα αιτήσεων προς απόρριψη, λόγω αρνητικής αξιολόγησης, με όμοιο ως ανωτέρω ελάχιστο περιεχόμενο, καθώς και τη σχετική τεκμηρίωση για την αρνητική γνωμοδότηση.
- Πίνακα θετικά αξιολογημένων αιτήσεων, μη εγκεκριμένων για χρηματοδότηση λόγω εξάντλησης προϋπολογισμού πρόσκλησης.

Επισημάνσεις – Διευκρινίσεις επί της διαδικασίας αξιολόγησης

- Σε κάθε περίπτωση, εφόσον από τα υποβληθέντα στην αίτηση στοιχεία/δικαιολογητικά:
 - δεν δύναται να εξαχθεί με ασφάλεια η βαθμολογία κριτηρίου/ων, θα χρησιμοποιούνται μόνο τα στοιχεία εκείνα από τα οποία εξάγεται με βεβαιότητα ο βαθμός του/των κριτηρίου/ων, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τον μηδενισμό ή επανυπολογισμό του/των κριτηρίου/ων και τον επανυπολογισμό της συνολικής βαθμολογίας.
 - δεν τεκμηριώνονται επαρκώς και δεν προκύπτει με ασφάλεια η επιλεξιμότητα των υποβαλλόμενων δαπανών, οι σχετικές δαπάνες θα κρίνονται μη επιχορηγούμενες, με ό,τι αυτό συνεπάγεται στον επιχορηγούμενο προϋπολογισμό του σχεδίου, την ιδιωτική συμμετοχή, την αναλογούσα δημόσια επιχορήγηση και τον επανυπολογισμό της συνολικής βαθμολογίας.
 - δεν προκύπτει με ασφάλεια η τήρηση όλων των όρων και των προϋποθέσεων συμμετοχής, η πρόταση θα κρίνεται μη επιλέξιμη.
- Κατά την διαδικασία αξιολόγησης δύναται να γίνουν διασταυρώσεις δεδομένων με στοιχεία που τηρούνται σε Εθνικές βάσεις (π.χ. ΑΑΔΕ, ΕΡΓΑΝΗ, Γ.Ε.ΜΗ, ΕΦΚΑ-NAT), ώστε να επαληθευθεί η ακρίβεια των στοιχείων στα υποβληθέντα στην αίτηση δικαιολογητικά και να αποφευχθούν και αντιμετωπιστούν φαινόμενα απάτης σε βάρος του ενωσιακού και εθνικού προϋπολογισμού. Σε κάθε περίπτωση που

ληφθούν τα στοιχεία αυτά και χρησιμοποιηθούν είτε αυτούσια είτε για υπολογισμούς, κατισχύουν των δηλωθέντων στην αίτηση ή/και των αναγραφόμενων στα υποβληθέντα δικαιολογητικά και είναι αυτά που θα χρησιμοποιηθούν/υιοθετηθούν για την κρίση της αίτησης χρηματοδότησης ως επιλέξιμης ή μη και για τον υπολογισμό της βαθμολογίας του κάθε κριτηρίου.

- Στο στάδιο της αξιολόγησης διενεργείται έλεγχος σώρευσης, μέσω της υπεύθυνης δήλωσης και των δηλωθέντων στον Πίνακα Επιχορηγήσεων, καθώς και μέσω της διεπαφής του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΕΗΣ) με το ΟΠΣΚΕ, βάσει των οποίων επιβεβαιώνεται ότι το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (De Minimis) που έχει λάβει σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών ο δυνητικός δικαιούχος της Δράσης, σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης, συναθροιζόμενες με την αναλογούσα ενίσχυση από την παρούσα δράση, δεν υπερβαίνουν τις 300.000 (για κάθε νέα χορήγηση λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγήθηκαν κατά τα προηγούμενα 3 έτη σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση). Ο έλεγχος σώρευσης διενεργείται και πριν την έκδοση της Απόφασης Έγκρισης Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης (προενταξιακός έλεγχος). Εφόσον το αποτέλεσμα του ελέγχου υποδείξει υπέρβαση του ορίου που θέτει ο κανονισμός 2831/2023 (De Minimis), τότε διαμορφώνονται κατάλληλα τα αποτελέσματα της αξιολόγησης.
- Για τη τεκμηρίωση του αριθμού των ΕΜΕ, τόσο για σκοπούς πληρότητας της αίτησης χρηματοδότησης όσο και πλήρωσης τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής, θα αναζητηθούν στοιχεία από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (Πληροφοριακό Σύστημα ΕΡΓΑΝΗ), καθώς και από το ΕΦΚΑ-NAT.
- Προϋπόθεση για την θετική αξιολόγηση επιλεξιμότητας έκαστης αίτησης χρηματοδότησης είναι η θετική απάντηση της επιτροπής αξιολόγησης στα κάτωθι:
 1. στην πληρότητα υποβολής των αναγκαίων, κατά περίπτωση, δικαιολογητικών συμμετοχής,
 2. στην τήρηση του συνόλου των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής που αναφέρονται στο κεφάλαιο 4: ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ,
 3. στην κάλυψη του ελάχιστου ορίου του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.
 4. στην κάλυψη της βαθμολογικής βάσης ένταξης.

9.3.ΕΓΚΡΙΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ/ ΕΝΤΑΞΗ - ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Σε συνέχεια της διαδικασίας αξιολόγησης (κατόπιν και του προενταξιακού ελέγχου), οι προκύπτοντες πίνακες, μαζί με τα πρακτικά αξιολόγησης της/των Επιτροπής/ών Αξιολόγησης, διαβιβάζονται από την ΕΥΔ ΠΚΜ στον Περιφερειάρχη, ο οποίος εκδίδει τη σχετική απόφαση έγκρισης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης, στην οποία αποτυπώνεται η έγκριση και η απόρριψη των πράξεων.

Η απόφαση έγκρισης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης αναρτάται στο Πρόγραμμα Διαύγεια και δημοσιεύεται στους δικτυακούς τόπους, στους οποίους διατίθενται πληροφορίες για το Πρόγραμμα:

- της ΕΥΔ ΠΚΜ (www.perkm.gr)
- του ΕΦΕΠΑΕ (www.efepae.gr)
- του ΕΣΠΑ (www.espa.gr)

Με την έγκριση των αποτελεσμάτων της διαδικασίας αξιολόγησης, οριστικοποιούνται στο ΟΠΣΚΕ τα στοιχεία των αιτήσεων που περιλαμβάνονται στην παραπάνω Απόφαση και ο δυνητικός Δικαιούχος **ενημερώνεται ηλεκτρονικά, μέσω του ΟΠΣΚΕ** (στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που έχει ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει), για το πόρισμα αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησής του.

Η ενημέρωση μέσω ΟΠΣΚΕ επέχει θέση κοινοποίησης, κατά την έννοια του άρθρου 19 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45), ολοκληρώνεται με την αποστολή ηλεκτρονικής ειδοποίησης στη δηλωθείσα στο ΟΠΣΚΕ διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και επιφέρει όλες τις νόμιμες συνέπειες σύμφωνα με το άρθρο 56, παρ. 6, σημ., δ του Ν. 4914/2022 (ΦΕΚ Α 61).

Όλοι οι δυνητικοί δικαιούχοι της Δράσης, με την ως άνω ενημέρωσή τους, λαμβάνουν γνώση της ολοκλήρωσης της διαδικασίας αξιολόγησης και για το δικαίωμα υποβολής τεκμηριωμένης ένστασης (ενδικοφανής προσφυγή), σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο Κεφάλαιο 9.4 «ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ» της παρούσας πρόσκλησης.

Σημειώνεται ότι, για τις εγκεκριμένες αιτήσεις που δε υποβάλλουν ένσταση επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης, η **ημερομηνία αποστολής της ανωτέρω ηλεκτρονικής ειδοποίησης τεκμαίρεται ως το χρονικό σημείο ανάληψης δέσμευσης για τη χρηματοδότηση του Δικαιούχου και αποτελεί ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης της επένδυσης.**

Εφόσον δεν υποβληθεί ένσταση επί των αποτελεσμάτων εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας (σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ενότητα 9.4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ), τεκμαίρεται ότι η επιχείρηση αποδέχεται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και το ισχύον τεχνικό παράρτημα, όπου υφίσταται.

Η αποδοχή χρηματοδότησης συνιστά αποδοχή της εγγραφής του δικαιούχου στον κατάλογο των πράξεων, που δημοσιεύεται σύμφωνα με τα άρθρα 46-50 και το παράρτημα ΙΧ του Κανονισμού 1060/2021. Στοιχεία των εγκεκριμένων προς χρηματοδότηση ενεργειών, όπως αυτά προβλέπονται στο Άρθρο 49, παράγραφος 2 του Καν. 1060/2021, στο παράρτημα ΙΧ αυτού και στην κατά περίπτωση εφαρμοζόμενη νομική βάση του Ανταγωνισμού, θα αποτελέσουν αντικείμενο δημοσιοποίησης.

Κατόπιν κοινοποίησης του τελικού πορίσματος αξιολόγησης, ακολουθεί η διαδικασία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης Πράξεων, η οποία παράγεται από το ΟΠΣ, μέσω των στοιχείων του ΟΠΣΚΕ, για το σύνολο των εγκεκριμένων αιτήσεων χρηματοδότησης.

Η Απόφασης Ένταξης Πράξεων εκδίδεται από τον Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας, μετά από εισήγηση της ΕΥΔ ΠΚΜ.

9.4.ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ

Η δυνατότητα υποβολής ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προβλέπεται στην παράγραφο 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61) και η διαδικασία που ακολουθείται για την υποβολή και εξέταση αυτών ακολουθεί την Α.Π. 110565/22.11.2022 (ΦΕΚ 5958/Β/22-11-2022) απόφαση του Υφυπουργού

Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Οι δυνητικοί δικαιούχοι που συμμετέχουν στην διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης στο πλαίσιο πρόσκλησης, δύνανται να υποβάλουν διοικητική ένσταση (ενδικοφανή προσφυγή με την έννοια του άρθρου 25 του Ν.2690/1999) επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης.

Οι ενστάσεις ασκούνται άπαξ επί του αποτελέσματος της αξιολόγησης και **υποβάλλονται αποκλειστικά ηλεκτρονικά μέσω του ΟΠΣΚΕ (<https://app.opske.gr/>)**, από τον **δηλωθέντα συντονιστή του δικαιούχου, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών**, από την επομένη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης της απόφασης έγκρισης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης. Στην ενέργεια υποβολής ένστασης επισυνάπτονται και τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν κατά περίπτωση τα αναφερόμενα σε αυτή, κατά την κρίση του δικαιούχου.

Σημειώνεται πως επιτρέπεται η επανεπεξεργασία της οριστικοποιημένης ένστασης, υπό την προϋπόθεση να οριστικοποιηθεί εκ νέου μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των ενστάσεων. Η επανεπεξεργασία πραγματοποιείται από τον δηλωθέντα συντονιστή μέσω του ΟΠΣΚΕ και με την επιλογή αυτή τα δεδομένα που έχουν καταχωρηθεί για τη συγκεκριμένη ένσταση είναι διαθέσιμα για διόρθωση/τροποποίηση. **Προσοχή:** Σε αυτή την περίπτωση απαιτείται εκ νέου υποβολή της και ως ημερομηνία υποβολής για την τεκμηρίωση του εμπρόθεσμου, λαμβάνεται υπόψη η τελική-οριστική υποβολή. Η εμπρόθεσμη υποβολή της ένστασης στο ΟΠΣΚΕ αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του δικαιούχου. Ενστάσεις οι οποίες κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής βρίσκονται σε κατάσταση επανεπεξεργασίας λογίζονται ως μη υποβληθείσες και δεν εξετάζονται.

Αρμόδιο όργανο για την αποδοχή ή απόρριψη των ενστάσεων είναι η Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων, η οποία ορίζεται με απόφαση του Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας, στην οποία περιγράφονται οι αρμοδιότητες, ορίζονται τα μέλη της, τα αντίστοιχα αναπληρωματικά μέλη και ό,τι άλλο απαιτείται σχετικά με τη διαδικασία εξέτασης των ενστάσεων. Σε περίπτωση που καταστεί αναγκαίο, είναι δυνατός ο ορισμός επιπρόσθετων Επιτροπών Εξέτασης Ενστάσεων.

Στην Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων δεν μπορούν να συμμετέχουν στελέχη της ΔΑ/ΕΦ που συμμετείχαν στη διαδικασία αξιολόγησης. Επιπλέον, τα μέλη της Επιτροπής Εξέτασης Ενστάσεων δεν έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν στην παρακολούθηση και την παραλαβή των αποτελεσμάτων των έργων που αξιολόγησαν (Όργανο Ελέγχου, Επιτροπή Παραλαβής κλπ).

Οι ενστάσεις εξετάζονται από την επιτροπή, με την υποστήριξη του ΕΦ, μέσω του ΟΠΣΚΕ, τόσο ως προς τη νομιμότητα της πράξης κατά της οποίας στρέφονται, όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης.

Με βάση τα αποτελέσματα της εξέτασης των ενστάσεων και μετά την εκ νέου διενέργεια προενταξιακού ελέγχου μέσω του ΟΠΣΚΕ, οριστικοποιούνται τα στοιχεία των αιτήσεων στο ΟΠΣΚΕ, προκειμένου να αποτυπωθεί το αποτέλεσμα της εξέτασης των ενστάσεων (αποδοχή ή μερική αποδοχή ή απόρριψη), καθώς και η τελική κατάσταση ανά πράξη δηλ. εγκεκριμένη, εγκεκριμένη μη επιχορηγούμενη, απορριφθείσα.

Οι αποφάσεις επί των ενστάσεων εκδίδονται από τον Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας, κατόπιν διαβίβασης των πρακτικών της επιτροπής εξέτασης ενστάσεων από την ΕΥΔ ΠΚΜ.

Με την έκδοση των εν λόγω αποφάσεων οριστικοποιούνται στο ΟΠΣΚΕ τα στοιχεία των αιτήσεων που περιλαμβάνονται σε αυτές και οι δυνητικοί Δικαιούχοι **ενημερώνονται ηλεκτρονικά, μέσω του ΟΠΣΚΕ** (στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που έχει ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει), για την τελική αξιολόγηση της αίτησης χρηματοδότησής τους, μετά και την εξέταση της ένστασής τους.

Σημειώνεται ότι, η **ημερομηνία αποστολής της ανωτέρω ηλεκτρονικής ειδοποίησης τεκμαίρεται ως το οριστικό χρονικό σημείο ανάληψης δέσμευσης για τη χρηματοδότηση του Δικαιούχου και αποτελεί ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης της επένδυσης.**

Οι αποφάσεις επί των ενστάσεων αναρτώνται στο πρόγραμμα Διαύγεια, στον ιστότοπο, στον οποίο διατίθενται πληροφορίες για το Πρόγραμμα, στους δικτυακούς τόπους :

- της ΕΥΔ ΠΚΜ (www.perkm.gr)
- του ΕΦΕΠΑΕ (www.efepae.gr)
- του ΕΣΠΑ (www.espa.gr)

Η εκδοθείσα επί της ενστάσεως απόφαση καθιστά οριστική την πράξη έγκρισης /τροποποίησης ή την τυχόν απόρριψη αυτής, αποκλειόμενου ετέρου σταδίου διοικητικής προσφυγής.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εξέτασης των ενστάσεων, τροποποιείται, εφόσον απαιτείται, η απόφαση έγκρισης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης και επαναλαμβάνεται η διαδικασία για την τροποποίηση της απόφασης ένταξης.

10. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

10.1. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ – ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ - ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Οι δικαιούχοι επενδυτές είναι υπεύθυνοι εξ' ολοκλήρου απέναντι στους αρμόδιους Φορείς για την υλοποίηση, την παρακολούθηση και τη διασφάλιση της προόδου του έργου τους, την ορθή τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και των λοιπών όρων και περιορισμών, καθώς και την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (ΦΟΑ) με βάση τα εγκεκριμένα χαρακτηριστικά του έργου τους.

Ο Δικαιούχος της ενίσχυσης, κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, υποχρεούται στην υποβολή μέσω του ΟΠΣΚΕ στοιχείων που αφορούν την πρόοδο υλοποίησης, ήτοι Αιτημάτων Τροποποίησης και Επαλήθευσης.

Κάθε παράβαση των όρων της παρούσας πρόσκλησης και της απόφασης ένταξης συνεπάγεται λήψη διορθωτικών μέτρων, τα οποία μπορεί να κλιμακωθούν από τη διατύπωση στον Δικαιούχο απλών συστάσεων συμμόρφωσης, μέχρι και την ενεργοποίηση των διαδικασιών ανάκλησης της απόφασης ένταξης και έντοκης επιστροφής της καταβληθείσας δημόσιας χρηματοδότησης, κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).

Επισημαίνονται τα εξής :

1. Κατά το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα υλοποίησης του έργου του ο δικαιούχος υποχρεούται να κοινοποιεί άμεσα και υποχρεωτικά στον ΕΦ:

- οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία σχετικά με το έργο του, με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων,
- πιθανή αδυναμία από πλευράς του να συνεχίσει την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου του,
- την έκδοση των απαιτούμενων αδειών για την υλοποίηση της επένδυσης στο προβλεπόμενο χρονικό διάστημα.

Μη ανταπόκριση σε αίτημα λήψης στοιχείων που απαιτούνται από τον ΕΦ, την ΕΥΔ και τις λοιπές ελεγκτικές αρχές ενδέχεται να οδηγήσει σε ανάκληση της απόφασης ένταξης του δικαιούχου από τη Δράση (απένταξη) με έντοκη επιστροφή της τυχόν ήδη καταβληθείσας επιχορήγησης (περιπτώσεις στις οποίες έχει χορηγηθεί ενδιάμεση καταβολή ή προκαταβολή).

2. Έργο τουλάχιστον **ίσο με το 30% του εκάστοτε εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού της επένδυσης** θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί εντός των πρώτων **δώδεκα (12) μηνών** από την ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης της επένδυσης (ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησής ή του αποτελέσματος αξιολόγησης ένστασης) **και να αποτελέσει αντικείμενο ελέγχου.**
3. Όλα τα δικαιολογητικά που αφορούν την εκτέλεση του έργου πρέπει να τηρούνται, τόσο κατά τη διάρκεια της περιόδου εκτέλεσης του έργου όσο και μετά απ' αυτή, για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δέκα (10) ετών μετά την τελευταία καταβολή της δημόσιας επιχορήγησης. Η προαναφερθείσα υποχρέωση τήρησης των πρωτοτύπων δικαιολογητικών του έργου εξακολουθεί να ισχύει ακόμη και αν από φορολογικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας προκύπτει ότι ο φορέας απέκτησε δικαίωμα καταστροφής των σχετικών στοιχείων μετά από φορολογικό έλεγχο ή άλλη διάταξη. Μη τήρηση των στοιχείων, που θα έχει ως συνέπεια την αδυναμία ελέγχου των πράξεων από τα προβλεπόμενα εθνικά ή κοινοτικά όργανα ελέγχου, θα οδηγήσει σε ανάκληση των σχετικών αποφάσεων ένταξης και επιστροφή του συνόλου της δημόσιας επιχορήγησης.

Α) Αιτήματα Επαλήθευσης - Πιστοποίησης

Τα Αιτήματα Επαλήθευσης - Πιστοποίησης υποβάλλονται υποχρεωτικά ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΚΕ **από το συντονιστή του δικαιούχου**, σε ειδικά τυποποιημένη για το σκοπό αυτό φόρμα, και συνοδεύονται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και παραδοτέα, όπως αυτά καθορίζονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII: «Παραδοτέα πιστοποίησης Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου».

Για τη διαχείριση των δικαιολογητικών/παραδοτέων της επιχείρησης, ο Δικαιούχος πρέπει πρώτα, πραγματοποιώντας είσοδο στο ΟΠΣΚΕ με τους κωδικούς TaxisNet της επιχείρησης, να ορίσει τον **Οικονομικό Υπεύθυνο** (Καρτέλα Σχέση ΟΠΣΚΕ), ο οποίος είναι αρμόδιος για να πραγματοποιεί τις καταχωρήσεις των παραστατικών και πληρωμών για λογαριασμό του Δικαιούχου στο ΟΠΣΚΕ, να επιμερίζει τα παραστατικά σε έργα/πράξεις και να αναρτά/διαχειρίζεται τα δικαιολογητικά. Ο Οικονομικός υπεύθυνος πρέπει να είναι φυσικό πρόσωπο που διαθέτει επίσης προφίλ στο ΟΠΣΚΕ (δύναται να ταυτίζεται με το συντονιστή).

Αίτημα Επαλήθευσης - Πιστοποίησης για εκτέλεση έργου τουλάχιστον 30% του εγκεκριμένου επιχορηγούμενου Π/Υ της επένδυσης θα πρέπει υποχρεωτικά υποβληθεί εντός των πρώτων

δώδεκα (12) μηνών από την ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης της επένδυσης (ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησής ή του αποτελέσματος αξιολόγησης ένστασης).

Σε ενταγμένες πράξεις για τις οποίες:

- είτε δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα το αίτημα αυτό,
- είτε επί υποβληθέντος τέτοιου αιτήματος και μετά την κάλυψη τυχόν εκκρεμοτήτων και ελλείψεων, πιστοποιούνται δαπάνες σε ποσοστό μικρότερο του 15% του επιχορηγούμενου Π/Υ,

ανακαλείται η Απόφαση Ένταξης αυτών από το Πρόγραμμα και κινείται η διαδικασία επιστροφής εντόκως, της τυχόν καταβληθείσας δημόσιας χρηματοδότησης, σύμφωνα με το ισχύον κατά περίπτωση Θεσμικό Πλαίσιο.

Αιτήματα Ενδιάμεσης Επαλήθευσης - Πιστοποίησης δαπανών είναι δυνατόν να υποβληθούν σε ηλεκτρονική μορφή μέχρι δύο (2) το πολύ και να αφορούν εκτέλεση έργου τουλάχιστον 30% και έως 80% του επιχορηγούμενου φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (υλοποιημένες και εξοφλημένες δαπάνες). Ο περιορισμός των δύο αιτημάτων αφορά σε αιτήματα που θα ελεγχθούν από τον ΕΦ και θα ολοκληρωθούν θετικά και όχι σε υποβληθέντα αιτήματα του δικαιούχου επενδυτή.

Αίτημα Τελικής Επαλήθευσης - Πιστοποίησης δαπανών μπορεί να υποβληθεί σε ηλεκτρονική μορφή μετά την ολοκλήρωση των δαπανών του έργου.

Σημειώνονται τα κάτωθι:

- Το πρώτο Αίτημα Επαλήθευσης - Πιστοποίησης δαπανών (είτε ενδιάμεσης, είτε τελικής επαλήθευσης) υποβάλλεται ηλεκτρονικά **υποχρεωτικά εντός των πρώτων δώδεκα (12) μηνών από την ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης της επένδυσης (ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησής ή του αποτελέσματος αξιολόγησης ένστασης).**
- Δεύτερο αίτημα ενδιάμεσου ελέγχου είναι δυνατόν να υποβληθεί ηλεκτρονικά **το αργότερο έως ογδόντα (80) ημερολογιακές ημέρες πριν την τυπική ημερομηνία λήξης υλοποίησης της πράξης.** Αίτημα ενδιάμεσης επαλήθευσης που υποβάλλεται μετά από αυτή την ημερομηνία θα απορρίπτεται.
- Τα αιτήματα Ενδιάμεσης Επαλήθευσης - Πιστοποίησης δύναται να περιλαμβάνουν προκαταβολές σε προμηθευτές, που αθροιστικά δε θα υπερβαίνουν το 50% του συνολικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού, με την προϋπόθεση ότι τα παραστατικά των δαπανών (για τα οποία έχουν δοθεί προκαταβολές) θα έχουν εξοφληθεί πλήρως κατά την ολοκλήρωση του έργου. Στις περιπτώσεις αυτές, απαιτούνται έγγραφα στα οποία καταγράφονται οι όροι συναλλαγής (πχ. Προτιμολόγιο, Προσφορά, Έντυπο παραγγελίας, Ιδιωτικό Συμφωνητικό Proforma invoice κλπ).
- Αίτημα Τελικής Επαλήθευσης - Πιστοποίησης δαπανών υποβάλλεται ηλεκτρονικά, μετά την ολοκλήρωση των δαπανών του έργου, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης και το αργότερο, **εντός εξήντα (60) ημερολογιακών ημερών μετά την τυπική ημερομηνία λήξης του.** Σε περίπτωση που η προθεσμία λήγει σε μη εργάσιμη ημέρα, αυτή παρατείνεται μέχρι την πρώτη εργάσιμη ημέρα. Στην περίπτωση που δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα Αίτημα Τελικής Επαλήθευσης – Πιστοποίησης, ο ΕΦ υποχρεούται στη διενέργεια αυτεπάγγελτης επιτόπιας επαλήθευσης. Κατά τον

αυτεπάγγελο επιτόπιο έλεγχο είναι δυνατόν να ελεγχθούν και να πιστοποιηθούν μόνο δαπάνες οι οποίες περιλήφθηκαν σε αίτημα ενδιάμεσης επαλήθευσης. Σε περίπτωση που οι δαπάνες αυτές δεν καλύπτουν το ελάχιστο όριο του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού που ορίζεται στην παρούσα, ο ΕΦ εκκινεί τις διαδικασίες για την ανάκληση της απόφασης ένταξης του έργου και την ανάκτηση της επιχορήγησης που έχει καταβληθεί, χωρίς διενέργεια επιτόπιας επαλήθευσης.

Β) Επαλήθευση έργων

Η παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων των δικαιούχων γίνεται μέσω διοικητικής και επιτόπιας επαλήθευσης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου (ΦΟΑ) από ορισμένο με απόφαση του ΕΦ για το σκοπό αυτό όργανο ελέγχου, κατόπιν Αιτήματος Επαλήθευσης- Πιστοποίησης του δικαιούχου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ).

Η επαλήθευση αφορά στην επιβεβαίωση:

- α) της υλοποίησης του εγκεκριμένου φυσικού αντικειμένου, εκτός των περιπτώσεων προκαταβολών σε προμηθευτές και των έμμεσων δαπανών,
- β) της επιλεξιμότητας των πραγματοποιηθεισών δαπανών για την υλοποίηση της επένδυσης,
- γ) στην πιστοποίησή τους μετά από έλεγχο του εύλογου του κόστους αυτών και
- δ) στον καθορισμό του ποσού των έμμεσων δαπανών (7% των άμεσων επιλέξιμων δαπανών).

Κατά την επαλήθευση – πιστοποίηση:

- γίνεται έλεγχος της εμπρόθεσμης υποβολής του αιτήματος καταβολής ενίσχυσης,
- γίνεται έλεγχος της υλοποίησης του εγκεκριμένου φυσικού αντικειμένου της επένδυσης,
- γίνεται έλεγχος της επιλεξιμότητας, της ορθότητας, της σκοπιμότητας, της εγκυρότητας και της νομιμότητας των συγκεκριμένων πραγματοποιηθεισών δαπανών ως προς τις εγκεκριμένες,
- διαπιστώνεται η ορθή κατανομή των δαπανών στις αντίστοιχες Κατηγορίες Δαπανών και ανά ποσοτικό στοιχείο, καθώς και η τήρηση των ορίων,
- επιβεβαιώνεται το εύλογο του κόστους των υποβληθεισών δαπανών,
- γίνεται έλεγχος έκδοσης των παραστατικών και εξόφλησης των δαπανών και των λοιπών δικαιολογητικών. Ελέγχονται επίσης και αντίστοιχα τηρούμενα στοιχεία από τις λογιστικές εγγραφές των πράξεων ανάλογα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων για να επιβεβαιωθεί η ορθή εκτέλεση του οικονομικού αντικειμένου (π.χ. βιβλία εσόδων-εξόδων, καρτέλες προμηθευτών, ημερολόγια κλπ).

Σε κάθε περίπτωση, οποιαδήποτε περικοπή δαπάνης, θα πρέπει να είναι πλήρως και επαρκώς αιτιολογημένη από το Όργανο Επαλήθευσης – Πιστοποίησης.

Τα παραδοτέα, καθώς και τα απαιτούμενα παραστατικά και στοιχεία τεκμηρίωσης που πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα επαλήθευσης, αναφέρονται αναλυτικά στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII: «Παραδοτέα πιστοποίησης Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου» της παρούσας πρόσκλησης.

Το όργανο επαλήθευσης διενεργεί τον έλεγχο του αιτήματος και σε περίπτωση που απαιτηθούν διευκρινίσεις ή εντοπιστούν εκκρεμότητες/ελλείψεις, ενημερώνει το δικαιούχο μέσω του ΟΠΣΚΕ ή, στην περίπτωση που αυτό δεν είναι δυνατό, με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί /

επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που έχει ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει), ο οποίος καλείται να ανταποκριθεί και να καλύψει τα ζητούμενα σε εύλογο χρονικό διάστημα, το οποίο δύναται να ορίζεται στην ενημέρωση από τον ΕΦ.

Κατόπιν κάλυψης από το δικαιούχο τυχόν εντοπισμένων εκκρεμοτήτων/ελλείψεων, ολοκληρώνεται η επαλήθευση – πιστοποίηση, με τη σύνταξη σχετικής έκθεσης στο ΟΠΣΚΕ.

Στην περίπτωση που, **μετά το πέρας εξήντα (60) ημερολογιακών ημερών από την πρώτη γνωστοποίηση εντοπισμένων εκκρεμοτήτων/ελλείψεων**, ο δικαιούχος δεν έχει ανταποκριθεί στην κάλυψη του συνόλου αυτών, η επαλήθευση – πιστοποίηση δύναται να ολοκληρωθεί με τα διαθέσιμα δικαιολογητικά και στοιχεία.

Η επαλήθευση-πιστοποίηση διακρίνεται σε διοικητική και επιτόπια.

- Η διοικητική επαλήθευση διενεργείται υποχρεωτικά στις περιπτώσεις εμπρόθεσμης υποβολής Αιτημάτων Ενδιάμεσης Επαλήθευσης – Πιστοποίησης, με δαπάνες που ανέρχονται κατ' ανώτατο στο 80% του συνολικά επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και όχι μικρότερο του 30%.
- Η επιτόπια επαλήθευση διενεργείται υποχρεωτικά στην ολοκλήρωση του έργου, κατόπιν εμπρόθεσμης υποβολής Αιτήματος Τελικής Καταβολής Ενίσχυσης, και περιλαμβάνει έλεγχο του οικονομικού και του φυσικού αντικείμενου του έργου στο σύνολό του, καθώς και επίλυση θεμάτων που προέκυψαν σε τυχόν προηγηθείσα διοικητική επαλήθευση.

Ο ΕΦ, προκειμένου η επιχείρηση να είναι κατάλληλα προετοιμασμένη κατά την ημερομηνία της επιτόπιας επαλήθευσης, αποστέλλει σχετικό έγγραφο ειδοποίησης πριν την ακριβή ημερομηνία και κατόπιν συνεννόησης με την επιχείρηση.

Η επιχείρηση από την πλευρά της πρέπει να διευκολύνει τα στελέχη του οργάνου διενέργειας της επαλήθευσης και να τηρεί τις οδηγίες που θα της υποδεικνύουν, καθώς και τις ημερομηνίες αποστολής των εκκρεμοτήτων που διαπιστώθηκαν κατά την επί τόπου επαλήθευση.

Η παρουσία του Υπευθύνου Έργου εκ μέρους του δικαιούχου, καθ' όλη τη διάρκεια της επιτόπιας επαλήθευσης είναι υποχρεωτική και αποτελεί κατά βάση προϋπόθεση για την ομαλή διεξαγωγή της επαλήθευσης.

Γ) Παραλαβή αποτελεσμάτων επαλήθευσης - αντιρρήσεις δικαιούχου

Η συνταχθείσα από το όργανο διενέργειας της επαλήθευσης Έκθεση Επαλήθευσης, υποβάλλεται για έγκριση (αποδοχή των αποτελεσμάτων) από ιεραρχικά ανώτερο και διαφορετικό όργανο. Σε περίπτωση διαφωνίας με (ή λάθους σε) πεδία της Έκθεσης Επαλήθευσης, παρέχεται η δυνατότητα να εκτελεστούν οι όποιες διορθώσεις σε αυτή, από το αρμόδιο όργανο με την αντίστοιχη τεκμηρίωση.

Με την οριστικοποίηση της έκθεσης πιστοποίησης:

- ο δικαιούχος ενημερώνεται για τα αποτελέσματα της πιστοποίησης μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την

- εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που έχει ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει) ή και μέσω του ΟΠΣΚΕ με χρήση των κωδικών του,
- ο δικαιούχος αποκτά δικαίωμα λήψης δημόσιας επιχορήγησης και καλείται να υποβάλλει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την καταβολή της επιχορήγησης (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII «Δικαιολογητικά για την καταβολή της επιχορήγησης»).

Με την ηλεκτρονική κοινοποίηση των αποτελεσμάτων επαλήθευσης/πιστοποίησης, οι δικαιούχοι καλούνται είτε να αποδεχτούν το αποτέλεσμα μέσω ΟΠΣΚΕ, είτε να υποβάλουν τις αντιρρήσεις τους. Ο τρόπος, καθώς και η αποκλειστική προθεσμία εντός της οποίας μπορεί να ασκηθεί το δικαίωμα αυτό, το όργανο εξέτασης, καθώς και η χρονική προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να εκδίδεται θετική ή απορριπτική απόφαση, προσδιορίζονται στην Κοινή Υπουργική Απόφαση για το Σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων και τις διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του Κρατικού Προϋπολογισμού για την υλοποίηση Προγραμμάτων Συγχρηματοδοτούμενων του 2021-2027, σύμφωνα με το αρ. 42 του Ν. 4914/2022. όπως τροποποιείται και ισχύει κάθε φορά.

Στην περίπτωση που κατά την επαλήθευση διαπιστώνεται παρατυπία, αυτή αναφέρεται στη σχετική Έκθεση Επαλήθευσης-Πιστοποίησης με κατάλληλη τεκμηρίωση και αναφορά των διατάξεων που παραβιάστηκαν. Ο δικαιούχος μπορεί, **εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την επομένη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης της έκθεσης**, να υποβάλει τις αντιρρήσεις του ως προς την προτεινόμενη διόρθωση, **ηλεκτρονικά μέσω ΟΠΣΚΕ** (μέσω του συντονιστή του), επισυνάπτοντας τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στις αντιρρήσεις κατά την κρίση του. Σε περίπτωση που η προθεσμία λήγει σε μη εργάσιμη ημέρα, αυτή παρατείνεται μέχρι την πρώτη εργάσιμη ημέρα.

Σημειώνεται ότι η αποδοχή μέσω ΟΠΣΚΕ και η προσκόμιση δικαιολογητικών για την καταβολή της επιχορήγησης εκ μέρους του Δικαιούχου μετά την ηλεκτρονική κοινοποίηση κάθε Έκθεσης Επαλήθευσης- Πιστοποίησης και εντός της προαναφερόμενης προθεσμίας των δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών, συνιστά αποδοχή του συνόλου των αποτελεσμάτων κάθε Έκθεσης Επαλήθευσης-Πιστοποίησης και παραίτηση του δικαιώματος υποβολής αντιρρήσεων.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής και εξέτασης αντιρρήσεων, επικαιροποιείται ή συμπληρώνεται, αν απαιτείται, η απόφαση έγκρισης των αποτελεσμάτων επαλήθευσης/πιστοποίησης. Τα αποτελέσματα εξέτασης των αντιρρήσεων αποστέλλονται ηλεκτρονικά στους Δικαιούχους με ευθύνη του ΕΦ.

Το Αίτημα Επαλήθευσης, η Έκθεση Επαλήθευσης, η Πιστοποίησή της και όλο το υλικό της υποβληθείσας αντίρρησης, τηρούνται στο Φάκελο της Πράξης.

10.2. ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Για τις εξοφλήσεις των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο ενός επενδυτικού σχεδίου, λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών επί φορολογητέων πράξεων και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές.

Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες, θα πρέπει να αποτελούν επενδυτικές δαπάνες σε συνάφεια με τα άρθρα 22 & 23 του ΚΦΕ (Ν. 4172/2013, Ν. 4446/2016, Ν.4646/2019, ΠΟΛ. 1216/01.10.2014,

ΠΟΛ.1079/06.04.2015, ΠΟΛ.1061/12.04.2017, ΠΟΛ.2109/21.05.2021) και η εξόφλησή τους να γίνεται, - ώστε να εξασφαλίζεται επαρκής διαδρομή ελέγχου - με τους ακόλουθους αποδεκτούς τρόπους:

- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας πεντακοσίων ευρώ (500€) και κάτω (χωρίς ΦΠΑ), μπορεί να εξοφλείται και δίχως τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δηλαδή με μετρητά.
- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των πεντακοσίων ευρώ (500€) (χωρίς ΦΠΑ), θα πρέπει η τμηματική ή ολική εξόφληση της, να γίνει με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής.

Σε περίπτωση τροποποίησης του ανωτέρου πλαφόν του ποσού των πεντακοσίων ευρώ (500€) για χρήση μετρητών σε συναλλαγές τότε θα ισχύει αυτό που θα ορίζεται στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο κατά την ημερομηνία της συναλλαγής.

Ως τραπεζικό μέσο πληρωμής, προκειμένου για την εφαρμογή των ανωτέρω, νοείται:

- Η καταβολή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή, που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 4537/2018 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών), είτε με μετρητά είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών (έμβασμα, ηλεκτρονικό ή μη).
- Η χρήση χρεωστικών ή πιστωτικών καρτών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) ή/και όποιας άλλης κάρτας συνδέεται με ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης, που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 4537/2018 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών).
- Η έκδοση επιταγής της επιχείρησης ή η έκδοση τραπεζικής επιταγής από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα.
- Η χρήση ταχυδρομικής επιταγής – ταχυπληρωμής (έως του ορίου που επιτρέπεται από τα ΕΛΤΑ). Επισημαίνεται ότι η επιβάρυνση για την έκδοση της ταχυδρομικής επιταγής δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.

Σε περίπτωση που καταβάλλονται προκαταβολές έναντι της αξίας του προς αγορά αγαθού ή υπηρεσίας ή όταν πραγματοποιούνται τμηματικές καταβολές που αφορούν αγορά αγαθού ή υπηρεσίας καθαρής αξίας άνω των πεντακοσίων ευρώ (500€), απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου, ανεξαρτήτως του ποσού της κάθε τμηματικής καταβολής ή προκαταβολής.

Αποδεκτοί τρόποι εξόφλησης και απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για συναλλαγές που εξοφλούνται μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής, είναι:

- Έκδοση επιταγής από τον ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) προς τον προμηθευτή, που πρέπει να έχει εξοφληθεί σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται: (α) το σχετικό με την εκδοθείσα επιταγή έντυπο κίνησης του λογαριασμού (extrait) για την ημέρα εξόφλησης της επιταγής ή βεβαίωση της τράπεζας ότι έχει εξοφληθεί η επιταγή (αριθμός επιταγής-ημερομηνία-ποσό-αποδέκτης) (β) φωτοαντίγραφο του σώματος της επιταγής και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

- Κατάθεση μετρητών από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) το αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον λογαριασμό πληρωμών, από το οποίο θα προκύπτει ως δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ο καταθέτης (δικαιούχος της ενίσχυσης) και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Μεταφορά/έμβασμα (ηλεκτρονικό ή μη) από τον ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αντίγραφο του εγγράφου του Παρόχου Υπηρεσιών Πληρωμών για μεταφορά χρημάτων ή της ηλεκτρονικής συναλλαγής, από το οποίο θα προκύπτουν τα στοιχεία των λογαριασμών δικαιούχου και προμηθευτή (β) το σχετικό έντυπο κίνησης του λογαριασμού πληρωμών (extrait) του δικαιούχου για την ημέρα διενέργειας της συναλλαγής και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Έκδοση Τραπεζικής Επιταγής από το λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) προς τον προμηθευτή. Πρόκειται για επιταγές που εκδίδονται από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, είτε με αντίστοιχη κατάθεση μετρητών στην τράπεζα από το δικαιούχο, είτε με χρέωση του τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αντίγραφο του σώματος της αντίστοιχης επιταγής, (β) σε περίπτωση έκδοσης της επιταγής με χρέωση του τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου της ενίσχυσης, το σχετικό έντυπο κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού (extrait) για την ημέρα διενέργειας της συναλλαγής και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Εξόφληση μέσω κάρτας πληρωμών (χρεωστικής, πιστωτικής, προπληρωμένης). Προϋπόθεση για την πιστοποίηση της πληρωμής είναι είτε η κάρτα να έχει εκδοθεί στην επωνυμία του δικαιούχου της ενίσχυσης, είτε να συνδέεται απαραίτητως με ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών. Για την πιστοποίηση απαιτούνται: (α) αντίγραφο κίνησης κάρτας ή λογαριασμού πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών που αποτυπώνει τις κινήσεις της κάρτας και στο οποίο να εμφανίζεται μία δόση ή η εφάπαξ καταβολή για τη συναλλαγή και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50). Σε κάθε περίπτωση πρέπει να υπάρχει επαρκής διαδρομή ελέγχου, δηλαδή να αποδεικνύεται η αγορά των αντίστοιχων αγαθών/υπηρεσιών και η χρέωση της κάρτας του Δικαιούχου (ανεξάρτητα εάν η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με δόσεις ή με εφάπαξ καταβολή).
- Έκδοση ταχυδρομικής επιταγής - ταχυπληρωμής με κατάθεση μετρητών του λήπτη της ενίσχυσης (Δικαιούχο) στα ΕΛΤΑ για εξόφληση του προμηθευτή, σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αποδεικτικά έκδοσης και είσπραξης της ταχυδρομικής επιταγής, όπου θα αναγράφονται τα στοιχεία του Δικαιούχου και του προμηθευτή και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

Διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση υποβολής του ως άνω δικαιολογητικού με τίτλο «αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50)» ισχύει μόνο για τους δικαιούχους που τηρούν Διπλογραφικό λογιστικό σύστημα (πρώην βιβλία Γ' κατηγορίας).

Στις περιπτώσεις όπου από τα ως άνω περιγραφόμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις εξοφλήσεις με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δεν προκύπτουν εμφανώς τα στοιχεία των αντισυμβαλλομένων ή για εξοφλήσεις δαπανών ειδικού τύπου, δύναται να ζητείται επιπλέον απόδειξη είσπραξης ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής.

Σε περίπτωση εξόφλησης παραστατικού μέσω μετρητών (καθαρής αξίας έως και 500€ ή όπως εκάστοτε ισχύει) τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις συναλλαγές αυτές είναι (εκτός του τιμολογίου αγοράς αγαθών ή παροχής υπηρεσιών): απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής ή σχετική αναγραφή στο εν λόγω τιμολόγιο/παραστατικό ότι εξοφλήθηκε τοις μετρητοίς και με σφραγίδα του προμηθευτή εφόσον το τιμολόγιο/παραστατικό είναι χειρόγραφο.

Το σύνολο των ως άνω συναλλαγών πρέπει να συνοδεύεται από τις κατά περίπτωση και σύμφωνα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων της επιχείρησης (Απλογραφικά ή Διπλογραφικά), λογιστικές καταχωρήσεις, βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ν. 4308/2014).

Στην περίπτωση τήρησης απλογραφικών λογιστικών βιβλίων υποβάλλονται αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών/στοιχείων του επιχειρηματικού σχεδίου (π.χ. τιμολογίων, τιμολογίων παροχής υπηρεσιών, κλπ.) στο βιβλίο εσόδων-εξόδων της επιχείρησης.

Στην περίπτωση τήρησης διπλογραφικών λογιστικών βιβλίων υποβάλλονται αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών της επένδυσης στο γενικό ημερολόγιο και στα αναλυτικά καθολικά των προμηθευτών.

Γενικές επισημάνσεις:

Σε κάθε περίπτωση ο ΕΦ έχει το δικαίωμα να ζητήσει την υποβολή οποιουδήποτε συμπληρωματικού εγγράφου ή λογιστικού στοιχείου κρίνει σκόπιμο, προκειμένου να εξασφαλίσει τη νομιμότητα και κανονικότητα των υποβληθεισών δαπανών και την ύπαρξη επαρκούς διαδρομής ελέγχου.

- Το σύνολο των πιστοποιημένων δαπανών θα πρέπει να έχει πλήρως εξοφληθεί μέχρι την τυπική ημερομηνία λήξης του έργου.
- Οι δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου είναι επιλέξιμες εφόσον συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις της εφαρμοστέας φορολογικής και εργατικής νομοθεσίας.
- Ο δικαιούχος υποχρεούται στην τήρηση ξεχωριστής λογιστικής μερίδας για την πράξη, στην οποία θα καταχωρίζονται όλες οι σχετικές δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου. Σε περίπτωση μη τήρησης ξεχωριστής λογιστικής μερίδας, θα πρέπει να είναι διακριτό το σύνολο των δαπανών της επιχορηγούμενης επένδυσης.
- Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός δαπάνης που να οδηγεί σε αποφυγή των υποχρεώσεων για τους αποδεκτούς τρόπους εξόφλησης (δηλαδή δεν επιτρέπεται τμηματική έκδοση ή και πληρωμή τιμολογίου με σκοπό την εξόφληση των δαπανών αυτών με μετρητά).
- Όλες οι εταιρείες - προμηθευτές της επιχείρησης για τις δαπάνες του προγράμματος θα πρέπει να τηρούν εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό. Σε περίπτωση εξόφλησης δαπανών του έργου μέσω καταθέσεων/εμβασμάτων σε προσωπικό λογαριασμό εταίρου και όχι εταιρικό λογαριασμό δεν θα πιστοποιούνται οι εν λόγω δαπάνες.

- Δεν είναι επιτρεπτή η εξόφληση προμηθευτή μέσω λογαριασμών και παραστατικών των εταιρών /μετόχων της επιχείρησης.
- Δεν γίνεται δεκτή εξόφληση δαπανών με τη χρήση επιταγών τρίτων.
- Δεν είναι επιλέξιμοι οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές, καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου. Επίσης, οι δαπάνες για πρόστιμα, προσαυξήσεις, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.
- Ο Δικαιούχος μπορεί να λαμβάνει και να εκδίδει ηλεκτρονικά τιμολόγια. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014) και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή.
- Σε περίπτωση προμήθειας εξοπλισμού από το εξωτερικό, το Proforma Invoice (προτιμολόγιο) δύναται να γίνει αποδεκτό σε ενδιάμεση επαλήθευση για πιστοποίηση, χωρίς τα συνοδευτικά παραστατικά διακίνησης (ως παραστατικό τεκμηρίωσης προκαταβολής δαπάνης). Τα σχετικά παραστατικά διακίνησης του εξοπλισμού θα πρέπει να εκδοθούν έως την τυπική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου και να υποβληθούν το αργότερο κατά το στάδιο της τελικής επαλήθευσης. Σε διαφορετική περίπτωση ο ΕΦ/ΕΥΔ ΠΚΜ θα προβαίνει σε δημοσιονομική διόρθωση και σε ανάκτηση του αναλογούντος ποσού.

Ο ΕΦ έχει το δικαίωμα περικοπής εγκεκριμένων δαπανών κατά την πιστοποίηση τους, με σχετική αιτιολόγηση, αν αυτές δεν εξυπηρετούν τη σκοπιμότητα του επενδυτικού σχεδίου ή δεν κριθούν εύλογες ως προς το κόστος τους και την τιμολογηθείσα αξία.

10.3. ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Η δημόσια χρηματοδότηση (επιχορήγηση) που αναλογεί στους δικαιούχους καταβάλλεται από τον ΕΦ, **κατόπιν υποβολής από μέρους τους των δικαιολογητικών του Παραρτήματος VIII «Δικαιολογητικά για την καταβολή της επιχορήγησης»**. Ο χρόνος καταβολής της δημόσιας χρηματοδότησης επηρεάζεται από την άμεση ή μη διαθεσιμότητα των αντίστοιχων πιστώσεων.

Η δημόσια χρηματοδότηση καταβάλλεται απευθείας στην επιχείρηση φορέα του επενδυτικού σχεδίου, μέσω ηλεκτρονικής πληρωμής σε τραπεζικό του λογαριασμό, και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η εκχώρηση της δημόσιας χρηματοδότησης (εκτός της προκαταβολής) σε τράπεζα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου που θα αντιστοιχεί σε μέρος ή στο σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση της επένδυσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις η καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης γίνεται απευθείας στην τράπεζα με την οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης, για το ισόποσο τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου. Στις περιπτώσεις εκχώρησης, ο επενδυτής είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τη σύμβαση εκχώρησης με την τράπεζα στον αρμόδιο ΕΦ.

Α) Προκαταβολή (δυννητική)

Μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης, είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής, **μέχρι το 40% της δημόσιας χρηματοδότησης**, κατόπιν αιτήματος του δικαιούχου και εφόσον προσκομίσει ισόποση εγγυητική επιστολή προκαταβολής από αναγνωρισμένο προς τούτο ίδρυμα. Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής εκδίδεται υπέρ του ΕΦΕΠΑΕ με διάρκεια ισχύος αορίστου χρόνου.

Το αίτημα προκαταβολής, το οποίο δε θα υπερβαίνει το προαναφερθέν ποσοστό, υποβάλλεται μέσω ΟΠΣΚΕ και πρέπει να προηγείται χρονικά του πρώτου αιτήματος επαλήθευσης.

Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής απομειώνεται σταδιακά, έπειτα από αίτημα επαλήθευσης δαπανών του δικαιούχου, με βάση ισόποσο συμψηφισμό της με αναλογούσα σε πραγματοποιηθείσες και πιστοποιηθείσες δαπάνες του έργου δημόσια χρηματοδότηση και επιστρέφεται στο δικαιούχο μετά τον πλήρη συμψηφισμό της.

Η προκαταβολή θα πρέπει να καλύπτεται από τις δαπάνες που καταβάλλονται από το δικαιούχο στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου και δικαιολογούνται με εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας, εντός της διάρκειας υλοποίησης της επένδυσης ή εντός τριών ετών από το έτος καταβολής της προκαταβολής ή την 31η Δεκεμβρίου 2029, όποια ημερομηνία είναι προγενέστερη. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν είναι επιλέξιμη η προκαταβολή κατά το μέρος που δεν έχει καλυφθεί από πραγματικές πληρωμές του δικαιούχου.

Β) Ενδιάμεση/σες καταβολή/λες

Καταβάλλονται έπειτα από υποβολή σχετικού Αιτήματος Επαλήθευσης – Πιστοποίησης (Αιτήματος Καταβολής Ενίσχυσης) από πλευράς δικαιούχου και πιστοποίηση φυσικού και οικονομικού αντικείμενου από τον ΕΦ, όπου και προσδιορίζεται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών του έργου μέχρι τη στιγμή της υποβολής του Αιτήματος, και η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση.

Σωρευτικά οι ενδιάμεσες καταβολές στον εκάστοτε δικαιούχο δεν μπορούν να υπερβούν το 80% της εγκεκριμένης δημόσιας χρηματοδότησης και να είναι περισσότερες από δύο (2).

Γ) Αποπληρωμή

Καταβάλλεται μετά την επιτόπια επαλήθευση της ολοκλήρωσης του έργου και την οριστική παραλαβή του. Στο στάδιο αυτό οριστικοποιείται το τελικό επιλέξιμο προς χρηματοδότηση κόστος του έργου, καθώς και η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση.

Σημειώνεται ότι, σε περίπτωση παραλαβής του έργου, αλλά μη ανταπόκρισης του δικαιούχου στην υποβολή των απαιτούμενων δικαιολογητικών για την αποπληρωμή του, εντός των προθεσμιών που τίθενται (ακόμη και αν η τελική καταβολή είναι μηδενική), ο ΕΦ δύναται να εκκινήσει τις διαδικασίες για την ανάκληση της απόφασης ένταξης του έργου και την ανάκτηση της επιχορήγησης που τυχόν έχει καταβληθεί.

11. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Οι όροι υλοποίησης της πράξης όπως ορίζονται στην απόφαση ένταξης είναι ουσιαστικές και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από τον δικαιούχο, χωρίς προηγούμενη έγκριση από την/ον ΔΑ/ΕΦ, δύναται να έχει ως αποτέλεσμα τη διακοπή χρηματοδότησης της πράξης. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται συνεπεία αυτής της αλλαγής, δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή τους από την αρμόδια διαχειριστική αρχή ή τον ΕΦ.

Υποτροπή του δικαιούχου συνιστά βάσιμη αιτία ανάκλησης της απόφασης ένταξης της πράξης στο πρόγραμμα και μετακύληση σε αυτόν των δημοσιονομικών επιπτώσεων.

Οι κυριότερες μορφές τροποποιήσεων είναι:

1. Τροποποίηση φυσικού και οικονομικού αντικείμενου (ΦΟΑ).

2. Τροποποίηση έδρας ή/και τόπου εγκατάστασης.
3. Τροποποίηση επωνυμίας ή/και νομικής μορφής.
4. Τροποποίηση εταιρικής ή μετοχικής σύνθεσης.
5. Τροποποίηση δικαιούχου λόγω αλλαγής ΑΦΜ.
6. Τροποποίηση Νομίμου εκπροσώπου.
7. Τροποποίηση Υπεύθυνου έργου.
8. Τροποποίηση χρηματοδοτικού σχήματος.
9. Τροποποίηση ΚΑΔ επένδυσης (προσθήκη/αφαίρεση).

Οι τροποποιήσεις κοινοποιούνται στην ΔΑ/ΕΦ μέσω διαλειτουργικής ενημέρωσης από άλλες βάσεις δεδομένων, όπου αυτό είναι εφικτό, και μέσω αιτημάτων τροποποίησης (μείζονος ή/και ήσσονος σημασίας). Τα αιτήματα τροποποίησης **υποβάλλονται από τους δικαιούχους ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΚΕ**, σε ειδικά τυποποιημένα για το σκοπό αυτό φόρμα, συνοδευόμενα από τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στην εκάστοτε τροποποίηση (π.χ. νομιμοποιητικά έγγραφα, στοιχεία εταιρικής/μετοχικής σύνθεσης και εκπροσώπησης, στοιχεία διαθεσιμότητας νέου τόπου εγκατάστασης, εκτυπώσεις μητρώων, προσφορές προμηθευτών, κ.α.).

Σε υποβληθέν αίτημα τροποποίησης από τον δικαιούχο πρέπει να δικαιολογείται ειδικώς και επαρκώς η αναγκαιότητα της τροποποίησης, και γενική προϋπόθεση για να γίνει αποδεκτό είναι να τεκμηριώνεται η μη αλλοίωση των όρων/προϋποθέσεων και στόχων που έχουν τεθεί και εγκριθεί και να μην μεταβάλλεται η επιλεξιμότητα του επενδυτικού σχεδίου.

11.1. ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΜΕ ΔΙΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΠΕΔΙΩΝ ΤΟΥ ΟΠΣΚΕ

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου και εφόσον πραγματοποιείται μεταβολή των στοιχείων του δικαιούχου, για τα οποία το πληροφοριακό σύστημα επιτρέπει την αυτόματη ενημέρωση του μέσω διαλειτουργικότητας από άλλες βάσεις δεδομένων (πχ .gsis), η ενημέρωση θα διενεργείται μέσω αυτοματοποιημένης διαδικασίας του ΟΠΣΚΕ. Οι ακόλουθες αλλαγές αφορούν μεταβολή στοιχείων:

1. Τροποποίηση επωνυμίας ή/και νομικής μορφής.
2. Τροποποίηση έδρας δικαιούχου. Σε περίπτωση που η μεταβολή έδρας συνεπάγεται και μεταβολή του τόπου εγκατάστασης της επένδυσης, τότε η τροποποίηση εντάσσεται στις μείζονος σημασίας.

11.2. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΗΣΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ

Οι ακόλουθες τροποποιήσεις χαρακτηρίζονται ως ήσσονος σημασίας και κοινοποιούνται με την ηλεκτρονική υποβολή ξεχωριστού αιτήματος τροποποίησης στο ΟΠΣΚΕ, σε ειδικά τυποποιημένα για το σκοπό αυτό φόρμα, συνοδευόμενο από τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στην εκάστοτε τροποποίηση (π.χ. νομιμοποιητικά έγγραφα, στοιχεία εκπροσώπησης, στοιχεία διαθεσιμότητας νέου τόπου εγκατάστασης, εκτυπώσεις μητρώων κ.α.):

1. Τροποποίηση εταιρικής ή μετοχικής σύνθεσης στην οποία περιλαμβάνεται και η τροποποίηση των πραγματικών δικαιούχων (Κωδ.ΟΠΣΚΕ 05.Τροποποίηση/Μεταβολή Μετοχικής ή Εταιρικής Σύνθεσης).
2. Τροποποίηση Νομίμου εκπροσώπου (Κωδ. ΟΠΣΚΕ 03. Αλλαγή Νομίμου Εκπροσώπου).

3. Τροποποίηση Υπεύθυνου έργου (Κωδ.ΟΠΣΚΕ 04. Αλλαγή Υπεύθυνου Έργου/Επιστημονικού Υπεύθυνου).
4. Τροποποίηση χρηματοδοτικού σχήματος (Κωδ.ΟΠΣΚΕ 10.Τροποποίηση Χρηματοδοτικού Σχήματος που αφορά τρόπο κάλυψης ιδιωτικής συμμετοχής).

Οι Τροποποιήσεις που χαρακτηρίζονται ως ήσσονος σημασίας, πραγματοποιούνται με ευθύνη των δικαιούχων μέσω ΟΠΣΚΕ σε όλη την διάρκεια του έργου, χωρίς αριθμητικό περιορισμό και παράλληλα με ανοιχτές ενέργειες στο ΟΠΣΚΕ (όπως ενέργειες του κυκλώματος Καταβολής Ενίσχυσης και Προκαταβολής).

11.3. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ

Οι ακόλουθες τροποποιήσεις χαρακτηρίζονται ως μείζονος σημασίας και κοινοποιούνται με την ηλεκτρονική υποβολή ξεχωριστού αιτήματος τροποποίησης στο ΟΠΣΚΕ, σε ειδικά τυποποιημένη για το σκοπό αυτό φόρμα, συνοδευόμενο από τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στην εκάστοτε τροποποίηση (π.χ. νομιμοποιητικά έγγραφα, στοιχεία εταιρικής/μετοχικής σύνθεσης και εκπροσώπησης, στοιχεία διαθεσιμότητας νέου τόπου εγκατάστασης, εκτυπώσεις μητρώων, προσφορές προμηθευτών, κ.α.):

1. Τροποποίηση δικαιούχου λόγω αλλαγής ΑΦΜ (Κωδ.ΟΠΣΚΕ 11. Μεταβολή δικαιούχου λόγω επωνυμίας με αλλαγή ΑΦΜ).
2. Τροποποίηση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (Κωδ.ΟΠΣΚΕ 07. Τροποποίηση Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου (Φ.Ο.Α.)).
3. Τροποποίηση τόπου εγκατάστασης της επένδυσης, εντός περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (Κωδ.ΟΠΣΚΕ 02. Μεταβολή Τόπου - ΚΑΔ Επένδυσης).
4. Τροποποίηση ΚΑΔ επένδυσης - προσθήκη/αφαίρεση (Κωδ.ΟΠΣΚΕ 02. Μεταβολή Τόπου - ΚΑΔ Επένδυσης). Σημειώνεται ότι ως ΚΑΔ επένδυσης δύναται να ορίζονται αποκλειστικά ΚΑΔ στους οποίους ο δικαιούχος δραστηριοποιούνταν ουσιαδώς κατά την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης (Κύριος ΚΑΔ ή ΚΑΔ που αντιστοιχεί στα μεγαλύτερα ακαθάριστα έσοδα σύμφωνα με το έντυπο Ε3 του 2024).

Αιτήματα τροποποίησης μείζονος σημασίας δεν είναι δυνατόν να υποβληθούν παράλληλα με άλλες ανοιχτές ενέργειες στο ΟΠΣΚΕ.

Σημειώνεται ότι τα είδη τροποποιήσεων που έχουν χαρακτηριστεί ως ήσσονος (παρ. 11.2) είναι διαθέσιμα και δύναται να συμπεριληφθούν σε ένα αίτημα τροποποίησης μείζονος σημασίας.

11.3.1. Τροποποίηση δικαιούχου λόγω αλλαγής ΑΦΜ

Πρόκειται για τροποποιήσεις δικαιούχου λόγω αλλαγής ΑΦΜ κατά την υλοποίηση, λόγω μετατροπής, συγχώνευσης ή διάσπασης. Εξετάζονται και γίνονται αποδεκτές υπό τους εξής όρους:

- Πρόθεση ολοκλήρωσης της επένδυσης από το νέο δικαιούχο.
- Καθολική διαδοχή του δικαιούχου από το νέο, ως προς όλα τα δικαιώματα, υποχρεώσεις και έννομες σχέσεις του ή, σε περίπτωση διάσπασης, κατ' ελάχιστον ως προς αυτές που απορρέουν από την απόφαση έγκρισης
- Τήρηση των όρων/προϋποθέσεων ένταξης της πρόσκλησης.

11.3.2. Τροποποίηση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (ΦΟΑ)

Πρόκειται για τροποποιήσεις στις δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου σε σχέση με τις εγκεκριμένες, ως προς το φυσικό και οικονομικό τους αντικείμενο, τον τρόπο που αυτές υλοποιούνται, τις δραστηριότητες της επένδυσης με τις οποίες συνδέονται.

Τα αιτήματα τροποποίησης ΦΟΑ υποβάλλονται καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησής της επένδυσης **και το αργότερο έως την τυπική ημερομηνία λήξης του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της επένδυσης, διαφορετικά απορρίπτονται χωρίς εξέταση.**

Επιτρέπονται **έως τρεις (3) εγκεκριμένες τροποποιήσεις ΦΟΑ** υπό τις εξής προϋποθέσεις:

- Δεν αυξάνεται ο εγκεκριμένος επιχορηγούμενος Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου και επομένως δεν αυξάνεται η ενίσχυση (δημόσια δαπάνη) του δικαιούχου.
- Δεν μειώνεται ο εγκεκριμένος επιχορηγούμενος Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου κάτω από το όριο των 25.000€.
- Δεν τροποποιούνται στοιχεία τα οποία διαφοροποιούν ουσιαστικά τη φύση και τους στόχους του επενδυτικού σχεδίου και τους όρους και τις προϋποθέσεις για την έναρξη του έργου στο πρόγραμμα.
- Όλες οι νέες δαπάνες εντάσσονται στις επιλέξιμες κατηγορίες της πρόσκλησης και εξακολουθούν να τηρούνται τα όρια/περιορισμοί, όπου αυτά/οί προβλέπονται, σύμφωνα με την ενότητα 6.1. «Επιλέξιμες Δαπάνες».

Στο υποβληθέν αίτημα τροποποίησης από τον δικαιούχο πρέπει να δικαιολογείται ειδικώς και επαρκώς η αναγκαιότητα της τροποποίησης, να τεκμηριώνεται η μη αλλοίωση των στόχων που έχουν τεθεί και εγκριθεί, να μην μεταβάλλεται η επιλεξιμότητα και να μην αλλοιώνεται το αποτέλεσμα της αξιολόγησης του σχεδίου.

Διαφοροποιήσεις σε δαπάνες για τις οποίες τεκμηριώνεται από τον δικαιούχο, σωρευτικά ότι:

- εξυπηρετούν καλύτερα τις ανάγκες της επένδυσης,
- υλοποιούνται στον ίδιο τρόπο υλοποίησης,
- εντάσσονται στην ίδια υποκατηγορία δαπανών,
- υπακούουν στους κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών της υποκατηγορίας,
- δεν ξεπερνούν το εγκεκριμένο συνολικό κόστος της υποκατηγορίας δαπάνης που αφορούν,
- τηρούνται οι περιορισμοί στις υποκατηγορίες των επιλέξιμων δαπανών, όπου αυτοί προβλέπονται,

δεν θεωρείται ότι συνιστούν τροποποίηση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου.

Του παραπάνω περιορισμού των τριών (3) εγκεκριμένων τροποποιήσεων ΦΟΑ, καθώς και της προθεσμίας υποβολής, εξαιρούνται τυχόν αιτήματα ΦΟΑ που κρίνεται απαραίτητο από το όργανο ελέγχου να υποβληθούν.

11.4. ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Τροποποιήσεις ως ανωτέρω εξετάζονται από τον ΕΦ και, κατόπιν κάλυψης από το δικαιούχο τυχόν εντοπισμένων εκκρεμοτήτων/ελλείψεων, εγκρίνονται ή απορρίπτονται και συντάσσεται η σχετική έκθεση στο ΟΠΣΚΕ.

Εξαιρούνται:

1. τροποποιήσεις που διαφοροποιούν ουσιαστικά τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή τη βαθμολογία του επενδυτικού σχεδίου και δύνανται να έχουν ως αποτέλεσμα τη μη επιλεξιμότητα του επενδυτικού σχεδίου,
2. αιτήματα τροποποίησης ΦΟΑ στα οποία περιλαμβάνεται η μείωση/μη υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου σε συνδυασμό με το οικονομικό αντικείμενο αυτού, **σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% του αρχικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου Π/Υ ένταξης,**
3. τροποποιήσεις που δεν δύνανται να περιληφθούν στα αναφερόμενα ανωτέρω.

Αυτές, με σχετική εισήγηση του ΕΦ, παραπέμπονται στην **αρμόδια μονάδα παρακολούθησης της ΕΥΔ ΠΚΜ**, προκειμένου η τελευταία να γνωμοδοτήσει είτε θετικά είτε αρνητικά, και στη συνέχεια ο ΕΦ ολοκληρώνει την ενέργεια της αξιολόγησης στο ΟΠΣΚΕ.

Σε κάθε περίπτωση, το πόρισμα της αξιολόγησης κοινοποιείται στο δικαιούχο **μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου** (στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που έχει ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει).

Με την ηλεκτρονική κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της τροποποίησης παρέχεται το δικαίωμα στους Δικαιούχους να ασκήσουν αντιρρήσεις, **ηλεκτρονικά μέσω ΟΠΣΚΕ**, επισυνάπτοντας τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στις αντιρρήσεις κατά την κρίση τους. Οι αντιρρήσεις υποβάλλονται **εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την επομένη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης του αποτελέσματος της αξιολόγησης.**

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής και εξέτασης αντιρρήσεων, επικαιροποιείται, αν απαιτείται, το τεχνικό παράρτημα της πράξης και τα αποτελέσματα κοινοποιούνται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που έχει ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει).

Το Αίτημα Τροποποίησης, η Έκθεση Αξιολόγησης και όλο το υλικό της υποβληθείσας αντίρρησης, τηρούνται στο Φάκελο της Πράξης.

12. ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΠΡΑΞΕΩΝ

Η ολοκλήρωση και παραλαβή έργου για το οποίο έχει επαληθευθεί και πιστοποιηθεί φυσικό και οικονομικό αντικείμενο, τηρούμενων των όρων του παρόντος Οδηγού, γίνεται από τον ΕΦ.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση και παραλαβή είναι:

- Το έργο να κριθεί ολοκληρωμένο και λειτουργικό.
- Το υλοποιηθέν και πιστοποιηθέν Οικονομικό Αντικείμενο να είναι μεγαλύτερο ή ίσο των 25.000€.
- Η ύπαρξη κατάλληλου εγγράφου αδειοδότησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και την ενισχυόμενη, στο πλαίσιο της υλοποιηθείσας επένδυσης δραστηριότητά (π.χ. άδεια λειτουργίας, Υπεύθυνη δήλωση έναρξης λειτουργίας, απαλλακτικό άδειας λειτουργίας, γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας κλπ.).

- Η ύπαρξη υποδομών ελαχιστοποίησης των εμποδίων πρόσβασης ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με τα προβλεπόμενα.
- Η τήρηση των υποχρεώσεων που αναφέρονται στο Κεφάλαιο 13.1.

Επισημαίνονται τα εξής:

1. Σε περίπτωση που κατά την τυπική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου δεν είναι διαθέσιμο το εν ισχύ έγγραφο αδειοδότησης, το έργο παραλαμβάνεται με την προσκόμιση, κατ' ελάχιστον, της υποβληθείσας στον αρμόδιο φορέα αίτησης έκδοσης εγγράφου αδειοδότησης. Το εν ισχύ έγγραφο αδειοδότησης είναι υποχρεωτικό να υποβληθεί από το δικαιούχο στον ΕΦ το αργότερο μέχρι και έξι (6) μήνες από την τυπική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου. Ο δικαιούχος οφείλει να ενημερώσει εμπρόθεσμα τον ΕΦΕΠΑΕ τόσο για την έκδοση της άδειας λειτουργίας όσο και για πιθανές εμπλοκές ή καθυστερήσεις στη διαδικασία έκδοσής της.
2. Για να κριθεί το έργο ως ολοκληρωμένο και λειτουργικό, απαιτείται να έχουν τεθεί σε παραγωγική λειτουργία ο εξοπλισμός και το λογισμικό και να έχουν ενσωματωθεί στην παραγωγική διαδικασία ή/και στις επιχειρησιακές λειτουργίες της επιχείρησης. Γί' αυτόν τον λόγο, δύναται να ζητηθεί από το όργανο ελέγχου υλικό τεκμηρίωσης, ανάλογα με το είδος της επένδυσης, το οποίο να αποδεικνύει τον ολοκληρωμένο και λειτουργικό χαρακτήρα του υλοποιηθέντος έργου.
3. Ο ΕΦ υποχρεούται στην παρακολούθηση και έλεγχο τακτοποίησης τυχόν εκκρεμοτήτων σχετικά με τις παραπάνω προϋποθέσεις ολοκλήρωσης και παραλαβής έργων των δικαιούχων εντός των καθορισμένων χρονικών διαστημάτων. Στις περιπτώσεις που διαπιστωθεί μη τήρηση κάποιας ή κάποιων εκ των άνω προϋποθέσεων, ο ΕΦ προχωρεί στη λήψη των απαιτούμενων σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο μέτρων.

Μετά την υποβολή των δικαιολογητικών νόμιμης λειτουργίας (ή αίτησης έκδοσης αυτών), τη σύνταξη της Τελικής Έκθεσης Επαλήθευσης – Πιστοποίησης της Πράξης, την οριστική παραλαβή και αποπληρωμή, εκδίδεται η Βεβαίωση Ολοκλήρωσης Πράξης.

Με τη Βεβαίωση αυτή:

- Βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της Πράξης.
- Βεβαιώνεται η επίτευξη της τιμής στόχου των δεικτών της Πράξης.
- Αποτυπώνεται το συνολικό καταβληθέν ποσό της δημόσιας συνεισφοράς και καθορίζεται το τελικό χρηματοδοτικό σχήμα της Πράξης.
- Βεβαιώνεται η έκδοση των αδειών που προβλέπονται από το οικείο ρυθμιστικό πλαίσιο περί αδειοδότησης.
- Βεβαιώνεται η τήρηση των υποχρεώσεων του Δικαιούχου που τέθηκαν στην απόφαση Ένταξης (π.χ. δημοσιότητα ή/και ελαχιστοποίηση των εμποδίων πρόσβασης ατόμων με αναπηρία, συμμόρφωση με το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης).
- Βεβαιώνεται η συμμόρφωση του Δικαιούχου με τυχόν συστάσεις προγενέστερων επαληθεύσεων/επιθεωρήσεων/ελέγχων που έχουν διενεργηθεί στην πράξη (από ΔΑ/ΕΦ, Αρχή Πιστοποίησης, Αρχή Ελέγχου, λοιπά ελεγκτικά όργανα εθνικά ή της Ε.Ε.).
- Ορίζεται η ακριβής ημερομηνία ανάληψης των Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων του Δικαιούχου.

Η Βεβαίωση Ολοκλήρωσης Πράξης κοινοποιείται στον δικαιούχο μέσω του ΟΠΣΚΕ και με την αποστολή της μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που έχει ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει). Όλα τα σχετικά έγγραφα και στοιχεία τεκμηρίωσης αρχειοθετούνται στον Φάκελο Πράξης.

13. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Κατά το διάστημα υλοποίησης του έργου τους και για τρία (3) έτη μετά την τελική πληρωμή της δημόσιας χρηματοδότησης, οι Δικαιούχοι είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία σχετικά με την πράξη προς την ΕΥΔ ΠΚΜ /τον ΕΦ με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων.

Οι Δικαιούχοι ενδέχεται να συμπεριλαμβάνονται σε δείγμα διενέργειας έρευνας για την αξιολόγηση/αποτίμηση της δράσης στην οποία συμμετείχαν και στο πλαίσιο της οποίας χρηματοδοτήθηκαν παρέχοντας οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία.

Η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων για τους ανωτέρω σκοπούς, πραγματοποιείται ιδίως υπό τις προϋποθέσεις των διατάξεων των περιπτώσεων γ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 και της περίπτωσης ζ' της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679. Επίσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 12 έως 22 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, τα φυσικά πρόσωπα - υποκείμενα των δεδομένων- διατηρούν τα δικαιώματα ενημέρωσης και πρόσβασης, τα δικαιώματα διόρθωσης και διαγραφής (δικαίωμα στη λήθη), το δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας, το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων, το δικαίωμα εναντίωσης και το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (www.dpa.gr).

13.1. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Οι Δικαιούχοι των οποίων επενδύσεις θα υπαχθούν στη παρούσα Δράση κρατικής ενίσχυσης, μετά την ένταξή τους και μέχρι και την έκδοσης της βεβαίωσης ολοκλήρωσης της πράξης τους, οφείλουν να τηρούν τους όρους της απόφασης ένταξης και τις εφαρμοζόμενες διατάξεις του ενωσιακού δικαίου.

Ειδικότερα οι Δικαιούχοι οφείλουν να τηρούν τουλάχιστον τις παρακάτω ενδεικτικά αναφερόμενες υποχρεώσεις:

- i. να τηρούν τους όρους της χρηματοδότησης και της παρούσας πρόσκλησης,
- ii. να μην εκμισθώνουν μέρος ή το σύνολο της ενισχυθείσας επένδυσης και της εκμετάλλευσης της λειτουργίας της,
- iii. να μην μεταβιβάζουν για οποιοδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν από άλλα κυριότητας του φορέα, ανάλογης αξίας και τουλάχιστον ισοδυνάμου αποτελέσματος, ώστε να ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση των στόχων της επένδυσης, (απαιτείται ενημέρωση του ΕΦ),

- iv. να παρέχουν στοιχεία για την αποτίμηση της επίτευξης των γενικών και ειδικών στόχων της ενισχυθείσας επένδυσης,
- v. να τηρούν την Ενωσιακή και Εθνική Νομοθεσία κατά την εκτέλεση της πράξης και ιδίως όσον αφορά στην πρόσβαση από άτομα με αναπηρίες, στην ισότητα των φύλων, να λαμβάνει υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την ενωσιακή πολιτική στον τομέα του περιβάλλοντος, την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης και την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης, όπως ορίζεται στο άρθρο 9 του Κανονισμού 1060/2021,
- vi. να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες, για την ενημέρωση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) με τα δεδομένα και έγγραφα της πράξης που υλοποιούν, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλουν στο ΟΠΣΚΕ,
- vii. να τηρούν ξεχωριστή λογιστική μερίδα για την πράξη, στην οποία θα καταχωρούνται όλες οι δαπάνες που αντιστοιχούν πλήρως προς τις πραγματικές δαπάνες που δηλώνονται στον Ενδιάμεσο Φορέα ή να διαθέτουν επαρκή λογιστική κωδικοποίηση,
- viii. να θέτουν στη διάθεση, εφόσον ζητηθούν, καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της πράξης τους και για όσο χρόνο υποχρεούνται για την τήρησή τους, όλα τα έγγραφα, δικαιολογητικά και στοιχεία της πράξης, στον ΕΦΕΠΑΕ, στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος, την Αρχή Πιστοποίησης, στην Αρχή Ελέγχου, στην Επιτροπή Παρακολούθησης και σε όλα τα ελεγκτικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- ix. να αποδέχονται επιτόπιους ελέγχους από όλα τα αρμόδια εθνικά και ευρωπαϊκά ελεγκτικά όργανα, τόσο στην έδρα τους, όσο και στους χώρους υλοποίησης της πράξης, και να διευκολύνουν τον έλεγχο προσκομίζοντας οποιοδήποτε στοιχείο που αφορά την εκτέλεση της πράξης, εφόσον ζητηθεί,
- x. να λαμβάνουν όλα τα μέτρα πληροφόρησης που προβλέπονται στα άρθρα 46-50 και το παράρτημα ΙΧ του Κανονισμού 1060/2021 και ειδικότερα:
 - να παρέχουν στον επίσημο ιστότοπο που διατηρούν, εάν διατηρούν, και στους ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης, σύντομη περιγραφή της πράξης, ανάλογη προς το επίπεδο της στήριξης, που περιλαμβάνει τους στόχους και τα αποτελέσματά της και επισημαίνει τη χρηματοδοτική συνδρομή από την Ένωση,
 - να παρέχουν δήλωση όπου επισημαίνεται η στήριξη από την Ένωση, κατά τρόπο εμφανή, επί εγγράφων και υλικού επικοινωνίας σχετικά με την υλοποίηση της πράξης, που προορίζονται για το κοινό ή για τους συμμετέχοντες,
 - για πράξεις των οποίων το συνολικό κόστος δεν υπερβαίνει τις 500.000€, να τοποθετούν αφίσα ελάχιστου μεγέθους Α3 ή ισοδύναμη ηλεκτρονική εικόνα, σε εμφανές σημείο της επιχείρησής τους, όπου θα είναι σαφώς ορατή από το κοινό, με πληροφόρηση σχετικά με την πράξη και επισήμανσης της στήριξης από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ),
 - για πράξεις των οποίων το συνολικό κόστος υπερβαίνει τις 500.000€, να αναρτούν ανθεκτικές πλάκες ή πινακίδες ευδιάκριτες στο κοινό, οι οποίες παρουσιάζουν το έμβλημα της Ένωσης σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά που καθορίζονται στο παράρτημα ΙΧ του Κανονισμού 1060/2021, αμέσως μόλις ξεκινήσει η φυσική υλοποίηση των πράξεων που περιλαμβάνει φυσικές επενδύσεις ή μόλις εγκατασταθεί εξοπλισμός που έχει αγοραστεί,

- να αποδέχονται τη συμπερίληψή τους στον κατάλογο των πράξεων του Προγράμματος που δημοσιοποιεί η οικεία Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ή εναλλακτικά ο ΕΦ) στη διαδικτυακή πύλη www.espa.gr, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 49 του Καν. 1060/2021, και στον οποίο να αναφέρονται: η επωνυμία του δικαιούχου, ο τίτλος, ο σκοπός και τα αναμενόμενα ή πραγματικά επιτεύγματα της πράξης, η ημερομηνία έναρξης της πράξης και η αναμενόμενη ή πραγματική ημερομηνία ολοκλήρωσής της, το συνολικό κόστος της πράξης, το οικείο ταμείο και ο ειδικός στόχος, το ποσοστό ενωσιακής συγχρηματοδότησης, η ένδειξη της τοποθεσίας ή ο γεωντοπισμός για την οικεία πράξη και τη συγκεκριμένη χώρα, η τοποθεσία του δικαιούχου και ο τύπος της παρέμβασης για την πράξη, σύμφωνα με το άρθρο 73 του Καν. 1060/2021.

Αναλυτικές οδηγίες για τις υποχρεώσεις των δικαιούχων των έργων ως προς την προβολή, διαφάνεια, επικοινωνία του ΕΣΠΑ 2021-2027, όπως αυτές προκύπτουν από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060, μπορείτε να βρείτε στον Οδηγό Επικοινωνίας ΕΣΠΑ 2021-2027 [εδώ](#).

- xi. να γνωστοποιούν στον ΕΦΕΠΑΕ κάθε μεταβολή των στοιχείων τους, όπως επωνυμία, έδρα, στοιχεία επικοινωνίας, σύμφωνα και με τα οριζόμενα στην Ενότητα 11 «Διαδικασία Τροποποιήσεων» της παρούσας πρόσκλησης,
- xii. να παρακολουθούν ανελλιπώς την ηλεκτρονική διεύθυνση e-mail που έχει δηλωθεί στα στοιχεία επικοινωνίας του δικαιούχου, για ειδοποιήσεις από ΟΠΣΚΕ/ΕΦ/ΔΑ/Εθνικά ή Κοινοτικά Ελεγκτικά Όργανα (συνιστάται η παρακολούθηση και του φακέλου της ανεπιθύμητης αλληλογραφίας),
- xiii. να μην μεταβάλουν, κατά οποιοδήποτε τρόπο την εταιρική/μετοχική τους σύνθεση ως προς τα πρόσωπα ή τα ποσοστά συμμετοχής τους, στο βαθμό που οι όποιες αλλαγές επηρεάζουν την επιλεξιμότητα και τα κριτήρια ένταξης του επενδυτικού σχεδίου,
- xiv. να μην διακόπτουν την υλοποίηση και λειτουργία της ενισχυθείσας επένδυσης, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας (απαιτείται ενημέρωση του ΕΦ),
- xv. να μην συστεγάζονται κατά τρόπο που θα επέτρεπε τη χρήση των παγίων στοιχείων της ενισχυόμενης επένδυσης από άλλη επιχείρηση,
- xvi. να τηρούν και να ενημερώνουν το φάκελο της πράξης με όλα τα στοιχεία που αφορούν στην εκτέλεση της πράξης έως την ολοκλήρωση, την αποπληρωμή και τη λειτουργία της. Στο φάκελο της πράξης να τηρούνται όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα και παραστατικά σχετικά με τις δαπάνες για διάστημα δέκα (10) ετών από την ημερομηνία χορήγησης της τελευταίας μεμονωμένης ενίσχυσης, ανεξαρτήτως αν από άλλες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας δεν υποχρεούνται στη διατήρηση των δικαιολογητικών και παραστατικών της Πράξης. Τα ανωτέρω στοιχεία και δικαιολογητικά έγγραφα διατηρούνται είτε υπό τη μορφή πρωτοτύπων, ή επικαιροποιημένων αντιγράφων των πρωτοτύπων ή σε κοινώς αποδεκτούς φορείς δεδομένων, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εκδόσεων των πρωτότυπων εγγράφων ή εγγράφων που υπάρχουν μόνο σε ηλεκτρονική μορφή.

13.2. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ (ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ)

Ο Δικαιούχος, πέραν των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει κατά τη διάρκεια υλοποίησης της Πράξης, υποχρεούται για τρία (3) έτη μετά από την τελική πληρωμή της δημόσιας δαπάνης, σε εφαρμογή του

άρθρου 65 παρ.1 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1060/2021 και των όρων της απόφασης ένταξης, στα ακόλουθα:

- α) να μην προβεί σε παύση ή μεταφορά της παραγωγικής δραστηριότητας της ενισχυθείσας επένδυσης εκτός της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, εντός της οποίας χορηγήθηκε η ενίσχυση,
- β) να μην προβεί σε αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος στοιχείου της επένδυσης, η οποία να παρέχει σε μια επιχείρηση αδικαιολόγητο πλεονέκτημα,
- γ) να μην προβεί σε ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους χορήγησης της χρηματοδότησης,
- δ) να μην μεταβιβάσει για οποιοδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν από άλλα κυριότητας του φορέα, ανάλογης αξίας και τουλάχιστον ισοδυνάμου αποτελέσματος, που ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση των στόχων της επένδυσης, (απαιτείται ενημέρωση του ΕΦ)
- ε) να λειτουργεί πραγματικά (ενδεικτικά αναφέρονται: απαιτούμενες άδειες, εγκατεστημένος εξοπλισμός, παρουσίαση οικονομικών συναλλαγών, υποβολή φορολογικών δηλώσεων κτλ),
- στ) να αποδέχεται όλους τους προβλεπόμενους από το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του ΕΣΠΑ 2021-2027 επιτόπιους ελέγχους και επιθεωρήσεις από όλα τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να παρέχει σε αυτά όλα τα δικαιολογητικά και στοιχεία που ζητούνται.

Η επιστροφή ποσών λόγω μη συμμόρφωσης στα παραπάνω πραγματοποιείται κατ' αναλογία προς την περίοδο μη συμμόρφωσης.

Για τον έλεγχο των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, ο δικαιούχος της ενίσχυσης, πρέπει να αποστέλλει στην ΕΥΔ/ ΕΦ όλα τα σχετικά έγγραφα που ζητούνται να υποβληθούν εγγράφως ή μέσω ΟΠΣΚΕ από αυτήν. Σε περίπτωση μη προσκόμισης αυτών επιβάλλεται επιστροφή του συνόλου της δημόσιας επιχορήγησης.

13.3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Η επαλήθευση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων που έχει ο Δικαιούχος μετά την ολοκλήρωση της Πράξης, πραγματοποιείται με ευθύνη της ΕΥΔ ΠΚΜ ή του ΕΦ, λαμβάνοντας υπόψη τις διαδικασίες που καθορίζονται στο ΣΔΕ.

Η παρακολούθηση της τήρησης των ανωτέρω και λοιπών δεσμεύσεων των Δικαιούχων των ενισχύσεων γίνεται με διοικητική επαλήθευση επί τη βάσει δείγματος που επιτρέπει την ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με τη τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των Δικαιούχων. Όπου είναι δυνατόν μπορεί να γίνεται και χρήση στοιχείων υφιστάμενων βάσεων δεδομένων (π.χ. πληροφοριακό σύστημα της ΑΑΔΕ, ΓΕ.ΜΗ. κλπ.).

Η ΔΑ/ Ο ΕΦ καταρτίζει ετήσιο πρόγραμμα διοικητικών επαληθεύσεων και ενημερώνει ηλεκτρονικά τους Δικαιούχους που έχουν συμπεριληφθεί σε αυτό να υποβάλουν τα κατά περίπτωση απαιτούμενα αποδεικτικά

έγγραφα για την επαλήθευση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους, τα οποία επαληθεύονται διοικητικά στο σύνολό τους.

Με την ολοκλήρωση της διοικητικής επαλήθευσης των Πράξεων του ετήσιου Προγράμματος, η ΔΑ/ο ΕΦ επιλέγει τις πράξεις για τις οποίες η τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων θα επαληθευτεί και επιτοπίως. Δειγματοληπτικά είναι δυνατόν να γίνει επιτόπια επαλήθευση πέραν του ΕΦ και της ΕΥΔ ΠΚΜ και από άλλα όργανα του Ελληνικού Δημοσίου ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, η ΕΥΔ ΠΚΜ έχει το δικαίωμα διενέργειας όχι μόνο δειγματοληπτικών αλλά και στοχευμένων επανελέγχων μετά την ολοκλήρωση έκαστου έργου.

Τα αποτελέσματα της διοικητικής ή/ και επιτόπιας επαλήθευσης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων αποτυπώνονται στο Έντυπο Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων πράξεων Κρατικών Ενισχύσεων, το οποίο αποτελεί τυποποιημένο έντυπο που παράγεται από το ΟΠΣΚΕ, ενώ ενημερώνεται το ΟΠΣ. Στο Έντυπο δύνανται να περιλαμβάνονται και τυχόν συστάσεις που βασίζονται σε σαφή και τεκμηριωμένη ανάλυση των εντοπισμένων προβλημάτων και των συνεπειών τους.

Στην περίπτωση που κατά την επαλήθευση διαπιστώνεται παρατυπία λόγω μη τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, αυτή αναφέρεται στο Έντυπο Επαλήθευσης με κατάλληλη τεκμηρίωση και αναφορά των διατάξεων που παραβιάστηκαν και προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση των ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως σύμφωνα με το Άρθρο 42 του Ν. 4914/2022. Το ύψος της δημοσιονομικής διόρθωσης και τα προς ανάκτηση ποσά, θα πρέπει να είναι αναλογικά προς την περίοδο για την οποία δεν εκπληρώθηκαν οι απαιτήσεις.

Η ΔΑ/ Ο ΕΦ κοινοποιεί το αποτέλεσμα της επαλήθευσης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων στο Δικαιούχο, μέσω του ΟΠΣΚΕ ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την έγκρισή του, προκειμένου ο Δικαιούχος να διατυπώσει τυχόν αντιρρήσεις. Ο Δικαιούχος δύναται να υποβάλει ηλεκτρονικά μέσω ΟΠΣΚΕ τις αντιρρήσεις του, εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την επόμενη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης του Εντύπου Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων.

Οι αντιρρήσεις εξετάζονται από τη ΕΥΔ/ ΕΦ (το όργανο επαλήθευσης και το όργανο έγκρισής του) εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την υποβολή τους. Σε περίπτωση που απαιτείται περαιτέρω διερεύνηση, προκειμένου να ληφθεί απόφαση για το βάσιμο ή μη των αντιρρήσεων που υποβλήθηκαν, δύναται να διενεργείται άμεσα συμπληρωματική επαλήθευση από το ίδιο όργανο που διενήργησε την αρχική επαλήθευση. Στην περίπτωση αυτή, το Έντυπο ολοκληρώνεται εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία διενέργειας της συμπληρωματικής επαλήθευσης.

Μετά την εξέταση των αντιρρήσεων ή την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας υποβολής των, το Έντυπο Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων οριστικοποιείται.

Όταν το οριστικό Έντυπο δεν προτείνει δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση, εγκρίνεται από τον/την Προϊστάμενο/μένη του φορέα που διενήργησε την επαλήθευση, καταχωρίζεται στο ΟΠΣΚΕ με παράλληλη ενημέρωση του ΟΠΣ και κοινοποιείται μέσω του ΟΠΣΚΕ στον δικαιούχο.

Όταν στο οριστικό Έντυπο προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση, αυτή εγκρίνεται από το αρμόδιο όργανο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπ' αρ. 5483/30-1-2023 απόφαση περί διαδικασιών δημοσιονομικών διορθώσεων, στο άρθρο 5, όπως ισχύει. Με την έγκριση του οριστικού Εντύπου, η ΔΑ/ο

ΕΦ συντάσσει στο ΟΠΣ Δελτίο Καταχώρισης Διορθώσεων για το ποσό της δημοσιονομικής διόρθωσης, μειώνοντας αντίστοιχα τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά που έχουν ήδη καταχωρηθεί.

Στην περίπτωση αυτή, ο δικαιούχος δύναται να επιστρέψει οικειοθελώς, εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την παραλαβή της οριστικής έκθεσης, το αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό στον λογαριασμό «ΠΔΕ Αδιάθετα Υπόλοιπα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών» που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος, με την αναγραφή του Αναλυτικού Λογαριασμού Εσόδων (ΑΛΕ) δημοσιονομικών διορθώσεων και του ευαρίθμου της πράξης. Το προς ανάκτηση ποσό επιστρέφεται εντόκως από την ημερομηνία καταβολής του μέχρι την ημερομηνία επιστροφής του ποσού στη ΔΟΥ. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται είναι το επιτόκιο αναφοράς που ορίζεται για κάθε ημερολογιακό έτος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Ελλάδα και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο V του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής, όπως ισχύει.

Ο δικαιούχος ενημερώνει τη ΔΑ/ΕΦ για την καταβολή του ποσού, εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών, με την προσκόμιση σε αυτήν των στοιχείων τεκμηρίωσης του καταβληθέντος ποσού.

Εφόσον δεν επιστραφεί το αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό εντός της προθεσμίας, η ΔΑ εισηγείται στον Περιφερειάρχη την έκδοση Απόφασης Δημοσιονομικής Διόρθωσης και Ανάκτησης, η οποία αποτελεί νόμιμο τίτλο βεβαίωσης του χρέους και κοινοποιείται στο Δικαιούχο, στη Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και στην Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων».

Σημειώνεται ότι, στην περίπτωση που στο πλαίσιο της επαλήθευσης, εντοπίζεται παρατυπία που κρίνεται ότι ενέχει ένδειξη απάτης, ενεργοποιείται η καθοριζόμενη από το ΣΔΕ διαδικασία.

Οι ανωτέρω διοικητικές/επιτόπιες επαληθεύσεις και δημοσιονομικές διορθώσεις/ανακτήσεις μετά από επαλήθευση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των δικαιούχων, διενεργούνται σύμφωνα προς τη διαδικασία που ορίζεται στην υπ' αρ. 5483/30-1-2023 Κοινή Υπουργική Απόφαση για τις Διαδικασίες Δημοσιονομικών Διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027, σύμφωνα με το αρ. 42 του Ν. 4914/2022.

Ο ΕΦ διατηρεί λεπτομερείς φακέλους με τις πληροφορίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούνται, οι οποίοι φυλάσσονται επί δέκα (10) έτη από την ημερομηνία ολοκλήρωσης των πράξεων.

14. ΕΙΔΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ 2016/679

Ο Δικαιούχος με την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης του στο ΟΠΣΚΕ μετά των απαιτούμενων δικαιολογητικών εγγράφων, παρέχει στην ΕΥΔ ΠΚΜ και στον ΕΦΕΠΑΕ και τα νόμιμα εντεταλμένα όργανα αυτών, τη ρητή συγκατάθεση του για την νόμιμη επεξεργασία κατ' άρθρο 6 του Κανονισμού 2016/679 των δεδομένων προσωπικού του χαρακτήρα, τα οποία προβλέπονται στον οδηγό του Προγράμματος και αποδέχεται ότι τέτοια επεξεργασία είναι αναγκαία για την αξιολόγηση, ένταξη, παρακολούθηση και ολοκλήρωση της συγχρηματοδοτούμενης επενδυτικής πράξης του.

Η νόμιμη επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την ΕΥΔ ΠΚΜ και τον ΕΦΕΠΑΕ και τα νομίμως εντεταλμένα όργανα αυτών, αποσκοπεί στην εφαρμογή και τήρηση των κοινοτικών και εθνικών κανόνων οι οποίοι διέπουν την προγραμματική περίοδο 2021-2027 ΕΣΠΑ, διενεργείται για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον και την άσκηση δημόσιας εξουσίας και την αρχή της

χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, σύμφωνα τον Κανονισμό 1060/2021 και των εκτελεστικών τούτου κανονισμών, νόμων και κανονιστικών πράξεων, της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας που διέπει την παρέμβαση των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ένωσης, σε συνδυασμό με την υπ' αριθμ. C(2022) 6505 final/5-9-2022 Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αφορά την έγκριση του προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία».

Τα προσωπικά δεδομένα συλλέγονται στο ΟΠΣΚΕ, κατόπιν της αίτησης χρηματοδότησης του δικαιούχου, ο οποίος υπέχει αποκλειστική ευθύνη για την ορθότητα, πληρότητα και ακρίβεια τους. Περαιτέρω, ο Δικαιούχος συναινεί στην ανάρτηση στο διαδίκτυο στο «Πρόγραμμα Διαύγεια» των αποτελεσμάτων αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησής του και των αποτελεσμάτων επί τυχόν ασκηθείσας ένστασής του (ενδικοφανούς προσφυγής) μετά της διαλαμβανόμενης πλήρους και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας τους, καθώς και οιασδήποτε άλλης διοικητικής πράξης προβλέπεται στην νομοθεσία που διέπει την παρέμβαση των Διαρθρωτικών Ταμείων και η οποία είναι απαραίτητη στα πλαίσια της αρχής της διαφάνειας και της νομιμότητας που διέπει τη δράση και την άσκηση των καθηκόντων διαχείρισης των ενωσιακών και εθνικών πόρων.

15. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

1. Η ημερομηνία έναρξης και λήξης της ηλεκτρονικής υποβολής ορίζονται στην Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης. Η ηλεκτρονική υποβολή θα γίνει στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (<https://app.opske.gr/>).
2. Η πρόσκληση της Δράσης θα αναρτηθεί στις ιστοσελίδες της ΕΥΔ ΠΚΜ www.perkm.gr, του ΕΣΠΑ www.espa.gr και του Ε.Φ. www.efepae.gr, www.kepa-anem.gr.
3. Για περαιτέρω πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στο Κεντρικό Γραφείο Πληροφόρησης του ΕΦΕΠΑΕ (ΚΕΠΑ ANEM AMKE), Οικισμός Λήδα-Μαρία, Κτήριο Ερμής, 6ο χλμ. Χαριλάου-Θέρμης, Τ.Κ. 57001, Θέρμη, Θεσσαλονίκης και στο τηλέφωνο 2310480000 ή στο e-mail info@e-kepa.gr ή στο www.kepa-anem.gr (στην επιλογή "Στείλε το ερώτημά σου").

16. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I	Ενδεικτικό έντυπο ηλεκτρονικής υποβολής
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II	Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III	Δικαιολογητικά υποβολής / ένταξης
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV	Κριτήρια αξιολόγησης πράξεων & Έλεγχος επιλεξιμότητας
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V	Υποδείγματα Υπεύθυνων Δηλώσεων
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI	Ορισμός ΜΜΕ & Υπόδειγμα δήλωσης ΜΜΕ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII	Παραδοτέα πιστοποίησης Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII	Δικαιολογητικά για την καταβολή της επιχορήγησης
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IX	Δυνατότητα ενίσχυσης επιχειρήσεων που λειτουργούν βάσει σύμβασης δικαιόχρησης (Franchise)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ X	Πίνακας για τη συμμόρφωση πράξεων με το χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XI	Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XII	Τεκμηρίωση κλιματικής ανθεκτικότητας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ**1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ**

Κωδικός Αίτησης	
Τίτλος Πράξης	
Τίτλος Πράξης (Αγγλικά)	
Κατάσταση Αίτησης	
Διάρκεια Επενδυτικού σχεδίου	
Περιγραφή Κανονισμού	

2. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ

2.1. ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ	
Κωδικός Δικαιούχου	
ΑΦΜ Δικαιούχου	
ΔΟΥ	
Επωνυμία Δικαιούχου	
Επωνυμία Δικαιούχου (Αγγλικά)	
Αριθμός ΓΕΜΗ	
Είδος Φορέα	Επιχείρηση
Είδος Επιχείρησης	Υφιστάμενη
Είδος Προσώπου	Φυσικό / Νομικό
Ένδειξη επιτηδευματία	Επιτηδευματίας
Νομική μορφή	
Είδος Βιβλίων	
Ημερομηνία Έναρξης Εργασιών	
Κύρια Δραστηριότητα Δικαιούχου	
Μέγεθος Επιχείρησης	Πολύ μικρή/Μικρή/Μεσαία

2.2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ	
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΔΡΑΣ	
Χώρα	
Περιφέρεια	
Περιφερειακή Ενότητα	
Δήμος	
Δημοτική Ενότητα	
Δημοτικό Διαμέρισμα	
Διεύθυνση	
Ταχυδρομικός Κώδικας	
Τηλέφωνο	
2ο Τηλέφωνο Επικοινωνίας	
Ιστοχώρος (website)	
Ηλεκτρονική Διεύθυνση (Email)	

3. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ

3.1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ	
Επώνυμο	
Όνομα	
Α.Φ.Μ. / Τ.Ι.Ν.	
Τηλέφωνο	
Ηλεκτρονική Διεύθυνση (Email)	
Θέση στον Φορέα	
Χώρα	
Περιφέρεια	
Περιφερειακή Ενότητα	
Δήμος	
Δημοτική Ενότητα	
Δημοτικό Διαμέρισμα	
Διεύθυνση	
Ταχυδρομικός Κώδικας	

3.2. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ (μία καταχώρηση ανά εγκατάσταση)	
Κωδικός	
Περιγραφή	Έδρα / Υποκατάστημα
Τίτλος	
Κατηγορία Εγκατάστασης	Έδρα / Υφιστάμενο υποκατάστημα / νέα εγκατάσταση
Δ.Ο.Υ.	
Ηλεκτρονική Διεύθυνση (Email)	
Αριθμός Τηλεφώνου	
Χώρα	
Κατηγορία Περιφέρειας	
Περιφέρεια	
Περιφερειακή Ενότητα	
Δήμος	
Δημοτική Ενότητα	
Δημοτικό Διαμέρισμα	
Διεύθυνση	
Ταχυδρομικός Κώδικας	

3.3. ΚΑΔ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ (μία καταχώρηση ανά ΚΑΔ και Εγκατάσταση)	
Εγκατάσταση	
Κωδικός Κ.Α.Δ	
Περιγραφή Κ.Α.Δ	
Κωδικός Nace	
Ημερομηνία Προσθήκης	
Είδος Κ.Α.Δ	

3.4. ΜΕΤΟΧΟΙ / ΕΤΑΙΡΟΙ (μία καταχώρηση ανά μέτοχο/εταίρο)	
Είδος Προσώπου (Μετόχου)	
Α.Φ.Μ. / Τ.Ι.Ν.	
Τύπος Ταυτοποίησης Εγγράφου	

Αριθμός Εγγράφου	
Δ.Ο.Υ.	
Ποσοστό Συμμετοχής (%)	
Ονοματεπώνυμο ή Επωνυμία	
Θέση Εταίρου / Μετόχου στον Φορέα	
Χώρα	
Περιφέρεια	
Περιφερειακή Ενότητα	
Δήμος	
Δημοτική Ενότητα	
Δημοτική/Τοπική Κοινότητα	
Διεύθυνση	
Ταχυδρομικός Κώδικας	

3.5. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ (μία καταχώρηση ανά πραγματικό δικαιούχο)	
Όνομα	
Επίθετο	
Ημερομηνία Γέννησης	
Α.Φ.Μ. / Τ.Ι.Ν.	
Α.Φ.Μ. / Τ.Ι.Ν. Νομικού Προσώπου	
Είδος Δικαιώματος	
Είδος Ελέγχου	
Ποσοστό Συμμετοχής (%)	
Ημερομηνία Δήλωσης	

3.6. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (μία καταχώρηση ανά έτος για την τελευταία διετία)	
Φορολογικό Έτος Από	
Φορολογικό Έτος Έως	
Αριθμός Δήλωσης	
Συνολικός Κύκλος Εργασιών (€)	
Σύνολο Ετήσιου Ισολογισμού (€)	
Αριθμός Απασχολούμενων(σε ΕΜΕ)	
Αποτελέσματα προ φόρων- τόκων & αποσβέσεων (EBITDA)	

3.7. ΕΙΔΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
Η επιχείρηση λειτουργεί βάσει σύμβασης δικαιόχρησης (Franchise); Σε περίπτωση που απαντήσετε ΝΑΙ παρακαλούμε επιβεβαιώστε ότι επισυνάφθηκε η σχετική σύμβαση δικαιόχρησης (franchise), η δήλωση ΜΜΕ υπογεγραμμένη από Ορκωτό Λογιστή, καθώς και τυχόν εκτελεστικές συμβάσεις οι οποίες έχουν συναφθεί δυνάμει της βασικής σύμβασης δικαιόχρησης.	ΝΑΙ/ΟΧΙ
Η επιχείρηση ή εταίρος/μέτοχος αυτής διαθέτει κατοχυρωμένη ευρεσιτεχνία/ πατέντα που σχετίζεται με το επιχειρηματικό σχέδιο;	ΝΑΙ/ΟΧΙ

4. ΔΗΛΩΣΗ ΜΜΕ

4.1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΙΤΟΥΣΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ*	
Διαχειριστική Χρήση	Χρήση 2024
Τύπος επιχείρησης	Ανεξάρτητη/Συνεργαζόμενη/Συνδεδεμένη
Επωνυμία	
ΑΦΜ	
Αριθμός Απασχολούμενων (σε ΕΜΕ)	
Κύκλος εργασιών	
Σύνολο ισολογισμού	

4.2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΑΙΤΟΥΣΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	
Ονοματεπώνυμο	
Ίδιότητα	
Α.Φ.Μ. / Τ.Ι.Ν.	

4.3. ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (μία καταχώρηση ανά επιχείρηση)	
Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία	
Α.Φ.Μ. / Τ.Ι.Ν.	
Διεύθυνση της εταιρικής έδρας	
Αριθμός Απασχολούμενων (σε ΕΜΕ)	
Κύκλος εργασιών	
Σύνολο ισολογισμού	
Ποσοστό Συμμετοχής (%)	
Αριθμός απασχολούμενων (σε ΕΜΕ) κατ' αναλογία	
Κύκλος εργασιών κατ' αναλογία	
Σύνολο ισολογισμού κατ' αναλογία	

4.4. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (μία καταχώρηση ανά επιχείρηση)	
Επιχείρηση	
Ονοματεπώνυμο	
Ίδιότητα	
Α.Φ.Μ. / Τ.Ι.Ν.	

4.5. ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (μία καταχώρηση ανά επιχείρηση)	
Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία	
Α.Φ.Μ. / Τ.Ι.Ν.	
Διεύθυνση της εταιρικής έδρας	
Συνδεδεμένη μέσω διατήρησης μιας εκ των σχέσεων που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι του Καν. Ε.Ε. 651/2014	Επιλογή από λίστα σχέσεων
Αριθμός Απασχολούμενων (σε ΕΜΕ)	
Κύκλος εργασιών	
Σύνολο ισολογισμού	
Τεκμηρίωση	

4.6. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (μία καταχώρηση ανά επιχείρηση)	
Επιχείρηση	
Ονοματεπώνυμο	
Ίδιότητα	
Α.Φ.Μ. / Τ.Ι.Ν.	

4.7. ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ	
Σε σχέση με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση, υπάρχει μεταβολή των στοιχείων που επιφέρει αλλαγή μεγέθους;	ΝΑΙ*/ΟΧΙ

* Αν ΝΑΙ θα πρέπει να επισυναφθεί η δήλωση ΜΜΕ και για τις δύο χρήσεις 2024 & 2023

4.8. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ			
Περίοδος Αναφοράς (2024)	Αριθμός Απασχολούμενων (σε ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών	Σύνολο ισολογισμού
Στοιχεία της αιτούσας επιχείρησης			
Κατ' αναλογία συγκεντρωτικά στοιχεία όλων των συνεργαζόμενων επιχειρήσεων			
Άθροισμα στοιχείων όλων των συνδεδεμένων επιχειρήσεων			
Σύνολο			
Μέγεθος Επιχείρησης	Πολύ μικρή/Μικρή/Μεσαία		

5. ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΗΣΣΟΝΟΣ & ΜΗ ΗΣΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ

5.1. ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΗΣΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ για τις οποίες η Αιτούσα Επιχείρηση και οι Συνδεδεμένες της έχουν αποκτήσει έννομο δικαίωμα λήψης (μία καταχώρηση ανά ενίσχυση)	
Επιχείρηση	
Μέτρο/ Δράση	
Αριθμός Υπ. Απόφασης Ένταξης ή αριθμός σύμβασης ή άλλου εγγράφου λήψης έννομου δικαιώματος	
Ημ/νία λήψης του έννομου δικαιώματος	
Ποσό χορηγηθείσας ενίσχυσης	
Καθεστώς Ενίσχυσης	
Περιγραφή Καθεστώτος Ενίσχυσης	
Τεκμηρίωση	

5.2. ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΗΣΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ για τις οποίες η Αιτούσα Επιχείρηση και οι Συνδεδεμένες της έχουν υποβάλει Αίτηση και είναι σε στάδιο Αξιολόγησης ή Ένταξης. (μία καταχώρηση ανά ενίσχυση)	
Επιχείρηση	
Μέτρο/ Δράση	

Αριθμός πρωτοκόλλου ή κωδικός υποβολής αίτησης ενίσχυσης	
Ημ/νία Υποβολής αίτησης ενίσχυσης	
Ποσό αιτούμενης ενίσχυσης	
Καθεστώς Ενίσχυσης	
Περιγραφή Καθεστώτος Ενίσχυσης	
Τεκμηρίωση	

5.3. ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΜΗ ΗΣΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ της Ενιαίας Επιχείρησης (μία καταχώρηση ανά ενίσχυση)	
Επιχείρηση	
Όνομα Προγράμματος	
Φορέας Χορήγησης Ενίσχυσης	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	
Ημερομηνία Έγκρισης	
Ποσό Έγκρισης	
Ποσό Πληρωμής	
Ημερομηνία Πληρωμής	
Τρέχουσα Φάση Εξέλιξης	
Τεκμηρίωση	

6. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

6.1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΕΡΓΟΥ	
Επώνυμο	
Όνομα	
Α.Φ.Μ. / Τ.Ι.Ν.	
Τηλέφωνο	
Ηλεκτρονική Διεύθυνση (Email)	
Χώρα	
Περιφέρεια	
Περιφερειακή Ενότητα	
Δήμος	
Δημοτική / Τοπική Κοινότητα	
Δημοτικό Διαμέρισμα	
Διεύθυνση	
Ταχυδρομικός Κώδικας	

6.2. ΤΟΠΟΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (μία καταχώρηση ανά εγκατάσταση)	
Κωδικός	
Περιγραφή	Έδρα / Υποκατάστημα
Τίτλος	
Κατηγορία Εγκατάστασης	Έδρα / Υφιστάμενο υποκατάστημα / νέα εγκατάσταση
Δ.Ο.Υ.	
Ηλεκτρονική Διεύθυνση (Email)	
Αριθμός Τηλεφώνου	
Χώρα	
Κατηγορία Περιφέρειας	

Περιφέρεια	
Περιφερειακή Ενότητα	
Δήμος	
Δημοτική Ενότητα	
Δημοτικό Διαμέρισμα	
Διεύθυνση	
Ταχυδρομικός Κώδικας	

6.3. ΚΑΔ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (μία καταχώρηση ανά ΚΑΔ και Τόπο Υλοποίησης)	
Εγκατάσταση	
Κωδικός Κ.Α.Δ	
Περιγραφή Κ.Α.Δ	
Κωδικός Nace	
Ημερομηνία Προσθήκης	
Είδος Κ.Α.Δ	
ΦΠΑ μη ανακτήσιμος που δε δύναται να συμψηφιστεί	

6.4. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	
Περιγραφή	Τεκμηρίωση
Περιγραφή της προτεινόμενης επένδυσης - Περιγραφή φυσικού αντικειμένου	
Επικοινωνιακή περιγραφή της επένδυσης - Σύνοψη περιγραφή	
Μεθοδολογία υλοποίησης έργου	
Αναμενόμενα αποτελέσματα	
Στόχοι της επένδυσης	
Δραστηριότητες επικοινωνίας και δημοσιότητας της επένδυσης	
Κρισιμότητα επένδυσης	
Προστιθέμενη αξία επένδυσης	
Τρόποι επίτευξης στόχων επένδυσης	
Αναμενόμενα οφέλη από την επένδυση	

6.5. ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ (μία καταχώρηση ανά δαπάνη)	
Τόπος Υλοποίησης	
Κανονισμός / Άρθρο	ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 2831/2023 De minimis – όπως παραγωγική
Κατηγορία Δαπάνης	Επιλογή από λίστα σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην ενότητα 6.1. Επιλέξιμες Δαπάνες
Υποκατηγορία Δαπάνης	Επιλογή από λίστα σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην ενότητα 6.1. Επιλέξιμες Δαπάνες
Κ.Α.Δ Επένδυσης	
Τίτλος Δαπάνης	
Περιγραφή Δαπάνης	
Μονάδα Μέτρησης Ποσότητας	
Ποσότητα	
Τιμή Μονάδας	

Συνολικό Ποσό χωρίς ΦΠΑ	
ΦΠΑ	
Συνολικό Ποσό με ΦΠΑ	
Επιλέξιμη δαπάνη	
Επιχορηγούμενη (Αιτούμενη) Δαπάνη	
Μη επιχορηγούμενη δαπάνη	
Δημόσια Δαπάνη	
Ιδιωτική Συμμετοχή	

6.6. ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ

Κατηγορία δαπάνης	Συνολικός Επιλέξιμος ΠΥ	Επιχορηγούμενος Π/Υ	Δημόσια Δαπάνη
Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων			
Δαπάνες για Κτήρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο			
Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών			
Δαπάνες Λογισμικού			
Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης			
Έμμεσες Δαπάνες			
Σύνολο έργου			

6.8. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

Χρηματοδότηση	Ποσό (€)	% του συνολικού Π/Υ
A. Ιδιωτική συμμετοχή (A1+A2)		
A1. Ίδια κεφάλαια		
A2. Δάνεια		
B. Αιτούμενη Επιχορήγηση (Δημόσια Δαπάνη)		
Γ. Επιχορηγούμενος Προϋπολογισμός		
Δ. Μη Επιχορηγούμενος Προϋπολογισμός		
Συνολικός Επιλέξιμος ΠΥ		

6.9. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (μία καταχώρηση ανά αποδεικτικό διαθέσιμων κεφαλαίων)

A/A	
Ποσό (€)	
Αποδεικτικό διαθέσιμων κεφαλαίων	Μέσα υπόλοιπα επαγγελματικών λογαριασμών/ Σύμβαση ή έγκριση ή προέγκριση ή πρόθεση δανείου από Τραπεζικό Ίδρυμα
Τεκμηρίωση	

6.10. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΑΔΕΙΕΣ – ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ (για την υλοποίηση των δαπανών)	
Υπάρχουν για την υλοποίηση της πράξης όλες οι απαιτούμενες άδειες;	ΝΑΙ/ΟΧΙ
Απαιτούνται για την υλοποίηση της πράξης ειδικές άδειες ή εγκρίσεις;	ΝΑΙ/ΟΧΙ

6.11. ΑΔΕΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	
Αριθμός άδειας λειτουργίας ή ισοδύναμου εγγράφου (ή αίτηση για έκδοση / ανανέωση άδειας λειτουργίας)	
Ημερομηνία Έκδοσης	
Ημερομηνία Λήξης	
Εκδούσα Αρχή	
Αορίστου Χρόνου;	ΝΑΙ/ΟΧΙ
Παρατηρήσεις που αφορούν τις άδειες	

Οι επιχειρήσεις με δραστηριότητες για την άσκηση των οποίων δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας, να αναγράψουν στις παρατηρήσεις το σχετικό θεσμικό πλαίσιο και να υποβάλουν Υπεύθυνη Δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου, όπου θα βεβαιώνεται ότι δεν απαιτείται η έκδοση άδειας λειτουργίας ή έγγραφο απαλλαγής από την σχετική υποχρέωση, με σχετική τεκμηρίωση.

6.12.ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης πράξης σε μήνες	24 μήνες

7. ΤΗΡΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

7.1. ΤΗΡΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ	
Ο δικαιούχος δεσμεύεται ότι το επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει σαφείς και συγκεκριμένες δεσμεύσεις ως προς την τήρηση των εθνικών και ενωσιακών κανόνων περί δημοσιότητας και πληροφόρησης	ΝΑΙ
Ο δικαιούχος δεσμεύεται να τηρήσει του εθνικούς και ενωσιακούς κανόνες που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις κατά το στάδιο της πρόσκλησης, της απόφασης ένταξης και πιθανών τροποποιήσεων αυτής	ΝΑΙ
Ο δικαιούχος δεσμεύεται να τηρήσει τους Εθνικούς και Ενωσιακούς κανόνες κατά την εκτέλεση της πράξης, εξασφαλίζοντας τη διαφάνεια, την αποτροπή κάθε διάκρισης, την πρόσβαση από άτομα με αναπηρίες, διασφαλίζοντας την ισότητα των φύλων, και λαμβάνοντας υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης και την ενωσιακή πολιτική στον τομέα του περιβάλλοντος σύμφωνα με το άρθρο 11 και το άρθρο 191 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ.	ΝΑΙ
Στο επενδυτικό σχέδιο έχουν ληφθεί υπόψη τα κατάλληλα, ειδικά για κάθε περίπτωση, μέτρα για την τήρηση των προβλεπόμενων στην Ανακοίνωση της επιτροπής (2021/C 373/01): Τεχνικές κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών στην κλιματική αλλαγή κατά την περίοδο 2021-2027	ΝΑΙ
Ο δικαιούχος δεσμεύεται να τηρήσει τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές και να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα.	ΝΑΙ

7.2. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 2831/2023 – ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	
Δραστηριοποιείστε σε μη επιλέξιμους ΚΑΔ Ενίσχυσης (Πρωτογενείς τομείς Γεωργίας και Αλιείας – Υδατοκαλλιέργειας) σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση;	ΝΑΙ/ΟΧΙ
Εφαρμόζονται τα κατάλληλα μέσα, όπως ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή η διάκριση του κόστους, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού δεν τυγχάνουν ενίσχυσης ή σσωνος σημασίας που χορηγείται δυνάμει του παρόντος κανονισμού;	ΝΑΙ/ΟΧΙ

7.2. ΑΠΟΔΟΧΗ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ	
- Αποδέχομαι ότι τα μηνύματα που θα αποστέλλονται από την Διαχειριστική Αρχή / τον ΕΦ μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στην ηλεκτρονική διεύθυνση e-mail που αποτυπώνεται στα στοιχεία επικοινωνίας στο προφίλ του δικαιούχου, καθώς και στα στοιχεία επικοινωνίας του συντονιστή, επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των εννόμων συνεπειών και προθεσμιών και αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της επιχείρησης η παρακολούθηση της/των εν λόγω διεύθυνσης/ων. - Είναι σε γνώση μου το γεγονός ότι η αίτηση χρηματοδότησης επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν.1599/1986 (ΦΕΚ Α' 75) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν και ότι θα πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου και συνέπεια με τα σχετικά δικαιολογητικά, καθώς και ότι η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις. - Αποδέχομαι ότι φέρω την ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής μου αίτησης χρηματοδότησης. Γνωρίζω ότι διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση της αίτησης, συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, έστω και συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών, δεν επιτρέπεται μετά την καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής. - Με την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης μου στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) μετά των απαιτούμενων δικαιολογητικών εγγράφων, παρέχω στην ΕΥΔ του Προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία», στον ΕΦ και τα νόμιμα εντεταλμένα όργανα αυτών, τη ρητή συγκατάθεση μου για τη νόμιμη επεξεργασία κατ' άρθρο 6 του Κανονισμού 2016/679 των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία προβλέπονται στον οδηγό του Προγράμματος, και αποδέχομαι ότι τέτοια επεξεργασία είναι αναγκαία για την αξιολόγηση, ένταξη, παρακολούθηση και ολοκλήρωση της συγχρηματοδοτούμενης επενδυτικής μου πράξης. - Γνωρίζω ότι η νόμιμη επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την ΕΥΔ του Προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία», τον ΕΦ και τα νομίμως εντεταλμένα όργανα αυτών, αποσκοπεί στην εφαρμογή και τήρηση των κοινοτικών και εθνικών κανόνων, οι οποίοι διέπουν την προγραμματική περίοδο 2021-2027 και ότι διενεργείται για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον και την άσκηση	ΑΠΟΔΕΧΟΜΑΙ

δημόσιας εξουσίας και την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, σύμφωνα τον Κανονισμό 1060/2021 και των εκτελεστικών τούτου κανονισμών νόμων και κανονιστικών πράξεων της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας που διέπει την παρέμβαση των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ένωσης.

- Είναι σε γνώση μου ότι τα προσωπικά δεδομένα συλλέγονται στο ΟΠΣΚΕ κατόπιν της αίτησης χρηματοδότησης μου και ότι έχω την αποκλειστική ευθύνη για την ορθότητα, πληρότητα και ακρίβεια τους.
- Συναινώ στην ανάρτηση στο διαδίκτυο στο «Πρόγραμμα Διαύγεια» των αποτελεσμάτων αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησής μου και των αποτελεσμάτων επί τυχόν ασκηθείσας ένστασής μου (ενδικοφανούς προσφυγής) μετά της διαλαμβανόμενης πλήρους και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας αυτής, καθώς και οιασδήποτε άλλης διοικητικής πράξης προβλέπεται στην νομοθεσία που διέπει την παρέμβαση των Διαρθρωτικών Ταμείων και η οποία είναι απαραίτητη στα πλαίσια της αρχής της διαφάνειας και της νομιμότητας που διέπει τη δράση και την άσκηση των καθηκόντων διαχείρισης των ενωσιακών και εθνικών πόρων.
- Είναι σε γνώση μου ότι τα πεδία της ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης που αντλούνται και συμπληρώνονται αυτόματα, υποχρεωτικά μέσω της διαλειτουργικότητας του ΟΠΣΚΕ από εθνικές βάσεις δεδομένων (π.χ. στοιχεία που αντλούνται/καταχωρούνται στην αίτηση μέσω ΑΑΔΕ όπως ΚΑΔ, Κύκλος Εργασιών, κ.α.) δεν δύναται να επεξεργαστούν σε κανένα στάδιο της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένου και αυτού της υποβολής της αίτησης. Αποκλειστική και ακέραια την ευθύνη των καταχωρήσεων στο ΟΠΣΚΕ, όσο και των καταχωρημένων στις Εθνικές Βάσεις Δεδομένων φέρει η αιτούσα επιχείρηση. Τούτέστιν, υιοθετούνται τα στοιχεία που αντλήθηκαν διαλειτουργικά και δεν δύναται να γίνουν από οποιονδήποτε χρήστη και σε οποιοδήποτε στάδιο, αλλαγές/τροποποιήσεις/καταχωρήσεις στα προαναφερθέντα πεδία, με ό,τι αυτό συνεπάγεται έστω και αν αφορούν στοιχεία τα οποία: i) ο υπαγορεύουν υποχρεώσεις υλοποίησης, ii) ο διαμορφώνουν τον Π/Υ της αίτησης, iii) διαμορφώνουν βαθμολογία κριτηρίων, iv) ο οδηγούν σε μη ικανοποίηση μιας τουλάχιστον εκ των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής.
- Είναι σε γνώση μου ότι σε οποιοδήποτε στάδιο της ως άνω περιγραφόμενης διαδικασίας, δύναται να γίνουν διασταυρώσεις με στοιχεία που τηρούνται σε Εθνικές Βάσεις Δεδομένων (π.χ. ΑΑΔΕ, ΕΡΓΑΝΗ, Γ.Ε.ΜΗ, ΕΦΕΠΑΕΚΑ-NAT), ώστε να επαληθευθεί η ακρίβεια των στοιχείων, στα υποβληθέντα στην αίτηση ή/και προσκομισθέντα μετά από αναζήτηση δικαιολογητικά και να αποφευχθούν και αντιμετωπιστούν φαινόμενα απάτης σε βάρος του ενωσιακού και εθνικού προϋπολογισμού. Σε κάθε περίπτωση τα στοιχεία που ελήφθησαν/θα ληφθούν από εθνικές βάσεις δεδομένων και θα χρησιμοποιηθούν είτε αυτούσια είτε για υπολογισμούς, κατισχύουν των αναγραφόμενων στα δικαιολογητικά ή των δηλωθέντων στην αίτηση και είναι αυτά που θα χρησιμοποιηθούν/υιοθετηθούν τόσο για την κρίση της αίτησης χρηματοδότησης ως επιλέξιμης ή μη, δηλαδή για την διαπίστωση

περί συνδρομής ή μη όρου/προϋπόθεσης συμμετοχής, καθώς και για τον υπολογισμό της βαθμολογίας του κάθε κριτηρίου.

- Είναι σε γνώση μου πως η βαθμολόγηση της αίτησης θα διενεργηθεί βάσει των στοιχείων που δηλώθηκαν από στην ηλεκτρονική αίτηση χρηματοδότησης ή/και ληφθέντων από εθνικές βάσεις δεδομένων (π.χ. ΑΑΔΕ – ΕΡΓΑΝΗ κ.α.) στο ΟΠΣΚΕ για τα οποία αποκλειστική και αθέρα την ευθύνη τόσο της καταχώρησης στο ΟΠΣΚΕ, όσο και των καταχωρημένων στις Εθνικές Βάσεις Δεδομένων φέρει η αιτούσα επιχείρηση. Ως εκ τούτου το όποιο δυσμενές αποτέλεσμα εξαιτίας λανθασμένων ή/και εκ παραδρομής καταχωρήσεων από μέρους της επιχείρησης βαρύνει αποκλειστικά την ίδια και δεν θα γίνει αποδεκτή ένσταση επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης που θα υποβληθεί για εκ παραδρομής καταχωρήσεις (οπουδήποτε, ΟΠΣΚΕ / Εθνικές Βάσεις Δεδομένων) οι οποίες οδήγησαν στον υπολογισμό της τελικής βαθμολογίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι επιλέξιμες στο πλαίσιο της Δράσης δραστηριότητες.

Σημειώνεται ότι:

- Σε περίπτωση διψήφιων ΚΑΔ συμπεριλαμβάνονται όλες οι υποκατηγορίες τριψήφιων, τετραψήφιων, πενταψήφιων, εξαψήφιων και οκταψήφιων.
- Σε περίπτωση τριψήφιου ΚΑΔ συμπεριλαμβάνονται όλες οι υποκατηγορίες τετραψήφιων, πενταψήφιων, εξαψήφιων και οκταψήφιων.
- Σε περίπτωση τετραψήφιου ΚΑΔ συμπεριλαμβάνονται όλες οι υποκατηγορίες πενταψήφιων, εξαψήφιων και οκταψήφιων.
- Σε περίπτωση πενταψήφιου συμπεριλαμβάνονται όλες οι κατηγορίες εξαψήφιων και οκταψήφιων.
- Σε περίπτωση εξαψήφιου συμπεριλαμβάνονται όλες οι κατηγορίες οκταψήφιων

ΤΟΜΕΙΣ ΚΛΑΔΟΙ NACE	ΤΑΞΕΙΣ NACE	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ CPA	ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ CPA	ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
07					<i>Εξόρυξη μεταλλευμάτων</i>
08.1					Εξόρυξη λίθων, άμμου και αργίλου
	08.91				Εξόρυξη ορυκτών για τη χημική βιομηχανία και τη βιομηχανία λιπασμάτων
	08.93				Εξόρυξη αλατιού
	08.99				Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες π.δ.κ.α.
10.1					Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος και παραγωγή προϊόντων κρέατος
10.3					Επεξεργασία και συντήρηση φρούτων και λαχανικών
			10.41.11		Παραγωγή στεατίνης, λαδιού με την ονομασία "saindoux" (από χοιρινό λίπος), ελαιοστεατίνης, ελαιομαργαρίνης και στεατέλαιου, που δεν έχουν γαλακτωματοποιηθεί ούτε αναμειχθεί ούτε παρασκευασθεί αλλιώς
			10.41.19		Παραγωγή άλλων ζωικών λιπών και ελαίων και των κλασμάτων τους, εξευγενισμένων ή μη, αλλά όχι χημικά μεταποιημένων
		10.41.2			Παραγωγή φυτικών ελαίων, που διαθέτονται ακατέργαστα
		10.41.3			Παραγωγή χονδραδίων βαμβακιού (linter)
		10.41.4			Παραγωγή ελαιοπιτών και άλλων στερεών κατάλοιπων φυτικών λιπών ή ελαίων· αλευριών και χονδράλευρων από ελαιούχους σπόρους ή καρπούς
		10.41.5			Παραγωγή εξευγενισμένων ελαίων, εκτός των καταλοίπων
		10.41.6			Παραγωγή ζωικών ή φυτικών λιπών και ελαίων και των κλασμάτων τους, υδρογονωμένων, εστεροποιημένων, αλλά χωρίς να έχουν υποστεί περαιτέρω παρασκευή
		10.41.7			Παραγωγή φυτικών κηρών (εκτός από τα τριγλυκερίδια) - γαλακτωμάτων δέρματος (δερματέλαιων)· κατάλοιπων της επεξεργασίας λιπαρών ουσιών ή ζωικών ή φυτικών κηρών
		10.41.9			Εργασίες υπεργολαβίας στο πλαίσιο της διαδικασίας παραγωγής ελαίων και λιπών
	10.42				Παραγωγή μαργαρίνης και παρόμοιων βρώσιμων λιπών
10.5					Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων
10.6					Παραγωγή προϊόντων αλευρόμυλων· παραγωγή αμύλων και προϊόντων αμύλου

10.7				Παραγωγή ειδών αρτοποιίας και αλευρωδών προϊόντων
10.8				Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής
10.9				Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών
11				Ποτοποιία
13				Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών
14				Κατασκευή ειδών ένδυσης
15				Βιομηχανία δέρματος και δερμάτινων ειδών
16				Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα· κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής
17				Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων
18				Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων
	20.11			Παραγωγή βιομηχανικών αερίων
	20.12			Παραγωγή χρωστικών υλών
		20.13.2		Παραγωγή χημικών στοιχείων π.δ.κ.α.: ανόργανων οξέων και ενώσεων
		20.13.3		Παραγωγή αλογονωμένων μετάλλων· υποχλωριωδών, χλωρικών και υπερχλωρικών
		20.13.4		Παραγωγή σουλφιδίων, θειικών αλάτων· νιτρικών, φωσφορικών και ανθρακικών αλάτων
		20.13.5		Παραγωγή αλάτων άλλων μετάλλων
		20.13.6		Παραγωγή άλλων βασικών ανόργανων χημικών ουσιών
		20.13.9		Εργασίες υπεργολαβίας στο πλαίσιο της διαδικασίας παραγωγής άλλων βασικών ανόργανων χημικών ουσιών
	20.14			Παραγωγή άλλων οργανικών βασικών χημικών ουσιών
	20.15			Παραγωγή λιπασμάτων και αζωτούχων ενώσεων
	20.16			Παραγωγή πλαστικών σε πρωτογενείς μορφές
	20.17			Παραγωγή συνθετικού ελαστικού (συνθετικού καουτσούκ) σε πρωτογενείς μορφές
20.2				Παραγωγή παρασιτοκτόνων και άλλων αγροχημικών προϊόντων
20.3				Παραγωγή χρωμάτων, βερνικιών και παρόμοιων επιχρισμάτων, μελανιών τυπογραφίας και μαστιχών
20.4				Παραγωγή σαπουνιών και απορρυπαντικών, προϊόντων καθαρισμού και στίλβωσης, αρωμάτων και παρασκευασμάτων καλλωπισμού
20.5				Παραγωγή άλλων χημικών προϊόντων
20.6				Παραγωγή μη φυσικών ινών
21				Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών σκευασμάτων
22				Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες
23				Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων
24.1				Παραγωγή βασικού σιδήρου, χάλυβα και σιδηροκραμάτων
24.2				Κατασκευή χαλύβδινων σωλήνων, αγωγών, κοίλων ειδών με καθορισμένη μορφή και συναφών εξαρτημάτων
24.3				Κατασκευή άλλων προϊόντων πρωτογενούς επεξεργασίας χάλυβα
	24.41			Παραγωγή πολύτιμων μετάλλων
	24.42			Παραγωγή αλουμινίου (αργιλίου)
	24.43			Παραγωγή μολύβδου, ψευδάργυρου και κασσίτερου
	24.44			Παραγωγή χαλκού
	24.45			Παραγωγή άλλων μη σιδηρούχων μετάλλων

24.5				Χύτευση μετάλλων
25.1				Κατασκευή δομικών μεταλλικών προϊόντων
25.2				Κατασκευή μεταλλικών ντεπόζιτων, δεξαμενών και δοχείων
	25.30.1			Κατασκευή ατμογεννητριών και μερών τους
	25.30.9			Εργασίες υπεργολαβίας στο πλαίσιο της διαδικασίας κατασκευής ατμογεννητριών, εκτός των λεβήτων κεντρικής θέρμανσης
25.4				Κατασκευή όπλων και πυρομαχικών
25.5				Σφυρηλάτηση, κοίλανση, ανισόπαχη τύπωση και μορφοποίηση μετάλλων με έλαση· κονιομεταλλουργία
25.6				Κατεργασία και επικάλυψη μετάλλων· μεταλλοτεχνία
25.7				Κατασκευή μαχαιροπίρουνων, εργαλείων και σιδηρικών
25.9				Κατασκευή άλλων μεταλλικών προϊόντων
26				Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων
27				Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού
28				Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α.
29				Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων
	30.11.1			Ναυπήγηση πολεμικών πλοίων
		30.11.21		Ναυπήγηση κρουαζιερόπλοιων, σκαφών εκδρομών και παρόμοιων σκαφών για τη μεταφορά επιβατών· οχηματαγωγών
		30.11.23		Ναυπήγηση πλοίων ψυγείων, εκτός δεξαμενόπλοιων
		30.11.24		Ναυπήγηση πλοίων μεταφοράς ξηρού φορτίου
	30.11.3			Ναυπήγηση αλιευτικών σκαφών και άλλων ειδικών σκαφών
	30.11.4			Ναυπήγηση παράκτιων σκαφών και υποδομής
		30.11.5		Ναυπήγηση άλλων πλωτών κατασκευών (συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων, πλωτών δεξαμενών, στεγανών κιβωτίων, προσδετήρων πλοίων, σημαντήρων, πλωτών υφалоδεικτών)
		30.11.9		Υπηρεσίες μετατροπής, ανακατασκευής και εξοπλισμού πλοίων, πλωτών εξεδρών και κατασκευών· εργασίες υπεργολαβίας στο πλαίσιο της κατασκευής πλοίων και πλωτών κατασκευών
	30.12			Ναυπήγηση σκαφών αναψυχής και αθλητισμού
30.2				Κατασκευή σιδηροδρομικών αμαξών και τροχιάς υλικού
30.3				Κατασκευή αεροσκαφών και διαστημόπλοιων και συναφών μηχανημάτων
30.4				Κατασκευή στρατιωτικών οχημάτων μάχης
30.9				Κατασκευή εξοπλισμού μεταφορών π.δ.κ.α.
31				Κατασκευή επίπλων
32				Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες
33				Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού
35.3				Παροχή ατμού και κλιματισμού
36				Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού
37				Επεξεργασία λυμάτων
38.1				Συλλογή απορριμμάτων
	38.21.1			Υπηρεσίες επεξεργασίας μη επικίνδυνων απορριμμάτων για τελική διάθεση
		38.21.22		Άλλες υπηρεσίες ταφής απορριμμάτων
		38.21.23		Υπηρεσίες αποτέφρωσης μη επικίνδυνων απορριμμάτων

		38.21.29	Άλλες υπηρεσίες διάθεσης μη επικίνδυνων απορριμμάτων
	38.21.3		Υπηρεσίες διάθεσης οργανικών διαλυτών απορριμμάτων
	38.21.4		Υπηρεσίες διάθεσης σταχτών και υπολειμμάτων από αποτέφρωση απορριμμάτων
	38.22		Επεξεργασία και διάθεση επικίνδυνων απορριμμάτων
38.3			Ανάκτηση υλικών
39			Δραστηριότητες εξυγίανσης και άλλες υπηρεσίες για τη διαχείριση αποβλήτων
41			Κατασκευές κτιρίων
42			Έργα πολιτικού μηχανικού
43			Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες
45			Χονδρικό και λιανικό εμπόριο· επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών
		46.11.11.01	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση άλλων ζώων ζώων, που εκτρέφονται σε αγροκτήματα
		46.11.11.02	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση ζώων αιγοπροβάτων
		46.11.11.03	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση ζώων βοοειδών και βουβαλιών
		46.11.11.04	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση ζώων καμήλων και καμηλίδων
		46.11.11.05	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση ζώων πουλερικών
		46.11.11.06	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση ζώων ωδικών πτηνών, διακοσμητικών ψαριών, σκύλων, γατών κλπ
		46.11.12	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση λουλουδιών και φυτών
		46.11.19.01	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση ακατέργαστων αγροτικών προϊόντων γενικά
		46.11.19.02	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση ακατέργαστων γουνοδερμάτων και διάφορων ακατέργαστων προβιών και δερμάτων
		46.11.19.03	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση άλλων δενδρωδών και θαμνωδών καλλιεργειών φρούτων και καρπών με κέλυφος και προϊόντων τους
		46.11.19.04	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση άλλων ζωικών προϊόντων που παράγονται σε αγροκτήματα
		46.11.19.06	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση βαμβακιού και προϊόντων του, εκκοκκισμένου ή μη
		46.11.19.07	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση δημητριακών (εκτός ρυζιού)
		46.11.19.08	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση ελαιούχων σπόρων
		46.11.19.09	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση ελαίων και άλλων καρπών, ελαιοποιήσιμων
		46.11.19.10	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση εσπεριδοειδών
		46.11.19.11	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση ζαχαροκάλαμων
		46.11.19.13	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση καρυκευτικών, αρωματικών, θεραπευτικών και φαρμακευτικών φυτών και προϊόντων τους
		46.11.19.14	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση λαχανικών και πεπονειδών, ριζών και κονδύλων
		46.11.19.15	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση μηλοειδών και πυρηνόκαρπων
		46.11.19.16	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση οσπρίων
		46.11.19.17	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση πατατών

			46.11.19.18	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση προϊόντων άλλων μη πολυετών φυτών
			46.11.19.19	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση προϊόντων άλλων φυτών πολυετών καλλιέργειών
			46.11.19.20	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση προϊόντων αυτοφυών φυτών μη ξυλώδους μορφής
			46.11.19.21	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση προϊόντων ινωδών φυτών
			46.11.19.22	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση ρυζιού
			46.11.19.23	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση σιταριού
			46.11.19.24	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση σταφυλιών
			46.11.19.25	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση τροπικών και υποτροπικών φρούτων
			46.11.19.26	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση υφαντικών ινών
			46.11.19.27	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση φρούτων και λαχανικών
			46.11.19.28	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση φυτών και προϊόντων τους για αφεψήματα
	46.12			Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση καυσίμων, μεταλλευμάτων, μετάλλων και βιομηχανικών χημικών προϊόντων
	46.13			Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση ξυλείας και οικοδομικών υλικών
	46.14			Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση μηχανημάτων, βιομηχανικού εξοπλισμού, πλοίων και αεροσκαφών
	46.15			Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση επίπλων, ειδών οικιακής χρήσης, σιδηρικών και ειδών κιγκαλερίας
	46.16			Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, ενδυμάτων, γουναρικών, υποδημάτων και δερμάτινων προϊόντων
			46.17.11.01	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση αβγών με το κέλυφος, που διαθέτονται νωπά
			46.17.11.02	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση άλλων ειδών διατροφής π.δ.κ.α.
			46.17.11.03	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση αμύλων και προϊόντων αμύλου
			46.17.11.04	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση αρτυμάτων και καρυκευμάτων
			46.17.11.05	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση γαλακτοκομικών και τυροκομικών προϊόντων
			46.17.11.06	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση ειδών αρτοποιίας και νωπών ειδών ζαχαροπλαστικής
			46.17.11.07	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση ειδών υγιεινής διατροφής
			46.17.11.08	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση ελαίων και λιπών
			46.17.11.09	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση έτοιμων γευμάτων και φαγητών
			46.17.11.10	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση ζάχαρης
			46.17.11.11	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση κακάου, σοκολάτας και ζαχαρωτών
			46.17.11.12	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση κρέατος εκτός πουλερικών
			46.17.11.13	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση κρέατος πουλερικών
			46.17.11.14	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση μακαρονιών, λαζανιών, κουσκούς και παρόμοιων αλευρωδών προϊόντων

			46.17.11.15	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση μαργαρίνης και παρόμοιων βρώσιμων λιπών
			46.17.11.16	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση ομογενοποιημένων παρασκευασμάτων διατροφής και διαιτητικών τροφών
			46.17.11.17	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση παγωτών
			46.17.11.18	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση παξιμαδιών και μπισκότων· διατηρούμενων ειδών ζαχαροπλαστικής
			46.17.11.19	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση παρασκευασμένων ζωοτροφών για ζώα που εκτρέφονται σε αγροκτήματα
			46.17.11.20	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση παρασκευασμένων ζωοτροφών για ζώα συντροφιάς
			46.17.11.21	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση παρασκευασμένων και διατηρημένων λαχανικών, πατατών, φρούτων και ξηρών καρπών
			46.17.11.22	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση προϊόντων αλευρόμυλων
			46.17.11.23	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση προϊόντων κρέατος και κρέατος πουλερικών
			46.17.11.24	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση τσαγιού και καφέ
			46.17.11.25	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση τυποποιημένων ειδών διατροφής
			46.17.11.26	Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση χυμών φρούτων και λαχανικών
		46.17.12		Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση ποτών
	46.18			Εμπορικοί αντιπρόσωποι ειδικευμένοι στην πώληση άλλων συγκεκριμένων προϊόντων
	46.19			Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση διαφόρων ειδών
		46.21.11		Χονδρικό εμπόριο δημητριακών
		46.21.12		Χονδρικό εμπόριο σπόρων (εκτός των ελαιούχων σπόρων)
		46.21.13		Χονδρικό εμπόριο ελαιούχων σπόρων και καρπών
			46.21.14.01	Χονδρικό εμπόριο αλευριών και χονδράλευρων από ελαιούχους σπόρους ή καρπούς εκτός του σιναπιού
			46.21.14.02	Χονδρικό εμπόριο αλευριών, χονδράλευρων και σβόλων κρέατος, ακατάλληλων για ανθρώπινη κατανάλωση, υπολειμμάτων ζωικού λίπους
			46.21.14.04	Χονδρικό εμπόριο αποξηραμένων οσπριωδών λαχανικών, αποφλοιωμένων για τροφή ζώων
			46.21.14.05	Χονδρικό εμπόριο άχυρων και σανού (χορτονομής)
			46.21.14.06	Χονδρικό εμπόριο βιολογικών ζωοτροφών
			46.21.14.07	Χονδρικό εμπόριο ελαιοπιτών και άλλων στερεών κατάλοιπων φυτικών λιπών ή ελαίων
			46.21.14.08	Χονδρικό εμπόριο κατάλοιπων παραγωγής αμύλου, ζυθοποιίας και παρόμοιων κατάλοιπων
			46.21.14.09	Χονδρικό εμπόριο παρασκευασμένων ζωοτροφών για ζώα που εκτρέφονται σε αγροκτήματα
			46.21.14.10	Χονδρικό εμπόριο πίτουρου, πιτουράλευρων και άλλων κατάλοιπων από την επεξεργασία δημητριακών
			46.21.14.11	Χονδρικό εμπόριο σβόλων δημητριακών
			46.21.14.12	Χονδρικό εμπόριο φυτικών αλευριών και χονδράλευρων, για τροφή ζώων
			46.21.14.13	Χονδρικό εμπόριο φυτικών υλών και φυτικών απορριμμάτων, για τροφή ζώων
			46.21.14.14	Χονδρικό εμπόριο χονδράλευρου και σβόλων τριφυλλιού (alfalfa)
			46.21.19.01	Χονδρικό εμπόριο - μετά από εισαγωγή - άφρυκτου καφέ
			46.21.19.02	Χονδρικό εμπόριο άλλων φυτικών πρώτων υλών
			46.21.19.03	Χονδρικό εμπόριο βαλάτας, γουταπέρκας, γουαγιούλης, τσίκλας, λάκας, ρητινών, κομμορητινών, βάλασμων και παρόμοιων φυσικών κόμμεων

			46.21.19.04	Χονδρικό εμπόριο βαμβακιού, εκκοκκισμένου ή μη
			46.21.19.05	Χονδρικό εμπόριο γιούτας, λιναριού, κάνναβης, σιζάλ και άλλων υφαντικών ινών, ακατέργαστων
			46.21.19.06	Χονδρικό εμπόριο εκκοκκισμένου βαμβακιού
			46.21.19.07	Χονδρικό εμπόριο ζαχαροκάλαμων και ζαχαρότευτλων
			46.21.19.08	Χονδρικό εμπόριο κεριών εντόμων και σπαρματσέτων
			46.21.19.09	Χονδρικό εμπόριο λοβού και φλοιού καφέ (άφρυκτου)
			46.21.19.10	Χονδρικό εμπόριο μη εκκοκκισμένου (σύσπορου) βαμβακιού
			46.21.19.12	Χονδρικό εμπόριο ρητίνης
			46.21.19.13	Χονδρικό εμπόριο σπέρματος βοοειδών
			46.21.19.14	Χονδρικό εμπόριο σφουγγαριών
			46.21.19.15	Χονδρικό εμπόριο φτερών και πούπουλων και δερμάτων πουλιών με φτερά και πούπουλα
			46.21.19.16	Χονδρικό εμπόριο φυκιών και άλλων αλγών, νωπών ή αποξηραμένων
			46.21.19.17	Χονδρικό εμπόριο φυσικού καουτσούκ
			46.21.19.18	Χονδρικό εμπόριο φυσικού φελλού, ακατέργαστου ή απλής κατεργασίας
			46.21.19.20	Χονδρικό εμπόριο φυτικών υλών π.δ.κ.α. για σπαρτοπλεκτική, παραγέμισμα, βάτες, βαφή ή δέψη, φυτικών προϊόντων π.δ.κ.α.
			46.21.19.21	Χονδρικό εμπόριο φυτών που χρησιμοποιούνται κυρίως στην αρωματοποιία, τη φαρμακευτική ή την παραγωγή εντομοκτόνων, μυκητοκτόνων ή για παρόμοιους σκοπούς, ξηρών
			46.21.19.22	Χονδρικό εμπόριο φυτών που χρησιμοποιούνται κυρίως στην αρωματοποιία, τη φαρμακευτική ή την παραγωγή εντομοκτόνων, μυκητοκτόνων ή για παρόμοιους σκοπούς, φρέσκων
			46.21.19.23	Χονδρικό εμπόριο ωμών εντοσθίων, μη βρώσιμων, υποπροϊόντων
	46.22			Χονδρικό εμπόριο λουλουδιών και φυτών
	46.23			Χονδρικό εμπόριο ζώων ζώων
	46.24			Χονδρικό εμπόριο δερμάτων, προβίων και κατεργασμένου δέρματος
	46.31			Χονδρικό εμπόριο φρούτων και λαχανικών
	46.32			Χονδρικό εμπόριο κρέατος και προϊόντων κρέατος
	46.33			Χονδρικό εμπόριο γαλακτοκομικών προϊόντων, αβγών και βρώσιμων ελαίων και λιπών
	46.34			Χονδρικό εμπόριο ποτών
	46.36			Χονδρικό εμπόριο ζάχαρης, σοκολάτας και ειδών ζαχαροπλαστικής
	46.37			Χονδρικό εμπόριο καφέ, τσαγιού, κακάου και μπαχαρικών
		46.38.2		Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων
	46.39			Μη εξειδικευμένο χονδρικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού
46.4				Χονδρικό εμπόριο ειδών οικιακής χρήσης
46.5				Χονδρικό εμπόριο εξοπλισμού πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων
	46.61			Χονδρικό εμπόριο γεωργικών μηχανημάτων, εξοπλισμού και προμηθειών
	46.62			Χονδρικό εμπόριο εργαλειομηχανών
	46.63			Χονδρικό εμπόριο εξορυκτικών μηχανημάτων, καθώς και μηχανημάτων για κατασκευαστικά έργα και έργα πολιτικού μηχανικού
	46.64			Χονδρικό εμπόριο μηχανημάτων για την κλωστοϋφαντουργική βιομηχανία, και χονδρικό εμπόριο ραπτομηχανών και πλεκτομηχανών
	46.65			Χονδρικό εμπόριο επίπλων γραφείου
	46.66			Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανών και εξοπλισμού γραφείου
			46.69.11	Χονδρικό εμπόριο εξοπλισμού μεταφορών, εκτός από τα μηχανοκίνητα οχήματα, τις μοτοσικλέτες και τα ποδήλατα

		46.69.12	Χονδρικό εμπόριο προμηθειών που σχετίζονται με μηχανήματα και είδη εξοπλισμού
		46.69.13	Χονδρικό εμπόριο εξοπλισμού ανύψωσης και διακίνησης φορτίων
		46.69.14	Χονδρικό εμπόριο μηχανημάτων για τη βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνού
		46.69.15	Χονδρικό εμπόριο επαγγελματικών ηλεκτρικών μηχανημάτων, άλλων ηλεκτρικών συσκευών και υλικών επαγγελματικής ή οικιακής χρήσης
		46.69.19	Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανημάτων, συσκευών και εξοπλισμού γενικής και ειδικής χρήσης
	46.69.2		Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανημάτων και εξοπλισμού
46.71			Χονδρικό εμπόριο στερεών, υγρών και αέριων καυσίμων και συναφών προϊόντων
46.72			Χονδρικό εμπόριο μετάλλων και μεταλλευμάτων
46.73			Χονδρικό εμπόριο ξυλείας, οικοδομικών υλικών και ειδών υγιεινής
46.74			Χονδρικό εμπόριο σιδηρικών, υδραυλικών ειδών και εξοπλισμού και προμηθειών για εγκαταστάσεις θέρμανσης
46.75			Χονδρικό εμπόριο χημικών προϊόντων
		46.76.11	Χονδρικό εμπόριο χαρτιού και χαρτονιού
		46.76.12	Χονδρικό εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών ινών
		46.76.13	Χονδρικό εμπόριο πλαστικών και ελαστικού σε πρωτογενείς μορφές
		46.76.19.01	Χονδρικό εμπόριο αγωγών, σωλήνων και μάνικων, από βουλκανισμένο ελαστικό, εκτός του σκληρού ελαστικού
		46.76.19.02	Χονδρικό εμπόριο ακρυλικών φύλλων
		46.76.19.03	Χονδρικό εμπόριο άλλων αυτοκόλλητων ταινιών, πλακών, λωρίδων, φύλλων, μεμβρανών, λεπτών φύλλων, ταινιών, σε ρολά και άλλες ταινίες σε επίπεδες μορφές από πλαστικές ύλες π.δ.κ.α.
		46.76.19.04	Χονδρικό εμπόριο άλλων ειδών από άσφαλτο ή από παρόμοια υλικά
		46.76.19.05	Χονδρικό εμπόριο άλλων ορυκτών π.δ.κ.α.
		46.76.19.06	Χονδρικό εμπόριο άλλων πλακών, φύλλων, μεμβρανών, λεπτών φύλλων και λωρίδων από πλαστικές ύλες, κυψελώδεις
		46.76.19.07	Χονδρικό εμπόριο άλλων πλακών, φύλλων, μεμβρανών, λεπτών φύλλων και λωρίδων από πλαστικές ύλες, μη κυψελώδεις
		46.76.19.08	Χονδρικό εμπόριο άλλων σωλήνων, μη μεταλλικών
		46.76.19.09	Χονδρικό εμπόριο ασφαλτικών μειγμάτων με βάση τη φυσική άσφαλτο ή το φυσικό βιτούμιο, το βιτούμιο του πετρελαίου, την ορυκτή πίσσα ή πισσάσφαλτο
		46.76.19.10	Χονδρικό εμπόριο αυτοκόλλητων ταινιών, πλακών, λωρίδων, φύλλων, μεμβρανών, λεπτών φύλλων, ταινιών, σε ρολά και άλλες επίπεδες μορφές από πλαστικές ύλες, πλάτους ≥ 20 cm
		46.76.19.11	Χονδρικό εμπόριο βιτούμιου και ασφάλτου, φυσικών, ασφαλιτών και ασφαλικών πετρωμάτων
		46.76.19.12	Χονδρικό εμπόριο γυαλιού σε μάζα, σε σφαίρες (εκτός από τις μικροσφαίρες), σε ράβδους ή σε σωλήνες, ακατέργαστου
		46.76.19.13	Χονδρικό εμπόριο κισηρόλιθων (ελαφρόπετρων), σμύριδας, φυσικού κορούνδιου, φυσικού γρανάτη και άλλων φυσικών λειαντικών
		46.76.19.16	Χονδρικό εμπόριο μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων π.δ.κ.α., εκτός από μαλλιά από σκουριές υψικαμίνων, ορυκτά μαλλιά και αντικείμενα θερμο/ηχομονωτικών υλικών
		46.76.19.17	Χονδρικό εμπόριο μονόνιων νημάτων > 1 mm, σε ράβδους κάθε είδους και καθορισμένες μορφές, από πλαστικές ύλες
		46.76.19.18	Χονδρικό εμπόριο νταμπτζάνων, μπουκαλιών, φιαλών, και παρόμοιων ειδών από πλαστικές ύλες
		46.76.19.19	Χονδρικό εμπόριο οινολάσσης, τρυγίας

				Χονδρικό εμπόριο πλακών, φύλλων, μεμβρανών, λεπτών φύλλων και λωρίδων από πλαστικές ύλες, που δεν είναι ενισχυμένες ή κατά παρόμοιο τρόπο συνδυασμένες με άλλα υλικά
			46.76.19.20	
				Χονδρικό εμπόριο πολτού τεύτλων, υπολείμματος εκχύλισης σακχάρου (βαγάσσης) και άλλων υπολειμμάτων από την παραγωγή ζάχαρης
			46.76.19.21	
				Χονδρικό εμπόριο πολύτιμων και ημιπολύτιμων λίθων (εκτός των βιομηχανικών διαμαντιών) ακατέργαστων ή απλώς κομμένων ή χονδρικά διαμορφωμένων
			46.76.19.22	
				Χονδρικό εμπόριο σογιέλαιου, αραχιδέλαιου, ελαιόλαδου, ηλιέλαιου, καρδαμέλαιου, βαμβάκελαιου, κραμβέλαιου, γογγυλέλαιου (colza oil) και ελαίου σινάπης, ακατέργαστων για βιομηχανική χρήση
			46.76.19.23	
			46.76.19.24	Χονδρικό εμπόριο στεατίνης
				Χονδρικό εμπόριο τεχνητού γραφίτη, κολλοειδούς ή ημικολλοειδούς γραφίτη, παρασκευασμάτων με βάση το γραφίτη ή άλλο άνθρακα υπό μορφή ημικατεργασμένων προϊόντων
			46.76.19.25	
			46.76.19.26	Χονδρικό εμπόριο τεχνητού κορούνδιου
			46.76.19.27	Χονδρικό εμπόριο υλικών εμφιάλωσης υγρών τροφίμων, εκτός από γυάλινα
				Χονδρικό εμπόριο υφασμάτων πλεγμάτων ελαστικών αυτοκινήτων από νήματα υψηλής συνεκτικότητας, που αποτελούνται από νάιλον ή άλλα πολυαμίδια, πολυεστέρες ή βισκόζη
			46.76.19.28	
			46.76.19.29	Χονδρικό εμπόριο υφασμάτων κλωστοϋφαντουργίας, εμποτισμένων, επενδυμένων ή επικαλυμμένων π.δ.κ.α.
				Χονδρικό εμπόριο φυτικών κηρών (εκτός από τα τριγλυκερίδια), γαλακτωμάτων δέρματος (δερματέλαιων), κατάλοιπων της επεξεργασίας λιπαρών ουσιών ή ζωικών ή φυτικών κηρών
			46.76.19.31	
			46.77.10.01	Χονδρικό εμπόριο αλκαλικών κατάλοιπων από την κατεργασία του ξυλοπολτού, εκτός από το ταλλέλαιο
			46.77.10.02	Χονδρικό εμπόριο άλλων υπολειμμάτων βαμβακιού, ξεφτιδιών
			46.77.10.03	Χονδρικό εμπόριο απορριμμάτων από ανθρώπινα μαλλιά
			46.77.10.04	Χονδρικό εμπόριο απορριμμάτων και υπολειμμάτων αργίλιου
				Χονδρικό εμπόριο απορριμμάτων και υπολειμμάτων μολύβδου, ψευδάργυρου και κασσίτερου
			46.77.10.05	
			46.77.10.06	Χονδρικό εμπόριο απορριμμάτων και υπολειμμάτων νικέλιου
			46.77.10.07	Χονδρικό εμπόριο απορριμμάτων και υπολειμμάτων χαλκού
				Χονδρικό εμπόριο απορριμμάτων και υπολειμμάτων χρυσού ή επιχρυσωμένου μετάλλου, λευκόχρυσου (πλατίνας) και άλλων πολύτιμων μετάλλων
			46.77.10.08	
			46.77.10.09	Χονδρικό εμπόριο απορριμμάτων τεχνητών ινών
			46.77.10.11	Χονδρικό εμπόριο μεταχειρισμένων σιδερένιων βαρελιών
			46.77.10.12	Χονδρικό εμπόριο παλαιών σιδήρων και μετάλλων (scrap)
				Χονδρικό εμπόριο παλαιών σιδήρων και μετάλλων, κατάλληλων για επαναχρησιμοποίηση
			46.77.10.13	
			46.77.10.14	Χονδρικό εμπόριο παλαιών σιδήρων και μετάλλων, κατάλληλων για επαναχρησιμοποίηση, μετά από κοπή
			46.77.10.15	Χονδρικό εμπόριο πριονιδιών και υπολειμμάτων ξυλείας
				Χονδρικό εμπόριο ρακών, άχρηστων σπάγγων, κορδονιών, σχοινιών και καλωδίων και φθαρμένων ειδών από υφαντικά υλικά
			46.77.10.16	
			46.77.10.17	Χονδρικό εμπόριο σιδηρούχων απορριμμάτων και υπολειμμάτων
				Χονδρικό εμπόριο σκωριών, σταχτών και άλλων απορριμμάτων από παραγωγή σιδήρου ή χάλυβα
			46.77.10.18	
			46.77.10.19	Χονδρικό εμπόριο σταχτών και υπολειμμάτων που περιέχουν κυρίως αργίλιο
				Χονδρικό εμπόριο σταχτών και υπολειμμάτων που περιέχουν κυρίως βανάδιο ή άλλα μέταλλα ή μεταλλικές ενώσεις
			46.77.10.20	
			46.77.10.21	Χονδρικό εμπόριο σταχτών και υπολειμμάτων που περιέχουν κυρίως χαλκό, ψευδάργυρο ή μόλυβδο

			46.77.10.22	Χονδρικό εμπόριο υπολειμμάτων βαμβακιού, εκτός από ξεφτίδια
			46.77.10.23	Χονδρικό εμπόριο υπολειμμάτων δέρματος, πριονιδίου, σκόνης και αλευριού
			46.77.10.24	Χονδρικό εμπόριο υπολειμμάτων και θραυσμάτων γυαλιού
			46.77.10.25	Χονδρικό εμπόριο υπολειμμάτων μαλλιού ή λεπτών ή χονδρόνων ζωικών τριχών
			46.77.10.26	Χονδρικό εμπόριο υπολειμμάτων μεταξιού, μη λαναρισμένων ή κτενισμένων
			46.77.10.27	Χονδρικό εμπόριο υπολειμμάτων φελλού
			46.77.10.28	Χονδρικό εμπόριο υπολειμμάτων χαρτιού και χαρτονιού
			46.77.10.29	Χονδρικό εμπόριο φθαρμένων ειδών ρουχισμού και άλλων φθαρμένων ειδών
			46.77.10.30	Χονδρικό εμπόριο φυτικών απορριμμάτων και φυτικών υπολειμμάτων
			46.77.10.31	Χονδρικό εμπόριο ωμών εντοσθίων απορριμμάτων, μη βρώσιμων
46.9				Μη εξειδικευμένο χονδρικό εμπόριο
47.1				Λιανικό εμπόριο σε μη εξειδικευμένα καταστήματα
	47.21			Λιανικό εμπόριο φρούτων και λαχανικών σε εξειδικευμένα καταστήματα
	47.22			Λιανικό εμπόριο κρέατος και προϊόντων κρέατος σε εξειδικευμένα καταστήματα
	47.24			Λιανικό εμπόριο ψωμιού, αρτοσκευασμάτων και λοιπών ειδών αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής σε εξειδικευμένα καταστήματα
	47.25			Λιανικό εμπόριο ποτών σε εξειδικευμένα καταστήματα
			47.26.27.02	Λιανικό εμπόριο αναπτήρων
			47.26.27.03	Λιανικό εμπόριο αναπτήρων τσιγάρων και άλλων αναπτήρων, πιπών καπνίσματος και πιπών για πούρα ή τσιγάρα και των μερών τους
			47.26.27.05	Λιανικό εμπόριο μερών αναπτήρων, πυροφορικών κραμάτων, ειδών από εύφλεκτα υλικά και τεμαχίων για την κατασκευή πιπών
			47.26.27.07	Λιανικό εμπόριο σπέρτων
			47.26.27.08	Λιανικό εμπόριο τσιγαρόχαρτου
			47.26.27.09	Λιανικό εμπόριο υγρού ή υγροποιημένου αερίου για γέμισμα αναπτήρων, οι οποίοι έχουν χωρητικότητα $\geq 300 \text{ cm}^3$
	47.29			Λιανικό εμπόριο άλλων τροφίμων σε εξειδικευμένα καταστήματα
47.3				Λιανικό εμπόριο καυσίμων κίνησης σε εξειδικευμένα καταστήματα
47.4				Λιανικό εμπόριο εξοπλισμού πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων σε εξειδικευμένα καταστήματα
47.5				Λιανικό εμπόριο άλλου οικιακού εξοπλισμού σε εξειδικευμένα καταστήματα
47.6				Λιανικό εμπόριο επιμορφωτικών ειδών και ειδών ψυχαγωγίας σε εξειδικευμένα καταστήματα
	47.71			Λιανικό εμπόριο ενδυμάτων σε εξειδικευμένα καταστήματα
	47.72			Λιανικό εμπόριο υποδημάτων και δερμάτινων ειδών σε εξειδικευμένα καταστήματα
	47.73			Λιανικό εμπόριο φαρμακευτικών ειδών (φαρμακεία)
	47.74			Λιανικό εμπόριο ιατρικών και ορθοπεδικών ειδών σε εξειδικευμένα καταστήματα
			47.75.76.01	Λιανικό εμπόριο άλλων κοπτικών ειδών, ειδών και συνόλων ειδών για την περιποίηση των χεριών ή των ποδιών
			47.75.76.02	Λιανικό εμπόριο αρωμάτων και κολονιών
			47.75.76.03	Λιανικό εμπόριο βατών από υφαντικά υλικά και ειδών απ' αυτές, για χρήση άλλη από φαρμακευτική
			47.75.76.04	Λιανικό εμπόριο βουρτσικών τουαλέτας για προσωπική χρήση και βουρτσικών για καλλυντικά και οδοντόβουρτσων
			47.75.76.05	Λιανικό εμπόριο λουσίων και άλλων παρασκευασμάτων για τα μαλλιά π.δ.κ.α.

			47.75.76.06	Λιανικό εμπόριο ξηρών φυτών που χρησιμοποιούνται κυρίως στην αρωματοποιία, τη φαρμακευτική ή την παραγωγή εντομοκτόνων, μυκητοκτόνων ή για παρόμοιους σκοπούς
			47.75.76.07	Λιανικό εμπόριο ξυραφιών και λεπίδων ξυραφιών (συμπεριλαμβανομένων των ακατέργαστων μεταλλικών ταινιών που προορίζονται για την κατασκευή λεπίδων ξυραφιών)
			47.75.76.08	Λιανικό εμπόριο ξυριστικών παρασκευασμάτων, αποσμητικών και αντιδρωτικών για το σώμα, παρασκευασμάτων για το λουτρό, άλλων αρωμάτων καλλυντικών ή παρασκευασμάτων καλλωπισμού π.δ.κ.α.
			47.75.76.09	Λιανικό εμπόριο παρασκευασμάτων για μακιγιάζ χειλιών και ματιών
			47.75.76.10	Λιανικό εμπόριο παρασκευασμάτων για την περιποίηση των χεριών και των ποδιών
			47.75.76.11	Λιανικό εμπόριο παρασκευασμάτων για την υγιεινή του στόματος ή των δοντιών, (συμπεριλαμβάνονται και οι στερεωτικοί πολτοί και σκόνες για την οδοντοστοιχία)
			47.75.76.12	Λιανικό εμπόριο παρασκευασμάτων ομορφιάς, μακιγιάζ, φροντίδας του δέρματος (συμπεριλαμβάνονται και τα αντιηλιακά) π.δ.κ.α.
			47.75.76.13	Λιανικό εμπόριο σαμπουάν, λακ μαλλιών, παρασκευασμάτων για μόνιμο κατσάρωμα ή ίσιωμα μαλλιών
			47.75.76.14	Λιανικό εμπόριο σαπουνιού και επιφανειοδραστικών οργανικών προϊόντων και παρασκευασμάτων, που χρησιμοποιούνται ως σαπούνι, για προσωπική υγιεινή
			47.75.76.15	Λιανικό εμπόριο σκονών που χρησιμοποιούνται ως καλλυντικά ή για καλλωπισμό
			47.75.76.16	Λιανικό εμπόριο σφουγγαριών
			47.75.76.17	Λιανικό εμπόριο υγρών χαρτομάντιλων
			47.75.76.19	Λιανικό εμπόριο χαρτιού υγείας, χαρτομάντιλων, μαντιλιών και πετσετών καθαρισμού προσώπου, τραπεζομάντιλων και πετσετών φαγητού, από χαρτί
			47.75.76.20	Λιανικό εμπόριο χτενών, τσιμπιδιών μαλλιών και παρόμοιων ειδών, φουρκετών, λαβίδων κατσαρώματος, ψεκαστήρων αρωμάτων και βάσεων τους, πομπών και ταμπόν πουδραρίσματος
47.76				Λιανικό εμπόριο λουλουδιών, φυτών, σπόρων, λιπασμάτων, ζώων συντροφιάς και σχετικών ζωοτροφών σε εξειδικευμένα καταστήματα
			47.77.82.01	Λιανικό εμπόριο άλλων ειδών από πολύτιμα μέταλλα, ειδών από φυσικά ή καλλιεργημένα μαργαριτάρια, πολύτιμους ή ημιπολύτιμους λίθους
			47.77.82.02	Λιανικό εμπόριο άλλων ρολογιών χεριού, τσέπης και άλλων ρολογιών συμπεριλαμβανομένων των χρονόμετρων
			47.77.82.03	Λιανικό εμπόριο γυαλίων ρολογιών τοίχου και χεριού, μερών για την κατασκευή τέτοιων γυαλίων
			47.77.82.04	Λιανικό εμπόριο ειδών κοσμηματοποιίας και μερών τους, ειδών χρυσοχοΐας ή αργυροχοΐας και μερών τους
			47.77.82.05	Λιανικό εμπόριο επιτραπέζιων ρολογιών με μηχανισμό ρολογιού χεριού, ξυπνητηριών και ρολογιών τοίχου και άλλων ρολογιών
			47.77.82.06	Λιανικό εμπόριο καλλιεργημένων μαργαριταριών, πολύτιμων ή ημιπολύτιμων λίθων, συμπεριλαμβανομένων των συνθετικών ή ανασχηματισμένων λίθων, κατεργασμένων αλλά μη δεμένων σε κοσμήματα
			47.77.82.07	Λιανικό εμπόριο λουρακιών και αλυσίδων ρολογιών κάθε είδους και των μερών τους
			47.77.82.09	Λιανικό εμπόριο πολύτιμων λίθων και κοσμημάτων από πολύτιμους λίθους
			47.77.82.10	Λιανικό εμπόριο ρολογιών χεριού ή τσέπης, με θήκη από πολύτιμο μέταλλο ή επιμεταλλωμένη με πολύτιμο μέταλλο
			47.77.82.11	Λιανικό εμπόριο σκευών από άργυρο
			47.77.82.12	Λιανικό εμπόριο συσκευών καταγραφής, μέτρησης της ώρας, παρκόμετρων και χρονοδιακοπών με μηχανισμό ρολογιού τοίχου ή χεριού

			47.77.82.14	Λιανικό εμπόριο σκευών επιμεταλλωμένων με χρυσό ή άργυρο
		47.78.83		Λιανικό εμπόριο φωτογραφικού και οπτικού εξοπλισμού και εξοπλισμού ακριβείας, υπηρεσίες οπτικού
		47.78.84		Λιανικό εμπόριο υλικών καθαρισμού
		47.78.85		Λιανικό εμπόριο καύσιμου πετρελαίου οικιακής χρήσης, υγραερίου, άνθρακα και ξυλείας
			47.78.86.01	Λιανικό εμπόριο αγαλματιών και άλλων ειδών διακόσμησης, κάδρων για φωτογραφίες, πίνακες ή παρόμοια είδη και καθρεπτών, από βασικά μέταλλα
			47.78.86.02	Λιανικό εμπόριο άλλων αυτοκόλλητων ταινιών, πλακών, λωρίδων, φύλλων, μεμβρανών, λεπτών φύλλων, ταινιών σε ρολά και άλλων ταινιών σε επίπεδες μορφές, από πλαστικές ύλες π.δ.κ.α.
			47.78.86.03	Λιανικό εμπόριο άλλων ειδών από δέρμα ή συνθετικά δέρματα (ειδών που χρησιμοποιούνται σε μηχανήματα ή άλλες μηχανικές συσκευές)
			47.78.86.04	Λιανικό εμπόριο άλλων ειδών γάμου και βαπτιστικών (λαμπάδων, στέφανων κλπ)
			47.78.86.05	Λιανικό εμπόριο άλλων μη κατασκευαστικών κεραμικών ειδών π.δ.κ.α.
			47.78.86.06	Λιανικό εμπόριο άλλων πλακών, φύλλων, μεμβρανών, λεπτών φύλλων και λωρίδων από πλαστικές ύλες
			47.78.86.07	Λιανικό εμπόριο άλλων πλαστικών προϊόντων συσκευασίας
			47.78.86.08	Λιανικό εμπόριο άλλων πολυτελών μικροαντικειμένων, όχι από πολύτιμα μέταλλα ή λίθους
			47.78.86.09	Λιανικό εμπόριο αλουμινόχαρτου
			47.78.86.10	Λιανικό εμπόριο απομιμήσεων κοσμημάτων
			47.78.86.11	Λιανικό εμπόριο βιομηχανικών διαμαντιών, κισηρόλιθων (ελαφρόπετρων), σμύριδας, φυσικού κορούνδιου, φυσικού γρανάτη και άλλων φυσικών λειαντικών
			47.78.86.12	Λιανικό εμπόριο διακοσμητικών κεριών
			47.78.86.13	Λιανικό εμπόριο διάφορων άλλων ειδών π.δ.κ.α.
			47.78.86.14	Λιανικό εμπόριο διχτύων με κόμπους από σπάγγους, κορδονιών ή σχοινιών, έτοιμων διχτύων, από υφαντικά υλικά, ειδών από νήματα, λωρίδων π.δ.κ.α.
			47.78.86.15	Λιανικό εμπόριο ειδών διακόσμησης εσωτερικών χώρων
			47.78.86.16	Λιανικό εμπόριο εκκλησιαστικών ειδών π.δ.κ.α.
			47.78.86.17	Λιανικό εμπόριο κεριών, κηρωμένων φτιλιών φωτισμού και παρόμοιων ειδών
			47.78.86.19	Λιανικό εμπόριο κυματοειδούς χαρτιού και χαρτονιού σε κυλίνδρους ή σε φύλλα
			47.78.86.20	Λιανικό εμπόριο λεπτών φύλλων αργίλιου, πάχους ≥ 0.2 mm
			47.78.86.21	Λιανικό εμπόριο μασουριών, καρουλιών και παρόμοιων ειδών, διηθητικού χαρτιού και χαρτονιού, άλλων ειδών από χαρτί και χαρτόνι π.δ.κ.α.
			47.78.86.22	Λιανικό εμπόριο -μετά από εισαγωγή- ψευδοκοσμημάτων
			47.78.86.23	Λιανικό εμπόριο παιδικών καροτσιών και μερών τους
			47.78.86.24	Λιανικό εμπόριο περουκών και ποστίς
			47.78.86.25	Λιανικό εμπόριο πινέλων ζωγραφικής και γραφής
			47.78.86.26	Λιανικό εμπόριο πλακών, φύλλων, μεμβρανών, λεπτών φύλλων και λωρίδων, από πλαστικές ύλες, που δεν είναι ενισχυμένες ή κατά παρόμοιο τρόπο συνδυασμένες με άλλα υλικά
			47.78.86.27	Λιανικό εμπόριο πλαστελίνης
			47.78.86.28	Λιανικό εμπόριο πολτών προπλασμάτων, οδοντιατρικού κηρού και άλλων παρασκευασμάτων για οδοντιατρική χρήση με βάση το γύψο, παρασκευασμάτων και γομώσεων για πυροσβεστήρες, παρασκευασμένων μέσων καλλιέργειας για την ανάπτυξη μικροοργανισμών και σύνθετων διαγνωστικών ή εργαστηριακών αντιδραστηρίων
			47.78.86.29	Λιανικό εμπόριο προϊόντων από ανθρώπινες ή ζωικές τρίχες και παρόμοιων προϊόντων από κλωστοϋφαντουργικές ίνες

			47.78.86.30	Λιανικό εμπόριο σπάγγων, κορδονιών, σχοινιών και καλωδίων, από γιούτα ή άλλες υφαντικές ίνες από στελέχη φυτών
			47.78.86.31	Λιανικό εμπόριο τεχνητών ανθέων, διακοσμητικών φυλλωμάτων και φρούτων και μερών τους
			47.78.86.32	Λιανικό εμπόριο φτερών και πούπουλων και δερμάτων πουλιών με φτερά και πούπουλα
		47.78.87		Λιανικό εμπόριο ακατέργαστων αγροτικών προϊόντων π.δ.κ.α.
			47.78.88.01	Λιανικό εμπόριο αγροτικών μηχανημάτων, εξοπλισμού και προμηθειών
			47.78.88.02	Λιανικό εμπόριο άλλων μηχανών γραφείου
			47.78.88.03	Λιανικό εμπόριο αναγνωστών μικροφίλμ, μικροφωτοδελτίων ή άλλων μικροφορμών
			47.78.88.04	Λιανικό εμπόριο ανταλλακτικών και εξαρτημάτων ανελκυστήρων
			47.78.88.05	Λιανικό εμπόριο αντλητικών συγκροτημάτων
			47.78.88.06	Λιανικό εμπόριο αντλιών για υγρά, περιλαμβανομένων των αντλιών σκυροδέματος, εκτός αυτών για αυτοκίνητα οχήματα
			47.78.88.07	Λιανικό εμπόριο αντλιών κενού
			47.78.88.08	Λιανικό εμπόριο αρδευτικών συγκροτημάτων
			47.78.88.09	Λιανικό εμπόριο αριθμομηχανών και λογιστικών μηχανών, ταμιακών και παρόμοιων μηχανών που φέρουν υπολογιστική διάταξη
			47.78.88.10	Λιανικό εμπόριο γραφομηχανών και μηχανών επεξεργασίας κειμένου
			47.78.88.11	Λιανικό εμπόριο εκτυπωτικών μηχανημάτων offset, τύπου γραφείου, που τροφοδοτούνται με φύλλα χαρτιού
			47.78.88.12	Λιανικό εμπόριο εξοπλισμού ανύψωσης και διακίνησης φορτίων
			47.78.88.13	Λιανικό εμπόριο εργαλειομηχανών
			47.78.88.14	Λιανικό εμπόριο μερών και εξαρτημάτων μηχανών γραφείου
			47.78.88.15	Λιανικό εμπόριο μερών και εξαρτημάτων φωτοαντιγραφικών συσκευών
			47.78.88.16	Λιανικό εμπόριο οργάνων σχεδίασης και παρόμοιων ειδών
			47.78.88.18	Λιανικό εμπόριο πυροσβεστήρων
			47.78.88.19	Λιανικό εμπόριο τόνων και άλλων μηχανών για κάμψη, δίπλωση, ίσιωμα, επιπεδοποίηση και αφαίρεση μετάλλου
			47.78.88.20	Λιανικό εμπόριο τραπεζιών και μηχανών σχεδίασης και άλλων οργάνων σχεδίασης, χάραξης ή διενέργειας μαθηματικών υπολογισμών
			47.78.88.21	Λιανικό εμπόριο φίλτρων και συστημάτων καθαρισμού νερού ή αέρα
			47.78.88.22	Λιανικό εμπόριο φωτοαντιγραφικών συσκευών με οπτικό σύστημα ή με επαφή και θερμοαντιγραφικών συσκευών
			47.78.88.23	Λιανικό εμπόριο χειροκίνητων ή ποδοκίνητων αεραντλιών
				Λιανικό εμπόριο ψεκαστήρων, μηχανών ατμοβολής ή αμμοβολής και παρόμοιων μηχανικών συσκευών, εκτός των συσκευών που χρησιμοποιούνται στη γεωργία
			47.78.88.24	
			47.78.88.25	Λιανικό εμπόριο τρισδιάστατων εκτυπωτών (3d printers)
		47.78.89		Λιανικό εμπόριο μη εδωδιμων μη καταναλωτικών προϊόντων π.δ.κ.α.
	47.79			Λιανικό εμπόριο μεταχειρισμένων ειδών σε καταστήματα
47.8				Λιανικό εμπόριο σε υπαίθριους πάγκους και αγορές
			47.91.11	Λιανικό εμπόριο νωπών φρούτων και λαχανικών, με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
			47.91.12	Λιανικό εμπόριο μεταποιημένων φρούτων και λαχανικών, με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
			47.91.13	Λιανικό εμπόριο κρέατος, με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
			47.91.14	Λιανικό εμπόριο προϊόντων κρέατος, με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
			47.91.16	Λιανικό εμπόριο προϊόντων αρτοποιίας, με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου

		47.91.17	Λιανικό εμπόριο ειδών ζαχαροπλαστικής με βάση τη ζάχαρη, με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
		47.91.18	Λιανικό εμπόριο γαλακτοκομικών προϊόντων, με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
		47.91.19	Λιανικό εμπόριο αβγών, με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
		47.91.21	Λιανικό εμπόριο καφέ, τσαγιού, κακάου και μπαχαρικών, με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
		47.91.22	Λιανικό εμπόριο βρώσιμων ελαίων και λιπών, με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
		47.91.23	Λιανικό εμπόριο τροφίμων για βρέφη, τροφίμων διαίτης και άλλων ομογενοποιημένων παρασκευασμάτων διατροφής, με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
		47.91.24	Λιανικό εμπόριο άλλων τροφίμων π.δ.κ.α., με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
		47.91.25	Λιανικό εμπόριο αλκοολούχων ποτών, με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
		47.91.26	Λιανικό εμπόριο άλλων ποτών, με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
	47.91.3		Λιανικό εμπόριο εξοπλισμού πληροφορικής και επικοινωνιών, με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
	47.91.4		Λιανικό εμπόριο κατασκευαστικών υλικών και σιδηρικών π.δ.κ.α., με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
	47.91.5		Λιανικό εμπόριο οικιακών ειδών, με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
	47.91.6		Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών και ψυχαγωγικών ειδών, με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
	47.91.7		Λιανικό εμπόριο ειδών ιματισμού, ιατροφαρμακευτικών ειδών, ειδών καλλωπισμού, λουλουδιών, φυτών, ζώων συντροφιάς και τροφών για ζώα συντροφιάς, με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
	47.91.8		Λιανικό εμπόριο καυσίμων για οχήματα και άλλων νέων εμπορευμάτων π.δ.κ.α., με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
	47.91.9		Λιανικό εμπόριο μεταχειρισμένων και μη εξειδικευμένων ειδών, με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου
		47.99.11	Άλλο λιανικό εμπόριο νωπών φρούτων και λαχανικών εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
		47.99.12	Άλλο λιανικό εμπόριο μεταποιημένων φρούτων και λαχανικών εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
		47.99.13	Άλλο λιανικό εμπόριο κρέατος εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
		47.99.14	Άλλο λιανικό εμπόριο προϊόντων κρέατος εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
		47.99.16	Άλλο λιανικό εμπόριο προϊόντων αρτοποιίας εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
		47.99.17	Άλλο λιανικό εμπόριο ειδών ζαχαροπλαστικής με βάση τη ζάχαρη εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
		47.99.18	Άλλο λιανικό εμπόριο γαλακτοκομικών προϊόντων εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
		47.99.19	Άλλο λιανικό εμπόριο αβγών εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
		47.99.21	Άλλο λιανικό εμπόριο καφέ, τσαγιού, κακάου και μπαχαρικών εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
		47.99.22	Άλλο λιανικό εμπόριο βρώσιμων ελαίων και λιπών εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
		47.99.23	Άλλο λιανικό εμπόριο τροφίμων για βρέφη, τροφίμων διαίτης και άλλων ομογενοποιημένων παρασκευασμάτων διατροφής εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών

		47.99.24	Άλλο λιανικό εμπόριο άλλων τροφίμων π.δ.κ.α. εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
		47.99.25	Άλλο λιανικό εμπόριο αλκοολούχων ποτών εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
		47.99.26	Άλλο λιανικό εμπόριο άλλων ποτών εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
	47.99.3		Άλλο λιανικό εμπόριο εξοπλισμού πληροφορικής και επικοινωνιών εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
	47.99.4		Άλλο λιανικό εμπόριο κατασκευαστικών υλικών και σιδηρικών π.δ.κ.α. εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
	47.99.5		Άλλο λιανικό εμπόριο οικιακών ειδών εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
	47.99.6		Άλλο λιανικό εμπόριο πολιτιστικών και ψυχαγωγικών ειδών εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
	47.99.7		Άλλο λιανικό εμπόριο ειδών ιματισμού, ιατροφαρμακευτικών ειδών, ειδών καλλωπισμού, λουλουδιών, φυτών, ζώων συντροφιάς και τροφές για ζώα συντροφιάς εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
	47.99.8		Άλλο λιανικό εμπόριο καυσίμων για οχήματα και άλλων νέων εμπορευμάτων π.δ.κ.α. εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
	47.99.9		Άλλο λιανικό εμπόριο μεταχειρισμένων και μη εξειδικευμένων ειδών εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
49.1			Υπεραστικές σιδηροδρομικές μεταφορές επιβατών
		49.20.11	Υπηρεσίες σιδηροδρομικών μεταφορών εμπορευμάτων με οχήματα-ψυγεία
		49.20.13	Υπηρεσίες σιδηροδρομικών μεταφορών εμπορευμάτων με βυτιοφόρα οχήματα, χύδην υγρών και αερίων
		49.20.14	Υπηρεσίες σιδηροδρομικών μεταφορών με εμπορευματοκιβώτια
		49.20.15	Υπηρεσίες σιδηροδρομικών μεταφορών επιστολών και δεμάτων
		49.20.16	Υπηρεσίες σιδηροδρομικών μεταφορών ξηρών εμπορευμάτων χύδην
		49.20.19	Άλλες υπηρεσίες σιδηροδρομικών μεταφορών εμπορευμάτων
49.3			Άλλες χερσαίες μεταφορές επιβατών
		49.41.11	Υπηρεσίες οδικής μεταφοράς εμπορευμάτων με οχήματα-ψυγεία
		49.41.13	Υπηρεσίες οδικής μεταφοράς άλλων εμπορευμάτων χύδην υγρών ή αερίων προϊόντων με βυτιοφόρα οχήματα ή ημιρυμουλκούμενα
		49.41.14	Υπηρεσίες οδικών μεταφορών με εμπορευματοκιβώτια (που χρησιμοποιούνται από διαφορετικά μεταφορικά μέσα)
		49.41.15	Υπηρεσίες οδικών μεταφορών ξηρών εμπορευμάτων χύδην
		49.41.16	Υπηρεσίες οδικής μεταφοράς ζώντων ζώων
		49.41.17	Οδικές μεταφορές εμπορευμάτων με οχήματα που έλκονται από άνθρωπο ή ζώα
		49.41.18	Υπηρεσίες οδικών μεταφορών επιστολών και δεμάτων
		49.41.19	Άλλες υπηρεσίες οδικών μεταφορών εμπορευμάτων
	49.41.2		Υπηρεσίες ενοικίασης φορτηγών οχημάτων με χειριστή
	49.42		Υπηρεσίες μετακόμισης
		49.50.19	Υπηρεσίες μεταφοράς άλλων αγαθών μέσω αγωγών
50.1			Θαλάσσιες και ακτοπλοϊκές μεταφορές επιβατών
		50.20.11	Υπηρεσίες θαλάσσιας ή ακτοπλοϊκής μεταφοράς κατεψυγμένων ή διατηρημένων με απλή ψύξη εμπορευμάτων από σκάφη-ψυγεία
		50.20.13	Υπηρεσίες θαλάσσιας και ακτοπλοϊκής μεταφοράς άλλων υγρών ή αερίων χύδην με δεξαμενόπλοια
		50.20.14	Υπηρεσίες θαλάσσιας και ακτοπλοϊκής μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων με πλοία μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων

			50.20.15	Θαλάσσιες και παράκτιες μεταφορές ξηρών εμπορευμάτων χύδην
			50.20.19	Άλλες υπηρεσίες θαλάσσιων και παράκτιων μεταφορών εμπορευμάτων
		50.20.2		Υπηρεσίες ενοικίασης σκαφών θαλάσσιας και ακτοπλοϊκής μεταφοράς εμπορευμάτων με χειριστή· υπηρεσίες ρυμούλκησης και ώθησης
50.3				Εσωτερικές πλωτές μεταφορές επιβατών
			50.40.11	Υπηρεσίες μεταφοράς σε εσωτερικές υδάτινες οδούς κατεψυγμένων ή διατηρημένων με απλή ψύξη εμπορευμάτων με σκάφη-ψυγεία
			50.40.13	Υπηρεσίες μεταφοράς σε εσωτερικές υδάτινες οδούς άλλων χύδην υγρών και αερίων προϊόντων με δεξαμενόπλοια
			50.40.14	Υπηρεσίες μεταφοράς σε εσωτερικές υδάτινες οδούς εμπορευματοκιβώτιων με πλοία μεταφοράς εμπορευματοκιβώτιων
			50.40.19	Άλλες υπηρεσίες μεταφοράς εμπορευμάτων σε εσωτερικές υδάτινες οδούς
		50.40.2		Υπηρεσίες ενοικίασης σκαφών μεταφοράς εμπορευμάτων σε εσωτερικές υδάτινες οδούς με χειριστή· υπηρεσίες ρυμούλκησης και ώθησης
51				Αεροπορικές μεταφορές
52				Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες
53				Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες
55				Καταλύματα
56				Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης
58				Εκδοτικές δραστηριότητες
59				Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις
60				Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών
61				Τηλεπικοινωνίες
62				Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες
63				Δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας
65				Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση
66.2				Δραστηριότητες συναφείς προς τις ασφαλίσσεις και τα συνταξιοδοτικά ταμεία
66.3				Δραστηριότητες διαχείρισης κεφαλαίων
68				Διαχείριση ακίνητης περιουσίας
69				Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες
70				Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων· δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης
71				Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών· τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις
72				Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη
73				Διαφήμιση και έρευνα αγοράς
74				Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες
75				Κτηνιατρικές δραστηριότητες
77				Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης
78				Δραστηριότητες απασχόλησης
79				Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες
80				Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας
81				Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους

82					Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις
85					Εκπαίδευση
86					Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας
87					Δραστηριότητες βοήθειας με παροχή καταλύματος
88					Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος
90					Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση
91					Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες
93					Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας
95					Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης
96					Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ / ΕΝΤΑΞΗΣ

Α/Α	ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΠΟΥ ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΟΠΣΚΕ
1.	Δικαιολογητικά νόμιμης υπόστασης: <u>Για Α.Ε.:</u> - Ισχύον Κωδικοποιημένο Καταστατικό που να φέρει ένδειξη κατάθεσης στην αρμόδια υπηρεσία. (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 02.02.) - Συγκρότηση ΔΣ & Ορισμού Νομίμου Εκπροσώπου που να φέρει ένδειξη κατάθεσης στην αρμόδια υπηρεσία. (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 02.07.) - Πρακτικό της πιο πρόσφατης Γενικής Συνέλευσης, από την οποία προκύπτει η ισχύουσα μετοχική σύνθεση. Σε περίπτωση μεταβολής της μετοχικής σύνθεσης, μετά την τελευταία Γ.Σ., απόσπασμα του βιβλίου Μετόχων για τη μεταβολή, με υπογραφή του λογιστή. (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 02.04.) - Εκτύπωση της βεβαίωσης υποβολής δήλωσης πραγματικών δικαιούχων του άρθρου 20 του ν.4557/2018 (Α' 139), από την οποία θα προκύπτουν τα στοιχεία των πραγματικών δικαιούχων. (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 02.06.) <u>Για Ε.Π.Ε, ΙΚΕ, Ο.Ε., Ε.Ε.:</u> - Ισχύον Κωδικοποιημένο Καταστατικό που να φέρει ένδειξη κατάθεσης στην αρμόδια υπηρεσία. (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 02.02.) - Πιστοποιητικό εκπροσώπησης σε περίπτωση που η εκπροσώπηση δεν προκύπτει από το ανωτέρω καταστατικό. (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 02.05.) - Εκτύπωση της βεβαίωσης υποβολής δήλωσης πραγματικών δικαιούχων του άρθρου 20 του ν.4557/2018 (Α' 139), από την οποία θα προκύπτουν τα στοιχεία των πραγματικών δικαιούχων. (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 02.06.) <u>Για Ατομικές Επιχειρήσεις:</u> τα στοιχεία αντλούνται από την ΑΑΔΕ, δεν απαιτείται η υποβολή δικαιολογητικού <u>Για Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις του Ν. 4430/2016 όπως ισχύει:</u> - Αρχικά υποβληθέν καταστατικό και η τελευταία τροποποίηση αυτού (αν υπάρχει). (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 02.02.) - Πιστοποιητικό εγγραφής στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 02.01.) - Ορισμός Διοικούσας Επιτροπής ή Διαχειριστή. (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 02.07.) - Εκτύπωση της βεβαίωσης υποβολής δήλωσης πραγματικών δικαιούχων του άρθρου 20 του ν.4557/2018 (Α' 139), από την οποία θα προκύπτουν τα στοιχεία των πραγματικών δικαιούχων. (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 02.06.) <u>Για όλες τις λοιπές νομικές μορφές (Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις, Δικηγορικές, Συμβολαιογραφικές, Δικαστικών επιμελητών, Ναυτικές, ΝΕΠΑ κλπ.):</u>

	- Τα απαιτούμενα νομιμοποιητικά έγγραφα <u>σύστασης, εταιρικής σύνθεσης, διοίκησης και εκπροσώπησης</u> που προβλέπονται με βάση το εκάστοτε ισχύον νομοθετικό πλαίσιο. (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 02.02.) - Πιστοποιητικό εγγραφής στο αρμόδιο μητρώο (όπου υφίσταται σχετικό μητρώο) (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 02.01.) - Εκτύπωση της βεβαίωσης υποβολής δήλωσης πραγματικών δικαιούχων του άρθρου 20 του ν.4557/2018 (Α' 139), από την οποία θα προκύπτουν τα στοιχεία των πραγματικών δικαιούχων. (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 02.06.)
2.	Στοιχεία φερεγγυότητας (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 01.15.): - Ενιαίο Πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας, έκδοσης τελευταίου τριμήνου από την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης. - Αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας για κάθε νόμιμη χρήση, σε ισχύ κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. - Αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας σε ισχύ κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.
3.	Οικονομικές καταστάσεις (Ισολογισμός/αποτελέσματα χρήσης/Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης περιόδου/πίνακας ταμειακών ροών – προσάρτημα - έκθεση διαχείρισης - πιστοποιητικό ορκωτού λογιστή (όπου υπάρχει)) για τα έτη 2023 & 2024, μόνο για επιχειρήσεις με τήρηση διπλογραφικών βιβλίων. (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 07.01.) Σε περίπτωση που από τα στοιχεία των ετών 2023 & 2024 (ΕΜΕ, Κύκλος Εργασιών, Σύνολο ισολογισμού) δεν εξάγεται με ασφάλεια το μέγεθος της επιχείρησης (βλ. Παράρτημα VI «Ορισμός ΜΜΕ & Υπόδειγμα δήλωσης ΜΜΕ»), επισυνάπτεται το ως άνω δικαιολογητικό και για το έτος 2022 ή για όσα έτη απαιτείται.
4.	Στοιχεία απασχόλησης προσωπικού. Η τεκμηρίωση του αριθμού των ΕΜΕ, τόσο για σκοπούς πληρότητας της αίτησης όσο και πλήρωσης των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής, θα πραγματοποιηθεί βάσει των δηλωθέντων στοιχείων που τηρούνται για την επιχείρηση στο πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ και θα αναζητηθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (Π.Σ. ΕΡΓΑΝΗ) και του ΕΦΚΑ- NAT. Δεν απαιτείται επισύναψη δικαιολογητικών στην αίτηση.
5.	Κατάλληλο έγγραφο αδειοδότησης σε ισχύ για την δραστηριότητα της επιχείρησης (π.χ. άδεια λειτουργίας, υπεύθυνη δήλωση έναρξης λειτουργίας, απαλλακτικό άδειας λειτουργίας, γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας κλπ.). Στην περίπτωση που η άδεια δεν έχει εκδοθεί ή έχει λήξει χρονικά, απαιτείται η προσκόμιση της σχετικής αίτησης έκδοσης/ανανέωσης αυτής. Οι επιχειρήσεις με δραστηριότητες για την άσκηση των οποίων δεν απαιτείται έγγραφο αδειοδότησης, θα πρέπει να υποβάλουν Υπεύθυνη Δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου, όπου θα βεβαιώνεται ότι για τη δραστηριότητα της επιχείρησης και σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία

	δεν απαιτείται η έκδοση αδειοδοτικού εγγράφου ή εγγράφου απαλλαγής από την σχετική υποχρέωση, με σχετική τεκμηρίωση. Οι επιχειρήσεις που θα επενδύσουν στον Τομέα του Τουρισμού με δραστηριότητα «Καταλύματα» (ΚΑΔ επένδυσης 55) και όταν η επένδυση αφορά υφιστάμενο κατάλυμα θα πρέπει να υποβάλουν επιπλέον: • Πιστοποιητικό κατάταξης ξενοδοχείων και οργανωμένων τουριστικών κατασκηνώσεων (camping) σε κατηγορίες αστέρων ή • Πιστοποιητικό κατάταξης Ενοικιαζόμενων Επιπλωμένων Δωματίων – Διαμερισμάτων (ΕΕΔΔ) σε κατηγορίες κλειδιών (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 01.01.)
6.	Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/86 του νομίμου εκπροσώπου της επιχείρησης με το γνήσιο της υπογραφής ή με ψηφιακή υπογραφή ή από το gov.gr, σύμφωνα με το υπόδειγμα Α στο Παράρτημα V. Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται <u>από κοινού</u> από δύο ή περισσότερα πρόσωπα <u>και όχι χωριστά</u>, η δήλωση υποβάλλεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα. (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 09.02.)
7.	Υπεύθυνη Δήλωση Ν. 1599/86 του νομίμου εκπροσώπου, με το γνήσιο της υπογραφής ή με ψηφιακή υπογραφή ή από το gov.gr, στην οποία θα δηλώνονται οι επιχορηγήσεις καθεστώτος de minimis που έχει λάβει κατά το παρελθόν η ενιαία επιχείρηση, σύμφωνα με το υπόδειγμα Β στο Παράρτημα V. Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, η δήλωση υποβάλλεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα. (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 09.04.)
8.	Δήλωση του νομίμου εκπροσώπου της επιχείρησης που αφορά στην πλήρωση της ιδιότητας ΜΜΕ, σύμφωνα με το υπόδειγμα στο Παράρτημα VI, με τα στοιχεία του έτους 2024. Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται <u>από κοινού</u> από δύο ή περισσότερα πρόσωπα <u>και όχι χωριστά</u>, η δήλωση υπογράφεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα. Σε περίπτωση που η επιχείρηση είναι μέλος οργανωμένου ομοιόμορφου δικτύου διανομής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών, η Δήλωση ΜμΕ θα πρέπει να είναι υπογεγραμμένη και από Ορκωτό Ελεγκτή - Λογιστή (παρέχοντας κατ' ελάχιστον την πληροφορία για το ονοματεπώνυμο του υπογράφοντος Ορκωτού Ελεγκτή – Λογιστή, τον αριθμό μητρώου του και της ελεγκτικής εταιρείας στην οποία ανήκει). Εάν η Υπεύθυνη Δήλωση ΜμΕ είναι υπογεγραμμένη μόνο από το Δικαιούχο, θα πρέπει υποχρεωτικά να συνοδεύεται από Έκθεση Ορκωτού Ελεγκτή/Λογιστή για το μέγεθος της επιχείρησης.

	Σε περίπτωση που, σε σχέση με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση, υπάρχει μεταβολή των στοιχείων που επιφέρει αλλαγή μεγέθους θα πρέπει να επισυναφθεί η δήλωση ΜΜΕ και για τις δύο χρήσεις 2024 & 2023. (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 09.02.)
9.	Στις περιπτώσεις συνδεδεμένων ή/και συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σύμφωνα τον ορισμό των ΜΜΕ του Παραρτήματος VI, υποβάλλονται κατά τα εξής (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 01.03.): 1. Απαιτούμενα δικαιολογητικά σχετικά με την εταιρική/μετοχική σύνθεση, νόμιμη εκπροσώπηση και διαχείριση ανάλογα με τη νομική μορφή της επιχείρησης (βλ. δικαιολογητικά με α/α 1). <u>Για ατομικές επιχειρήσεις υποβάλλεται εκτύπωση στοιχείων μητρώου από το my aade.</u> 2. Οικονομικά στοιχεία για τις χρήσεις 2023 & 2024 (όπου υφίστανται) και συγκεκριμένα: - Ισχύον, υποβληθέν έντυπο Ε3 (με αριθμό Δήλωσης) - Οικονομικές καταστάσεις (Ισολογισμός/αποτελέσματα χρήσης/Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης περιόδου/πίνακας ταμειακών ροών – προσάρτημα - έκθεση διαχείρισης - πιστοποιητικό ορκωτού λογιστή (όπου υπάρχει)) - για επιχειρήσεις με τήρηση διπλογραφικών βιβλίων. 3. Στοιχεία προσωπικού για τις χρήσεις 2023 & 2024 (όπου υφίστανται) και συγκεκριμένα: - Αποδεικτικό υποβολής δήλωσης αποδοχών & συντάξεων μαζί με συγκεντρωτική κατάσταση τέλους έτους, στην οποία θα αποτυπώνεται αναλυτικά ο κάθε εργαζόμενος με τον αριθμό των ημερών που απασχολήθηκε. - Μόνο στην περίπτωση που από τις ως άνω καταστάσεις προκύπτουν περισσότεροι από 250 εργαζόμενοι κατ' έτος (αθροιστικά για το δικαιούχο και τις τυχόν συνδεδεμένες/συνεργαζόμενες επιχειρήσεις) να υποβληθούν επιπλέον Υποβλημένες Καταστάσεις Επιθεώρησης Εργασίας (πίνακες προσωπικού) Ε4, από τις οποίες θα προκύπτουν οι μέρες και το ωράριο εργασίας και τυχόν μεταβολές που πραγματοποιήθηκαν τα έτη ενδιαφέροντος, για το σύνολο των εργαζομένων που εμφανίζονται στην συγκεντρωτική κατάσταση τέλους έτους (ετήσιοι πίνακες, τυχόν αρχικοί και τροποποιητικοί αν απαιτείται). Για τις περιπτώσεις συνδεδεμένων/συνεργαζόμενων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται εκτός Ελλάδας θα υποβάλλονται τα αντίστοιχα ως ανωτέρω ισοδύναμα δικαιολογητικά/έγγραφα που ισχύουν στην αντίστοιχη χώρα. Σε περίπτωση που από τα στοιχεία των ετών 2023 & 2024 (ΕΜΕ, Κύκλος Εργασιών, Σύνολο ισολογισμού) δεν εξάγεται με ασφάλεια το μέγεθος της επιχείρησης (βλ. Παράρτημα VI «Ορισμός ΜΜΕ & Υπόδειγμα δήλωσης ΜΜΕ»), επισυνάπτονται τα ως άνω δικαιολογητικά και για το έτος 2022 ή για όσα έτη απαιτούνται.
10.	Σε περίπτωση δαπανών ανέγερσης/επέκτασης κτιρίου απαιτείται η υποβολή των κάτωθι για τον τόπο υλοποίησης της επένδυσης: (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 02.03.) - Βεβαίωση χρήσης γης

	- Στοιχεία των δικαιωμάτων χρήσης του ακινήτου (κυριότητα, επικαρπία, χρήση/μίσθωση σε ισχύ ή/και προσύμφωνο αγοράς ή μίσθωσης ακινήτου με αναφορά στα στοιχεία του ακινήτου (χωροθεσία, τετραγωνικά, ΑΤΑΚ κλπ). <i>Σημειώνεται ότι σε περίπτωση έγκρισης αίτησης χρηματοδότησης που περιλαμβάνει δαπάνες κτιριακών εργασιών, τυχόν συμφωνητικό μίσθωσης ακινήτου θα πρέπει να αφορά χρονικό διάστημα τουλάχιστον δώδεκα (12) ετών από την ημερομηνία οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης.</i>
11.	Για την περίπτωση δαπάνης εγκατάστασης φωτοβολταϊκού σταθμού με σύστημα αποθήκευσης από αυτοπαραγωγό απαιτείται: Υπογεγραμμένη Σύμβαση Σύνδεσης Αυτοπαραγωγού του αιτούντα με τον Διαχειριστή Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ) για τον φωτοβολταϊκό σταθμό και το σύστημα αποθήκευσης. (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 01.13.)
12.	Σε περίπτωση που η επιχείρηση είναι μέλος οργανωμένου ομοιόμορφου δικτύου διανομής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 01.06.): Σύμβαση Δικαιόχρησης μεταξύ δικαιοδόχου και δικαιοπάροχου, καθώς και οι εκτελεστικές συμβάσεις οι οποίες συνάπτονται δυνάμει της βασικής σύμβασης δικαιόχρησης. (βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ «Δυνατότητα ενίσχυσης επιχειρήσεων που λειτουργούν βάσει σύμβασης δικαιόχρησης (Franchise)»)
13.	Στις περιπτώσεις επενδυτικών σχεδίων που περιλαμβάνουν υποδομές κατηγορίας Α (σύμφωνα με την ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069 (Β' 841/2022)): Έκθεση τεκμηρίωσης κλιματικής ανθεκτικότητας του επενδυτικού σχεδίου, η οποία συντάσσεται σύμφωνα με το πρότυπο και τις παρεχόμενες οδηγίες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΧΙΙ «Τεκμηρίωση Κλιματικής Ανθεκτικότητας». (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 06.05.)
14.	Δικαιολογητικά διαθέσιμων κεφαλαίων σε σχέση με το Επενδυτικό Σχέδιο (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 01.04.) Για την απόδειξη των διαθέσιμων κεφαλαίων και τη βαθμολόγηση του κριτηρίου 1 «Διαθέσιμα κεφάλαια σε σχέση με το Επενδυτικό Σχέδιο» του παραρτήματος ΙV «Κριτήρια αξιολόγησης πράξεων & Έλεγχος επιλεξιμότητας» απαιτείται η υποβολή των παρακάτω, ανάλογα με την περίπτωση κάλυψης που συμπληρώνεται στην αίτηση χρηματοδότησης: <u>ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ</u> Βεβαίωση μέσου υπολοίπου εταιρικού/επαγγελματικού τραπεζικού λογαριασμού, στον οποίο είναι δικαιούχος η επιχείρηση, <u>του τελευταίου ημερολογιακού μήνα πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης</u>. Αιτήσεις που υποβάλλονται το μήνα Ιούνιο θα υποβάλλουν βεβαίωση για το

μήνα Μάιο (1^η έως 31^η). Αντίστοιχα, αιτήσεις που θα υποβληθούν το μήνα Ιούλιο θα υποβάλλουν βεβαίωση του μηνός Ιουνίου κ.ο.κ.

Για τις ατομικές επιχειρήσεις οι βεβαιώσεις δύναται να είναι είτε από λογαριασμούς όψεως ή από εμπορικούς (να φαίνεται στη βεβαίωση) ή από δηλωμένους επαγγελματικούς λογαριασμούς στην ΑΑΔΕ (θα πρέπει να επισυνάπτεται επιπλέον και η σχετική εκτύπωση από την εφαρμογή Διαχείρισης Επαγγελματικών Λογαριασμών της ΑΑΔΕ προς τεκμηρίωση, στην οποία ο λογαριασμός της επιχείρησης για τον οποίο υποβάλλεται βεβαίωση μέσου υπολοίπου, θα πρέπει να εμφανίζεται σε κατάσταση «Επιβεβαιωμένος»).

Η τεκμηρίωση της ίδιας συμμετοχής μπορεί να γίνει και με μέσα υπόλοιπα τραπεζικών λογαριασμών από τράπεζες του εξωτερικού, αρκεί να πρόκειται για χρηματοπιστωτικό ίδρυμα το οποίο λειτουργεί νόμιμα στην χώρα εγκατάστασής του.

Εξαιρούνται τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα Ρωσικών και Λευκορωσικών συμφερόντων κατά το πνεύμα των ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ (ΕΕ) αριθ. 833/2014 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 31ης Ιουλίου 2014 & αριθ. 765/2006 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 18ης Μαΐου 2006, καθώς και μεταγενέστερων περιοριστικών μέτρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά της Ρωσίας, μεταξύ των οποίων κυρώσεις κατά ατόμων, οικονομικές κυρώσεις και διπλωματικά μέτρα για λόγους που σχετίζονται με την Ουκρανία (Πηγή: Επίσημος Ιστότοπος του Συμβουλίου της Ε.Ε. και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, <https://www.consilium.europa.eu/el/policies>), που έχουν ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό των σχετικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από το σύστημα διατραπεζικών συναλλαγών SWIFT.

ΑΑΝΕΙΟ

Πρόθεση, προέγκριση ή έγκριση ή σύμβαση δανείου από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, μέλος του συστήματος ΔΙΑΣ.

Στο σχετικό έγγραφο που θα υποβληθεί θα πρέπει να αναφέρονται οι βασικοί όροι της δανειοδότησης, όπως:

- Αντικείμενο και προϋπολογισμός της δανειοδοτούμενης επένδυσης
- Το ύψος του εγκεκριμένου δανείου
- Η διάρκεια και ο χρόνος αποπληρωμής του
- Το επιτόκιο
- Οι απαιτούμενες εξασφαλίσεις για την χορήγησή του. Ειδικότερα στην περίπτωση έγκρισης δεν θα πρέπει να αναφέρεται στο σχετικό δικαιολογητικό ότι χορηγείται στο πλαίσιο του προγράμματος με εκχώρηση της επιχορήγησης. Επίσης στην περίπτωση που στις εξασφαλίσεις του δανείου εμπεριέχεται ενεχυρίαση μετρητών (της επιχείρησης) και ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου αιτείται τη χρηματοδότηση τμήματος του επενδυτικού σχεδίου και με ίδια κεφάλαια (βάσει βεβαιώσεων μέσου υπολοίπου), προκειμένου να αποδεικνύεται η επάρκεια των τελευταίων, αυτά θα πρέπει να υπερβαίνουν το απαιτούμενο ποσό τουλάχιστον κατά το ποσό της ενεχυρίασης/εξασφάλισης.

Επισημαίνεται ότι υποβαλλόμενο δικαιολογητικό θα πρέπει να φέρει ημερομηνία προγενέστερη της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.

15.	Κατοχυρωμένη ευρεσιτεχνία/πατέντα της επιχείρησης ή εταιρίου/μέτοχου αυτής, που σχετίζεται με το επιχειρηματικό σχέδιο, εφόσον υφίσταται και δηλωθεί στην αίτηση χρηματοδότησης. (Τύπος δικ/κού ΟΠΣΚΕ – 03.02.)
-----	--

Το σύνολο των δικαιολογητικών που θα επισυναφθούν θα πρέπει να είναι της μορφής αρχείων: .pdf, .jpg, .png και μεγέθους έως 10 MB. Παρέχεται η δυνατότητα επισύναψης μέχρι πέντε (5) διαφορετικών ηλεκτρονικών αρχείων για κάθε διακριτό δικαιολογητικό. Οι ανωτέρω περιορισμοί είναι υποχρεωτικοί και αποτρεπτικοί για την υποβολή της αίτησης. Συμπιεσμένα αρχεία δεν είναι αποδεκτά για λόγους ασφαλείας. Για τη διευκόλυνση των ενδιαφερομένων προτείνεται, τα αρχεία να είναι αυτά ακριβώς που εξάγονται από τα πληροφοριακά συστήματα (ΑΑΔΕ, ΓΕΜΗ κ.ο.κ.), χωρίς επεξεργασία.

ΠΡΟΣΟΧΗ! Δεν προβλέπεται η αναζήτηση τυχόν ελλειπόντων δικαιολογητικών. Ως εκ τούτου οποιαδήποτε έλλειψη δικαιολογητικού που δεν επιτρέπει την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος για την τήρηση των ειδικών προϋποθέσεων συμμετοχής στη δράση, χαρακτηρίζεται ως ουσιώδης και δύναται να καταστήσει την αίτηση απορριπτέα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ & ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ	Βαθμός (Max)
1	Διαθέσιμα κεφάλαια σε σχέση με το Επενδυτικό Σχέδιο	30
2	Ρυθμός μεταβολής κύκλου εργασιών κατά την τελευταία 2ετία	30
3	Ποσοστό αποτελεσμάτων προ φόρων- τόκων & αποσβέσεων (EBITDA) προς τον κύκλο εργασιών κατά την τελευταία 2ετία	30
4	Υπαρξη κατοχυρωμένης ευρεσιτεχνίας/πατέντας που σχετίζεται με το επιχειρηματικό σχέδιο	10

Κριτήριο 1: Διαθέσιμα κεφάλαια σε σχέση με το Επενδυτικό Σχέδιο

Το κριτήριο 1 μετρά το ποσοστό των διαθέσιμων κεφαλαίων της επιχείρησης σε σχέση με το συνολικό προϋπολογισμό της επένδυσης. Η απόδειξη διαθέσιμων κεφαλαίων μπορεί να γίνει με τους κάτωθι τρόπους:

- a. με ίδια της επιχείρησης κεφάλαια,
- b. με δανεισμό (σύμβαση ή έγκριση ή προέγκριση ή πρόθεση) από Τράπεζα
- c. συνδυασμό των ανωτέρω

(βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III «Δικαιολογητικά υποβολής-ένταξης»)

Ο δείκτης υπολογίζεται ως εξής:

$$\Delta 1 = \text{Διαθέσιμα Κεφάλαια} / \text{Συνολικός προϋπολογισμός}$$

I. Στην περίπτωση που η τιμή του δείκτη είναι ίση με 0,25 τίθεται **Βαθμός=0**.

II. Στην περίπτωση που η τιμή του δείκτη είναι ίση ή μεγαλύτερη από 1 τίθεται **Βαθμός = 30**.

III. Στην περίπτωση που η τιμή του δείκτη είναι μεγαλύτερη από 0,25 και μικρότερη από 1 ο βαθμός υπολογίζεται από τον τύπο: **Βαθμός = 30 * Δ1**

Σημειώνεται ότι η κάλυψη τουλάχιστον 25% του προϋπολογισμού αποτελεί τυπική προϋπόθεση συμμετοχής και η τιμή του παραπάνω δείκτη Δ1 δε δύναται να είναι μικρότερη του 0,25.

Κριτήριο 2: Ρυθμός μεταβολής κύκλου εργασιών (ΚΕ) κατά την τελευταία 2ετία

Το κριτήριο 2 υπολογίζει τον ρυθμό μεταβολής του κύκλου εργασιών (κωδικός 500 του Ε3) κατά την τελευταία 2ετία. Ο δείκτης υπολογίζεται ως εξής:

$$\Delta 2 = \frac{KE\ 2024 - KE\ 2023}{|KE\ 2023|}$$

- I.** Στην περίπτωση που η τιμή του δείκτη είναι μικρότερη ή ίση με -0,5, τίθεται **Βαθμός=0**.
- II.** Στην περίπτωση που η τιμή του δείκτη είναι ίση ή μεγαλύτερη από 1 τίθεται **Βαθμός=30**.
- III.** Στην περίπτωση που η τιμή του δείκτη είναι μεγαλύτερη από -0,5 και μικρότερη από 1 ο βαθμός υπολογίζεται από τον τύπο: **Βαθμός = 20*(Δ2+0,5)**
- IV.** Στην περίπτωση που ο ΚΕ 2024 είναι αρνητικός αριθμός τίθεται **Βαθμός=0**.
- V.** Στην περίπτωση που ο ΚΕ 2024 είναι θετικός αριθμός και ο ΚΕ 2023 είναι μηδέν τότε τίθεται **Βαθμός=30**.

Κριτήριο 3: Ποσοστό αποτελεσμάτων προ φόρων- τόκων & αποσβέσεων (EBITDA) προς τον κύκλο εργασιών (Κ.Ε.) κατά την τελευταία 2ετία

Το κριτήριο 3 υπολογίζει το ποσοστό αποτελεσμάτων προ φόρων τόκων και αποσβέσεων (κωδικός 524 του Ε3) ως προς τον κύκλο εργασιών της επιχείρησης (κωδικός 500 του Ε3). Ο δείκτης υπολογίζεται ως εξής:

$$\Delta 3 = \frac{\frac{EBITDA\ 2023}{KE\ 2023} + \frac{EBITDA\ 2024}{KE\ 2024}}{2}$$

- I.** Στην περίπτωση που η τιμή του δείκτη είναι μικρότερη ή ίση από 0, τίθεται **Βαθμός=0**.
- II.** Στην περίπτωση που η τιμή του δείκτη είναι ίση ή μεγαλύτερη από 0,5, τίθεται **Βαθμός=30**.
- III.** Στην περίπτωση που η τιμή του δείκτη είναι μεγαλύτερη από 0 και μικρότερη από 0,5 ο βαθμός υπολογίζεται από τον τύπο: **Βαθμός = 60*Δ3**
- IV.** Στην περίπτωση που ο ΚΕ 2023 ή/και 2024 είναι μηδέν ή αρνητικός αριθμός τίθεται **Βαθμός=0**.

Κριτήριο 4: Ύπαρξη κατοχυρωμένης ευρεσιτεχνίας/πατέντας που σχετίζεται με το επιχειρηματικό σχέδιο

Στο κριτήριο 4 αξιολογείται η τυχόν ύπαρξη κατοχυρωμένης ευρεσιτεχνίας/πατέντας που σχετίζεται με το επιχειρηματικό σχέδιο.

Στην περίπτωση που κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης η επιχείρηση ή εταίρος/μέτοχος αυτής διαθέτει κατοχυρωμένη ευρεσιτεχνία/πατέντα που σχετίζεται με το επιχειρηματικό σχέδιο τότε τίθεται **Βαθμός=10**.

Στην αντίθετη περίπτωση τίθεται **Βαθμός=0**.

Σημειώνεται ότι στο αποτέλεσμα όλων των μαθηματικών πράξεων που εκτελούνται από το ΟΠΣΚΕ προκειμένου να υπολογιστεί η βαθμολογία του κάθε επί μέρους κριτηρίου, αλλά και η συνολική βαθμολογία, πραγματοποιείται αποκοπή στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο.

Η ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία που πρέπει να συγκεντρώσει κάθε επενδυτικό σχέδιο για να είναι επιλέξιμο ανέρχεται σε 40 βαθμούς.

ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ

Για να κριθεί μια αίτηση χρηματοδότησης επιλέξιμη, θα πρέπει να έχει υποβληθεί εμπρόθεσμα, να τηρεί τους όρους και τις τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής στη δράση, να συνοδεύεται από όλα τα προβλεπόμενα στην πρόσκληση δικαιολογητικά συμμετοχής, από τα οποία να είναι δυνατή η εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος αναφορικά με την τήρηση των όρων και των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής και να λάβει βαθμολογία μεγαλύτερη από τη βαθμολογική βάση έγκρισης.

Θα πρέπει δηλαδή να είναι δυνατή η απάντηση ΝΑΙ ή Δεν αφορά (Δ/Α) σε όλα τα παρακάτω ερωτήματα/δηλώσεις:

A/A	ΕΡΩΤΗΜΑ / ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δ/Α
1.	Έχει υποβληθεί μια και μοναδική αίτηση χρηματοδότησης ανά Α.Φ.Μ.;			
2.	Ο δικαιούχος δραστηριοποιείται ή θα δραστηριοποιηθεί στην ελληνική επικράτεια και θα πραγματοποιήσει επένδυση αποκλειστικά εντός Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας;			
3.	Ο δικαιούχος διαθέτει τουλάχιστον δύο (2) πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις, για τις οποίες έχει προσδιοριστεί λογιστικά το τελικό οικονομικό αποτέλεσμα και έχουν υποβληθεί και εκκαθαριστεί τα προσήκοντα φορολογικά έντυπα (έντυπα Ε3 & Ν) στην ΑΑΔΕ;			
4.	Ο δικαιούχος λειτουργεί με επιλέξιμη από την πρόσκληση νομική μορφή;			
5.	Ο δικαιούχος τηρεί Απλογραφικά ή Διπλογραφικά βιβλία του Ν.4308/2014, όπως ισχύει;			
6.	Ο δικαιούχος λειτουργεί νόμιμα διαθέτοντας το κατάλληλο έγγραφο αδειοδότησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και την ασκούμενη δραστηριότητά του;			
7.	Ο δικαιούχος έχει εγγραφεί στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων του άρθρου 20 του ν.4557/2018 (Α' 139), ως ισχύει, εφόσον είναι υπόχρεος;			
8.	Ο δικαιούχος έχει την ιδιότητα της Πολύ Μικρής ή Μικρής ή Μεσαίας Επιχείρησης όπως ορίζεται στη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης			

	Μαΐου 2003 και σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του Καν. Ε.Ε. 651/2014 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων;			
9.	Το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο αφορά σε ενεργό στη ΔΟΥ και επιλέξιμο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση, κωδικό αριθμό δραστηριότητας (ΚΑΔ), στον οποίο ο δικαιούχος δραστηριοποιούνταν ουσιαστικά κατά την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση (Κύριος ΚΑΔ ή/και ΚΑΔ που αντιστοιχεί στα μεγαλύτερα ακαθάριστα έσοδα σύμφωνα με το έντυπο Ε3 του 2024);			
10.	Κατόπιν της αξιολόγησης, το ύψος του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου είναι μεγαλύτερο από το κατώτατο όριο που ορίζεται στην πρόσκληση και δεν υπερβαίνει το άθροισμα του κύκλου εργασιών της επιχείρησης κατά την τελευταία διετία;			
11.	Ο τόπος υλοποίησης της επένδυσης ΔΕΝ αποτελεί κατοικία του δικαιούχου (κύρια ή δευτερεύουσα).			
12.	Ο δικαιούχος ΔΕΝ βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση ή δεν έχουν καταθέσει αίτηση εξυγίανσης οι πιστωτές του.			
13.	Ο δικαιούχος δήλωσε υπεύθυνα ότι δεν εκκρεμεί σε βάρος του εντολή ανάκτησης ενίσχυσης, κατόπιν προηγούμενης αποφάσεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής ένωσης, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά;			
14.	Ο δικαιούχος δήλωσε υπεύθυνα ότι δεν έχει ολοκληρώσει το φυσικό αντικείμενο της επένδυσης ή δεν το έχει υλοποιήσει πλήρως, πριν από την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης;			
15.	Ο δικαιούχος δήλωσε υπεύθυνα ότι τηρεί τη νομοθεσία περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου;			
16.	Ο δικαιούχος δήλωσε υπεύθυνα και δεσμεύτηκε ότι δεν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού του άρθρου 39, παρ. 1-4 και του άρθρου 40, παρ. 1, του Ν. 4488/2017 (Α137/13.09.2017);			
17.	Σε περίπτωση που ο δικαιούχος δραστηριοποιείται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, δηλώνει υπεύθυνα ότι δεν έχει διαπράξει μία ή περισσότερες από τις παραβάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως δ) και στο άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 508/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου;			
18.	Πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του Καν. ΕΕ 2831/2023 (De Minimis) στον οποίο στηρίζεται η Δράση;			

19.	Από τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά τεκμηριώνεται η δυνατότητα κάλυψης τουλάχιστον 25% του συνόλου των δαπανών του επενδυτικού σχεδίου;			
20.	Σε περίπτωση που στο επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνονται δαπάνες ανέγερσης/επέκτασης κτιρίου, υποβάλλονται τα απαιτούμενα αποδεικτικά διαθεσιμότητας του χώρου εγκατάστασης της επένδυσης;			
21.	Τεκμηριώνεται η φερεγγυότητα του δικαιούχου;			
22.	Σε περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο αφορά δραστηριότητα «Καταλύματα» (ΚΑΔ 55) του Τομέα του Τουρισμού, ο δικαιούχος δήλωσε υπεύθυνα και δεσμεύτηκε ότι το κατάλυμα στο οποίο θα υλοποιηθεί η επένδυση, κατά το στάδιο της παραλαβής του έργου, θα κατατάσσεται σε υψηλότερη κατηγορία αστερών ή κλειδιών από αυτή που είχε κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης (όπου προβλέπεται σχετική κατάταξη) και θα τηρεί κατ' ελάχιστον τις προδιαγραφές ανά κατηγορία που αναλύονται στην ενότητα 5 «Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας» της πρόσκλησης;			
23.	Ο δικαιούχος δήλωσε υπεύθυνα και δεσμεύτηκε ότι το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου και οι επιμέρους δαπάνες που περιλαμβάνονται στη συγκεκριμένη αίτηση χρηματοδότησης: • Δεν έχουν χρηματοδοτηθεί στα πλαίσια άλλης δράσης που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους. • Δεν αποτελούν εγκεκριμένες δαπάνες επενδυτικού σχεδίου σε άλλη δράση που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους. • Εφόσον λάβει χώρα έγκριση και για το διάστημα εκείνο που αποτελούν εγκεκριμένες δαπάνες του προς υλοποίηση επενδυτικού σχεδίου, δεν θα υποβληθούν προς ένταξη ή πιστοποίηση σε επενδυτικό σχέδιο άλλης δράσης που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους. <i>Εξαιρούνται οι αιτήσεις / εγκρίσεις χρηματοδότησης που αφορούν χρηματοδοτικά προϊόντα (δάνεια ή εγγυήσεις) που υλοποιούνται με εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους, τα οποία δύνανται συμπληρωματικά να χρηματοδοτούν το ίδιο επενδυτικό σχέδιο, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι κανόνες σώρευσης κρατικών ενισχύσεων.</i>			
24.	Ο δικαιούχος δήλωσε υπεύθυνα και δεσμεύτηκε ότι κατά την υλοποίηση της πράξης θα τηρεί τα προβλεπόμενα στην Ανακοίνωση της επιτροπής (2021/C 373/01): Τεχνικές κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών στην κλιματική αλλαγή κατά την περίοδο 2021-2027			
25.	Ο δικαιούχος δήλωσε υπεύθυνα και δεσμεύτηκε ότι θα υλοποιήσει την πράξη με τρόπο που θα διασφαλίζει:			

	• τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και τη συμμόρφωση με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης • την ισότητα των φύλων και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου • την αποτροπή κάθε διάκρισης λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού • τη διαφάνεια • την προσβασιμότητα για τα άτομα με αναπηρία • την τήρηση της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης και της ενωσιακής πολιτικής στον τομέα του περιβάλλοντος.			
26.	Ο δικαιούχος δήλωσε υπεύθυνα και δεσμεύτηκε ότι μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης και ανάλογα με το είδος και τη φύση της προτεινόμενης Πράξης, θα μεριμνήσει για τις κατάλληλες παρεμβάσεις έτσι ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία (ΑμΕΑ) στις κτιριακές υποδομές, στις υπηρεσίες και στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο;			
27.	Ο δικαιούχος υπέβαλλε ηλεκτρονικά και εμπρόθεσμα αίτηση χρηματοδότησης, η οποία συνοδεύεται από το σύνολο των αναγκαίων στοιχείων, δικαιολογητικών και εντύπων;			
28.	Η αίτηση χρηματοδότησης συγκεντρώνει κατ' ελάχιστο συνολική βαθμολογία 40 στα βαθμολογούμενα κριτήρια αξιολόγησης.			
Απαιτείται θετική απάντηση (ΝΑΙ ή Δ/Α) σε όλα τα παραπάνω προκειμένου η πρόταση να κριθεί επιλέξιμη.				

Σημειώνονται τα κάτωθι:

- Σε περίπτωση έλλειψης ή ανακριβούς δικαιολογητικού που αφορά σε τεκμηρίωση κριτηρίου αξιολόγησης, θα χρησιμοποιούνται μόνο τα στοιχεία εκείνα από τα οποία εξάγεται με βεβαιότητα η βαθμολογία του/των κριτηρίων, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τον επανυπολογισμό της συνολικής βαθμολογίας και την τελική βαθμολογική κατάταξη της αίτησης.
- Σε περίπτωση που, κατά την αξιολόγηση της αίτησης χρηματοδότησης, διαπιστωθεί ότι έχουν περιληφθεί σε αυτή δαπάνες που δεν εντάσσονται στις κατηγορίες δαπανών της πρόσκλησης ή δεν συνδέονται με τη δραστηριότητα της επένδυσης, αυτές κρίνονται ως μη επιχορηγούμενες, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τον συνολικό επιχορηγούμενο προϋπολογισμό, την τήρηση των προβλεπόμενων ποσοστώσεων ανά κατηγορία δαπάνης, την αναλογούσα δημόσια δαπάνη και την κάλυψη του κατώτατου ορίου των 25.000€.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ**ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ Α**

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ
(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :	ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ» 2021-2027						
Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης:							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:		Οδός:		Αριθ:		ΤΚ:	
ΑΦΜ:			Δ/νση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):				
Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις⁽²⁾, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, ως νόμιμος εκπρόσωπος και εκ μέρους της επιχείρησης που υποβάλλει ηλεκτρονική αίτηση χρηματοδότησης στη Δράση «Κλειδί προόδου: Καινοτομία, Εξωστρέφεια και Βιώσιμη Ανάπτυξη στην ΠΚΜ» δηλώνω ότι: - Όλα τα αναγραφόμενα στην ηλεκτρονική μορφή του εντύπου υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης, καθώς και όλα τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά που τη συνοδεύουν είναι ακριβή και αληθή. - Τα οικονομικά στοιχεία που αντλήθηκαν από την ΑΑΔΕ και αποτυπώνονται στην αίτηση χρηματοδότησης είναι σύμφωνα με τα φορολογικά έντυπα που <u>έχουν υποβληθεί και εκκαθαριστεί</u> (έντυπα Ε3 & Ν ή Ε1). - Αποδέχομαι οποιοδήποτε σχετικό έλεγχο για την εξακρίβωση των δηλωθέντων από τις αρμόδιες εθνικές ή κοινοτικές αρχές. - Έχω λάβει σαφή και πλήρη γνώση του περιεχομένου της πρόσκλησης της Δράσης και δεσμεύομαι για την πλήρωση των όρων και τυπικών προϋποθέσεων που αναφέρονται σε αυτή. - Η επιχείρηση έχει υποβάλλει μόνο μία πρόταση στην παρούσα Δράση - Η επιχείρηση έχει την ιδιότητα της Μεσαίας, Μικρής ή Πολύ Μικρής Επιχείρησης σύμφωνα με τον ορισμό της Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003. - Για την εξέταση του μεγέθους της επιχείρησης έχει ληφθεί υπόψη, επιπλέον των άλλων κριτηρίων (ορισμός ΜΜΕ της Σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003) και η Εγκύκλιος της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ με θέμα: Δυνατότητα ενίσχυσης των επιχειρήσεων που λειτουργούν βάσει σύμβασης δικαιόχρησης (Franchise) (Α.Π. 13151/ΕΥΚΕ-ΧΕ 192/10.02.2023) - Η επιχείρηση δεν βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση, ούτε έχουν καταθέσει αίτηση εξυγίανσης οι πιστωτές της.							

9. Δεν εκκρεμεί εις βάρος της επιχείρησης εντολή ανάκτησης προηγούμενης παράνομης και ασυμβίβαστης με την εσωτερική αγορά ενίσχυσης, κατόπιν απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
10. Ο τόπος υλοποίησης της επένδυσης δεν ταυτίζεται με τον τόπο της κύριας ή δευτερεύουσας κατοικίας μου **(για ατομικές επιχειρήσεις)**.
11. Το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου και οι επιμέρους δαπάνες που περιλαμβάνονται στην συγκεκριμένη αίτηση χρηματοδότησης:
- δεν έχουν χρηματοδοτηθεί και δεν αποτελούν εγκεκριμένες δαπάνες σε άλλη δράση που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους,
 - εφόσον εγκριθούν και για το διάστημα εκείνο που αποτελούν εγκεκριμένες δαπάνες του προς υλοποίηση επενδυτικού σχεδίου, δεν θα υποβληθούν προς ένταξη ή πιστοποίηση σε επενδυτικό σχέδιο άλλης δράσης που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους.
- Εξαιρούνται οι αιτήσεις / εγκρίσεις χρηματοδότησης που αφορούν χρηματοδοτικά προϊόντα (δάνεια ή εγγυήσεις) που υλοποιούνται με εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους, τα οποία δύνανται συμπληρωματικά να χρηματοδοτούν το ίδιο επενδυτικό σχέδιο, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι κανόνες σώρευσης κρατικών ενισχύσεων.*
12. Δεν πραγματοποιήθηκαν ενέργειες που να αφορούν το επενδυτικό σχέδιο (έναρξη υλοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικείμενου) πριν από το χρόνο έναρξης επιλεξιμότητας των δαπανών όπως ορίζεται στην Πρόσκληση της Δράσης.
13. Το φυσικό αντικείμενο της επένδυσης δεν έχει ολοκληρωθεί και δεν έχει υλοποιηθεί πλήρως πριν από την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης.
14. Γνωρίζω και δεσμεύομαι ότι, το κατάλυμα στο οποίο θα υλοποιηθεί η επένδυση, κατά το στάδιο της παραλαβής του έργου, θα κατατάσσεται σε υψηλότερη κατηγορία αστέρων ή κλειδιών, από αυτή που είχε κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης (όπου προβλέπεται σχετική κατάταξη) και θα τηρεί κατ' ελάχιστον τις προδιαγραφές ανά κατηγορία που αναλύονται στην ενότητα 5 «Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας» της πρόσκλησης.
- Εξαιρείται αποτελούν τα καταλύματα που εντάσσονται ήδη στην υψηλότερη κατηγορία 5 αστέρων/κλειδιών.*
- (Για επιχειρήσεις με δραστηριότητα «Καταλύματα» (ΚΑΔ 55) του Τομέα του Τουρισμού).**
15. Η επιχείρηση τηρεί τη νομοθεσία περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου.
16. Δε συντρέχουν για την επιχείρηση λόγοι αποκλεισμού του του Ν.4488/2017 (Α137/13.09.2017) άρθρο 39 παρ. 1-4 και άρθρο 40 παρ. 1.
17. Η επιχείρηση δεν έχει διαπράξει μία ή περισσότερες από τις παραβάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως δ) και στο άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 508/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου **(για την περίπτωση που η επιχείρηση δραστηριοποιείται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας)**.
18. Είμαι ενημερωμένος και η πρόταση που υποβάλω είναι εναρμονισμένη και υπακούει στους περιορισμούς και πληροί όλες τις προϋποθέσεις του Κανονισμού 2831/2023 (De Minimis).
19. Δεσμεύομαι ότι αν η επιχείρηση δραστηριοποιείται ή δραστηριοποιηθεί σε τομείς οι οποίοι δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Καν. 2831/2023 και σε έναν ή περισσότερους από τους τομείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, θα διασφαλίζω, με κατάλληλα μέσα, όπως με διαχωρισμό των δραστηριοτήτων ή με διαχωρισμό των λογαριασμών, ότι οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού δεν τυγχάνουν ενίσχυσης ή σσωνος σημασίας που χορηγείται δυνάμει της παρούσας πρόσκλησης, ούτε επωφελούνται από αυτήν.
20. Δεσμεύομαι ότι κατά την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου θα τηρηθούν τα προβλεπόμενα στην Ανακοίνωση της επιτροπής (2021/C 373/01): Τεχνικές κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών στην κλιματική αλλαγή κατά την περίοδο 2021-2027.

21. Αποδέχομαι ότι σε περίπτωση διαπίστωσης ανακριβειών στη δήλωσή μου ή σε περίπτωση διαπίστωσης υποβολής στην ΕΥΔ/ΕΦ ψευδών ή παραπλανητικών στοιχείων, ή αποσιώπηση στοιχείων, η γνώση των οποίων θα οδηγούσε στον αποκλεισμό της ένταξης του επενδυτικού σχεδίου στη Δράση, ή θα οδηγούσε στο να ενταχθεί με όρους ουσιωδώς διαφορετικούς ή σε μη πιστοποίηση της ολοκλήρωσης, η απόφαση ένταξης θα ανακληθεί και:
- α. εάν δεν έχει ολοκληρωθεί η επένδυση και έχει δοθεί τμήμα της ενίσχυσης, θα κληθώ να επιστρέψω εντόκως τη χορηγηθείσα ενίσχυση,
 - β. εάν έχει ολοκληρωθεί η επένδυση, θα κληθώ να επιστρέψω εντόκως το σύνολο της χορηγηθείσας ενίσχυσης.
22. Αποδέχομαι ότι η υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης στη Δράση συνιστά εξουσιοδότηση προς την ΕΥΔ ΠΚΜ και τον ΕΦΕΠΑΕ, για συλλογή στοιχείων που βρίσκονται καταχωρισμένα σε βάσεις δεδομένων (π.χ. ΑΑΔΕ, ΕΡΓΑΝΗ, Γ.Ε.ΜΗ, ΕΦΚΑ-NAT, κ.α.) και σε λοιπά πληροφοριακά συστήματα της Δημόσιας Διοίκησης ή εποπτευόμενων από αυτήν Φορέων, καθώς και για την περαιτέρω επεξεργασία τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Επίσης, γνωρίζω ότι τα δεδομένα από εθνικές βάσεις δεν μπορούν να καλύψουν απαιτούμενα δικαιολογητικά συμμετοχής, όπως αυτά αποτυπώνονται στο σχετικό παράρτημα της πρόσκλησης της Δράσης, αλλά εφόσον ληφθούν τα στοιχεία αυτά κατισχύουν των δηλωθέντων ή/και των αναγραφόμενων στα έντυπα που συνοδεύουν την αίτηση.
23. Σε περίπτωση έγκρισης/ένταξης της πράξης που αφορά η αίτηση χρηματοδότησης, συμφωνώ στη δημοσίευση της επωνυμίας της επιχείρησης, του τίτλου της πράξης και του ποσού της δημόσιας χρηματοδότησης στον κατάλογο των Δικαιούχων της Δράσης, που δημοσιεύεται ηλεκτρονικά ή με άλλο τρόπο, σύμφωνα με το Άρθρο 49, παρ. 3 του Καν. 1060/2021 και το Παράρτημα ΙΧ αυτού.
24. Αποδέχομαι ότι τα μηνύματα που θα αποστέλλονται από το ΟΠΣΚΕ, την ΕΥΔ ΠΚΜ και τον ΕΦ, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στην ηλεκτρονική διεύθυνση e-mail που αποτυπώνεται στα στοιχεία επικοινωνίας στο προφίλ του δικαιούχου, καθώς και στα στοιχεία επικοινωνίας του συντονιστή, επέχουν θέση επίσημων εγγράφων και συνεπάγονται την έναρξη όλων των ενόμων συνεπειών και προθεσμιών και αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της επιχείρησης η παρακολούθηση της/των εν λόγω ηλεκτρονικής/ων διεύθυνσης/ων.
25. Αποδέχομαι ότι στην περίπτωση κοινοποιήσεων – επιδόσεων εγγράφων που αφορούν την Πράξη, τούτες λαμβάνουν χώρα στην φορολογική έδρα της επιχείρησης, η οποία δηλώνεται στην αίτηση χρηματοδότησης και αναφέρεται στο εγκεκριμένο τεχνικό παράρτημα. Περαιτέρω αναλαμβάνω την υποχρέωση να γνωστοποιώ οποιαδήποτε μεταβολή της φορολογικής έδρας της επιχείρησης στον ΕΦ/ΕΥΔ ΠΚΜ. Σε περίπτωση μη γνωστοποίησης οιαδήποτε μεταβολής της φορολογικής έδρας, η κοινοποίηση - επίδοση θα συντελείται στην φορολογική έδρα που αναφέρεται στο ισχύον εγκεκριμένο τεχνικό παράρτημα.
26. Αποδέχομαι ότι κατά την υλοποίηση της πράξης, η επικοινωνία με τον ΕΦ/ΕΥΔ ΠΚΜ αναφορικά με την εξέλιξη και ολοκλήρωση της πράξης δύναται να γίνεται ηλεκτρονικά (onscreen) μέσω ηλεκτρονικών εντύπων, όπως αυτά θα καθοριστούν από τον ΕΦ/ΕΥΔ ΠΚΜ.
27. Παρέχω ρητά τη συναίνεση και συγκατάθεσή μου για την νόμιμη επεξεργασία κατ' άρθρο 6 του Κανονισμού 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για τη Προστασία Δεδομένων) [ΕΕΕΕ L 119 σελ.1-88] σε όλα τα στάδια της υποβαλλόμενης αίτησης χρηματοδότησης, δηλαδή από την υποβολή της ως και, στην περίπτωση υπαγωγής, οριστικοποίηση της συγχρηματοδοτούμενης επένδυσής, σύμφωνα προς τα ειδικότερα οριζόμενα στην ενότητα 14 της Πρόσκλησης της Δράσης.
28. Έχω λάβει γνώση των υποχρεώσεων και δεσμεύομαι ότι κατά την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου θα διασφαλιστούν:
- ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων και η συμμόρφωση με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
 - η ισότητα των φύλων και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου,
 - η αποτροπή κάθε διάκρισης λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού,
 - η διαφάνεια,

- η προσβασιμότητα για τα άτομα με αναπηρία στις κτιριακές υποδομές, στις υπηρεσίες και στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και τα αναφερόμενα στο παράρτημα XI της πρόσκλησης της Δράσης,
- η τήρηση της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης, της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης και της ενωσιακής πολιτικής στον τομέα του περιβάλλοντος.

Ημερομηνία:/...../202..

Για την επιχείρηση

(Στοιχεία Νόμιμου εκπροσώπου, υπογραφή)

(1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

(2) Γνωρίζω ότι «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

Σελίδα 112

**ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ Β: ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΩΡΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ
ΗΨΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (DE MINIMIS) ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) 2023/2831**

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ
(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με
βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :	ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ» 2021-2027				
Ο – Η Όνομα:			Επώνυμο:		
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:					
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:					
Ημερομηνία γέννησης:					
Τόπος Γέννησης:					
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:			Τηλ:		
Τόπος Κατοικίας:		Οδός:		Αριθ:	TK:
ΑΦΜ:			Email:		

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις ⁽²⁾, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:

Α. Η επιχείρηση..... με ΑΦΜ, την οποία νομίμως εκπροσωπώ, λειτουργεί ως ανεξάρτητη επιχείρηση ή συνιστά «ενιαία επιχείρηση» ⁽³⁾ με τις κάτωθι επιχειρήσεις:

A/A	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΑΦΜ
1.		
2.		
3.		

Β. Η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που πρόκειται να χορηγηθεί ⁽⁴⁾ στην επιχείρηση ^{(5),(6)} βάσει της παρούσας αίτησης χρηματοδότησης, αφορά δραστηριότητες της επιχείρησης που **δεν** εμπίπτουν/αφορούν:

- στην πρωτογενή παραγωγή προϊόντων αλείας και της υδατοκαλλιέργειας ^{(7),(8)},
- στη μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλείας και υδατοκαλλιέργειας ⁽⁹⁾, εφόσον το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που αγοράζονται ή διατίθενται στην αγορά,
- στην πρωτογενή παραγωγή ⁽¹⁰⁾ γεωργικών προϊόντων ⁽¹¹⁾,
- στον τομέα της μεταποίησης ⁽¹²⁾ και της εμπορίας ⁽¹³⁾ γεωργικών προϊόντων, όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα τέτοιων προϊόντων που πωλούνται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις ή όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς,
- εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, ιδίως δε ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα,
- ενισχύσεις για τις οποίες τίθεται ως όρος η χρήση εγχώριων αγαθών αντί των εισαγόμενων.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

Γ. Το ύψος των ενισχύσεων που η αιτούσα επιχείρηση, καθώς και οι επιχειρήσεις που λειτουργούν μαζί με αυτήν ως ενιαία επιχείρηση, έχουν αποκτήσει έννομο δικαίωμα λήψης βάσει καθεστώτος de minimis, κατά τα τελευταία τρία έτη (υπολογιζόμενα σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση) από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στο πλαίσιο της δράσης, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ de minimis ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ Η ΑΙΤΟΥΣΑ ΕΝΙΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΕΧΕΙ ΑΠΟΚΤΗΣΕΙ ΕΝΝΟΜΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΛΗΨΗΣ							
α/α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ & ΑΦΜ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ & ΦΟΡΕΑΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ DE MINIMIS	ΑΡΙΘ.ΠΡΩΤ. & ΗΜ/ΝΙΑ ΕΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΕΓΚΡΙΘΕΝ ΠΟΣΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ ΠΟΣΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ⁽¹⁴⁾	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ

Δ. Η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που πρόκειται να χορηγηθεί στην επιχείρηση στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης, αθροιζόμενη με οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση ήσσονος σημασίας που της έχει χορηγηθεί σε επίπεδο «ενιαίας επιχείρησης» υπό σημείο Γ ανωτέρω, δεν υπερβαίνει το ποσό των 300.000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών.

Ε. Η επιχείρηση δεν έχει λάβει άλλη κρατική ενίσχυση για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, η σώρευση των οποίων οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή.

ΣΤ. Αποδέχομαι οποιονδήποτε σχετικό έλεγχο για την εξακρίβωση των δηλωθέντων στοιχείων από τις αρμόδιες εθνικές ή ενωσιακές αρχές, καθώς και τη διασταύρωση αυτών με τα στοιχεία που παρέχονται από πληροφοριακά συστήματα δημοσίων υπηρεσιών.

Ημερομηνία: .../...../202..

Για την επιχείρηση,
-Ο/Η- Νόμιμος εκπρόσωπος

(Ονοματεπώνυμο, υπογραφή)

(1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

(2) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

(3) Στην «ενιαία επιχείρηση» περιλαμβάνονται όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:

α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·

β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

Σελίδα 114

γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας·

δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση.

(4) Η ενίσχυση ή σσωνος σημασίας θεωρείται ότι χορηγείται κατά τον χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό νομικό καθεστώς (πχ. ημερομηνία έκδοσης εγκριτικής απόφασης/ΚΥΑ/σύμβασης), ανεξάρτητα από την ημερομηνία καταβολής της ενίσχυσης ή σσωνος σημασίας στην επιχείρηση.

(5) Σε περίπτωση συγχωνεύσεων ή εξαγορών, όλες οι προηγούμενες ενισχύσεις ή σσωνος σημασίας που έχουν ήδη χορηγηθεί σε οποιαδήποτε από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη για να προσδιοριστεί κατά πόσο η νέα ενίσχυση ή σσωνος σημασίας στη νέα ή στην εξαγοράζουσα επιχείρηση υπερβαίνει το σχετικό ανώτατο όριο.

(6) Αν μια επιχείρηση διασπαστεί σε δύο ή περισσότερες χωριστές επιχειρήσεις, η ενίσχυση ή σσωνος σημασίας που χορηγήθηκε πριν από τη διάσπαση καταλογίζεται στην επιχείρηση που έλαβε αυτή την ενίσχυση, η οποία είναι κατά κανόνα η επιχείρηση που ανέλαβε τις δραστηριότητες για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η ενίσχυση ή σσωνος σημασίας. Εάν ο εν λόγω καταλογισμός δεν είναι δυνατός, οι ενισχύσεις ή σσωνος σημασίας πρέπει να κατανέμονται αναλογικά με βάση τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων των νέων επιχειρήσεων κατά την πραγματική ημερομηνία της διάσπασης.

(7) Ως προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας νοούνται τα προϊόντα που ορίζονται στο άρθρο 5 στοιχεία α) και β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1379/2013.

(8) Ως πρωτογενής παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας νοούνται όλες οι εργασίες που σχετίζονται με την αλιεία, την εκτροφή ή την καλλιέργεια υδρόβιων οργανισμών, καθώς και οι δραστηριότητες εντός της εκμετάλλευσης ή επί του σκάφους που είναι αναγκαίες για την προετοιμασία προϊόντος ζωικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη του πώληση, συμπεριλαμβανομένων της κοπής, του τεμαχισμού σε φιλέτα ή της κατάψυξης, καθώς και η πρώτη πώληση σε μεταπωλητές ή μεταποιητές.

(9) Ως «μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας» νοούνται όλες οι δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένου του χειρισμού, της κατεργασίας και του μετασχηματισμού, που πραγματοποιούνται μετά την εκφόρτωση —ή τη συγκομιδή, στην περίπτωση της υδατοκαλλιέργειας— από τις οποίες προκύπτει ένα μεταποιημένο προϊόν, καθώς και η διανομή του.

(10) Ως πρωτογενής γεωργική παραγωγή νοείται η παραγωγή προϊόντων του εδάφους και της κτηνοτροφίας που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης, χωρίς να εκτελούνται περαιτέρω εργασίες που μεταβάλλουν τη φύση αυτών των προϊόντων.

(11) Γεωργικά προϊόντα είναι τα προϊόντα που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης, με εξαίρεση τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 1379/2013.

(12) Ως μεταποίηση γεωργικών προϊόντων νοείται κάθε επέμβαση επί γεωργικού προϊόντος από την οποία προκύπτει επίσης γεωργικό προϊόν, με εξαίρεση τις εργασίες εντός της γεωργικής εκμετάλλευσης που είναι απαραίτητες για την προετοιμασία προϊόντος ζωικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη του πώληση.

(13) Ως εμπορία γεωργικών προϊόντων νοείται η κατοχή ή η έκθεση με σκοπό την πώληση, την προσφορά προς πώληση, την παράδοση ή οποιονδήποτε άλλον τρόπο διάθεσης στην αγορά, με εξαίρεση την πρώτη πώληση από μέρους πρωτογενούς παραγωγού σε μεταπωλητές ή μεταποιητικές επιχειρήσεις και κάθε δραστηριότητα η οποία προετοιμάζει το προϊόν για μια τέτοια πρώτη πώληση· η πώληση από μέρους πρωτογενούς παραγωγού προς τελικούς καταναλωτές λογίζεται ως εμπορία αν πραγματοποιείται σε χωριστό και ειδικό για τον σκοπό αυτό χώρο.

(14) Σε όλες τις περιπτώσεις χρησιμοποιούνται ακαθάριστα ποσά, δηλαδή πριν αφαιρεθεί ο οποιοσδήποτε φόρος ή άλλη επιβάρυνση. Εάν η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη από την επιχορήγηση, ως ποσό της ενίσχυσης λογίζεται το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησής της. Οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε δόσεις ανάγονται στην αξία τους κατά το χρόνο της χορήγησής τους. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI: ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΜΕ & ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΜΜΕ

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα I του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 651/2014

Άρθρο 1 Επιχείρηση

Επιχείρηση θεωρείται κάθε οντότητα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Σε αυτές περιλαμβάνονται ειδικότερα αυταπασχολούμενα άτομα και οικογενειακές επιχειρήσεις που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, καθώς και προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

Άρθρο 2 Αριθμός απασχολούμενων και οικονομικά όρια προσδιορίζονται τις κατηγορίες επιχειρήσεων

1. Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ) αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα €50 εκ. και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα €43 εκ..
2. Στην κατηγορία των ΜμΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα €10 εκ..
3. Στην κατηγορία των ΜμΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από δέκα εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα €2 εκ..

Άρθρο 3 Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών

1. "Ανεξάρτητη επιχείρηση" είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.
2. "Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις" είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, μόνη ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25% ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρηση).

Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών, και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι, μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την οικεία επιχείρηση:

α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις (επιχειρηματικοί άγγελοι), εφόσον το σύνολο της επένδυσης των εν λόγω επιχειρηματικών αγγέλων στην ίδια επιχείρηση δεν υπερβαίνει τα €1,25 εκ..

β) πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού.

γ) θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης·

δ) αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από €10 εκ. και με λιγότερους από 5.000 κατοίκους.

3. "Συνδεδεμένες επιχειρήσεις" είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μια από τις ακόλουθες σχέσεις:

α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·

β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·

γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί κυρίαρχη επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας·

δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυρίαρχη επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που κατέχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή μέσω οποιουδήποτε από τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις εν λόγω σχέσεις μέσω ενός φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις, εφόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές.

Ως όμορη αγορά νοείται η αγορά ενός προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατόντη της σχετικής αγοράς.

4. Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜμΕ, εάν το 25% ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.

5. Μια επιχείρηση μπορεί να υποβάλει δήλωση σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθοριστεί επακριβώς ποιος το κατέχει, οπότε η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25 % ή περισσότερο, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή ενωσιακές διατάξεις.

Άρθρο 4 Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών και περιόδους αναφοράς

1. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματοοικονομικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς το φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους φόρους.

2. Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν η υπέρβαση των εν λόγω ορίων επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.

3. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από καλόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Άρθρο 5 Ο αριθμός απασχολούμενων

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής, επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ. Στον αριθμό απασχολούμενων περιλαμβάνονται:

α) οι μισθωτοί

β) τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιώνονται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο·

γ) οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες

δ) οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά οφέλη από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές, που βρίσκονται σε επαγγελματική κατάρτιση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης, δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολούμενων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται.

Άρθρο 6 Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης

1. Στην περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.

2. Στην περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή —εφόσον υπάρχουν— τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατάντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης.

3. Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Σε αυτά προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που συνδέονται με αυτές τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.

Για την εφαρμογή επίσης της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατάντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο.

4. Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΜΜΕ

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ: Σε περίπτωση που η επιχείρηση είναι μέλος οργανωμένου ομοιόμορφου δικτύου διανομής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών, η Δήλωση ΜμΕ θα πρέπει να είναι υπογεγραμμένη και από Ορκωτό Ελεγκτή - Λογιστή (παρέχοντας κατ' ελάχιστον την πληροφορία για το ονοματεπώνυμο του υπογράφοντος Ορκωτού Ελεγκτή - Λογιστή και της ελεγκτικής εταιρείας στην οποία ανήκει).

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΜΜΕ**1. Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης** (στοιχεία του δυνητικού δικαιούχου)

Επωνυμία:

Διεύθυνση έδρας:

ΑΦΜ ή VAT:

Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών (Πρόεδρος, Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση) :

2. Τύπος της επιχείρησης (για να βρείτε τον τύπο της επιχείρησης ανατρέξτε στον Ορισμό ΜΜΕ)

Σημειώστε με ένα σταυρό την περίπτωση/εις στην/στις οποία/ες υπάγεται η αιτούσα:

☐ **Ανεξάρτητη επιχείρηση**

Στην περίπτωση αυτή, τα στοιχεία που αναγράφονται παρακάτω προκύπτουν από τους λογαριασμούς της επιχείρησης και μόνον. Να συμπληρωθεί μόνο η δήλωση χωρίς παραρτήματα.

☐ **Συνεργαζόμενη επιχείρηση**

Να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί το παράρτημα Α (και τα τυχόν συμπληρωματικά δελτία). Στη συνέχεια να συμπληρωθεί η δήλωση και το αποτέλεσμα των υπολογισμών να μεταφερθεί στον πίνακα που παρατίθεται παρακάτω.

☐ **Συνδεδεμένη επιχείρηση**

Να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί το παράρτημα Β (και τα τυχόν συμπληρωματικά δελτία). Στη συνέχεια να συμπληρωθεί η δήλωση και το αποτέλεσμα των υπολογισμών να μεταφερθεί στον πίνακα που παρατίθεται παρακάτω

3. Στοιχεία για τον προσδιορισμό της κατηγορίας επιχείρησης

Τα στοιχεία υπολογίζονται σύμφωνα με Παράρτημα Ι του ΕΕ 651/2014 σχετικά με τον ορισμό των ΜΜΕ.

Περίοδος αναφοράς : 2024

Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)

Προσοχή: Σε σχέση με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση υπάρχει μεταβολή των στοιχείων η οποία ενδέχεται να επιφέρει αλλαγή του μεγέθους της αιτούσας επιχείρησης (πολύ μικρή, μικρή, μεσαία ή μεγάλη επιχείρηση);

☐ **Όχι**☐ **Ναι** [να επισυναφθεί δήλωση σχετικά με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση]**Υπογραφή**

Ονοματεπώνυμο του προσυπογράφοντος, που είναι εξουσιοδοτημένος να εκπροσωπεί την επιχείρηση:

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

Σελίδα 120

.....
Δηλώνω υπεύθυνα ότι τα στοιχεία της παρούσης δήλωσης, καθώς και των ενδεχόμενων παρατημάτων της είναι ακριβή και αληθή.

.....(τόπος), (ημερομηνία)

Σφραγίδα επιχείρησης & Υπογραφή Εκπροσώπου:

Εφόσον απαιτείται:

Ονοματεπώνυμο & Εταιρία Ορκωτού Ελεγκτή – Λογιστή

.....
 Υπογραφή Ορκωτού Ελεγκτή – Λογιστή:

(Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, η δήλωση υπογράφεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα)

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ: Δεν απαιτείται συμπλήρωση όταν ο δικαιούχος είναι ανεξάρτητη επιχείρηση

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗ ή ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Επισυναπτόμενα παραρτήματα

- **Παράρτημα Α** εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνεργαζόμενη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία)
- **Παράρτημα Β** εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνδεδεμένη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία)

Υπολογισμός των στοιχείων για συνεργαζόμενη ή/και συνδεδεμένη επιχείρηση

Περίοδος αναφοράς: 2024

	Αριθμός απασχολουμένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)
1. Στοιχεία ⁽¹⁾ της αιτούσας επιχείρησης ή των ενοποιημένων λογαριασμών			
2. Κατ' αναλογία συγκεντρωτικά στοιχεία ⁽¹⁾ όλων των συνεργαζόμενων επιχειρήσεων			
3. Άθροισμα στοιχείων ⁽¹⁾ όλων των συνδεδεμένων επιχειρήσεων που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης			
Σύνολο ⁽²⁾			

(1) Τα στοιχεία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των εργαζομένων, υπολογίζονται με βάση τους λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της επιχείρησης, ή – εφόσον υπάρχουν – τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται η επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

(2) Τα αποτελέσματα της γραμμής «Σύνολο» πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα της δήλωσης σχετικά με τα «Στοιχεία για τον προσδιορισμό της κατηγορίας της επιχείρησης».

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

Σελίδα 122

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α**Συνεργαζόμενη επιχείρηση**

Για κάθε επιχείρηση για την οποία συμπληρώνεται «δελτίο εταιρικής σχέσης» [ένα δελτίο για κάθε επιχείρηση συνεργαζόμενη με την αιτούσα επιχείρηση και για τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις των ενδεχόμενων συνδεδεμένων επιχειρήσεων, των οποίων τα στοιχεία δεν περιλαμβάνονται ακόμη στους ενοποιημένους λογαριασμούς ⁽¹⁾], τα στοιχεία του σχετικού «πίνακα εταιρικής σχέσης» πρέπει να μεταφέρονται στον ακόλουθο συγκεφαλαιωτικό πίνακα:

Πίνακας Α

Συνεργαζόμενη επιχείρηση (επωνυμία)	Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
Σύνολο			

⁽¹⁾ Ακόμη και εάν τα στοιχεία σχετικά με μία επιχείρηση περιλαμβάνονται στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, πρέπει παρόλα αυτά να εφαρμόζεται το ποσοστό που ορίζεται στο εν λόγω άρθρο (ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 2).

Σημείωση: Τα στοιχεία αυτά είναι το αποτέλεσμα υπολογισμού κατ' αναλογία που πραγματοποιείται στο «δελτίο εταιρικής σχέσης» που συμπληρώνεται για κάθε άμεσα ή έμμεσα συνεργαζόμενη επιχείρηση.

Τα στοιχεία της γραμμής «**Σύνολο**» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 2 (σχετικά με τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

ΔΕΛΤΙΟ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ**1. Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης (στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης)**

Επωνυμία:

Διεύθυνση έδρας:

ΑΦΜ ή VAT:

Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών (Πρόεδρος, Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση) :

2. Ακαθάριστα στοιχεία της εν λόγω συνεργαζόμενης επιχείρησης

Περίοδος αναφοράς: 2024			
	Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)
Ακαθάριστα στοιχεία			

Σημείωση: Αυτά τα ακαθάριστα στοιχεία προκύπτουν από τους λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, στα οποία προστίθεται το 100% των στοιχείων των συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων, εκτός εάν τα δεδομένα των συνδεδεμένων επιχειρήσεων περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης στα λογιστικά στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης. Εάν χρειάζεται, πρέπει να προστίθενται τα δελτία σύνδεσης για τις επιχειρήσεις που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης.

3. Υπολογισμός κατ' αναλογία

α) Ακριβής αναφορά του ποσοστού συμμετοχής* που κατέχει η επιχείρηση που συμπληρώνει τη δήλωση (ή από τη συνδεδεμένη επιχείρηση μέσω της οποίας δημιουργείται η σχέση με τη συνεργαζόμενη επιχείρηση), στη συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου:

Αναφορά και του ποσοστού συμμετοχής* που κατέχει η συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου στην επιχείρηση που καταρτίζει η δήλωση (ή στη συνδεδεμένη επιχείρηση):

β) Να επιλεγεί το υψηλότερο ποσοστό από τα δύο προηγούμενα και να συμπεριληφθεί στα ακαθάριστα στοιχεία που αναφέρονται στο προηγούμενο πλαίσιο. Τα αποτελέσματα του κατ' αναλογία υπολογισμού μεταφέρονται παρακάτω:

Πίνακας εταιρικής σχέσης

Ποσοστό: ...	Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)
Αποτελέσματα κατ' αναλογία			

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Α του παραρτήματος Α.

* Όσον αφορά τη συμμετοχή στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο ποσοστό. Στο ποσοστό αυτό πρέπει να προστεθεί το ποσοστό συμμετοχής στην ίδια επιχείρηση που ανήκει σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 2 εδάφιο 1).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β
Συνδεδεμένες επιχειρήσεις

Α. Προσδιορισμός της περίπτωσης στην οποία υπάγεται η αιτούσα επιχείρηση

- ☐ **Περίπτωση 1:** Η αιτούσα επιχείρηση καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ή περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στους ενοποιημένους λογαριασμούς άλλης συνδεδεμένης επιχείρησης [πίνακας Β(1)].
- ☐ **Περίπτωση 2:** Η αιτούσα επιχείρηση ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις δεν καταρτίζουν ενοποιημένους λογαριασμούς ή δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης [πίνακας Β(2)].

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς τους και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με τις εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατόντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.

Β. Μέθοδοι υπολογισμού ανάλογα με την περίπτωση

Περίπτωση 1: Ως βάση υπολογισμού χρησιμοποιούνται οι ενοποιημένοι λογαριασμοί. Να συμπληρωθεί ο παρακάτω πίνακας Β(1):

Πίνακας Β (1)

	Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ) (*)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)
Σύνολο			

(*) Όταν στους ενοποιημένους λογαριασμούς δεν φαίνεται ο αριθμός εργαζομένων, ο αριθμός τους υπολογίζεται με την άθροιση του αριθμού εργαζομένων όλων των επιχειρήσεων με τις οποίες συνδέεται η αιτούσα επιχείρηση.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 1 του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

Προσδιορισμός των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης

Συνδεδεμένη επιχείρηση (επωνυμία/ ακριβή στοιχεία)	Διεύθυνση της εταιρικής έδρας	ΑΦΜ ή VAT	Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των βασικών διευθυνόντων
A.			
B.			
Γ.			
Δ.			
Ε.			

Σημαντική σημείωση: Οι συνεργαζόμενες επιχειρήσεις μιας παρόμοιας συνδεδεμένης επιχείρησης, που δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης, πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α.

Περίπτωση 2: Για κάθε συνδεδεμένη επιχείρηση (συμπεριλαμβανομένων των σχέσεων μέσω άλλων συνδεδεμένων επιχειρήσεων), πρέπει να συμπληρώνεται ένα «δελτίο σύνδεσης» και να γίνεται απλή άθροιση των λογαριασμών όλων των συνδεδεμένων επιχειρήσεων συμπληρώνοντας τον πίνακα Β(2) παρακάτω.

Πίνακας Β (2)

Επιχείρηση αριθ.:	Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)
1. (*)			
2. (*)			
3. (*)			
4. (*)			
5. (*)			
Σύνολο			

(*) να προστίθεται ένα «δελτίο σύνδεσης» ανά επιχείρηση.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 3 (σχετικά με τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΔΕΣΗΣ**1. Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης** (συνδεδεμένη επιχείρηση που δεν περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στον πίνακα Β (1))

Επωνυμία:

Διεύθυνση έδρας:

ΑΦΜ ή VAT:

Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών (Πρόεδρος, Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση) :

2. Στοιχεία της εν λόγω συνδεδεμένης επιχείρησης

Περίοδος αναφοράς: 2024			
	Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)
Σύνολο			

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Β(2) του παραρτ. Β.

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς τους και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με τις εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατόντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης. Ακόμη και εάν τα στοιχεία σχετικά με μία επιχείρηση περιλαμβάνονται στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, πρέπει παρόλα αυτά να εφαρμόζεται το ποσοστό που ορίζεται στο εν λόγω άρθρο (ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 2).

Παρόμοιες συνεργαζόμενες επιχειρήσεις πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII: ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Για την επαλήθευση/πιστοποίηση των δαπανών του έργου απαιτείται τεκμηρίωση με τα ακόλουθα παραδοτέα, τα οποία υποβάλλονται με την αίτηση επαλήθευσης/πιστοποίησης:

Γενικά Παραδοτέα

α/α	Κωδικός Τύπου ΟΠΣΚΕ	ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ	ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ	ΤΕΛΙΚΗ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ
1.	09.05.	Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/86 του νομίμου εκπροσώπου της επιχείρησης με το γνήσιο της υπογραφής ή με ψηφιακή υπογραφή ή από το gov.gr , στην οποία θα αναφέρεται ότι όλα τα υποβληθέντα παραστατικά και δικαιολογητικά που συνοδεύουν το αίτημα επαλήθευσης είναι ακριβή αντίγραφα των πρωτοτύπων και δεν αντιστοιχούν σε δαπάνες που έχουν χρηματοδοτηθεί από άλλο εθνικό ή κοινοτικό πρόγραμμα.	✓	✓
2.	07.03.	Ψηφιακή βεβαίωση μητρώου επιχειρήσεων μέσω της ψηφιακής πύλης myAADE στην οποία θα εμφανίζονται τα τρέχοντα στοιχεία της επιχείρησης και των τυχόν εγκαταστάσεων που διατηρεί.	✓	✓
3.	07.05.	Για ατομικές επιχειρήσεις: Έντυπο Ε1- Δήλωση Φορολογίας Εισοδήματος (τελευταίο υποβλημένο έντυπο)	✓	✓
4.	02.02.	Για εταιρείες: Τροποποίηση καταστατικού, εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση.	✓	✓
5.	01.08.	Τυχόν έγγραφο/α που επιβάλλονται να προσκομισθούν σύμφωνα με τους ειδικούς όρους της απόφασης ένταξης.	✓	✓
6.	04.18.	Εφόσον στο χρηματοδοτικό σχήμα περιλαμβάνεται δάνειο: - Σύμβαση του δανείου και τροποποιήσεις αυτής από το περιεχόμενο της οποίας να προκύπτει ότι το δάνειο αφορά την χρηματοδότηση της συγκεκριμένης επένδυσης. - Πρόσφατη βεβαίωση της τράπεζας που έχει χορηγήσει το επενδυτικό δάνειο στην οποία θα αναφέρονται ο σκοπός και αναλυτικά, οι εκταμιεύσεις που έχουν	✓	✓

		πραγματοποιηθεί με τις αντίστοιχες ημερομηνίες τους και το ανεξόφλητο υπόλοιπο δανείου. - Λογιστική απεικόνιση του δανείου.		
7.	04.18.	Εφόσον έχει γίνει εκχώρηση επιχορήγησης: - Σύμβαση εκχώρησης επιχορήγησης έναντι δανείου και τυχόν τροποποιήσεις - Πρόσφατη βεβαίωση της τράπεζας που έχει χορηγήσει το δάνειο έναντι επιχορήγησης, στην οποία θα αναφέρονται οι εκταμιεύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί με τις αντίστοιχες ημερομηνίες τους, το τρέχον ανεξόφλητο υπόλοιπο και το IBAN του λογαριασμού στον οποίο θα πραγματοποιηθεί η καταβολή της επιχορήγησης. - Λογιστική απεικόνιση του δανείου.	✓	✓
8.	05.01.	Παραδοτέα τεκμηρίωσης τήρησης των μέτρων πληροφόρησης που προβλέπονται στα άρθρα 46-50 και το παράρτημα ΙΧ του Κανονισμού 1060/2021 και ορίζονται στον Οδηγό Επικοινωνίας του ΕΣΠΑ 2021-2027.	✓	✓
9.	01.01.	Αδειοδοτικό έγγραφο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και την ενισχυόμενη, στο πλαίσιο της υλοποιηθείσας επένδυσης δραστηριότητα (π.χ. άδεια λειτουργίας, Υπεύθυνη δήλωση έναρξης λειτουργίας, απαλλακτικό άδειας λειτουργίας, γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας κλπ.). Σε περίπτωση που κατά την τυπική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου δεν είναι διαθέσιμο το εν ισχύ έγγραφο αδειοδότησης, υποβάλλεται, κατ'ελάχιστον, η υποβληθείσα στον αρμόδιο φορέα αίτηση έκδοσης αυτού. Για έργα με δραστηριότητα επένδυσης «Καταλύματα» (ΚΑΔ επένδυσης 55) υποβάλλεται επιπλέον: - Πιστοποιητικό κατάταξης ξενοδοχείων και οργανωμένων τουριστικών κατασκηνώσεων (camping) σε κατηγορίες αστέρων πριν (εφόσον υφίσταται) και μετά την επένδυση ή - Πιστοποιητικό κατάταξης Ενοικιαζόμενων Επιπλωμένων Δωματίων – Διαμερισμάτων (ΕΕΔΔ) σε κατηγορίες κλειδιών πριν (εφόσον υφίσταται) και μετά την επένδυση.		✓

10.	04.13.	Σε περίπτωση λήψης ενδιάμεσης δόσης επιχορήγησης, αντίγραφο της σχετικής εγγραφής στα βιβλία της επιχείρησης.		✓

Παραδοτέα Φυσικού & Οικονομικού Αντικειμένου ανά κατηγορία δαπάνης

Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος

α/α	Κωδικός Τύπου ΟΠΣΚΕ	ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ	ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ	ΤΕΛΙΚΗ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ
1.	04.19.	Παραστατικά τιμολόγησης (σε περίπτωση προμηθευτή εξωτερικού Invoice & Proforma invoice) και, εφόσον απαιτείται, αποδεικτικά στοιχεία διακίνησης (και στις περιπτώσεις αυτεπιστασίας), και λοιπά σχετικά παραστατικά. Στα παραστατικά θα πρέπει να περιγράφεται αναλυτικά η προμήθεια υλικών ή η εκτέλεση των εργασιών και τα επί μέρους κόστη. Σε αντίθετη περίπτωση θα πρέπει να συνοδεύονται από ανάλυση κόστους εργασιών του προμηθευτή.	✓	✓
2.	04.19. / 04.12. / 04.13.	Παραστατικά εξόφλησης, όπως αναλυτικά αναφέρονται στην ενότητα 10.2 «Εξόφληση δαπανών επενδυτικού σχεδίου».	✓	✓
3.	04.13.	Λογιστικές εγγραφές: Για Γ' κατηγορίας βιβλία: - Ημερολογιακές εγγραφές παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών. - Αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50) για τα έτη που διενεργήθηκαν και εξοφλήθηκαν οι δαπάνες. Για Β' κατηγορίας βιβλία: Εκτύπωση του βιβλίου εσόδων - εξόδων για τους μήνες που διενεργήθηκαν οι δαπάνες.	✓	✓
4	04.14.	Μητρώο παγίων.	✓	✓

5.	02.03.	Αντίγραφο τίτλου ιδιοκτησίας και μεταγραφή αυτού στο Υποθηκοφυλακείο/Κτηματολόγιο. Σε περίπτωση που οι κτιριακές επεμβάσεις υλοποιηθούν σε μη ιδιόκτητο χώρο τότε πρέπει να υποβληθεί συμφωνητικό μίσθωσης ή σύσταση επικαρπίας ή παραχώρηση χρήσης διάρκειας τουλάχιστον έξι (6) ετών από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης. Ειδικά για ανέγερση/επέκταση κτιρίου το συμφωνητικό μίσθωσης πρέπει να είναι διάρκειας τουλάχιστον δώδεκα (12) ετών από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης. Τα ανωτέρω συμφωνητικά μίσθωσης πρέπει να έχουν υποβληθεί στην ΑΑΔΕ και να έχουν γίνει αποδεκτά από τα συμβαλλόμενα μέρη.	✓	✓
6.	04.03.	Άδεια δόμησης με τις τυχόν αναθεωρήσεις ή έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας ή όποια άλλη μορφή έγκρισης εργασιών απαιτείται από τις πολεοδομικές διατάξεις ή ηλεκτρονική βεβαίωση αρμόδιου μηχανικού ότι δεν απαιτείται κάποιου είδους έγκριση. Επιπλέον, τακτοποίηση / νομιμοποίηση χώρου σε ισχύ, εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση. Σε περίπτωση ανέγερσης, κατά την ολοκλήρωση απαιτείται Πιστοποιητικό Ελέγχου Κατασκευής (Π.Ε.Κ.) ή Τελική Θεώρηση από την αρμόδια ΥΔΟΜ. Κατά την ενδιάμεση επαλήθευση δύναται να υποβληθεί η σχετική αίτηση/βεβαίωση περί υποβολής αίτησης έκδοσης πολεοδομικής άδειας, όπου απαιτείται.	✓	✓
7.	04.03.	Τα εγκεκριμένα από την Πολεοδομία σχέδια (τοπογραφικό διάγραμμα, διάγραμμα κάλυψης/δόμησης, κατόψεις, τομές, όψεις) όπου απαιτούνται. Κατά την ενδιάμεση επαλήθευση δύναται να υποβληθούν τα σχέδια που συνοδεύουν την αίτηση έκδοσης πολεοδομικής άδειας, όπου απαιτείται.	✓	✓
8.	04.03.	Αντίγραφα συμφωνητικών και η υποβεβλημένη κατάσταση συμφωνητικών παραγράφου 16 άρθρου 8 Ν.1882/1990, εφόσον αυτά συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία.	✓	✓

9.	04.03.	Τεχνική έκθεση/βεβαίωση καλής εκτέλεσης με περιγραφή των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν μέχρι το χρόνο υποβολής του αιτήματος καταβολής, συνοδευόμενη από αναλυτικές επιμετρήσεις και υπογεγραμμένη από αρμόδιο μηχανικό. Στην έκθεση θα πρέπει να πραγματοποιείται και αναφορά στον τρόπο διασφάλισης της προσβασιμότητας των ΑμεΑ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην αντίστοιχη εθνική νομοθεσία (Ν.4067/2012 ως ισχύει - άρθρα 26 και 27, σχετικές Υπουργ. Αποφάσεις και ερμηνευτικές εγκύκλιοι ΥΠΕΚΑ, νομοθεσία τουριστικών καταλυμάτων κλπ.).		✓
----	--------	---	--	---

Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων

α/α	Κωδικός Τύπου ΟΠΣΚΕ	ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ	ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ	ΤΕΛΙΚΗ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ
1.	04.19.	Παραστατικά τιμολόγησης (σε περίπτωση προμηθευτή εξωτερικού Invoice & Proforma invoice) και, εφόσον απαιτείται, παραστατικά στοιχεία διακίνησης και εγκατάστασης του εξοπλισμού/μηχανημάτων και λοιπά σχετικά παραστατικά (Δελτία αποστολής, CMR, Packing List, Bill of Lading, Documento di Trasporto, παραστατικά εκτελωνισμού και οποιοδήποτε άλλο παραστατικό μεταφοράς απαιτείται κατά περίπτωση, ανάλογα με τον τόπο προέλευσης και τον τρόπο μεταφοράς).	✓	✓
2.	04.19.	Απαλλακτικό ΦΠΑ για τις περιπτώσεις απαλλαγής.	✓	✓
3.	04.19. / 04.12. / 04.13.	Παραστατικά εξόφλησης, όπως αναλυτικά αναφέρονται στην ενότητα 10.2 «Εξόφληση δαπανών επενδυτικού σχεδίου».	✓	✓
4.	04.13.	Λογιστικές εγγραφές: Για Γ' κατηγορίας βιβλία: - Ημερολογιακές εγγραφές παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών.	✓	✓

		- Αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50) για τα έτη που διενεργήθηκαν και εξοφλήθηκαν οι δαπάνες. Για Β' κατηγορίας βιβλία: Εκτύπωση του βιβλίου εσόδων - εξόδων για τους μήνες που διενεργήθηκαν οι δαπάνες.		
5.	04.14.	Μητρώο παγίων.	✓	✓
6.	04.15.	Βεβαίωση προμηθευτή για το καινούργιες, αμεταχείριστο και περί μη παρακράτησης κυριότητας του εξοπλισμού που περιλαμβάνεται στα παραστατικά της επένδυσης. Στην βεβαίωση θα πρέπει να γίνεται αναλυτική αναφορά στον εξοπλισμό και να αναγράφονται τα serial number, όπου αυτά υφίστανται και δεν αναγράφονται στα παραστατικά τιμολόγησης. Επίσης θα πρέπει να φέρει σφραγίδα και υπογραφή του προμηθευτή. Για δαπάνες προμήθειας μεταφορικών μέσων, αρκεί η προσκόμιση άδειας κυκλοφορίας, στην οποία θα αναφέρεται η ημερομηνία πρώτης κυκλοφορίας, καθώς και ότι δεν υπάρχει παρακράτηση κυριότητας του οχήματος.	✓	✓
7.	04.16.	Σε περίπτωση δαπάνης χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού: - αντίγραφο της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης - Πρωτότυπη βεβαίωση της εταιρείας χρηματοδοτικής μίσθωσης στην οποία θα αναφέρεται ο εξοπλισμός που έχει παραδοθεί και η αξία αυτού, με επισυναπτόμενη κατάσταση των σχετικών τιμολογίων, καθώς και οι καταβληθείσες από τον φορέα δόσεις με τις αντίστοιχες ημερομηνίες (δεν γίνεται δεκτή σύμβαση με ημερομηνία προγενέστερη της έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών).	✓	✓
8.	04.02.	Αντίγραφο πιστοποιητικού CE (Ευρωπαϊκής Ένωσης) ή δήλωση συμμόρφωσης για τον ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό.	✓	✓

9.	02.03.	Για δαπάνες εξοπλισμού που δεν δύναται η απόσπαση του από τον τόπο υλοποίησης της επένδυσης, χωρίς αυτός να χάσει μέρος ή το σύνολο της αξίας του (π.χ. προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού γεωθερμίας, συστήματος θέρμανσης, κεντρικού κλιματισμού, ασφαλείας, παραγωγής ενέργειας κλπ), θα πρέπει να υπάρχει ιδιοκτησία ή παραχώρηση χρήσης ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) ετών. Η περίοδος της εξαετίας υπολογίζεται από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης.	✓	✓
10.	04.02.	Για δαπάνες προμήθειας μεταφορικών μέσων: Αντίγραφο άδειας κυκλοφορίας, από την οποία θα προκύπτει ότι το όχημα είναι επαγγελματικής χρήσης.	✓	✓
11.	04.02.	Για την περίπτωση δαπάνης εγκατάστασης φωτοβολταϊκού σταθμού από αυτοπαραγωγό με σύστημα αποθήκευσης απαιτείται: - Ηλεκτρομηχανολογική μελέτη της εγκατάστασης. - Σύμβαση Σύνδεσης με τον Διαχειριστή Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ). - Σύμβαση συμφητισμού με πάροχο επιλογής δικαιούχου. - Βεβαίωση ενεργοποίησης του σταθμού. Κατά την ενδιάμεση επαλήθευση δύναται να υποβληθεί μόνο η αίτηση για σύμβαση συμφητισμού και ενεργοποίησης του σταθμού.	✓	✓
12.	04.02.	Αντίγραφα συμφωνητικών και η υποβεβλημένη κατάσταση συμφωνητικών παραγράφου 16 άρθρου 8 Ν.1882/1990, εφόσον αυτά συντάχθηκαν.	✓	✓

Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών

α/α	Κωδικός Τύπου ΟΠΣΚΕ	ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ	ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ	ΤΕΛΙΚΗ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ
1.	04.19.	Παραστατικά τιμολόγησης, στα οποία θα πρέπει να περιγράφονται οι υπηρεσίες που παρασχέθηκαν (σε περίπτωση προμηθευτή εξωτερικού Invoice & Proforma invoice). Σε περίπτωση που οι υπηρεσίες δεν περιγράφονται θα πρέπει να συνοδεύονται από ανάλυση εργασιών του προμηθευτή.	✓	✓
2.	04.19. / 04.12. / 04.13.	Παραστατικά εξόφλησης, όπως αναλυτικά αναφέρονται στην ενότητα 10.2 «Εξόφληση δαπανών επενδυτικού σχεδίου».	✓	✓
3.	04.13.	Λογιστικές εγγραφές: Για Γ' κατηγορίας βιβλία: - Ημερολογιακές εγγραφές παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών. - Αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50) για τα έτη που διενεργήθηκαν και εξοφλήθηκαν οι δαπάνες. Για Β' κατηγορίας βιβλία: Εκτύπωση του βιβλίου εσόδων - εξόδων για τους μήνες που διενεργήθηκαν οι δαπάνες.	✓	✓
4.	04.14.	Μητρώο παγίων, στο μέτρο που οι δαπάνες χαρακτηρίζονται ως άυλα πάγια και προβλέπεται η εγγραφή τους.	✓	✓
5.	04.04.	Αντίγραφα συμφωνητικών και η υποβεβλημένη κατάσταση συμφωνητικών παραγράφου 16 άρθρου 8 Ν.1882/1990, εφόσον αυτά συντάχθηκαν.	✓	✓
6.	04.04.	Σε περιπτώσεις λογισμικού υπό καθεστώς υπηρεσίας, εκτύπωση από το λογαριασμό του χρήστη από την οποία θα προκύπτει ο χρήστης του λογισμικού, η ημερομηνία ενεργοποίησης της υπηρεσίας και η διάρκεια παραχώρησης της άδεια χρήσης.	✓	✓

		Σε περιπτώσεις εξοπλισμού υπό καθεστώς υπηρεσίας, εκτύπωση από το διαχειριστή της υπηρεσίας από την οποία θα προκύπτει ο χρήστης και το είδος της υπηρεσίας, καθώς και η ημερομηνία ενεργοποίησης της.		
7.	04.04.	Αντίγραφα μελετών, ερευνών, εγχειριδίων, αποτελεσμάτων δοκιμών κλπ. ανάλογα και με τη φύση της υπηρεσίας (π.χ. μελέτες διαχειριστικών συστημάτων, μελέτες ανάπτυξης προϊόντων/υπηρεσιών, μελέτες σχεδιασμού συσκευασίας – ετικέτας – εταιρικής ταυτότητας κλπ).	✓	✓
8.	04.04.	Για δαπάνες πιστοποίησης/κατοχύρωσης: Αντίγραφο πιστοποιητικού από διαπιστευμένο φορέα/ Αντίγραφο του κατοχυρωμένου σήματος / Αντίγραφο κατοχυρωμένης ευρεσιτεχνίας.	✓	✓
9.	04.04.	Για απόκτηση κατοχυρωμένης ευρεσιτεχνίας: - Αντίγραφο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας. - Σύμβαση/ συμφωνητικό πώλησης ή αποκλειστικής παραχώρησης άδειας εκμετάλλευσης ευρεσιτεχνίας.	✓	✓
10.	04.04.	Φωτογραφίες μακετών / υποδειγμάτων (για δαπάνες ανάπτυξης προϊόντων/υπηρεσιών και σχεδιασμού συσκευασίας, ετικέτας, brand).	✓	✓

Δαπάνες Λογισμικού

α/α	Κωδικός Τύπου ΟΠΣΚΕ	ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ	ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ	ΤΕΛΙΚΗ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ
1.	04.19.	Παραστατικά τιμολόγησης (σε περίπτωση προμηθευτή εξωτερικού Invoice & Proforma invoice). Σε περίπτωση τιμολογίων υπηρεσιών ανάπτυξης λογισμικού που οι υπηρεσίες δεν περιγράφονται θα πρέπει να συνοδεύονται από ανάλυση εργασιών του προμηθευτή.	✓	✓
2.	04.19. / 04.12. / 04.13.	Παραστατικά εξόφλησης, όπως αναλυτικά αναφέρονται στην ενότητα 10.2 «Εξόφληση δαπανών επενδυτικού σχεδίου».	✓	✓
3.	04.13.	Λογιστικές εγγραφές:	✓	✓

		Για Γ' κατηγορίας βιβλία: - Ημερολογιακές εγγραφές παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών. - Αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50) για τα έτη που διενεργήθηκαν και εξοφλήθηκαν οι δαπάνες. Για Β' κατηγορίας βιβλία: Εκτύπωση του βιβλίου εσόδων - εξόδων για τους μήνες που διενεργήθηκαν οι δαπάνες.		
4.	04.06.	Άδειες χρήσης λογισμικού/ εφαρμογών ή οι αντίστοιχες βεβαιώσεις των κατασκευαστών για την άδεια χρήσης.	✓	✓
5.	04.06.	Εκτυπώσεις (printscreen) από τη χρήση του λογισμικού.	✓	✓
6.	04.14.	Μητρώο παγίων.	✓	✓
7.	04.06.	Σε περίπτωση λογισμικού/εφαρμογών που απευθύνεται σε πελατειακό κοινό, δικαιολογητικά από τα οποία τεκμηριώνεται η λήψη μέριμνας για την εξυπηρέτηση των αναγκών ατόμων με αναπηρία.	✓	✓
8.	04.06.	Αντίγραφα συμφωνητικών και η υποβεβλημένη κατάσταση συμφωνητικών παραγράφου 16 άρθρου 8 Ν.1882/1990, εφόσον αυτά συντάχθηκαν	✓	✓

Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης

α/α	Κωδικός Τύπου ΟΠΣΚΕ	ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ	ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ	ΤΕΛΙΚΗ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ
1.	04.19.	Παραστατικά τιμολόγησης (σε περίπτωση προμηθευτή εξωτερικού Invoice & Proforma invoice).	✓	✓
2.	04.19. / 04.12. / 04.13.	Παραστατικά εξόφλησης, όπως αναλυτικά αναφέρονται στην ενότητα 10.2 «Εξόφληση δαπανών επενδυτικού σχεδίου».	✓	✓
3.	04.13.	Λογιστικές εγγραφές: Για Γ' κατηγορίας βιβλία:	✓	✓

		- Ημερολογιακές εγγραφές παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών. - Αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50) για τα έτη που διενεργήθηκαν και εξοφλήθηκαν οι δαπάνες. Για Β' κατηγορίας βιβλία: Εκτύπωση του βιβλίου εσόδων - εξόδων για τους μήνες που διενεργήθηκαν οι δαπάνες.		
4.	04.07.	Για δαπάνες δημιουργίας – προβολής διαφημιστικού μηνύματος: - Παραδοτέα από τα οποία να προκύπτει το δημιουργικό του ολοκληρωμένου διαφημιστικού μηνύματος, ανάλογα με το είδος, καθώς και η τήρηση των κανόνων δημοσιότητας και η πρόβλεψη προσβάσιμων μορφών διάδοσης (π.χ. βίντεο, έντυπο υλικό, ψηφιακό υλικό κλπ). - Παραδοτέα από τα οποία να προκύπτει η προβολή του διαφημιστικού μηνύματος, ανάλογα με το κανάλι προβολής, καθώς και η τήρηση των κανόνων δημοσιότητας και η πρόβλεψη προσβάσιμων μορφών διάδοσης (το υλικό του διαφημιστικού μηνύματος που προβλήθηκε και ανάλυση καμπάνιας προβολής από μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αντίγραφα σχετικών εντύπων/καταλόγων, print screen από ψηφιακές καταχωρήσεις κλπ).	✓	✓
5.	04.07.	Για συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις: - Αποδεικτικά συμμετοχής στην έκθεση (πχ κατάλογος εκθετών, βεβαίωση συμμετοχής από τον διοργανωτή της έκθεσης κλπ). - Αποδεικτικά μεταφοράς (αποστολής/επιστροφής) εκθεμάτων. - Φωτογραφίες με την παρουσία της επιχείρησης στην έκθεση.	✓	✓
6.	04.07.	Αντίγραφα συμφωνητικών και η υποβεβλημένη κατάσταση συμφωνητικών παραγράφου 16 άρθρου 8 Ν.1882/1990, εφόσον αυτά συντάχθηκαν.	✓	✓

Γενικές επισημάνσεις:

- Για όλα τα είδη των πραγματοποιούμενων δαπανών, η υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου επιβεβαιώνεται από τις καταγεγραμμένες περιγραφές και ποσότητες στα αντίστοιχα παραστατικά. Για το λόγο αυτό, κατά την έκδοση των παραστατικών θα πρέπει να αναγράφονται αναλυτικά τα επιμέρους στοιχεία του φυσικού αντικειμένου και οι ποσότητες (ή η διάρκεια των υπηρεσιών) που τιμολογούνται και να είναι σε συμφωνία με τον τρόπο παρουσίασης του φυσικού αντικειμένου στην αντίστοιχη απόφαση ένταξης (ισχύον Τεχνικό παράρτημα). Επιπλέον, σε όλα τα παραστατικά θα πρέπει να αναφέρεται η επωνυμία και το ΑΦΜ του προμηθευτή, ενώ θα πρέπει να μπορούν να εξαχθούν σαφώς οι καθαρές αξίες χωρίς ΦΠΑ.
- Ο εξοπλισμός πρέπει, μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης, να βρίσκεται εγκατεστημένος και σε πλήρη λειτουργία και να συμβαδίζει με τα αναγραφόμενα στα αντίστοιχα παραστατικά και στην αντίστοιχη βεβαίωση του προμηθευτή για το καινούργιος, αμεταχείριστο και περί μη παρακράτησης της κυριότητας. Επίσης, να συνάδει με το δηλούμενο προς ενίσχυση ΚΑΔ και στην περίπτωση των τουριστικών καταλυμάτων με τη δυναμικότητα της επιχείρησης κατά την ολοκλήρωση της επένδυσης.
- Τα ιδιωτικά συμφωνητικά, εφόσον απαιτούνται θα πρέπει να:
 - α) έχουν υποβληθεί σε κατάσταση συμφωνητικών παραγράφου 16 άρθρου 8 Ν.1882/1990
 - β) είναι εξοφλημένα στο σύνολο τους για τις αιτηθείσες δαπάνες, ανεξαρτήτως του ισχύοντος εγκεκριμένου ποσού για αυτές. Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες το ποσό που θα υποβληθεί για τις αιτηθείσες δαπάνες είναι μικρότερο ή μεγαλύτερο από το αναφερόμενο στο ιδιωτικό συμφωνητικό και δεν υπάρχει άλλη απαίτηση από τα δύο μέρη, τότε θα προσκομίζεται λύση του συμφωνητικού ή Υ.Δ και από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη, στις οποίες θα αναγράφεται ότι δεν υπάρχει άλλη οικονομική ή οποιασδήποτε μορφής απαίτηση για τις εν λόγω δαπάνες.
- Σε ενδιάμεση επαλήθευση και για δαπάνες που αθροιστικά δε θα υπερβαίνουν το 50% του συνολικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού, δύναται να γίνουν αποδεκτά παραστατικά προκαταβολών (π.χ. Προτιμολόγιο, Προσφορά, Έντυπο παραγγελίας, Ιδιωτικό Συμφωνητικό Proforma invoice), χωρίς τα συνοδευτικά παραστατικά, τα οποία όμως θα πρέπει να εκδοθούν έως την τυπική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου και να υποβληθούν το αργότερο κατά το στάδιο της τελικής επαλήθευσης. Δεν γίνονται δεκτά παραστατικά, αποδεικτικά προκαταβολών, συμβάσεις, κλπ, που φέρουν ημερομηνία προγενέστερη της ημερομηνίας έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών.
- Οι δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν τα στοιχεία του οικονομικού αντικειμένου διακριτά και κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να διασφαλίζεται η επαρκής διαδρομή ελέγχου (να είναι σαφής και διαχωρίσιμη κάθε δαπάνη μέχρι επιπέδου Κατηγορίας Δαπανών για κάθε παραστατικό που εκδίδεται από πλευράς προμηθευτών).
- Τα όργανα ελέγχου κατά την πιστοποίηση του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου μπορούν να ζητήσουν, με αιτιολόγηση της αναγκαιότητας, οποιοδήποτε στοιχείο κρίνουν απαραίτητο, για την απόδειξη της καλής εκτέλεσης του έργου και την πλήρη συμμόρφωση με τους όρους της αντίστοιχης απόφασης ένταξης.
- Οι δικαιούχοι υποχρεούνται να διευκολύνουν το έργο των οργάνων ελέγχου, παρέχοντας κάθε δυνατό στοιχείο, πληροφορία ή διευκρίνιση υποβοηθώντας την ορθή και ακριβή ολοκλήρωση του ελέγχου και να παρίστανται κατά την επιτόπια επαλήθευση (τουλάχιστον ο Υπεύθυνος Έργου).

Πέραν των παραδοτέων Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου που καθορίστηκαν στις προηγούμενες σελίδες, επισημαίνεται ότι για την ολοκλήρωση και παραλαβή ενός έργου απαιτείται να πληρούνται όσα αναφέρονται στην Ενότητα 12. ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΠΡΑΞΕΩΝ του κυρίως σώματος της Αναλυτικής Πρόσκλησης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII: ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ

Για την καταβολής επιχορήγησης απαιτείται η υποβολή των κάτωθι παραδοτέων:

1. **Φορολογική ενημερότητα σε ισχύ**, για είσπραξη χρημάτων από φορείς πλην Κεντρικής Διοίκησης. Διευκρινίζεται ότι, στην φορολογική ενημερότητα δε θα πρέπει να υπάρχει όρος παρακράτησης, βάσει των διατάξεων του άρθρου 61 του Ν. 4914/2022, παρ.2 & 3/ ΦΕΚ 61/21.03.2022. (Κωδ. Δικαιολογητικού ΟΠΣΚΕ 08.03.).
2. **Ασφαλιστική ενημερότητα σε ισχύ**, για είσπραξη εκκαθαρισμένων απαιτήσεων από το Δημόσιο. Επισημαίνεται ότι οι έχοντες ατομική επιχείρηση, πρέπει να προσκομίζουν ασφαλιστική ενημερότητα που να καλύπτει τόσο τις προσωπικές, όσο τις εργοδοτικές εισφορές (απασχολούμενο προσωπικό). (Κωδ. Δικαιολογητικού ΟΠΣΚΕ 08.02.)
3. Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/86 του νομίμου εκπροσώπου της επιχείρησης με το γνήσιο της υπογραφής ή με ψηφιακή υπογραφή ή από το gov.gr στην οποία θα αναφέρονται: (Κωδ. Δικαιολογητικού ΟΠΣΚΕ 09.03.)

i. **ότι η δημόσια επιχορήγηση του προγράμματος δεν έχει εκχωρηθεί.**

Εφόσον έχει γίνει εκχώρηση υποβάλλεται υποχρεωτικώς η σύμβαση εκχώρησης επιχορήγησης έναντι δανείου και βεβαίωση εκταμίευσης αυτού.

ii. **ότι δεν έχουν μεταβληθεί / τροποποιηθεί τα στοιχεία της επιχείρησης** σε σχέση με τα αναφερόμενα στο ισχύον εγκεκριμένο τεχνικό παράρτημα.

Σε περίπτωση που έχουν τροποποιηθεί τα στοιχεία της επιχείρησης τότε γίνεται σχετική αναφορά στην ΥΔ και υποβάλλονται επιπρόσθετα στοιχεία τεκμηρίωσης των τροποποιήσεων (ανάλογα με τη νομική μορφή και το είδος της τροποποίησης: Τελευταίο ισχύον καταστατικό κατατεθειμένο στην αρμόδια υπηρεσία (Κωδ. Δικαιολογητικού ΟΠΣΚΕ 02.02.) / Πρόσφατο πρακτικό ΓΣ με σφραγίδα και υπογραφή της επιχείρησης (Κωδ. Δικαιολογητικού ΟΠΣΚΕ 02.04.) / Απόφαση εκλογής ΔΣ κατατεθειμένο στην αρμόδια υπηρεσία (Κωδ. Δικαιολογητικού ΟΠΣΚΕ 02.07.) / Αναλυτικό πιστοποιητικό εκπροσώπησης (Κωδ. Δικαιολογητικού ΟΠΣΚΕ 02.05.) / τροποποίηση υποβολής δήλωσης πραγματικών δικαιούχων (Κωδ. Δικαιολογητικού ΟΠΣΚΕ 02.06.) / Ψηφιακή βεβαίωση μητρώου επιχειρήσεων μέσω της ψηφιακής πύλης myAADE (Κωδ. Δικαιολογητικού ΟΠΣΚΕ 02.02.) κλπ).

iii. **ότι η ενίσχυση ήσσονος σημασίας** που πρόκειται να λάβει η επιχείρηση, αθροιζόμενη με άλλες ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που έχει λάβει (καθώς και οι τυχόν συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις με τις οποίες συναποτελούν ενιαία επιχείρηση) δεν υπερβαίνει το ποσό των 300.000 ευρώ μέσα σε μία τριετία (υπολογιζόμενη σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση) πριν από τον χρόνο χορήγησης του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης.

iv. **ότι δεν εκκρεμεί εις βάρος της επιχείρησης εντολή ανάκτησης** προηγούμενης παράνομης και ασυμβίβαστης με την εσωτερική αγορά κρατικής ενίσχυσης, κατόπιν απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής ένωσης

- ν. **ότι οι δαπάνες για τις οποίες η επιχείρηση λαμβάνει επιχορήγηση** δεν έχουν χρηματοδοτηθεί, δεν έχουν ενταχθεί και δεν θα υποβληθούν σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους
 - νι. **ότι το IBAN του λογαριασμού στον οποίο η επιχείρηση επιθυμεί να κατατεθεί το ποσό της επιχορήγησης είναι** της τράπεζας και πρόκειται για εταιρικό/επαγγελματικό λογαριασμό της επιχείρησης.
4. Πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας έκδοσης τελευταίου τριμήνου από την κατάθεσή του (Κωδ. Δικαιολογητικού ΟΠΣΚΕ 08.04.).
 5. Γενικό πιστοποιητικό από ΓΕΜΗ έκδοσης τελευταίου τριμήνου από την κατάθεσή του (αφορά νομικές μορφές πλην ατομικών επιχειρήσεων) (Κωδ. Δικαιολογητικού ΟΠΣΚΕ 02.01.).
 6. Στην περίπτωση καταβολής **προκαταβολής**, πέραν των ανωτέρω απαιτείται η υποβολή ισόποσης Εγγυητικής Επιστολής, σύμφωνα με την ενότητα 10.3 σημείο Α της αναλυτικής πρόσκλησης.

Για την καλύτερη και ταχύτερη εξυπηρέτηση, συνίσταται οι ενημερότητες και τα πιστοποιητικά να διατηρούν την ισχύ τους για τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες από την ημερομηνία προσκόμισης τους.

Σημειώνεται ότι, ο χρόνος καταβολής της επιχορήγησης επηρεάζεται από την άμεση διαθεσιμότητα ή μη των αντίστοιχων πιστώσεων.

Βάσει των διατάξεων του άρθρου 61 του Ν. 4914/2022, παρ.2 & 3/ ΦΕΚ 61/21.03.2022 το ποσό που καταβάλλεται στους δικαιούχους για την υλοποίηση των πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, δεν υπόκειται σε παρακράτηση ή κατάσχεση στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων κατά παρέκκλιση κάθε άλλης αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης, δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη στη Φορολογική Διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά τους πρόσωπα, τα ασφαλιστικά ταμεία και τα πιστωτικά ιδρύματα και δεν εισπράττεται οποιαδήποτε άλλη ειδική επιβάρυνση ή άλλο τέλος ισοδύναμου αποτελέσματος, το οποίο θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του ποσού που οφείλεται στους δικαιούχους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ: ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΒΑΣΕΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΔΙΚΑΙΟΧΡΗΣΗΣ (Franchise)

Εγκύκλιος της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ θέμα: Δυνατότητα ενίσχυσης των επιχειρήσεων που λειτουργούν βάσει σύμβασης δικαιόχρησης (Franchise) (Α.Π. 13151/ΕΥΚΕ-ΧΕ 192/10.02.2023).

Με το παρόν επιχειρείται να αποτυπωθεί ένα πλαίσιο ενδεικτικών οδηγιών όσον αφορά σημεία τα οποία θα μπορούσαν να εξετάζονται, είτε στο πλαίσιο δυνατότητας υποβολής από μέρους των επιχειρήσεων που λειτουργούν με συμβάσεις δικαιόχρησης (franchise), είτε στο πλαίσιο αξιολόγησης των αιτήσεων χρηματοδότησης επιχειρήσεων αυτών, ως προς τον χαρακτηρισμό αυτών ως ανεξάρτητων ή ως συνδεδεμένων, με ό,τι αυτό συνεπάγεται σύμφωνα με το δίκαιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η συμφωνία δικαιόχρησης αποτελεί σύμβαση συνεργασίας μεταξύ δύο επιχειρήσεων, βάσει της οποίας η μια επιχείρηση, ο Δικαιοπάροχος (franchisor), έναντι άμεσου ή έμμεσου οικονομικού ανταλλάγματος παρέχει το δικαίωμα εκμετάλλευσης του πακέτου Franchise, δηλ. ενός συνόλου δικαιωμάτων βιομηχανικής ή πνευματικής ιδιοκτησίας που αφορούν εμπορικά σήματα ή επωνυμίες, διακριτικά γνωρίσματα καταστημάτων (πινακίδες), πρότυπα χρήσης, σχέδια, υποδείγματα, ευρεσιτεχνίες, καθώς και την απαραίτητη τεχνογνωσία προς εκμετάλλευση, με σκοπό την εμπορία συγκεκριμένων τύπων προϊόντων ή/και υπηρεσιών σε τελικούς χρήστες. Πέρα από τις άδειες εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, ο δικαιοπάροχος (franchisor) παρέχει συνήθως στο δικαιούχο (franchisee) κατά τη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας, εμπορική ή τεχνική συνδρομή. Ο δικαιούχος, από την πλευρά του, καταβάλλει στον δικαιοπάροχο αμοιβή για τις χορηγηθείσες άδειες και την παρεχόμενη συνδρομή.

Από τους κανονισμούς περί Κρατικών Ενισχύσεων της Ε.Ε., δεν αποκλείονται ρητά από το πεδίο εφαρμογής τους οι επιχειρήσεις δικαιόχρησης (franchise) και συνεπώς είναι κατ' αρχήν δυνατόν οι επιχειρήσεις αυτές να λάβουν ενίσχυση.

Σε σχέση με το δίκαιο των κρατικών ενισχύσεων, θα πρέπει να εξετάζεται κατά πόσον η αιτούσα την ενίσχυση επιχείρηση, η οποία είναι είτε δικαιούχος, είτε δικαιοπάροχος, αποτελεί ενιαία οικονομική μονάδα (single economic unit¹) με επιχείρηση/επιχειρήσεις εξαιτίας της/των συμβάσεων δικαιόχρησης τις οποίες έχει συνάψει αυτή και οι συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις. Από την στιγμή που φυσικά ή νομικά πρόσωπα, νομικά διακριτά μεταξύ τους, αποτελούν μία οικονομική μονάδα, πρέπει, ενόψει της εφαρμογής των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού να θεωρούνται ως μία ενιαία επιχείρηση. Σύμφωνα με την κοινοτική νομολογία, η Επιτροπή διαθέτει ένα ευρύ περιθώριο εκτίμησης για να προσδιορίσει κατά πόσον εταιρίες, που αποτελούν έναν ενιαίο όμιλο, θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως μία οικονομική μονάδα, ή αντίθετα, ως οντότητες νομικά και οικονομικά αυτόνομες, ενόψει της εφαρμογής ενός πλαισίου κρατικών ενισχύσεων. Τα κοινοτικά δικαστήρια έχουν διαμορφώσει μία πάγια νομολογιακή θέση, ενόψει της οποίας η ύπαρξη μίας ενιαίας οικονομικής ενότητας αξιολογείται βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων². Συγκεκριμένα, πρόκειται για

¹ Περισσότερα για την έννοια της ενιαίας οικονομική μονάδας σε Bellamy & Child, European Community Law of Competition, Sweet & Maxwell, London, 2006, 103 επ., M. Heidenhain, European State Aid Law, BeckHart-Nomos, München, 2010, 44, C. Quigley, European State Aid Law and Policy, Hart, Oxford – Portland Oregon, 2009, 34-36.

² ΓεΔΕΕ Τ-303/05, AceaElectrabel Produzione/Επιτροπή, 08.09.2009, αδημ., σκέψεις 143 και 161-163, ΓεΔΕΕ Τ-234/95, DSG Dradenauer Stahlgesellschaft mbH/Επιτροπή, 29.06.2000, Συλλ. 2000, II-2603, σκέψη 124, καθώς και ΔΕΕ C-323/82,

την άσκηση ελέγχου σε μία επιχείρηση ή ομάδα επιχειρήσεων, άμεσα ή έμμεσα, από μία από τις συμμετέχουσες στην ομάδα εταιρίες. Επίσης, αξιολογείται η επιδίωξη όμοιων ή παράλληλων οικονομικών δραστηριοτήτων, καθώς και η απουσία οικονομικής αυτονομίας των συμμετεχουσών επιχειρήσεων³.

Το αποφασιστικής σημασίας κριτήριο βάσει του οποίου καθορίζεται κατά πόσο διαφορετικές οντότητες, διακριτές νομικά μεταξύ τους, αποτελούν μία ενιαία οικονομική μονάδα και, άρα, μία επιχείρηση υπό την έννοια του 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 87 παρ. 1 ΣυνθΕΚ), είναι το στοιχείο της λειτουργικής αυτονομίας στα πλαίσια του οικονομικού βίου των εμπλεκόμενων εταιριών. Η αυτονομία ενόψει του ανωτέρω πλαισίου συνίσταται στη δυνατότητα λήψης εμπορικών αποφάσεων, διαμόρφωσης των παραμέτρων ανταγωνισμού, καθώς και της εκτίμησης του επιχειρηματικού κινδύνου.

Η εξέταση αυτή είναι απαραίτητη προκειμένου να διαγνωστεί αρχικά το μέγεθος της επιχείρησης, αλλά και μία σειρά άλλων ζητημάτων που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή δράσεων κρατικών ενισχύσεων όπως π.χ. η πλήρωση του αρ. 14 παρ. 13 του Καν. ΕΕ 651/2014 (αρχική επένδυση του ίδιου δικαιούχου σε επίπεδο ομίλου) ή όριο σώρευσης *deminimis* κ.λ.π.

Βασικά κανονιστικά ενωσιακά κείμενα που χρησιμοποιούνται για την εξέταση αυτή αποτελούν ο Καν. Ε.Ε. 651/2014 «Για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης», η 2008/С 95/01 «Κωδικοποιημένη ανακοίνωση της Επιτροπής για θέματα δικαιοδοσίας βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 139/2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων», ο Κανονισμός Ε.Ε. 720/2022 «Για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών» καθώς και η νομολογία των Δικαστηρίων της Ε.Ε..

Όσον αφορά το μέγεθος της επιχείρησης η εξέταση γίνεται λαμβάνοντας υπόψιν τα αναφερόμενα στο άρθρο 3 του παραρτήματος Ι του Καν. 651/2014 (ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΜΕ), το οποίο για τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις προβλέπει μεταξύ άλλων:

«3. Συνδεδεμένες επιχειρήσεις» είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μία από τις ακόλουθες σχέσεις:

α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης

β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·

γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού της τελευταίας

δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Intermills/Επιτροπή, 14.11.1984, Συλλ. 1984, 3809, σκέψεις 11-12, ΓεΔΕΕ T371/94 και T-394/94, British Airways κλπ/Επιτροπή, 25.06.1998, Συλλ. 1998, II-2405, σκέψη 313.

³ ΓεΔΕΕ T-303/05, AceaElectrabel Produzione/Επιτροπή, 08.09.2009, αδημ., σκέψη 140, ΓεΔΕΕ T-137/02, Pollmeier Malchow/Επιτροπή, 14.10.2004, Συλλ. 2004, II-3541, σκέψεις 68-70.

Οι ανωτέρω σχέσεις (α), (β), (γ) και (δ) θα πρέπει να αναγνωρίζονται από στοιχεία όπως το καταστατικό του δικαιοδόχου, την σύμβαση δικαιόχρησης, καθώς και το είδος και το περιεχόμενο των εκτελεστικών συμβάσεων οι οποίες συνάπτονται δυνάμει της βασικής σύμβασης δικαιόχρησης, τα οποία, μεταξύ άλλων, θα πρέπει να υποβάλλονται απαραίτητα από τις επιχειρήσεις αυτές.

Επικουρικά, ο καν. ΕΕ 720/2022 «για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών», στο άρθρο 1 παρ. 2 ορίζει ότι ως:

«συνδεδεμένες επιχειρήσεις» νοούνται:

α) οι επιχειρήσεις σε σχέση με τις οποίες ένα μετέχον στη συμφωνία μέρος έχει, άμεσα ή έμμεσα:

i) την εξουσία να ασκεί περισσότερο από το ήμισυ των δικαιωμάτων ψήφου, ή

ii) την εξουσία να διορίζει περισσότερα από τα μισά μέλη του εποπτικού συμβουλίου, του διοικητικού συμβουλίου ή των οργάνων που εκπροσωπούν νόμιμα την επιχείρηση, ή

iii) το δικαίωμα να διαχειρίζεται τις υποθέσεις της επιχείρησης· ή

β) οι επιχειρήσεις οι οποίες, άμεσα ή έμμεσα, διαθέτουν, έναντι ενός μετέχοντος στη συμφωνία μέρους, τα δικαιώματα ή τις εξουσίες που απαριθμούνται στο στοιχείο α)· ή

γ) οι επιχειρήσεις σε σχέση με τις οποίες επιχείρηση που αναφέρεται στο στοιχείο β) διαθέτει, άμεσα ή έμμεσα, τα δικαιώματα ή τις εξουσίες που απαριθμούνται στο στοιχείο α)· ή

δ) οι επιχειρήσεις σε σχέση με τις οποίες ένα μετέχον στη συμφωνία μέρος, από κοινού με μία ή περισσότερες από τις επιχειρήσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α), β) ή γ), ή σε σχέση με τις οποίες δύο ή περισσότερες από τις τελευταίες αυτές επιχειρήσεις, διαθέτουν από κοινού τα δικαιώματα ή τις εξουσίες που απαριθμούνται στο στοιχείο α), ή

ε) οι επιχειρήσεις σε σχέση με τις οποίες τα δικαιώματα ή οι εξουσίες που απαριθμούνται στο στοιχείο α) κατέχονται από κοινού από:

i) μετέχοντα στη συμφωνία μέρη ή αντίστοιχες συνδεδεμένες επιχειρήσεις τους που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ), ή

ii) ένα ή περισσότερα μετέχοντα στη συμφωνία μέρη ή μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις τους που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ), και ένα ή περισσότερα τρίτα μέρη».

Επιπλέον στο άρθρο 1 παρ. 1.(στ) του Καν. ΕΕ 720/2022 αναφέρεται ότι «...κάθε άμεση ή έμμεση υποχρέωση του δικαιοδόχου να πραγματοποιεί από τον δικαιοπάροχο ή από άλλη επιχείρηση την οποία υποδεικνύει ο δικαιοπάροχος, πάνω από το 80 % των συνολικών προμηθειών του σε αναφερόμενα στη σύμβαση αγαθά ή υπηρεσίες και υποκατάστατά τους στη σχετική αγορά, ποσοστό το οποίο υπολογίζεται με βάση την αξία ή, όταν αυτή είναι η συνήθης πρακτική του κλάδου, με βάση τον όγκο των προμηθειών του αγοραστή κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος», νοείται ως «υποχρέωση μη άσκησης ανταγωνισμού» και συνεπώς περιορίζει την ανεξαρτησία της επιχείρησης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην Ανακοίνωσή της περί θεμάτων δικαιοδοσίας βάσει του Κανονισμού ΕΕ 139/2004 (σημείο 19) δέχεται ότι «οι συμφωνίες δικαιόχρησης αυτές καθ' αυτές δεν παρέχουν συνήθως στον δικαιοπάροχο έλεγχο επί των δραστηριοτήτων του δικαιοδόχου. Ο δικαιοδόχος συνήθως εκμεταλλεύεται τους επιχειρηματικούς πόρους για δικό του λογαριασμό, ακόμη και αν τα βασικά στοιχεία

ενεργητικού μπορεί να ανήκουν στον δικαιοπάροχο. Επιπλέον, συμφωνίες καθαρά οικονομικού χαρακτήρα, όπως οι πράξεις πώλησης και επανεκμίσθωσης με δυνατότητα επαναγοράς των ιδίων στοιχείων ενεργητικού κατά τη λήξη της σύμβασης, δεν αποτελούν συνήθως συγκέντρωση, δεδομένου ότι δεν μεταβάλλεται ο έλεγχος επί της διοίκησης και των πόρων».

Από την άλλη πλευρά στο σημείο 20 της ίδιας Ανακοίνωσης αναφέρεται ότι «καθαρά οικονομικοί δεσμοί μπορεί να διαδραματίσουν αποφασιστικό ρόλο για την απόκτηση του ελέγχου. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μια κατάσταση οικονομικής εξάρτησης μπορεί να οδηγήσει σε έλεγχο *de facto*, εφόσον, για παράδειγμα, πολύ σημαντικές μακροπρόθεσμες συμφωνίες εφοδιασμού ή παροχής πιστώσεων με προμηθευτές ή πελάτες, σε συνδυασμό με διαρθρωτικούς δεσμούς, εξασφαλίζουν αποφασιστική επιρροή. Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή θα αναλύει προσεκτικά κατά πόσον οι εν λόγω οικονομικοί δεσμοί, σε συνδυασμό με άλλους δεσμούς, είναι επαρκείς για τη μεταβολή του ελέγχου σε μόνιμη βάση».

Με βάση όλα τα παραπάνω θα πρέπει να εξετάζεται πολύ προσεκτικά κατά πόσον ένα δίκτυο δικαιόχρησης, είναι με τέτοιο τρόπο οργανωμένο, ώστε ο δικαιοπάροχος να ασκεί κυριαρχική επιρροή στον στρατηγικό σχεδιασμό και την λειτουργία του δικαιοδόχου. Σε μία τέτοια περίπτωση, η χορήγηση ενίσχυσης στον δικαιοδόχο θα οδηγούσε στην έμμεση ενίσχυση του δικαιοπαρόχου και, κατ' επέκταση, του συνολικού δικτύου δικαιόχρησης. Συνεπώς, πρέπει σε κάθε περίπτωση να εξετάζεται συγκεκριμένα εάν, βάσει μίας ορισμένης σύμβασης δικαιόχρησης, ο δικαιούχος διατηρεί ή όχι την ανεξαρτησία/αυτονομία του σε επίπεδο επιχειρηματικής δράσης ή/και ανάληψης του επιχειρηματικού κινδύνου, οπότε αναλόγως η όποια ενίσχυση θα του χορηγηθεί θα έχει ως συνέπεια την ενίσχυση ή μη του δικτύου.

Το σύννηθες γεγονός της εκμετάλλευσης από τον δικαιοδόχο στοιχείων ενεργητικού, που ανήκουν στον δικαιοπάροχο, δεν επαρκεί για να προσδώσει ενιαίο οικονομικό χαρακτήρα στην εταιρική σχέση και να οδηγήσει, κατ' επέκταση, στην δημιουργία μίας ενιαίας οικονομικής μονάδας μεταξύ των διαφόρων επιχειρήσεων-δικαιοδόχων και της επιχείρησης-δικαιοπαρόχου⁴. Δεν αποκλείεται, εντούτοις, να ανακύψουν περιπτώσεις όπου οι όροι που διέπουν μία συμφωνία δικαιόχρησης προσδίδουν στο αναδυόμενο εταιρικό σχήμα τον χαρακτήρα μιας ενιαίας οικονομικής μονάδας. Κάτι τέτοιο συμβαίνει για παράδειγμα, όταν η συμφωνία των εμπλεκόμενων μερών διαμορφώνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να δίδει στον δικαιοπάροχο τον έλεγχο της διοίκησης και των πόρων της επιχείρησης του δικαιοδόχου για μεγάλη χρονική διάρκεια χωρίς δυνατότητα πρόωρης καταγγελίας εκ μέρους του τελευταίου, ή όταν ο δικαιοπάροχος απολαμβάνει του δικαιώματος της αρνησικυρίας επί των στρατηγικών επιχειρησιακών αποφάσεων του δικαιοδόχου.

Κριτήρια που συνηγορούν στον χαρακτηρισμό μίας επιχείρησης ως ενιαίας οικονομικής μονάδας αποτελούν ενδεικτικά: (i) η μία νομική προσωπικότητα, (ii) η μόνιμη και ενιαία οικονομική διαχείριση και στρατηγική, (iii) η υιοθέτηση της δομής μιας εταιρείας εισηγμένης σε δύο χρηματιστήρια, (iv) η εσωτερική αντιστάθμιση κερδών και ζημιών ή η διανομή των εσόδων μεταξύ των διαφόρων επιχειρήσεων, (v) η από κοινού ευθύνη των επιχειρήσεων ή η κατανομή των εξωτερικών κινδύνων, (vi) οι αμοιβαίες συμμετοχές στο κεφάλαιο μεταξύ των επιχειρήσεων. Τα προαναφερθέντα στοιχεία, τόσο μεμονωμένα όσο και συνδυαστικά, θα κριθούν μαζί με όλες τις σχετικές πραγματικές και νομικές συνθήκες, προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη ή μη του ενιαίου οικονομικού χαρακτήρα των εξεταζόμενων επιχειρήσεων.

⁴ Υπόθεση IV/M.940 – UBS/Mister Minit

Θα πρέπει λοιπόν, κάθε φορά, να αξιολογούνται ad hoc τα επιμέρους χαρακτηριστικά μίας σύμβασης δικαιόχρησης τόσο ως προς τις εκατέρωθεν υποχρεώσεις των μερών, τη ρύθμιση των μεταξύ τους σχέσεων, των διοικητικών τους δομών, καθώς και των όρων που τίθενται για τις συμβατικές τους σχέσεις με τρίτους, προκειμένου να αξιολογηθεί με μεγαλύτερη ασφάλεια κατά πόσο ο δικαιοπάροχος ασκεί έλεγχο επί της δικαιοδόχου επιχείρησης, ή κατά πόσο υφίσταται λειτουργική αυτονομία της τελευταίας έναντι του πρώτου ώστε, εν τέλει, να διαπιστωθεί κατά πόσο αποτελούν μία ενιαία οικονομική μονάδα.

Τονίζεται επίσης, ότι ακόμη και όταν δεν υπάρχει πλειοψηφική συμμετοχή, συναντώνται περιπτώσεις κατά τις οποίες η μειοψηφία των εταίρων είτε έχει δικαίωμα άσκησης βέτο, είτε ένα τουλάχιστον μέλος της μειοψηφίας να πρέπει να συμφωνήσει κατά τη λήψη σημαντικών αποφάσεων περί του επιχειρηματικού βίου και, άρα, μπορεί να θεωρηθεί ότι ασκεί τον έλεγχο μίας επιχείρησης⁵ (π.χ. συμμετοχή στο ΔΣ εκπροσώπων του δικαιοπαρόχου με τα δικαιώματα αυτά). Επιπροσθέτως θα πρέπει να εξετάζονται και η τυχόν συμμετοχή της μητρικής στη διαδικασία καθορισμού της πολιτικής της θυγατρικής επιχείρησης (συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής σε αποφάσεις που αφορούν μερίσματα ή άλλες διανομές), σημαντικές συναλλαγές μεταξύ δικαιοπαρόχου και δικαιοδόχου, ανταλλαγή διοικητικού προσωπικού ή εξάρτηση από τεχνικές πληροφορίες που παρέχει ο δικαιοπάροχος στο δικαιοδόχο.

Ακόμα και η απαίτηση για σύμφωνη γνώμη της δικαιοπαρόχου επιχείρησης σχετικά με την πρόσληψη ή απόλυση του προσωπικού της δικαιοδόχου επιχείρησης αποτελεί ένδειξη ελέγχου στο πλαίσιο μίας ενιαίας οικονομικής μονάδας. Συγκεκριμένα, ο δικαιοπάροχος περιορίζει και δεσμεύει με τον τρόπο αυτό μία από τις σημαντικότερες λειτουργίες της δικαιοδόχου επιχείρησης, δηλαδή την άσκηση του εργοδοτικού δικαιώματος και της σχετικής συναλλακτικής ελευθερίας για τη σύναψη και λύση συμβάσεων εξαρτημένης εργασίας, θίγοντας έτσι την λειτουργική της αυτονομία.

Επίσης, περίπτωση κατά την οποία η συμφωνία των εμπλεκόμενων μερών διαμορφώνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να δίδει στον δικαιοπάροχο τον έλεγχο της διοίκησης και των πόρων της επιχείρησης του δικαιοδόχου για μεγάλη χρονική διάρκεια χωρίς δυνατότητα πρόωρης καταγγελίας εκ μέρους του τελευταίου, αποτελεί στοιχείο περιορισμού ανεξαρτησίας. Για παράδειγμα, αν μία εταιρία δέχεται οδηγίες από μία άλλη νομική οντότητα σχετικά με το μέγεθος της παραγωγής, τις τιμές και τον τρόπο πώλησης των προϊόντων, τη διαμόρφωση του πελατολογίου, τις μεθόδους εμπορικής προώθησης, καθώς και τις δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης, δεν μπορεί να θεωρηθεί, κατ' αρχήν, ότι δρα λειτουργικά αυτόνομα. Άρα, το νομικό πρόσωπο, το οποίο έλαβε τις ανωτέρω αποφάσεις συνυπολογίζοντας και τον παράγοντα του επιχειρηματικού ρίσκου, είναι αυτό που ασκεί, κατ' ουσία, τον λειτουργικό έλεγχο. Συνακόλουθα, οι δύο εταιρίες, αν και διακριτές νομικά μεταξύ τους αποτελούν μία οικονομική οντότητα και, άρα, συναποτελούν μία επιχείρηση με κοινή οικονομική διαχείριση.

Υπό την έννοια αυτή, και στο πλαίσιο της κοινοτικής νομολογίας, γίνεται κατανοητό ότι είναι δυνατόν η εταιρία του δικαιοπαρόχου να ασκεί έλεγχο στην εταιρία του δικαιοδόχου, ακόμη και αν κατέχει μειοψηφικό, ή κατά περίπτωση, και έλασσον ή ακόμη και μηδενικό μερίδιο στο εταιρικό κεφάλαιο της τελευταίας. Το ανωτέρω ενδεχόμενο, όπως είναι προφανές, συνδέεται άμεσα με τα προβλεπόμενα στο καταστατικό της δικαιοδόχου επιχείρησης και, συγκεκριμένα, με τον οριζόμενο τρόπο λήψης αποφάσεων, τις απαιτούμενες

⁵ ΓεΔΕΕ Τ-137/02, Pollmeier Malchow/Επιτροπή, 14.10.2004, Συλλ. 2004, ΙΙ-3541.

πλειοψηφίες, καθώς και τα δικαιώματα της μειοψηφίας, τα οποία θα πρέπει να ελέγχονται κάθε φορά και σε εξατομικευμένη βάση.

Σε κάθε περίπτωση πάντως, υπογραμμίζεται ότι τα ανωτέρω στοιχεία θα πρέπει να αξιολογούνται κατά περίπτωση και υπό το φως και σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα στοιχεία ούτως ώστε να είναι δυνατόν να συναχθεί με μεγαλύτερη ασφάλεια κατά πόσο η δικαιοδόχος και η δικαιοπάροχος επιχείρηση αποτελούν ενιαία οικονομική μονάδα και να μην αποτελούν απλές ενδείξεις.

Στο στάδιο της αξιολόγησης θα πρέπει να εκτιμηθεί το μέγεθος της αιτούσας επιχείρησης αφού σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι οι επιμέρους επιχειρήσεις-δικαιοδόχοι και η επιχείρηση-δικαιοπάροχος ενός δικτύου δικαιόχρησης δομούνται και λειτουργούν ως ενιαία οικονομική μονάδα, πρέπει να προσμετρηθούν όλα τα οικονομικά στοιχεία της ενιαίας οικονομικής μονάδας καθώς και ο συνολικός αριθμός των εργαζομένων (σε Ετήσιες Μονάδες Εργασίας) του δικτύου που αυτή ανήκει προκειμένου να προσδιοριστεί το μέγεθος της.

Από τον προσδιορισμό του μεγέθους προκύπτουν εάν η επιχείρηση είναι επιλέξιμη (σε περίπτωση που σε δράση ενισχύονται μόνο ΜΜΕ), με ποιο ποσοστό ενίσχυσης (εφόσον η ενίσχυση διαφοροποιείται ανάλογα το μέγεθος), εάν εμπίπτει στα αναφερόμενα στην περίπτωση του αρ. 14 παρ. 13 του Καν. ΕΕ 651/2014 κ.λ.π.

Αντίστοιχα, εφόσον η συγκεκριμένη δράση χορηγεί ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis), θα πρέπει να ελέγχεται εάν η αιτούσα μαζί με τις επιχειρήσεις με τις οποίες θεωρείται συνδεδεμένη υπερβαίνει τα όρια σώρευσης του κανονισμού ενισχύσεων ήσσονος σημασίας.

Επισημαίνεται, ότι τα αναφερόμενα στο έγγραφο αυτό αποτελούν ένα πλαίσιο ενδεικτικών οδηγιών προς διευκόλυνση των ενδιαφερομένων και δεν υποκαθιστούν ούτε συμπληρώνουν κατ' ουδένα τρόπο τα αναφερόμενα στα θεσμικά κείμενα της Ε.Ε. και την νομολογία των δικαστηρίων τα οποία αφορούν το εν θέματι ζήτημα και στα οποία θα πρέπει να προστρέχει ο εκάστοτε ενδιαφερόμενος για να επιβεβαιώσει την κρίση του επί του θέματος.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Χ: ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΜΕ ΤΟΝ
ΧΑΡΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

ΘΕΜΑΤΑ	ΑΡΘΡΑ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ
Τίτλος Ι «ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ»	1. Ανθρώπινη αξιοπρέπεια	Εγείρονται κίνδυνοι για : • την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στη ζωή και την σωματική και διανοητική ακεραιότητα του προσώπου (εμπλεκόμενων, εργαζόμενων, ωφελούμενων); • βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία; • αναγκαστική εργασία ή εμπορία ανθρώπων όντων; • (βιο)ηθικά ζητήματα (κλωνοποίηση, μετατροπή του ανθρώπινου σώματος ή μερών του σε πηγή κέρδους, γενετική έρευνα/δοκιμή, χρήση γενετικών πληροφοριών;
	2. Δικαίωμα στη ζωή κάθε προσώπου	
	3. Δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου	
	4. Απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης	
	5. Απαγόρευση της δουλείας και της αναγκαστικής εργασίας	
Τίτλος ΙΙ «ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ»	6. Δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια	Θίγονται τα δικαιώματα της ελευθερίας και της ασφάλειας του ατόμου;
	7. Σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής	Γίνεται σεβαστή η ιδιωτική ζωή του ατόμου (συμπεριλαμβανομένων της κατοικίας και επικοινωνίας του);
	8. Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	Σε περίπτωση συλλογής προσωπικών δεδομένων, διασφαλίζεται: • η ασφάλεια των δραστηριοτήτων επεξεργασίας δεδομένων σε τεχνικό και οργανωτικό επίπεδο; • ότι η παρέμβαση καθίσταται σχετικά με την προστασία των δεδομένων αναλογική και αναγκαία; • ότι υπάρχουν κατάλληλοι/ειδικοί μηχανισμοί ελέγχου και εποπτείας;
	9. Δικαίωμα γάμου και δημιουργία οικογένειας	Θίγονται τα δικαιώματα • της σκέψης, συνείδησης, θρησκείας; • της έκφρασης και πληροφόρησης; • της τέχνης και επιστήμης; • της εκπαίδευσης; • της εργασίας και της ελευθερίας του επαγγέλματος; • του συνέρχεστε και του συνεταιρίζεσθαι; • του γάμου και δημιουργίας οικογένειας ή τη νομική, οικονομική και κοινωνική προστασία της οικογένειας;
	10. Ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας	
	11. Ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης	
	12. Ελευθερία του συνέρχεστε και του συνεταιρίζεσθαι	
	13. Ελευθερία της τέχνης και της επιστήμης	
	14. Δικαίωμα εκπαίδευσης	
	15. Ελευθερία του επαγγέλματος και δικαίωμα προς εργασία	

ΘΕΜΑΤΑ	ΑΡΘΡΑ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ
		Γίνεται σεβαστή η ελεύθερη κυκλοφορία του ατόμου στο εσωτερικό της ΕΕ;
	16. Επιχειρηματική ελευθερία	Θίγεται η επιχειρηματική ελευθερία ή επιβάλλονται πρόσθετες απαιτήσεις οι οποίες αυξάνουν το κόστος των συναλλαγών για τους εμπλεκόμενους οικονομικούς φορείς;
	17. Δικαίωμα Ιδιοκτησίας	Θίγονται τα δικαιώματα ιδιοκτησίας (γη, κινητά αγαθά, υλικά/άυλα στοιχεία ενεργητικού) ή περιορίζεται η αγορά, πώληση ή χρήση των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας; Εάν ναι, προκύπτει πλήρης απώλεια ιδιοκτησίας; Δικαιολογείται από την υλοποίηση της δράσης; Διασφαλίζεται η αποζημίωσή της μέσω μηχανισμών;
	18. Δικαίωμα Ασύλου	Θίγεται το δικαίωμα ασύλου και υπάρχουν εγγυήσεις για την απαγόρευση απελάσεων ή έκδοσης ατόμων προς κράτη όπου διατρέχουν κίνδυνο να τους επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθούν σε βασανιστήρια ή εξευτελιστική μεταχείριση;
	19. Προστασία σε περίπτωση απομάκρυνσης, απέλασης και έκδοσης	
Τίτλος III «ΙΣΟΤΗΤΑ»	20. Ισότητα έναντι του Νόμου	Διασφαλίζονται οι αρχές της • ισότητας έναντι του νόμου; • απαγόρευσης των διακρίσεων; • ίσης μεταχείρισης; • ισότητας των φύλων; • ίσων ευκαιριών για όλους;
	21. Απαγόρευση Διακρίσεων	
	22. Πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία	
	23. Ισότητα γυναικών και ανδρών	
	24. Δικαιώματα του παιδιού	Θίγεται η αρχή του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού; Προάγεται η προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές και τα δικαιώματα της Σύμβασης Δικαιωμάτων του Παιδιού των Ηνωμένων Εθνών;
	25. Δικαιώματα των ηλικιωμένων	Διασφαλίζονται τα δικαιώματα των ηλικιωμένων;
	26. Ένταξη των ατόμων με αναπηρίες	Διασφαλίζεται ο σεβασμός των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες, σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες;
Τίτλος IV «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ»	27. Δικαίωμα των εργαζομένων στην ενημέρωση και τη διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης	Γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα των εργαζομένων, όπως : • ενημέρωση και διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης; • συλλογική διαπραγμάτευσης και συλλογικών δράσεων; • πρόσβαση στις υπηρεσίες εύρεσης εργασίας;
	28. Δικαίωμα διαπραγμάτευσης και συλλογικών δράσεων	
	29. Δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας	

ΘΕΜΑΤΑ	ΑΡΘΡΑ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ
	30. Προστασία σε περιπτώσεις αδικαιολόγητης απόλυσης	• προστασία σε περίπτωση αδικαιολόγητης απόλυσης; • δίκαιων και πρόσφορων συνθηκών εργασίας; • απαγόρευση εργασίας παιδιών και προστασία των νέων στην εργασία; • πρόσβαση στις παροχές κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικών υπηρεσιών (υγεία, γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος);
	31. Δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας	
	32. Απαγόρευση της εργασίας των παιδιών και προστασία των νέων στην εργασία	
	33. Οικογενειακή και επαγγελματική ζωή	
	34. Κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική αρωγή	
	35. Προστασία της υγείας	
	36. Πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος	
	37. Προστασία του περιβάλλοντος	Διασφαλίζεται η επίτευξη υψηλού επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας και η βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος σύμφωνα με την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης;
Τίτλος V «ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ»	38. Προστασία του καταναλωτή	Υπάρχει συμμόρφωση ως προς την προστασία του καταναλωτή;
	39. Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	
	40. Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές	
	41. Δικαίωμα χρηστής διοίκησης	Τα εμπλεκόμενα πρόσωπα δικαιούνται αμερόληπτη, δίκαιη και εντός ευλόγου προθεσμίας την εξέταση υποθέσεων τους από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και ιδίως διασφαλίζεται το δικαίωμα της: • προηγούμενης ακρόασης πριν τη λήψη μέτρου σε βάρος τους; • πρόσβασης στα σχετικά έγγραφα ή στο φάκελο όπου διατηρούνται, τηρουμένων των νόμιμων συμφερόντων της εμπιστευτικότητας και του επαγγελματικού και επιχειρηματικού απορρήτου; Υποχρεώνεται η διοίκηση να αιτιολογεί τις αποφάσεις της;
	42. Δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα	
	43. Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής	
	44. Δικαίωμα αναφοράς	
	45. Ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής	Θίγεται το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών στο έδαφος των Κ-Μ (συμπεριλαμβανομένων και των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κράτους

ΘΕΜΑΤΑ	ΑΡΘΡΑ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ
		μέλους και τους χορηγείται η ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής);
	46. Διπλωματική και προξενική προστασία	
Τίτλος VI «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ»	47. Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου	Θίγεται το δικαίωμα της προσφυγής των πολιτών στη δικαιοσύνη; Προβλέπεται το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, στην περίπτωση που θίγονται δικαιώματα και ελευθερίες;
	48. Τεκμήριο αθωότητας και δικαιώματα της υπεράσπισης	
	49. Αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας αξιοποιώνων πράξεων και ποινών	
	50. Δικαίωμα του προσώπου να μην δικάζεται ή να μην τιμωρείται ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη	

* Τα δικαιώματα 39, 40, 43, 46, 48, 49 και 50 δεν συνδέονται με πράξεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ 2021-2027. Διασφαλίζονται ωστόσο από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο. Το δικαίωμα 46 συνδέεται με το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο Χρηματοδοτικής Στήριξης για τη Διαχείριση των Συνόρων και την Πολιτική Θεωρήσεων

** Τα δικαιώματα τα σχετικά με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (1 έως 5) είναι απόλυτα δικαιώματα που δεν υπόκεινται σε κανένα περιορισμό. Στα απόλυτα δικαιώματα περιλαμβάνονται επίσης και το 49 και το 50. Τα δικαιώματα 1 έως 5 δεν νοείται ότι μπορούν να παραβιαστούν από τις πράξεις Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 ούτε και από τα άλλα Ταμεία του Καν. 1060/2021

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙ: ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο η πράξη/δράση ικανοποιεί τις απαιτήσεις προσβασιμότητας και τους κανόνες ασφαλείας για όλες τις κατηγορίες ατόμων με αναπηρία.

Σημειώνεται ότι, ανάλογα με το είδος και τη φύση της πρόσκλησης και της προτεινόμενης Πράξης, οι κάτωθι περιπτώσεις (Α΄ έως και ΣΤ΄) δύνανται να εφαρμόζονται συνδυαστικά.

(Α) Πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον και στους εξωτερικούς χώρους συμπεριλαμβανομένων αρχαιολογικών χώρων, παραλιών, χώρων πρασίνου, αλσών κ.λπ.

- (1) πρόβλεψη οριζόντιας ή/και κατακόρυφης προσβασιμότητας (π.χ. προσβάσιμες διαδρομές, 'οδηγοί τυφλών', ράμπες/'σκάφες', αναβατόρια κ.λπ.)
- (2) πρόβλεψη προσβάσιμων εξοπλισμών/εγκαταστάσεων για χρήση κοινού (π.χ. παιδικές χαρές, καθιστικά, εξοπλισμοί παραλιών, αποδυτήρια, χώροι υγιεινής, παρατηρητήρια πουλιών κ.λπ.)
- (3) πρόβλεψη σήμανσης σε προσβάσιμες μορφές (έντονο κοντράστ-μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση κ.λπ.)

(Β) Πρόσβαση στις κτιριακές υποδομές και στους υπαίθριους χώρους οικοπέδων

- (1) πρόβλεψη οριζόντιας προσβασιμότητας (σύνδεση πεζοδρομίου με είσοδο, προσβάσιμη είσοδος, προσβασιμότητα εσωτερικών χώρων, διαδρομές ισόπεδες ή με ράμπες, ικανοποιητικό άνοιγμα θυρών, ικανοποιητικό πλάτος διαδρόμων κ.λπ.)
- (2) πρόβλεψη κατακόρυφης προσβασιμότητας (ανελκυστήρας/ αναβατόριο, κλιμακοστάσιο κ.λπ.)
- (3) πρόβλεψη προσβάσιμων χώρων υγιεινής
- (4) πρόβλεψη χώρων αναμονής σε περίπτωση κινδύνου και διαδικασιών διαφυγής προσαρμοσμένων στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία
- (5) πρόβλεψη σήμανσης σε προσβάσιμες μορφές (έντονο κοντράστ-μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση κ.λπ.)
- (6) πρόβλεψη προσβάσιμων εξοπλισμών (χαμηλά γκισέ, προσβάσιμες οθόνες πληροφοριών κ.λπ.)

(Γ) Πρόσβαση στις μεταφορές

- (1) πρόβλεψη προσβασιμότητας σταθμών/στάσεων επιβατών (βλ. περίπτωση Β - "Πρόσβαση σε κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων")
- (2) πρόβλεψη προσβασιμότητας οχημάτων/βαγονιών/πλοίων κ.λπ. (δυνατότητα εισόδου, δυνατότητα κίνησης και στάσης εντός, προσβάσιμοι χώροι υγιεινής, προσβάσιμοι θάλαμοι, προσβάσιμοι χώροι εστίασης κ.λπ.)
- (3) πρόβλεψη προσβάσιμου εξοπλισμού (μηχανήματα έκδοσης εισιτηρίων, οπτική και ηχητική πληροφόρηση κοινού, τηλεματικές εφαρμογές, ιστοσελίδες κ.λπ.)
- (4) πρόβλεψη προσβάσιμων διαδικασιών (π.χ. προσβάσιμη υπηρεσία εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία και ατόμων μειωμένης κινητικότητας, προσβάσιμες διαδικασίες έκδοσης εισιτηρίων, διαδικασίες εκτάκτων αναγκών προσαρμοσμένες στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία κ.λπ.)

(Δ) Πρόσβαση στις υπηρεσίες

- (1) δυνατότητα χρήσης της υπηρεσίας αυτόνομα από άτομα με αναπηρία (π.χ. από άτομα σε αναπηρικό αμαξίδιο ή, άτομα τυφλά ή κωφά ή με λοιπές αναπηρίες), πρόβλεψη εναλλακτικών τρόπων εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία (π.χ. πρόβλεψη προσβάσιμων ετικετών σε προϊόντα, πρόβλεψη διάθεσης αναπηρικού αμαξιδίου για χρήση εντός της επιχείρησης από άτομα δυνάμενα να διανύσουν μικρές μόνο αποστάσεις, πρόβλεψη παραγγελίας μέσω προσβάσιμης ιστοσελίδας και παράδοσης εμπορευμάτων κατ' οίκον, πρόβλεψη διαδικασίας παραπόνων μέσω SMS/ e-mail/ τηλεφώνου κ.λπ.) ή/και πρόβλεψη 'ζωντανής βοήθειας και ενδιαμέσων' (πχ. διερμηνείας στη νοηματική, συνοδείας τυφλών ατόμων κ.λπ.)
- (2) πρόβλεψη προσβάσιμων, στα άτομα με αναπηρία [ως δυνητικά ωφελούμενων], διαδικασιών υποβολής αίτησης (π.χ. προσβάσιμο ηλεκτρονικό εργαλείο, εναλλακτικός τρόπος εξυπηρέτησης μέσω συγκεκριμένης υπηρεσίας κ.λπ.).

(Ε) Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα

- (1) σε περίπτωση ιστοτόπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές, θα πρέπει να τηρούνται οι αρχές της προσβασιμότητας, στις οποίες περιλαμβάνονται οι εξής επιμέρους αρχές (α) αντιληπτικότητα, που σημαίνει ότι οι πληροφορίες και τα συστατικά στοιχεία της διεπαφής με τον χρήστη παρουσιάζονται στους χρήστες με τρόπους που αυτοί μπορούν να αντιληφθούν, (β) χρηστικότητα, που σημαίνει ότι τα συστατικά στοιχεία διεπαφής με τον χρήστη, καθώς και η πλοήγηση είναι εύχρηστα, (γ) κατανοησιμότητα, που σημαίνει ότι οι πληροφορίες και η λειτουργία της διεπαφής με τον χρήστη είναι κατανοητές, (δ) στιβαρότητα, που σημαίνει ότι το περιεχόμενο είναι αρκετά στιβαρό, ώστε να ερμηνεύεται αξιόπιστα από ευρύ φάσμα πρακτόρων χρηστών, συμπεριλαμβανομένων και υποστηρικτικών τεχνολογιών.
Πιο συγκεκριμένα, απαιτείται η συμμόρφωση με τα όσα ορίζονται σχετικώς στο Ευρωπαϊκό Εναρμονισμένο Πρότυπο EN 301 549 (βλ. Κεφάλαιο 9), όπως αντικαθίσταται και ισχύει κάθε φορά, γεγονός που συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, την πλήρη συμμόρφωση με τις Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού, έκδοση 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines 2.1) του Διεθνή Οργανισμού World Wide Web Consortium (W3C), κατ' ελάχιστο στο μεσαίο επίπεδο προσβασιμότητας "AA". Επισημαίνεται ότι για τις ειδικές περιπτώσεις ιστότοπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές που απευθύνονται ειδικά σε άτομα με αναπηρία, απαιτείται συμμόρφωση με τις ως άνω Οδηγίες στο ανώτατο επίπεδο προσβασιμότητας "AAA". Επιπλέον, ειδική μέριμνα απαιτείται για τη συμμόρφωση του περιεχομένου που αναρτάται προς μετάπτωση (non-web documents) στους ιστότοπους και στις εφαρμογές για φορητές συσκευές, για το οποίο επίσης απαιτείται συμμόρφωση με τα όσα ορίζονται σχετικώς στο Ευρωπαϊκό Εναρμονισμένο Πρότυπο EN 301 549 (βλ. Κεφάλαιο 10).
- (2) στην περίπτωση διαδικτυακών τόπων ή των διαδικτυακών εφαρμογών και υπηρεσιών που προορίζονται για χρήση κυρίως μέσω κινητών και φορητών συσκευών (πχ. wearables, tablets, έξυπνα τηλέφωνα κ.λπ.) συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Βέλτιστες Πρακτικές για Χρήση Διαδικτυακού Περιεχομένου από Κινητές Συσκευές, έκδοση 1.0 (Mobile Web Best Practices 1.0) του W3C
- (3) σε περίπτωση λογισμικού user agents, δηλαδή λογισμικού που αναλαμβάνει να συλλέξει, εξάγει και διευκολύνει την αλληλεπίδραση του χρήστη με τα περιεχόμενα του Ιστού, συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Οδηγίες Προσβασιμότητας για User Agents, έκδοση 2.0 (User Agent Accessibility Guidelines 2.0) του W3C

- (4) σε περίπτωση εργαλείων συγγραφής και διαχείρισης περιεχομένου Ιστού, συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Οδηγίες Προσβασιμότητας για Εργαλεία Συγγραφής, έκδοση 2.0 (Authoring Tool Accessibility Guidelines 2.0) του W3C
- (5) σε περίπτωση τεχνολογικών λύσεων και προϊόντων που δεν εμπίπτουν στην κατηγορία διαδικτυακών τόπων ή διαδικτυακών εφαρμογών και υπηρεσιών (π.χ. υλικό/hardware, αυτόματοι πωλητές, κιόσκια πληροφόρησης κ.λπ.) είναι απαραίτητη η σχεδιάσή τους βάσει των αρχών του «Καθολικού Σχεδιασμού» όπως αποτυπώνονται στο Ευρωπαϊκό Εναρμονισμένο Πρότυπο EN 301 549 (βλ. Κεφάλαια 4-8 και 11-13), όπως αντικαθίσταται και ισχύει κάθε φορά.
- (6) σε κάθε περίπτωση, εξασφάλιση συμβατότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και συστημάτων με διαδεδομένες υποστηρικτικές τεχνολογίες και τεχνικά βοηθήματα που χρησιμοποιούν τα άτομα με αναπηρία (π.χ. αναγνώστες οθόνης, ειδικοί διακόπτες και συστήματα αλληλεπίδρασης, μεγεθυντές οθόνης).

(ΣΤ) Πρόσβαση στην πληροφορία -πληροφόρηση και εκδηλώσεις

- (1) πρόβλεψη προσβάσιμων μορφών διάδοσης πληροφορίας - πληροφόρησης (όπως προσβάσιμες ιστοσελίδες ως περίπτωση Ε- "Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα", έντυπα σε γραφή Braille, έντυπα με μεγάλους χαρακτήρες, κασέτες ή CD, DVD με πρόβλεψη υπότιτλων, πρόβλεψη διερμηνείας στη νοηματική, πρόβλεψη απλοποιημένων κειμένων, συμπλήρωση κάθε περιεχομένου που δεν είναι κείμενο με εναλλακτική παρουσίαση του συγκεκριμένου περιεχομένου, διάθεση πληροφοριών με περισσότερα από ένα αισθητηριακά κανάλια κ.λπ.)
- (2) πρόβλεψη προσβασιμότητας πάσης φύσεως εκδηλώσεων (πρόβλεψη προσβάσιμων κτιριακών υποδομών ως περίπτωση Β - "Πρόσβαση σε κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων", προσβάσιμων εντύπων και εξοπλισμού, διερμηνείας στη νοηματική κ.λπ.

Σχετικό θεσμικό πλαίσιο και πρότυπα για την προσβασιμότητα σε άτομα με αναπηρία

Οι παρακάτω αναφορές αφορούν στο **βασικό** ισχύον θεσμικό πλαίσιο, το οποίο ανάλογα με τη φύση της πράξης ισχύει ταυτόχρονα με τυχόν ισχύον **ειδικό** θεσμικό πλαίσιο και προδιαγραφές (π.χ. ειδική νομοθεσία/ προδιαγραφές για τουριστικές εγκαταστάσεις, παιδικές χαρές, εκπαιδευτήρια, αθλητικές εγκαταστάσεις κ.λπ.).

(Α) Πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον

A.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α' "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες".

A.2. Ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α' "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" - ΜΕΡΟΣ Δ'.

A.3 Ν. 4067/2012 ΦΕΚ 79 Α' "ΝΟΚ" όπως τροποποιήθηκε από τους ν. 4759/2020 και ν. 4782/2021 και ισχύει σήμερα.

A.4. Οδηγίες Σχεδιασμού ΥΠΕΝ «Σχεδιάζοντας για όλους».

A.5 ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/110088/887/2021 ΦΕΚ 5553 Β' Προδιαγραφές, όροι και τεχνικές οδηγίες για την εκπόνηση «Σχεδίου Αστικής Προσβασιμότητας (Σ.Α.Π.)».

A.6. Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/99709/796/2021 ΦΕΚ 5045 Β' Τεχνικές Προδιαγραφές Μελέτης Προσβασιμότητας.

A.7. Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/65826/699/2020 ΦΕΚ 2998 Β' Τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα αυτών σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

A.8. Απόφαση ΥΠΕΚΑ Αριθμ. Οικ. ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/124964/1561 ΦΕΚ 6213 Β Αντικατάσταση της υπ'αρ. 52907/2009 ΦΕΚ 2621 Β' υπουργικής απόφασης "Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών".

A.9. Απόφαση ΥΠ.ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ 1052758/1451/Β0010 (1)/2012 ΦΕΚ 1411 Β' "Συμπλήρωση της υπ' αριθ. 1038460/2439/Β0010/15-4-2009 (ΦΕΚ 792 Β') κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών".

A.10 Απόφαση ΥΠ.ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. 28492/2009 ΦΕΚ 931 Β' "Καθορισμός των προϋποθέσεων και των τεχνικών προδιαγραφών για την κατασκευή και τη λειτουργία των παιδικών χαρών των Δήμων και των Κοινοτήτων, τα όργανα και η διαδικασία αδειοδότησης και ελέγχου τους, τη διαδικασία συντήρησης αυτών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια".

A.11. Αριθ. 151344/165/2017 ΦΕΚ 206 Β' Καθορισμός τεχνικών προδιαγραφών χάραξης, σήμανσης, διάνοιξης και συντήρησης των ορειβατικών - πεζοπορικών μονοπατιών.

(Β) Πρόσβαση στις κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων

B.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α' "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες".

B.2. Ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α' "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" - ΜΕΡΟΣ Δ'.

B.3. Ν. 4067/2012 ΦΕΚ 79 Α' "ΝΟΚ" όπως τροποποιήθηκε από τους ν. 4759/2020 και ν. 4782/2021 και ισχύει σήμερα.

B.4. Οδηγίες Σχεδιασμού ΥΠΕΝ «Σχεδιάζοντας για όλους».

B.5. ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/110088/887/2021 ΦΕΚ 5553 Β' Προδιαγραφές, όροι και τεχνικές οδηγίες για την εκπόνηση «Σχεδίου Αστικής Προσβασιμότητας (Σ.Α.Π.)».

B.6. Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/99709/796/2021 ΦΕΚ 5045 Β' Τεχνικές Προδιαγραφές Μελέτης Προσβασιμότητας.

B.7. Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/65826/699/2020 ΦΕΚ 2998 Β' Τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα αυτών σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

B.8. Απόφαση ΥΠΕΚΑ αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/124964/1561/2022 ΦΕΚ 6213 Β' Αντικατάσταση της υπ' αρ. 52907/2009 ΦΕΚ 2621 Β' υπουργικής απόφασης "Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών".

Β.9 Απόφαση με αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΑΟΚΑ/66006/2360/2023 ΦΕΚ 3985 Β' Έγκριση Κτιριοδομικού Κανονισμού.

(Γ) Πρόσβαση στις μεταφορές

Γ.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α' "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες".

Γ.2. Ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α' "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" - ΜΕΡΟΣ Δ'.

Γ.3. Κανονισμοί (ΕΕ) με αρ. 1107/2006, 1371/2007, 1177/2010 και 181/2011 για τα δικαιώματα των επιβατών.

Γ.4. Κανονισμός (ΕΕ) με αρ. 1300/2014 της 18ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με τις τεχνικές προδιαγραφές διαλειτουργικότητας για την προσβασιμότητα του σιδηροδρομικού συστήματος της Ένωσης για τα άτομα με αναπηρία και άτομα με μειωμένη κινητικότητα.

Γ.5. ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4784/2021 ΦΕΚ 40 Α' Η Ελλάδα σε κίνηση: Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα - Μικροκινητικότητα - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό, την απλούστευση και την ψηφιοποίηση διαδικασιών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και άλλες διατάξεις.

Γ.6. Ν. 4067/2012 ΦΕΚ 79 Α' "ΝΟΚ" όπως τροποποιήθηκε από τους ν. 4759/2020 και ν. 4782/2021 και ισχύει σήμερα.

Γ.7. Οδηγίες Σχεδιασμού ΥΠΕΝ «Σχεδιάζοντας για όλους».

Γ.8. Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/99709/796/2021 ΦΕΚ 5045 Β' Τεχνικές Προδιαγραφές Μελέτης Προσβασιμότητας.

Γ.9. Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/65826/699/2020 ΦΕΚ 2998 Β' Τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα αυτών σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Γ.10. Απόφαση Αριθμ. 42863/438 / 2019 ΦΕΚ 2040 Β' Καθορισμός των όρων, των προϋποθέσεων και των τεχνικών προδιαγραφών για την εγκατάσταση συσκευών φόρτισης συσσωρευτών ηλεκτροκίνητων οχημάτων (σημεία επαναφόρτισης), στις εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης οχημάτων, σε δημοσίες προσβάσιμα σημεία επαναφόρτισης κατά μήκος του αστικού, υπεραστικού και εθνικού οδικού δικτύου καθώς και σε χώρους στάθμευσης δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων.

Γ. 11. Ν. 4974/2022 ΦΕΚ 158 Α' Διατάξεις για τις δημόσιες υπεραστικές και αστικές τακτικές οδικές μεταφορές επιβατών - Αναδιοργάνωση των εταιρειών ΟΣΕ Α.Ε. και ΕΡΓΟΣΕ Α.Ε. και λοιπές διατάξεις.

Γ.12 Ν. 4710/2020 ΦΕΚ 142 Α' Προώθηση της ηλεκτροκίνησης και άλλες διατάξεις.

Γ.13. Υπουργική Απόφαση με αριθμ. 362897/2023 ΦΕΚ 7483 Β' Κανονισμός Δικαιωμάτων Επιβατών τακτικών και έκτακτων γραμμών με οδικά μέσα δημόσιας μεταφοράς (λεωφορεία, τρόλεϊ) και μέσα σταθερής τροχιάς (μετρό, τραμ).

(Δ) Πρόσβαση στις υπηρεσίες:

Δ.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α' "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες".

Δ.2. Ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α' "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" - ΜΕΡΟΣ Δ'.

Δ.3. Ν. 4994/2022 ΦΕΚ 215 Α' Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Απριλίου 2019 σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών και άλλες επείγουσες διατάξεις για την ενίσχυση της ανάπτυξης.

Δ.4. Πρότυπο ΕΛΟΤ 1439 "Οργανισμός φιλικός σε πολίτες με αναπηρία –Απαιτήσεις και συστάσεις" (προαιρετικά).

(Ε) Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα

Ε.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α' "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες".

Ε.2. Ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α' "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" - ΜΕΡΟΣ Δ'.

Ε.3 Ν. 4727/2020 ΦΕΚ 184 Α' "Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις".

Ε.4. Αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 ΦΕΚ 1301 Β' "Κύρωση Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης".

Ε.5. Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού WCAG 2.1 ((Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.1 (w3.org).

Ε.6. Βέλτιστες Πρακτικές για Χρήση Διαδικτυακού Περιεχομένου από Κινητές Συσκευές, έκδοση 1.0 (<http://www.w3.org/TR/mobile-bp/> - Αγγλικά).

Ε.7. Οδηγίες Προσβασιμότητας για User Agents UAAG 2.0 (<http://www.w3.org/TR/UAAG20/> - Αγγλικά).

Ε.8. Οδηγίες Προσβασιμότητας για Συγγραφή Περιεχομένου Ιστού ATAG 2.0 (<http://www.w3.org/TR/ATAG20/> - Αγγλικά).

Ε.9 Οδηγός ψηφιακής προσβασιμότητας για ιστότοπους και εφαρμογές για φορητές συσκευές των Οργανισμών της Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (<https://www.secdigital.gov.gr/sti-dimosiotita-o-odigos-psifiakis-pro/>).

(ΣΤ) Πρόσβαση στην πληροφορία -πληροφόρηση και εκδηλώσεις

ΣΤ.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α΄ "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες"-άρθρα 2, 9 και 21 της Σύμβασης.

ΣΤ.2. Ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α΄ "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" - ΜΕΡΟΣ Δ΄.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙΙ: ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Μόνο για τις περιπτώσεις επενδυτικών σχεδίων που περιλαμβάνουν υποδομές κατηγορίας Α, η αξιολόγηση τόσο της κλιματικής ουδετερότητας όσο και της κλιματικής ανθεκτικότητας θα πραγματοποιείται με βάση την «Έκθεση τεκμηρίωσης κλιματικής ανθεκτικότητας του επενδυτικού σχεδίου», η οποία συντάσσεται σύμφωνα με τον παρακάτω οδηγό.

Στην ιστοσελίδα της Δράσης παρέχεται και βοηθητικό αρχείο Excel, που έχει κατασκευαστεί προς υποβοήθηση των δικαιούχων να εκπονήσουν εκθέσεις κλιματικής ανθεκτικότητας, για όσα έργα απαιτείται μια τέτοια έκθεση.

Οδηγός περιεχομένων για την εκπόνηση έκθεσης τεκμηρίωσης κλιματικής ανθεκτικότητας του επενδυτικού σχεδίου

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Περιγραφή του Έργου

Η περιγραφή του Έργου μπορεί να προέρχεται από τη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων ή από άλλα τεχνικά έγγραφα του φακέλου του Έργου. Θα πρέπει να αναφέρονται η περιβαλλοντική ταξινόμηση αυτού (ΦΕΚ 841Β/24-2-2022) και ο προϋπολογισμός.

1.2. Χωροθέτηση

Η χωροθέτηση του Έργου όπως αποτυπώνεται σε χάρτες στην Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ή σε άλλα τεχνικά έγγραφα του φακέλου του Έργου.

1.3. Περιληπτική απόδοση του τρόπου αντιμετώπισης των ζητημάτων κλιματικής αλλαγής

Στην περίληψη των βασικών σημείων των κεφαλαίων 2 και 3 που περιγράφονται στη συνέχεια θα πρέπει να αναφέρεται αν από τον προέλεγχο απαιτήθηκε η λεπτομερής ανάλυση του μετριασμού και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Εφόσον έχει απαιτηθεί, θα πρέπει να δίνονται τα βασικά συμπεράσματα.

Σε αυτή την παράγραφο θα πρέπει κατ' ελάχιστο να δίνονται τα συνοπτικά αποτελέσματα των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου του έργου, εφόσον αυτά έχουν υπολογιστεί με λεπτομερή ανάλυση, καθώς και τα αποτελέσματα του προελέγχου προσαρμογής και της ανάλυσης διακινδύνευσης.

Επίσης, θα πρέπει να αναφέρεται η συμβατότητα του Έργου με την κλιματική ουδετερότητα και η συνέπεια αυτού με υφιστάμενες στρατηγικές και σχέδια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.

2. ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Σε αυτή την ενότητα αναλύεται ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής, δηλαδή η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και η συμβολή της υποδομής στην επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας, σύμφωνα με το Ελληνικό και το Ευρωπαϊκό δίκαιο.

Συνολικά προβλέπεται έλεγχος δύο φάσεων, όπου η πρώτη φάση είναι ο προέλεγχος από τον οποίο μπορεί να προκύψει ότι απαιτείται λεπτομερής ανάλυση (δεύτερη φάση).

2.1. Προέλεγχος

Κατά τον προέλεγχο εξετάζεται εάν το έργο εμπίπτει στις κατηγορίες οι οποίες εξαιρούνται από τον υπολογισμό του ανθρακικού αποτυπώματος, με βάση τους σχετικούς Πίνακες 1,2 και 3 του προσωρινού πλαισίου. Εάν η πράξη εξαιρείται, η αξιολόγηση σταματά στην φάση του προελέγχου.

Στην αντίθετη περίπτωση, που απαιτείται ο αναλυτικός υπολογισμός του ανθρακικού αποτυπώματος, τότε συμπληρώνεται η παράγραφος 2.2 *Λεπτομερής ανάλυση της παρούσας έκθεσης*.

Ειδικότερα, ο προέλεγχος θα πρέπει να καταλήξει κατά πόσο το Έργο αναμένεται να έχει εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου μεγαλύτερες από 20.000 tnCO₂eq κατά τη διάρκεια ενός τυπικού έτους λειτουργίας του.

Στην περίπτωση που είναι σαφές ότι το έργο δεν ξεπερνά το προαναφερόμενο όριο δεν απαιτείται αξιολόγηση για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και ακολουθούνται τα αναφερόμενα στην παράγραφο 3 *Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή*.

Στην περίπτωση που δεν είναι σαφές αν το Έργο ξεπερνά το παραπάνω όριο, θα πρέπει να γίνεται ένας στοιχειώδης έλεγχος με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία των σχετικών μελετών. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να υπολογίζονται:

- οι **άμεσες εκπομπές** αερίων του θερμοκηπίου του Έργου από την αναφερόμενη τυπική κατανάλωση ορυκτών καυσίμων και τυχόν διεργασίες που παράγουν αέρια του θερμοκηπίου (π.χ. διασπάσεις ανθρακικών αλάτων, αποδόμηση οργανικού υλικού, εκπομπές κτηνοτροφικών μονάδων)
- Οι **έμμεσες εκπομπές** αερίων του θερμοκηπίου από την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας που θα εισάγεται στο Έργο. Για τον υπολογισμό των έμμεσων εκπομπών μπορεί να χρησιμοποιείται ο πλέον πρόσφατος συντελεστής εκπομπών του υπολειπόμενου ενεργειακού μείγματος της χώρας που δημοσιεύεται ετησίως από τον ΔΑΠΕΕΠ (<https://www.dapeep.gr/dimosieuseis/eguseis-proeleusis-energeiako/>)

Αν οι εκτιμώμενες εκπομπές του Έργου σε ένα τυπικό έτος λειτουργίας δεν ξεπερνούν τους 20.000 tnCO₂eq, τότε δεν απαιτείται να συμπληρωθεί η επόμενη παράγραφος.

2.2. Λεπτομερής ανάλυση

Στην περίπτωση που απαιτείται λεπτομερής ανάλυση του ανθρακικού αποτυπώματος του Έργου, τότε πρέπει:

- Να επιλεγούν διεθνώς αποδεκτά πρότυπα για τον έλεγχο των εκπομπών και τον υπολογισμό των αερίων του θερμοκηπίου του Έργου.
- Να επιλεγούν οι πλέον έγκυρες πηγές δεδομένων για τον υπολογισμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

2.2.1. Ανθρακικό αποτύπωμα του Έργου

Στην παράγραφο θα πρέπει να περιγράφονται αναλυτικά οι πηγές δεδομένων, τα πρότυπα που χρησιμοποιήθηκαν και τα αποτελέσματα των εκτιμώμενων εκπομπών του Έργου για τις εκπομπές:

- **Πεδίο 1: Οι άμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου** που προκύπτουν από πηγές που χρησιμοποιούνται εντός των λειτουργικών ορίων του Έργου και ελέγχονται άμεσα από τον Οργανισμό που ελέγχει το ίδιο το Έργο.

- **Πεδίο 2: Έμμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου** που προκύπτουν από την παραγωγή ενέργειας (ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας), η οποία εισάγεται από εξωτερικούς παρόχους και καταναλώνεται εντός των λειτουργικών ορίων του Έργου.
- **Πεδίο 3: Άλλες έμμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου** που σχετίζονται με τη λειτουργία του έργου αλλά παράγονται από πηγές που δεν βρίσκονται στον έλεγχο του Οργανισμού που ελέγχει το έργο.

2.2.2. Σχετικές εκπομπές του Έργου

Οι απόλυτες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που υπολογίζονται για ένα τυπικό έτος λειτουργίας θα πρέπει στη συνέχεια να χρησιμοποιηθούν για τον υπολογισμό των σχετικών εκπομπών, όπου:

- Οι σχετικές εκπομπές είναι η διαφορά μεταξύ των απόλυτων εκπομπών και των εκπομπών βάσης (baseline emissions).
- Οι βασικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου είναι αυτές που θα προέκυπταν από ένα εκτιμώμενο βασικό σενάριο (baseline scenario) που θα συνέβαινε απουσία του Έργου, για ένα τυπικό έτος λειτουργίας.
- Εάν οι εκπομπές είναι θετικές τότε θα πρέπει να γίνει οικονομική αποτίμηση των εκπομπών. Σε αντίθετη περίπτωση δεν απαιτείται να γίνει οικονομική αποτίμηση.

2.2.3. Συμβατότητα με το στόχο της κλιματικής ουδετερότητας

Ο στόχος της τεκμηρίωσης είναι να ελεγχθεί αν το Έργο συμβάλλει στην επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας, έτσι όπως αυτός τίθεται από την Ελληνική (Νόμος 4936/2022 (ΦΕΚ 105Α/2022) και την Ευρωπαϊκή (Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1119) νομοθεσία.

3. ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Σε αυτή την ενότητα τεκμηριώνεται η ανθεκτικότητα του έργου στην κλιματική αλλαγή, δηλαδή η δυνατότητά του να ανταπεξέλθει και να προσαρμοστεί στους αναμενόμενους κλιματικούς κινδύνους.

Η τεκμηρίωση γίνεται σε δύο στάδια. Συνολικά προβλέπεται έλεγχος δύο φάσεων, όπου η πρώτη φάση είναι ο προέλεγχος από τον οποίο μπορεί να προκύψει ότι απαιτείται λεπτομερής ανάλυση (δεύτερη φάση).

3.1. Προέλεγχος

Πραγματοποιείται αξιολόγηση της τρωτότητας του έργου που προκύπτει συνδυάζοντας:

- την **ευαισθησία** του έργου στους κλιματικούς κινδύνους και
- την **έκθεση** της υποδομής λόγω της γεωγραφικής της θέσης σε αυτούς τους κινδύνους, δηλαδή εάν αυτοί οι κλιματικοί κίνδυνοι αναμένεται να εμφανιστούν στην τοποθεσία της υποδομής στο άμεσο και στο απώτερο μέλλον με βάση τις κλιματικές προβλέψεις.

Ειδικά όσο αφορά την περιοχή του Έργου, θα πρέπει να εξετάζεται η έκθεση σε κινδύνους λαμβάνοντας υπόψη τα τοπικά χαρακτηριστικά. Σχετικά στοιχεία μπορούν να αντληθούν από τα σχέδια και τις στρατηγικές που έχουν καταστρωθεί για την γεωγραφική περιοχή του Έργου. Μια ενδεικτική λίστα τέτοιων σχεδίων είναι:

- Τα Περιφερειακά Σχέδια για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή

- Τα Σχέδια διαχείρισης κινδύνων πλημμυρών (<https://floods.ypeka.gr/>)
- Τα πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης σε επίπεδο Περιφέρειας και οικονομικού κλάδου (όπου υφίσταται)
- Η εθνική στρατηγική για τα δάση

Οι κλιματικοί κίνδυνοι που πρέπει να εξετάζονται είναι όσοι αφορούν το Έργο. Ενδεικτικοί κλιματικοί κίνδυνοι (hazards) αποτυπώνονται στον πίνακα 5 του Προσωρινού Πλαισίου.

Οι αναλύσεις ευαισθησίας, έκθεσης και η επισκόπηση των αποτελεσμάτων τους (ανάλυση τρωτότητας) θα πρέπει να γίνονται σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο Προσωρινό Πλαίσιο Αξιολόγησης Κλιματικής Ανθεκτικότητας Έργων Υποδομών.

Σε περίπτωση που απαιτηθεί η χρήση δεδομένων, θα πρέπει να αναφέρονται ρητά οι πηγές που έχουν χρησιμοποιηθεί. Η ανάλυση τρωτότητας θα πρέπει να γίνει τόσο για τη σημερινή κλιματική κατάσταση όσο και για την εκτιμώμενη στο μέλλον. Σε περίπτωση που απαιτείται η χρήση κλιματικών μοντέλων, θα πρέπει να περιλαμβάνονται τα σενάρια RCP4.5 και RCP8.5, όπως αναφέρονται στο Προσωρινό Πλαίσιο.

Η φάση του Προελέγχου καθορίζει αν θα απαιτηθεί Λεπτομερής Ανάλυση. Γενικά, απαιτείται Λεπτομερής Ανάλυση στις περιπτώσεις κατά τις οποίες εντοπίστηκε τουλάχιστον ένας κλιματικός κίνδυνος για τον οποίο το επίπεδο τρωτότητας του Έργου εκτιμάται ότι είναι μέτριο ή υψηλό.

3.2. Λεπτομερής ανάλυση

Η λεπτομερής ανάλυση περιλαμβάνει τα εξής επιμέρους βήματα:

- Ανάλυση Διακινδύνευσης (risk analysis)
- Μέτρα για την ενίσχυση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή/Πρόγραμμα παρακολούθησης

3.2.1. Ανάλυση διακινδύνευσης

Η ανάλυση Διακινδύνευσης γίνεται για τους κλιματικούς κινδύνους που έχουν προσδιοριστεί από την ανάλυση τρωτότητας ως μέτριοι ή υψηλοί. Η ανάλυση Διακινδύνευσης θα πρέπει να δίδεται σε συνοπτικό πίνακα.

3.2.2. Μέτρα για την ενίσχυση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή

Στην περίπτωση που η ανάλυση Διακινδύνευσης αναγνωρίζει κλιματικούς κινδύνους μέτριους έως πολύ σημαντικούς, θα πρέπει να παρέχονται πληροφορίες για τον τρόπο που αυτοί αντιμετωπίζονται με κατάλληλα μέτρα προσαρμογής σε αποδεκτό επίπεδο.

3.2.3. Συνέπεια με στρατηγικές και σχέδια προσαρμογής

Στόχος είναι να ελεγχθεί αν το Έργο συμβάλλει στην ευρύτερη προσπάθεια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή σε Ευρωπαϊκό, Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο. Η συνέπεια του Έργου με τις στρατηγικές και τα σχέδια προσαρμογής μπορεί να εξεταστεί με βάση για παράδειγμα τα εγκεκριμένα Περιφερειακά Σχέδια Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή.

4. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Θα πρέπει να δίνονται οι πηγές δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου του Έργου καθώς και για τον υπολογισμό της προσαρμογής του Έργου στην κλιματική αλλαγή, ιδιαίτερα όσο αφορά την αναγνώριση και την ποσοτικοποίηση των κινδύνων που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή.

